

Αιματηρή αλήθεια

Bloody truth

**Σε εκείνους, που με το αίμα τους έδωσαν
συνέχεια στη δική μας ζωή...**

Μέρος Πρώτο

Αιματηρή αλήθεια

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος	13
Εισαγωγή	
1945 – Βρετανική Πολιτική Άρνησης	15
2004-2008 – Τουρκική Πολιτική Πλήρους Άρνησης	16
Κεφάλαιο Α: Μέχρι το 1955	
A1: 1950 – Αξιοποίηση Μειονότητας	18
A2: 1954 – Έξαψη των Τούρκων	20
Κεφάλαιο Β: 1955-1962	
B1: 1955 – Λονδίνο και Σεπτεμβριανά	25
B2: 1955 – Δρ Φαζίλ Κιουτσούκ και ΑΚΕΛ	26
B3: 1955 – Ναζίμ Χικμέτ και Αζίζ Νεσίν	28
B4: 1955 – Βρετανική Χρηματοδότηση	32
B5: 1955 – Μεντερές και Ζορλού	34
Οι λεπτομέρειες	36
Βάρβαροι	37
B6: 1955 – Τουρκοκύπριοι Επικουρικοί	39
B7: 1957 – Ντενκτάς και ΤΜΤ (Turk Mukavemet Teskilati)	41
B8: 1956 – Εκθέσεις Νιχάτ Ερίμ	43
B9: 1958 – Στρατός ΤΜΤ	44
B10: 1958 – Σχέδιο ΚΙΡ (Kibris Istirdat Planı)	46
B11: 1958 – Στρατηγείο ΤΜΤ	46
B12: 1960 – 10.000 Όπλα ΤΜΤ	48

B13:	1959 – Η Αθήνα γνώριζε	52
B14:	Δομή στρατού TMT	53
B15:	Στρατιωτική Εκπαίδευση TMT	54
B16:	Μεταφορά Οπλισμού TMT δια Θαλάσσης	55
B17:	1959 – Πλοιάριο «NTENIZ»	55
	Αποδείξεις αποστολής οπλισμού προς τους Τουρκοκυπρίους, όπως προκύπτουν από επίσημα βρετανικά έγγραφα	57
	Το πλοίο «ΜΑΡΜΑΡΑ»	59
	Ο Διευθυντής Πληροφοριών κατηγορεί τον Ραούφ Ντεκτάς για λαθραία εισαγωγή οπλισμού	60
B18:	Δράση TMT	61
B19:	1956 – Πρώτη Διαίρεση	62
B20:	1955, 1958, 1962 – Αυτοβόμβες	65
B21:	1958 – «Χρήσιμοι νεκροί»	66
B22:	1963 – «Η μπανιέρα»	66
B23:	1958 – Φόνοι εδραίωσης TMT	69
B24:	1958 – Σφαγή Κοντεμενιωτών	72
	Αποδείξεις των τουρκικών θηριωδιών μέσα από τα Βρετανικά Εθνικά Αρχεία	77
B25:	TMT 10.000 – ΕΟΚΑ 663	82
B26:	27 Μαΐου 1960 – Πραξικόπημα στην Τουρκία	83
B27:	1959-1963 – Μεταζυριχική TMT	87
B28:	1960 – Σκυτάλη από Μεντερές	90
B29:	1959 – Φαζίλ Κιουτσούκ ή Ραούφ Ντενκτάς;	91
B30:	1958 – Τούρκοι «μεταναστεύουν» στο Βορρά	93
B31:	Η Τουρκία χρηματοδοτεί την «μετανάστευση»	97

B32: «Χωριστή αυτοδιάθεση μόνο όταν και οι δύο κοινότητες συμφωνήσουν»	98
B33: Αριστεροί Τουρκοκύπριοι και Χούντα 27 Μαΐου 1960	101
B34: 1962 – Πρέσβης Ντιρβάνα	104
B35: Καβάζογλου και 27 Μαΐου 1960	104
B36: 1962 – Βόμβες Μπαϊρακτάρη και Δολοφονίες Τουρκοκύπριων Δημοσιογράφων	106

Κεφάλαιο Γ: 1963 - Ιούλιος 1974

Γ1: 1963 – Τουρκανταρσία	111
Γ2: 1964 – Τουρκική απάντηση στην Τουρκική Προπαγάνδα	112
Γ3: 1965 – Ιχσάν Αλή και «γενοκτονία»	116
Γ4: Επάνοδος Προπαγάνδας χάριν Σχεδίου Ανάν	117
Γ5: 1961-1963 – «Οργάνωση ΑΚΡΙΤΑΣ»	119
Γ5-1: Αυθεντική Μαρτυρία	120
Γ5-2: Claire Palley	124
Γ5-3: Στέλλα Σουλιώτη	126
«Ελληνοκυπριακό Μυστικό Έγγραφο:	
Το Σχέδιο Ακρίτας»	126
- Στόχοι	127
- Διεθνείς Τακτικές	127
- Εσωτερικό Μέτωπο	129
- Τακτική	130
- Αξιολόγηση του 'Σχεδίου Ακρίτας'	132
- Ποιος ετοίμασε το Έγγραφο	135
- Εκμετάλλευση του Εγγράφου από τους Τούρκους	136
- Συμπέρασμα	136
Γ5-4: Αυθεντική Μαρτυρία	137
Γ5-5: Χριστόδουλος Χριστοδούλου	139

Γ6: «Τα 13 σημεία»	147
Γ7: Αύγουστος 1964 – Η Τουρκία βομβαρδίζει την Τυλληρία	151
Γ7-1: 1967 – Η Λαθραία Επιστροφή του Εγκάθετου Τρομοκράτη	153
Γ8: Βρετανικό Σχέδιο «Το Μέλλον της Κύπρου»	154
Γ9: Βρετανική Στρατιωτική Συνεργασία με Τουρκοκυπρίους	156
Γ9-1: Τα Γεγονότα	156
Γ9-2: Βρετανικό Στρατιωτικό Προσωπικό εναντίον των Ελληνοκυπρίων	158
Γ9-3: Η «εξαφάνιση» του Ταγματάρχη Ε.Φ.Λ. Μείσου και του οδηγού του Λ. Πλάτ	161
Γ9-4: «Μετακινείστε όλους εκτός Κύπρου για λόγους εθνικής πολιτικής»	163
Γ9-5: Ο Μάρτιν Πάκκαρτ και ο Μύθος της Εθνοκάθαρσης	163

Κεφάλαιο Δ: Η Εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο, Ιούλιος & Αύγουστος 1974

Δ1: «Συμπατριώτες Προσοχή»	167
Δ2: Εφημερίδα THE SUN «ΒΑΡΒΑΡΟΙ – Ντροπή τους»	168
Δ3: Οι βιασμοί Ελληνοκυπρίων νεαρών κοριτσιών, μητέρων και γιαγιάδων	174
Δ4: «Τουρκικές θηριωδίες: Τι αποκαλύπτει απόρρητη έκθεση»	175
Τα τρομερά μυστικά της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο	176
1. Φόνοι	176
2. Βιασμοί	178
3. Βασανιστήρια	181
4. Λεηλασίες	184
Δ5: «Η τελευταία εκκλησία που υπάρχει στην κατεχόμενη Κύπρο»	186

Επίλογος	191
-----------------	-----

Πρόλογος

Στην νεότερη ιστορία της Κύπρου, το αίμα άρχισε να ρέει πολύ πριν από τη τουρκική εισβολή του 1974, όταν οι Άγγλοι, αρνούμενοι το δικαίωμα του κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση, προκάλεσαν τον ένοπλο απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ και άρχισαν να εφαρμόζουν την αιματηρή μέθοδο του ΔΙΑΙΡΕΙ & ΒΑΣΙΛΕΥΕ.

Η μέθοδος σχεδιάστηκε για εφαρμογή στην Κύπρο πριν από το 1955 και άρχισε να υλοποιείται ενάντια στον απελευθερωτικό αγώνα του '55-'59: Οι Άγγλοι διαχώρισαν του Κυπρίου σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους (Ε/κ και Τ/κ) και το αίμα των ηρώων της ΕΟΚΑ νοθεύτηκε από εκείνο που άρχισε να χύνεται, ως συνέπεια αυτής της *1^{ης} Διαίρεσης* μεταξύ των Κυπρίων.

Οι Άγγλοι, πείθοντας και τους Αμερικάνους, κράτησαν την φωτιά της διαίρεσης ζωντανή σε όλη την περίοδο μέχρι το 1974, με σταθμούς αίματος την τουρκική ανταρσία το 1963, την ένοπλη αντιπαράθεση Ε/κ και Τ/κ το 1964 και το 1967, την υπόθαλψη της παράνομης ΕΟΚΑ Β' δήθεν για την ΕΝΩΣΗ της Κύπρου με την Ελλάδα (*2^η Διαίρεση*, εμφύλια μεταξύ των Ελλήνων της Κύπρου), κλείνοντας τον κύκλο αυτής της περιόδου με την απροκάλυπτη προδοσία της Κύπρου από την Χούντα των Αθηνών και -με αυτήν ως πρόσχημα- την βάρβαρη και παράνομη τουρκική Εισβολή το 1974 (*3^η Διαίρεση*, σύνθετη: Οι Τ/κ μετακινούνται και απομονώνονται στον Βορρά με πλήρη εδαφικό διαχωρισμό και οι Ε/κ απομονώνονται δια της βίας στον Νότο, διαχωρισμένοι περαιτέρω σε Πρόσφυγες και μη Πρόσφυγες).

Με εμπνευστές τους Άγγλους, συνεργάτες συγκεκριμένους Έλληνες της Ελλάδας και της Κύπρου και συμπαίχτες τους

Αμερικάνους και τους Τούρκους, επιχειρήθηκε η 4^η Διαίρεση των Ελλήνων της Κύπρου με το Σχέδιο Ανάν το (2002-2004), που την «anéβαλε» το Δημοψήφισμα της 24^{ης} Απριλίου 2004, όπου το 76% των Ελλήνων της Κύπρου απέρριψε το εκτρωματικό σχέδιο.

Η κύρια συνέπεια από την εφαρμογή του Σχεδίου εκείνου, θα ήταν ο τελειωτικός διαχωρισμός των Ελλήνων της Κύπρου «σε πρόσφυγες που θα επέστρεφαν στην κατεχόμενη κυπριακή γη και σε πρόσφυγες που δεν θα επέστρεφαν», με εμφανή τον κίνδυνο της εμφύλιας διένεξης και της φυγής...

Την ώρα της κυκλοφορίας αυτού του βιβλίου, η πορεία που ακολουθείται για το θέμα της Κύπρου προοιωνίζεται και πάλι καταστροφική για τον κυπριακό Ελληνισμό, με την επάνοδο μιας «λύσης τύπου Ανάν».

Ενισχυτική αυτής της πορείας είναι και ο παγκόσμιος μηχανισμός προπαγάνδας που ανέπτυξε η Τουρκία, στοχεύοντας να αποδείξει ότι για όλα τα δεινά του νησιού υπαίτιοι είναι οι Έλληνες της Κύπρου, οι οποίοι απειλούσαν δήθεν με εθνοκάθαρση τους Τουρκοκυπρίους, εξ ου και η δήθεν «ειρηνευτική επιχείρηση» της Τουρκίας στην Κύπρο, όπως οι Τούρκοι αποκαλούν την βάρβαρη εισβολή του 1974 και την έκτοτε παράνομη κατοχή του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, που σήμερα είναι έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίκεντρο της τουρκικής προπαγάνδας αποτελεί η περίοδος των ετών 1955-1967, κατά την οποία η Αγγλία ανέπτυξε την μέθοδο του ΔΙΑΙΡΕΙ & ΒΑΣΙΛΕΥΕ, επιδεικνύοντας μια καθαρά φιλοτουρκική και αμείλικτα ανθελληνική συμπεριφορά.

Σ' αυτά ακριβώς τα χρόνια αίματος αναφέρεται το βιβλίο, για να τεκμηριώσει την αλήθεια....

Κίνηση για ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ & ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Εισαγωγή

1945 – Βρετανική Πολιτική Άρνησης

Οι Άγγλοι λησμόνησαν πολύ νωρίς τις υποσχέσεις, που οι ίδιοι έδιναν αφειδώς στους Κυπρίους.

Το 1940 τους προσκαλούσαν να καταταγούν στον βρετανικό στρατό, «για την Ελλάδα και για τη λευτεριά», εναντίον του Χίτλερ και του Μουσολίνι, αλλά μετά τη νίκη κατά του Ναζισμού και του Φασισμού, οι Άγγλοι δεν έστερξαν να αποδώσουν στην Κύπρο την ελευθερία της και την ένωση της με την Ελλάδα.

Από την πρώτη μέρα που το 1878 οι Άγγλοι πάτησαν το πόδι τους στην Κύπρο ως νέοι αφέντες, αντικαθιστώντας τους Οθωμανούς, οι Κύπριοι δεν σταμάτησαν ποτέ να τους ζητούν την Ένωση με την Ελλάδα.

Οι Κύπριοι για πολλά χρόνια είχαν την πεποίθηση, ότι «το ευγενές, φιλελεύθερο και πολιτισμένο αγγλικό έθνος» όπως το χαρακτήριζαν, θα απέδιδε την Κύπρο στην Ελλάδα, όπως προσέφερε τις Ιονίους Νήσους.

Ωστόσο, ακόμα και οι δηλώσεις ευγνωμοσύνης προς τον ελληνικό ηρωισμό και οι θερμότερες υποσχέσεις του ίδιου του Πρωθυπουργού της Αγγλίας Γουίνστον Τσώρτσιλ στη Λευκωσία διαρκούντος του πολέμου (1943), όπου έλεγε πως

«όταν τελειώσει ο πόλεμος, το όνομα της Κύπρου θα αναφέρεται με εκτίμηση, όχι μόνο ανάμεσα στους λαούς της Αγγλίας και τους συμπολεμιστές τους των

Ηνωμένων Εθνών, αλλά και σε όλες τις επερχόμενες γενεές»,¹

όχι μόνο ήσαν έπεια πτερόεντα και κούφια λόγια, αλλά μετατράπηκαν και σε πεισματική άρνηση του Λονδίνου.

Μια άρνηση, η οποία -πριν ακόμα λήξει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος- εκτοξεύτηκε και από τις κάνες των όπλων της αγγλικής αποικιοκρατικής αστυνομίας στην Κύπρο, ως φονικά βόλια εναντίον αόπλων, πνίγοντας στο αίμα τον ειρηνικό εθνικό εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου 1945, των σημαιοστολισμένων με τις γαλανόλευκες ελληνικές σημαίες Λαϊκών Οργανώσεων Λευκονοίκου.²

2004-2008 – Τουρκική Πολιτική Πλήρους Άρνησης

Λόγω αμέλειας της ελληνοκυπριακής πλευράς να αντιπαρατάξει την άμεση και τεκμηριωμένη απάντηση, η τουρκική μηχανή προπαγάνδας, στην προσπάθεια να συγκαλύψει τα διεθνή εγκλήματα της Τουρκίας και να επιτύχει τις μακροπρόθεσμες επεκτατικές της επιδιώξεις στην Κύπρο, κατάφερε να παραποιήσει (με κάποιο βαθμό επιτυχίας) την αλήθεια και τα πραγματικά γεγονότα που αφορούν το ζήτημα της Κύπρου.

Μετά την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν από την πλειοψηφία (76%) των Ελληνοκυπρίων στις 24 Απριλίου 2004, τόσο οι Τούρκοι όσο και οι Τουρκοκύπριοι, με την ενθάρρυνση της φιλοτουρκικής πολιτικής του κυβερνώντος βρετανικού Εργατικού Κόμματος, υιοθέτησαν μια διεθνή εκστρατεία ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΡΝΗΣΗΣ.

1. Παναγιώτης Σ. Μαχλουζαρίδης «Κύπρος 1940 – 1960 Ημερολόγιο των Εξελίξεων», 1985

2. Φιφής Ιωάννου «ΕΤΣΙ ΑΡΧΙΣΕ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ», 2005.

Αποδεδειγμένα, πειθαρχούν απόλυτα στις πρόνοιες του ρατσιστικού άρθρου 301 του τουρκικού συντάγματος, που απαγορεύει σε οποιονδήποτε Τούρκο πολίτη να αναφερθεί στις τουρκικές ακρότητες, στην τουρκική εισβολή στην Κύπρο, στα τουρκικά εγκλήματα, τις γενοκτονίες των Αρμενίων και των Ελλήνων και σε οτιδήποτε που επιρρίπτει ευθύνη στην τουρκική κυβέρνηση.

Επιπλέον, έχουν αποδουθεί σε μια έντονη διεθνή εκστρατεία πλήρους άρνησης και προσπάθειας να επιβάλουν αυτές τις πρόνοιες στους Ελληνοκυπρίους, καθώς και σε όποιον τολμά να μιλήσει για τουρκικές ακρότητες και εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο.

Αυτά που ισχυρίζονται ότι υπέφεραν οι Τουρκοκύπριοι τον Δεκέμβριο 1963 και ενωρίς το 1964, στην ουσία ήταν απότοκο των δικών τους ενεργειών, της δικής τους προετοιμασίας για να επιβάλουν την διαίρεση της Κύπρου. Οι κατηγορίες τους κατά των Ελληνοκυπρίων για εκρίζωση των Τουρκοκυπρίων από τα χωριά τους και για «εθνικό ξεκαθάρισμα», ήταν μέρος των δικών τους σχεδίων, που άρχισαν το 1957...

Ο σκοπός αυτού του βιβλίου είναι να αποκαλύψει την αλήθεια των γεγονότων, μέσα από αδιαμφισβήτητα έγγραφα-ντοκουμέντα.

Κεφάλαιο Α: Μέχρι το 1955

A1: 1950 – Αξιοποίηση Μειονότητας

Απέναντι στην αλματώδη ανάπτυξη που παρουσίαζε προ και μετά το 1950 το ειρηνικό και άοπλο, ενωτικό κίνημα του κυπριακού λαού (κατά πλειοψηφία 82% ελληνικού), οι Βρετανοί έσπευσαν να κινητοποιήσουν και να αξιοποιήσουν, την προσεκτικά φυλαγμένα από τους ίδιους γι' αυτό τον σκοπό και από το 1878, ντόπια οθωμανική και μετέπειτα τουρκική μειονότητα.

Στις 8 Ιουνίου 1949, στην εφημερίδα «Χαλκίν Σεσί» της μειονότητας, δημοσιεύτηκε ότι ο Βρετανός αναπληρωτής κυβερνήτης R.E.Turnbull εξέδωσε εγκύκλιο, με οδηγίες αντικατάστασης του όρου «Μουσουλμάνοι της Κύπρου», που μέχρι τότε χρησιμοποιούσε η βρετανική διοίκηση, με τον όρο «Τουρκοκύπριοι».

Στις 15 Ιανουαρίου 1950, στο Ενωτικό Δημοψήφισμα που διενήργησε η εθνάρχουσα εκκλησία, το 97% των Ελλήνων Κυπρίων ψήφισαν υπέρ της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα. Η σπουδή τότε των Βρετανών στράφηκε στο «πώς να αξιοποιήσουν τους Τούρκους», υπέρ της συνέχισης της αγγλοκρατίας και εναντίον του αντιαπποικιακού κινήματος των Κυπρίων:

Στις 19 Ιανουαρίου 1950, ο Βρετανός πρέσβης στην Αθήνα σημείωσε στην έκθεση του προς το Φόρεϊν Όφισ:

«Το τουρκικό χαρτί δεν είναι εύκολο στον χειρισμό, αλλά χρήσιμο στη δύσκολη θέση που βρισκόμαστε.»³

3. Ρόμπερτ Χόλλαντ (Καθηγητής Ιστορίας της Βρετανικής Αυτοκρατορίας και Κοινοπολιτείας, Πανεπιστήμιο Λονδίνου) «Η Βρετανία και ο κυπριακός αγώνας 1954-1959» εκδ. «Ποταμός» 1999, καθώς και έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO371/87719, RG1081/104.

Σε συνέντευξη του στις 23 Ιανουαρίου 1950, ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Νετζμεττίν Σαντάκ δήλωσε:

«Δεν τίθεται ζήτημα που ονομάζεται Κυπριακό. Η Βρετανική Κυβέρνηση δεν πρόκειται να εγκαταλείψει την νήσο Κύπρο σε κάποιο άλλο κράτος.»⁴

Στις 20 Ιουνίου 1950, ο τότε νέος υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Αλί Φουάντ Κιουπρουλού, επίσης δήλωσε:

«Για την Τουρκία δεν υφίσταται ζήτημα Κυπριακού.»⁵

Οι προσπάθειες των Βρετανών να κινητοποιήσουν την τουρκική μειονότητα και -μέσω αυτής- την Τουρκία εναντίον των Ελλήνων, ως αντίβαρο στον ειρηνικό αγώνα της Κύπρου για Αυτοδιάθεση – Ένωση, εντάθηκαν σε ύψιστο βαθμό το 1954, όταν η κυβέρνηση των Αθηνών πείσθηκε από τον Κύπριο Εθνάρχη Μακάριο να εισαγάγει το Κυπριακό στον ΟΗΕ.

«Ακόμα κι όταν οι Βρετανοί άρχισαν να πιέζουν τους Τούρκους για την Κύπρο, το αποτέλεσμα δεν ήταν η άμεση αντίδραση που ήλπιζαν: 'Περίεργα διστακτικοί' και 'περίεργα διφορούμενες απαντήσεις' ήταν οι συνήθεις αντιδράσεις, που έδειχναν την αμηχανία των Βρετανών στο θέμα, όπως μαρτυρούν τα υπηρεσιακά υπομνήματα στο αρχείο του Φόρεϊν Όφισ, 31^{ης} Μαρτίου και 6^{ης} Ιουλίου 1954.»⁶

«Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, αρχικά, ήσαν οι Βρετανοί που προσπάθησαν να εξάψουν το ενδιαφέρον των Τούρκων για την Κύπρο και όχι το

4. Φαχίρ Αρμάογλου «Το Κυπριακό Ζήτημα 1954-1959: Η Τουρκική Κυβέρνηση και οι Συμπεριφορές της Κοινής Γνώμης» - Άγκυρα 1963.

5. Φαχίρ Αρμάογλου «Το Κυπριακό Ζήτημα 1954-1959: Η Τουρκική Κυβέρνηση και οι Συμπεριφορές της Κοινής Γνώμης» - Άγκυρα 1963.

6. Ρόμπερτ Χόλλαντ «Η Βρετανία και ο κυπριακός αγώνας 1954-1959» - 1998

αντίστροφο».⁷

A2: 1954 – Έξαψη των Τούρκων

Την βεβαιότητα υποκίνησης των Τούρκων από τους Άγγλους διατυπώνει και ο Τουρκοκύπριος συγγραφέας Αρίφ Χασάν Ταχσίν⁸, όπου αναφέρεται και στον τότε ηγέτη των Τ/κ, γιατρό Φαζίλ Κιουτσούκ:

«Η Τουρκία είχε πει δεν έχουμε Κυπριακό πρόβλημα και ο Κιουτσούκ θα έπρεπε να προσπαθήσει πολλά χρόνια, μαζί με τους φίλους του, να αποδεχτεί η Τουρκία τους Τουρκοκυπρίους.

Προσπαθούσε ως ηγέτης των Τουρκοκυπρίων να βρει τρόπους παρεμπόδισης της Ένωσης. Και για προστάτη, φυσικά, διάλεξε την Τουρκία. Αλλά η Τουρκία δεν δέχτηκε εύκολα αυτό τον ρόλο. Δεν ήταν εύκολο να αναλάβει τον μπελά που λέγεται Κύπρος.

Ο Φαϊζ Καϊμάκ (πρόεδρος της Ομοσπονδίας Τουρκοκυπριακών Οργανώσεων) πάντα το έλεγε:

«Είχαμε πάει τότε μαζί με τον Μπερμπερόγλου στον Αντνάν Μεντερές (πρωθυπουργό της Τουρκίας). Ο Μεντερές μας είπε ‘να πάτε στην Αγγλία και να πείτε ότι θέλετε τη συνέχιση του status quo στην Κύπρο’.

Ο Άγγλος υπουργός Εξωτερικών μας απάντησε: ‘Είναι ντροπή, σ’ αυτή την εποχή, να ζητάτε τη συνέχιση της αποικιοκρατίας’.

7. Ρόμπερτ Χόλλαντ «Η Βρετανία και ο κυπριακός αγώνας 1954-1959» - 1998

8. «Η άνοδος του Ντενκτάς στην κορυφή» - 2001, Εκδόσεις «Αρχείο».

Όταν τον ρωτήσαμε τι να κάνουμε, μας είπε: ‘Να ζητήσετε να επιστραφεί η Κύπρος στον παλιό κάτοχο της (την Τουρκία). Αλλά όχι από εμάς. Να το ζητήσετε από τους Αμερικανούς’.

Όταν τον ρωτήσαμε πώς θα γινόταν κάτι τέτοιο, μας είπε ότι θα έπρεπε να πάμε στην Αμερική. Του είπαμε ότι δεν είχαμε ούτε χρήματα ούτε βίζα. Μας απάντησε ότι θα μας εξασφάλιζαν και χρήματα και βίζα. Όταν τον ρωτήσαμε σε ποιον θα το λέγαμε στην Αμερική, μας απάντησε ότι θα το κανόνιζαν και εκείνο.

Πήγαμε λοιπόν στην Αμερική. Στο αεροδρόμιο μας περίμεναν οι δημοσιογράφοι. Μας έκαναν ερωτήσεις. Κι εμείς είπαμε ότι η Κύπρος έπρεπε να επιστραφεί στον παλιό της κάτοχο.

Μετά συναντήσαμε τον Άγγλο πρέσβη, ο οποίος μας είπε: ‘Να πάτε στον πρέσβη της Τουρκίας και να του πείτε να κάνει αύριο μια ομιλία στα Ηνωμένα Έθνη και να πει ότι η Κύπρος πρέπει να επιστραφεί στον πρώην κάτοχο της’.

Πήγαμε στον πρέσβη και του το είπαμε. Τότε πρέσβης ήταν ο Σελίμ Σαρπέρ. Δεν μπορώ να κάνω κάτι τέτοιο, μας είπε, δεν έχω τέτοια εντολή από την κυβέρνηση της Τουρκίας.

Ξαναπήγαμε στον Άγγλο πρέσβη και του εξηγήσαμε την κατάσταση. ‘Ας του μιλήσω κι εγώ μια φορά’, μας είπε.

Αφού συναντήθηκε με τον Άγγλο πρέσβη, ο Σελίμ Σαρπέρ μας κάλεσε να του δώσουμε πληροφορίες. Ετοιμάστηκε και την άλλη μέρα έκανε μια ομιλία στα Ηνωμένα Έθνη και είπε:

‘Εάν η Αγγλία αποσυρθεί από την Κύπρο, τότε το νησί θα πρέπει να επιστραφεί στον πρώην κάτοχο της’.

Ο Μπουρχάν Ναλμπάντογλου, σε μια συζήτηση για τις προσπάθειες αυτές της Αγγλίας να βάλει την Τουρκία στην υπόθεση της Κύπρου, είπε τα εξής:

‘Ο [Άγγλος] κυβερνήτης είχε καλέσει τον δόκτορα Κιουτσούκ και τον ρώτησε εάν η Τουρκία θέλει την Κύπρο. Ο γιατρός του είπε ότι δεν ήξερε. Τότε ο κυβερνήτης του είπε να πάει στην Άγκυρα να τους ρωτήσει. Στον γυρισμό ο Κιουτσούκ του είπε ότι η Τουρκία δεν ήθελε την Κύπρο.

Τότε ο κυβερνήτης του είπε: ‘Να πας ξανά και να τους πεις να τη θέλουν’. Ο γιατρός ξαναπήγε στην Άγκυρα, αλλά η απάντηση ήταν η ίδια: ‘Η Τουρκία δεν θέλει την Κύπρο’.

Μετά από αυτό ανέλαβε δράση ο πρεσβευτής της Αγγλίας στην Άγκυρα και η Τουρκία άλλαξε γνώμη. Κι έτσι λύθηκε το πρόβλημα.»⁹

9. Τα γεγονότα που αναφέρει ο Αρίφ Χασάν Ταχσίν, επιβεβαιώνονται και από αναφορά που υπέγραψαν οι Φαϊζ Καϊμάκ, Μιχάτ Μπερμπερόγλου και Αχμέτ Ζαϊμ, ως η αντιπροσωπεία που είχε σταλεί από τους Άγγλους στην Αμερική το 1954 και που επίσης πήγαν στην Άγκυρα για συνομιλίες με τον πρωθυπουργό Αντνάν Μεντερές και τον πρόεδρο Τζελάν Μπαγιάρ. Η αναφορά τους δημοσιεύτηκε στα «Απομνημονεύματα» του Φ. Καϊμάκ και ως «Παράρτημα» στο βιβλίο του Ταχσίν.

Τα ίδια γεγονότα, επίσης επιβεβαιώνονται στο τηλεγράφημα (N. 338, 22 Ιουνίου 1955) του Βρετανού πρέσβη στην Άγκυρα προς το Foreign Office στο Λονδίνο υπό τον τίτλο «Παραστάσεις προς την Ελληνική Κυβέρνηση για την Κύπρο», που έγγραφε: [...] Ο Τούρκος πρωθυπουργός ρώτησε στο τέλος Απριλίου «κατά πόσο θα ήταν βοηθητικό εάν η τουρκική κυβέρνηση έκαμε παραστάσεις προς την Αθήνα αναφορικά με τις προσπάθειες εξελίξεις στην Κύπρο». Απαντήσαμε ότι «νομίζουμε πως θα ήταν βοηθητικό εάν η τουρκική κυβέρνηση εκφράσει γενικό ενδιαφέρον προς την ελληνική κυβέρνηση, με ειδική αναφορά στην ασφάλεια της τουρκικής μειονότητας στην Κύπρο». Μέχρι στιγμής, δεν έχουν γίνει παραστάσεις... (Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 286/1279)

Οι Τουρκοκύπριοι αριστεροί Ιμπραχίμ Χασάν Αζίζ (γεωπόνος) και Νουρεττίν Μεχμέτ Σεφέρογλου (συνδικαλιστής), μετά από τη δολοφονία του συντρόφου τους Ντερβίς Αλί Καβάζογλου, σε έκδοσή τους το 1965 την οποία υπέγραφαν «εκ μέρους της Πατριωτικής Οργάνωσης Τούρκων Κυπρίων» και με τίτλο «Θύματα Φασιστικής Τρομοκρατίας», ανέφεραν και τα εξής:

«Το ιμπεριαλιστικό δόγμα «διαίρει και βασιλεύει» είναι η βάση της αποικιακής πολιτικής των Άγγλων σε όλους τους τόπους, σ' όλες τις εποχές.

Όταν, κατά την διάρκεια των μεταπολεμικών χρόνων, ο αντιαποικιακός αγώνας του κυπριακού λαού άρχισε να οργανώνεται συστηματικά, να εντείνεται, να εκδηλώνεται ολοένα και πιο μαχητικά και να επηρεάζει την προοδευτική μερίδα των Τούρκων εργαζομένων, οι Βρετανοί αποικιστές προσεταιρίστηκαν την τουρκοκυπριακή σοβινιστική ηγεσία, με σκοπό να ενισχύσουν την θέση της μέσα στον τουρκοκυπριακό πληθυσμό, να την προβάλουν σαν το αντίπαλο δέος της ελληνοκυπριακής πλευράς και να την αντιπαρατάξουν στον αγώνα της για αυτοδιάθεση.

Συστηματικά και μεθοδικά καλλιέργησαν ανάμεσα στην κοινότητά μας το διαιρετικό πνεύμα, υποδαύλιζαν τα σοβινιστικά πάθη, το φανατικό μίσος και τις φυλετικές αντιθέσεις και μπόρεσαν έτσι, την κατάλληλη στιγμή, να προκαλέσουν βαθύ ρήγμα ανάμεσα στον κυπριακό λαό, Έλληνες και Τούρκους.

Στη διάρκεια της δεκαετίας 1950-1960 η σοβινιστικοί τουρκοκυπριακή ηγεσία, σε συνεργασία με την αντιδραστική κυβέρνηση Μεντερές, πιστός υπηρέτης των Βρετανών αποικιστών, προσπαθεί να καθυποτάξει

την κοινότητα μας και να διασπάσει την ενότητα του κυπριακού λαού.

Το 1958, με τις τρομοκρατικές της ομάδες οργανώνει, με την έμπνευση και βοήθεια των αποικιστών, βανδαλισμούς και επιθέσεις εναντίον Ελλήνων και ανοίγει ο δρόμος για τη σημερινή τραγωδία του κυπριακού λαού...».

Κεφάλαιο Β: 1955-1962

Β1: 1955 – Λονδίνο και Σεπτεμβριανά

Οι έντονες προσπάθειες της Βρετανίας να εξωθήσει την τουρκική μειονότητα της Κύπρου και την Τουρκία εναντίον του απελευθερωτικού αγώνα της Κύπρου, ανελήφθησαν και απέδωσαν προτού αρχίσει ο ένοπλος ανταρτοκρατικός αγώνας της ΕΟΚΑ (την 1^η Απριλίου 1955).

Η κινητοποίηση των Τούρκων δεν υπήρξε αποτέλεσμα του ότι υπέστησαν οποιοδήποτε πλήγμα από την ΕΟΚΑ, όπως εκ των υστέρων ψευδώς προβλήθηκε. Χρονικά, η «έξαψη των Τούρκων» προηγήθηκε της ΕΟΚΑ.

Το Λονδίνο όμως, δεν αρκέστηκε μόνο στην αξιοποίηση των Τούρκων της Κύπρου και στις απευθείας επαφές του με την τουρκική κυβέρνηση για να εξάψει το ενδιαφέρον της Άγκυρας για το Κυπριακό. Χρησιμοποίησε και «μοχλούς πίεσης» (opinion leaders) εντός Τουρκίας, που υποκίνησαν και εκτόξευσαν στα ύψη, θερμόαιμο το ενδιαφέρον της τουρκικής Κοινής Γνώμης.

Δύο από τους πρωταγωνιστές πυροδότησης των ανθελληνικών αισθημάτων στην τουρκική κοινή γνώμη, υπήρξαν η οργάνωση «Η Κύπρος είναι τουρκική», που ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 1954 (δηλαδή οκτώ μήνες πριν από την έναρξη του αγώνα της ΕΟΚΑ) με πρόεδρο τον δικηγόρο και δημοσιογράφο της εφημερίδας «Χουριέτ» Χικμέτ Μπιλ, καθώς και ο τουρκικός τύπος γενικότερα, με πρώτη τη «Χουριέτ».

B2: 1955 – Δρ. Φαζίλ Κιουτσούκ και ΑΚΕΛ

Στο όργιο έξαψης του ανθελληνικού μίσους στην Τουρκία, σημαντικό ρόλο έπαιξε αποδεδειγμένα η σύζευξη του Τουρκοκύπριου ηγέτη Φαζίλ Κιουτσούκ, με τον Χικμέτ Μπιλ και την οργάνωση «Η Κύπρος είναι τουρκική».

Με το όνομα της οργάνωσης αυτής, ο Κιουτσούκ αντικατέστησε τον Ιούνιο του 1955 το όνομα του κόμματός του που έως τότε ήταν «Εθνική Τουρκική Ένωση Κύπρου».

Στις 13 Αυγούστου 1955, ο Κιουτσούκ έστειλε επιστολή από την Κύπρο στον Χικμέτ Μπιλ στην Κωνσταντινούπολη, γράφοντας ότι «οι Έλληνες Κύπριοι ετοιμάζαν συλλαλητήριο στις 28 Αυγούστου, για να εξαπολύσουν επίθεση γενοκτονίας κατά των Τουρκοκυπρίων».¹⁰

Η επιστολή Κιουτσούκ έγινε αμέσως κύριο θέμα στην προπαγάνδα του τουρκικού Τύπου. Παρά το αβάσιμο της, η χαλκευμένη είδηση «για επικείμενη σφαγή» υιοθετήθηκε επίσημα από τον πρωθυπουργό Μεντερές, σε εμπρηστικές δηλώσεις του στην Κωνσταντινούπολη στις 24 Αυγούστου 1955.

Το συλλαλητήριο της 28^{ης} Αυγούστου 1955, που κατά τον Κιουτσούκ θα αποτελούσε την έναρξη της «γενοκτονίας των Τουρκοκυπρίων», είχε προαναγγελθεί από το ΑΚΕΛ, εν όψει της Τριμερούς Διάσκεψης (μεταξύ Βρετανίας-Ελλάδας-Τουρκίας) που άρχιζε εκείνες τις μέρες στο Λονδίνο. Τούρκος συγγραφέας, ο Αχμέτ Αν, αναφέρει επί τούτου:

«Ακόμα και οι εγγλέζικες υπηρεσίες της Κύπρου, που πολεμούσαν την ΕΟΚΑ, δεν είχαν παρουσιάσει κανένα στοιχείο σχετικά με τον σχεδιασμό ή ακόμη και

10. Νεοκλής Σαρρής «Η Άλλη Πλευρά» και Αχμέτ Αν «Πώς το Κυπριακό μετατράπηκε σε εθνική υπόθεση της Τουρκίας».

την ιδέα μιας τέτοιας επίθεσης. Πόσο μάλλον, που η διοργάνωση μιας επίθεσης εναντίον των Τουρκοκυπρίων δεν ταίριαζε με την πολιτική της ΕΟΚΑ εκείνης της περιόδου. Διότι, οι φήμες για την επικείμενη επίθεση είχαν αρχίσει να διαδίδονται στις 13 Αυγούστου, δηλαδή πέντε εβδομάδες μετά το μοίρασμα μιας προκήρυξης της ΕΟΚΑ, η οποία ανέφερε τις καλές προθέσεις της έναντι της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Ο ηγέτης της ΕΟΚΑ Διγενής Γρίβας, στην προκήρυξη του διευκρίνιζε ότι η τουρκοκυπριακή κοινότητα δεν διέτρεχε κανένα κίνδυνο και έλεγε ότι η προστασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας, αποτελούσε τόσο μια διαταγή προς τους αντάρτες της ΕΟΚΑ, όσο και ζήτημα στρατιωτικής υπόληψης.

Πράγματι, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1955 η ΕΟΚΑ κράτησε τον λόγο της και δεν επιτέθηκε στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Συνεπώς, οι φήμες για την επίθεση της ΕΟΚΑ με σκοπό τη γενοκτονία των Τουρκοκυπρίων ήταν εντελώς ανυπόστατες.[...]

Στη πρόσκληση του ΑΚΕΛ για το συλλαλητήριο της 28^{ης} Αυγούστου, δεν υπήρχαν αντιτουρκικές αναφορές. Τουναντίον, το ΑΚΕΛ υποστήριζε τη συνεργασία των Τουρκοκυπρίων με τους Ελληνοκυπρίους.[...] Η φήμη ότι στις 28 Αυγούστου θα επιτεθεί στους Τουρκοκυπρίους ήταν εντελώς αβάσιμη.[...] Την Κυριακή 28 Αυγούστου [1955] οι Έλληνες κομμουνιστές διαδήλωσαν στην Κύπρο και η μέρα έληξε χωρίς να ανοίξει τουρκοκυπριακό ρουθούφι. Η μοναδική πράξη βίας που συντελέστηκε εκείνη τη μέρα από την ΕΟΚΑ, ήταν η εκτέλεση ενός Ελληνοκύπριου αστυνομικού που εργαζόταν στις Ειδικές Δυνάμεις

[των Άγγλων].»¹¹

Μετά την ανατροπή της κυβέρνησης Μεντερές από το στρατιωτικό πραξικόπημα της 27^{ης} Μαΐου 1960 στην Τουρκία, οι δημοκρατικοί Τουρκοκύπριοι Ιχσάν Αλί, Αϊχάν Χικμέτ, Αχμέτ Μουζαφέρ Γκιουρκάν κ.ά. που εναντιώνονταν στους Κιουτσούκ και Ντενκτάς, απαιτούσαν να λογοδοτήσει μαζί με τον Μεντερές και ο Κιουτσούκ για τα Σεπτεμβριανά του 1955 στην Κωνσταντινούπολη, για εκείνη την επιστολή του Αυγούστου 1955.

Για το ίδιο θέμα, θα προστεθούν σε κατοπινό κεφάλαιο και άλλες αναφορές. Εν πάση όμως περιπτώσει, το γεγονός είναι ότι, η πρώτη φορά, που η τουρκική προπαγάνδα γέννησε τον μύθο περί δήθεν «προθέσεων των Ελλήνων να εξαπολύσουν γενοκτονία και να αφανίσουν την τουρκική μειονότητα της Κύπρου», ήταν τον Αύγουστο του 1955.

Η ίδια προπαγάνδα και ο ίδιος μύθος θα επανέρχονταν εντονότερα και την επόμενη δεκαετία, μετά την έναρξη της ένοπλης Τουρκανταρσίας του 1963-64 εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο επίμονος, πάγιος, κεντρικός μύθος όλης της καριέρας του Ραούφ Ντενκτάς κατά τις επόμενες δεκαετίες, ήταν «η σφαγή των Τουρκοκυπρίων από τους Έλληνες του αιμοσταγούς Μακαρίου».

B3: 1955 – Ναζίμ Χικμέτ και Αζίζ Νεσίν

Όμως, η σπουδή του Φαζίλ Κιουτσούκ να χαλκεύσει τον Αύγουστο του 1955 την είδηση περί δήθεν «σχεδιασμού

11. Από την μελέτη του Τούρκου συγγραφέα Αχμέτ Αν, με τίτλο «Πώς το Κυπριακό μετατράπηκε σε 'εθνική υπόθεση' της Τουρκίας – Σεπτεμβριανά και Κυπριακό» - 5 Σεπτεμβρίου 2001.

γενοκτονίας των Τουρκοκυπρίων από το κομμουνιστικό ΑΚΕΛ και την έναρξη των σφαγών με το συλλαλητήριο του ΑΚΕΛ της 28^{ης} Αυγούστου 1955», είναι και από μια άλλη άποψη ενδιαφέρουσα επειδή:

Τον Απρίλιο του 1955, μετά την έναρξη του αντιαποικιακού-απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, είχε προηγηθεί η δημόσια έκκληση του Τούρκου κομμουνιστή ποιητή Ναζίμ Χικμέτ προς τους Τούρκους της Κύπρου «να συνταχθούν εναντίον της βρετανικής αποικιοκρατίας»:¹²

«Στις φωνές των προοδευτικών ανθρώπων όλου του κόσμου υπέρ του δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως της Κύπρου και της Ενώσεώς της με την Ελλάδα, ήρθε να προστεθή χθες και η φωνή -η μόνη μέχρι στιγμής από τουρκικής πλευράς- του μεγάλου Τούρκου ποιητού Ναζίμ Χικμέτ. Ο Χικμέτ απηύθυνε μήνυμα στους Τούρκους της Κύπρου, στο οποίο τονίζει ότι 'η Κύπρος ήταν πάντοτε ελληνική και δεν υπάρχει κανένα ζήτημα για την ελληνικότητα της νήσου. Η πλειοψηφία των κατοίκων της είναι Έλληνες και δίκαια αγωνίζονται για την Ένωσιν της νήσου με την Ελλάδα'. Απευθυνόμενος ειδικότερα στην τουρκική μειονότητα της Κύπρου, ο Τούρκος ποιητής τονίζει ότι 'πρέπει να συνεργασθεί με τους Έλληνες Κυπρίους για την απαλλαγή της νήσου από τον Αγγλικό ιμπεριαλισμό. Μόνο όταν η νήσος απαλλαγή από τους Αγγλους ιμπεριαλιστάς, οι Τούρκοι κάτοικοί της θα μπορέσουν να ζήσουν πραγματικά ελεύθεροι. Κι αυτό δεν μπορεί να γίνει παρά με την ενότητα του Κυπριακού λαού, με τη συνεργασία από Τούρκους και Έλληνες Κυπρίους στην πάλη εναντίον του ξένου δυνάστου [...] Εκείνοι που προσπαθούν να στρέψουν τους Τούρκους

12. Αριστερή εφημερίδα «ΑΥΓΗ», Αθήνα 17 Απριλίου 1955.

εναντίον των Ελλήνων, μόνον το συμφέρον του ξένου κατακτητή εξυπηρετούν'.»

Εκείνο το μήνυμα, που ο Ναζίμ Χικμέτ είχε απευθύνει από τη Μόσχα όπου ο ίδιος είχε καταφύγει, αξιοποιήθηκε για την σύλληψη «αριστερών ενόχων», την επόμενη του ανθελληνικού πογκρόμ, που η κυβέρνηση Μεντερές εξαπέλυσε οργανωμένα με τους ειδικά προς τούτο μεταφερθέντες τουρκικούς όχλους εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης.

Η τουρκική κυβέρνηση απέδωσε το όργιο των καταστροφών σε δήθεν κομμουνιστική συνομωσία. Η δε τουρκική αστυνομία έσπευσε να συλλάβει όσους γνωστούς τότε αριστερούς Τούρκους μπόρεσε να βρει, με την κατηγορία ότι δήθεν οργάνωσαν τις καταστροφές της 6^{ης} και 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955. Ένας από τους συλληφθέντες ήταν και ο μετέπειτα παγκόσμια γνωστός αριστερός Τούρκος ευθυμογράφος Αζίζ Νεσίν. Η Τουρκάλα ιστορικός Ντιλέκ Γκιουβέν επισημαίνει ότι:

«Ως απόδειξη για την εμπλοκή της Κομιντέρν [Κομμουνιστικής Διεθνούς] στα έκτροπα, υποδεικνύονται κυρίως δύο γράμματα του κομμουνιστή ποιητή Ναζίμ Χικμέτ, που είχε καταφύγει στη Σοβιετική Ένωση, με τα οποία απευθυνόταν στους Τούρκους εργάτες στην Κύπρο, καλώντας τους να δράσουν από κοινού με τους Έλληνες εργάτες εναντίον των ιμπεριαλιστών καταπιεστών του νησιού».¹³

Ο Τούρκος συγγραφέας Αζίζ Νεσίν, έγραψε για τα Σεπτεμβριανά 1955:

13. Ντιλέκ Γκιουβέν (Καθηγήτρια Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Σαμπαντζί Κωνσταντινούπολης) «Εθνικισμός, κοινωνικές μεταβολές και μειονότητες - Τα επεισόδια εναντίον των μη μουσουλμάνων της Τουρκίας 6/7 Σεπτεμβρίου 1955», με βάση τα επίσημα τουρκικά αρχεία και τα επίσημα αρχεία του αμερικανικού προξενείου της Πόλης.

«Τη νύχτα της 6/7 Σεπτεμβρίου η Πόλη κήκε και γκρεμίστηκε και οι ζημιές ξεπέρασαν το δισεκατομμύριο, τότε η Κυβέρνηση [Μεντερές] τα έχασε και ξεσηκώθηκε να σκαρώσει φταιχτή γι' αυτό το αδίκημα. Στο τέλος επειδή κανείς δεν ανελάμβανε την προστασία των κομμουνιστών, έριξε την ευθύνη πάνω σε εξήντα αριστερούς που κατά τύχη συνέλαβε απ' εδώ κι απ' εκεί. Έτσι, τους εξήντα αυτούς αριστερούς που δεν είχανε ιδέα γι' αυτή την καταστροφή, τους έκλεισε έναν προς έναν σε κελιά των στρατιωτικών φυλακών του Χαρμπιγιέ. Τότε ήμουν και εγώ ένας από τους δήθεν κατηγορούμενους που κλείστηκαν σε μοναχικό κελί με την κατηγορία ότι κάψαμε και ρημάξαμε την Πόλη».¹⁴

Η σπουδή της κυβέρνησης Μεντερές για «εξιχνίαση της κομμουνιστικής συνωμοσίας», σχετιζόταν, βεβαίως, με τα όσα προσδοκούσε από τη μεγάλη σύμμαχο της τις ΗΠΑ, εν καιρώ Ψυχρού Πολέμου ΗΠΑ – ΕΣΣΔ και ισχυριζόταν ότι:

«Μόνο εξαιτίας συγκεκριμένων σκοπών της Κομινφόρμ και της Κομιντέρν έγιναν αντικείμενο επίθεσης οι Έλληνες υπήκοοί μας. Με πρόσχημα τον εθνικό ξεσηκωμό θα σαμποτάρονταν η ελληνοτουρκική φιλία, το Βαλκανικό Σύμφωνο και η συμμαχία του ΝΑΤΟ.»¹⁵

14. Η μαρτυρία του Αζίζ Νεσίν παρατίθεται, μαζί με άλλων αριστερών Τούρκων συγγραφέων, στο βιβλίο του Κωνσταντινουπολίτη καθηγητή πανεπιστημίου και τουρκολόγου Νεοκλή Σαρρή «Η Άλλη Πλευρά» (τόμος 2, βιβλίο Α-Ι).

15. Έκθεση της τουρκικής αστυνομίας που συνέλαβε τους εξήντα αριστερούς για τα Σεπτεμβριανά του 1955, όπως την παραθέτει στο βιβλίο «Εθνικισμός, κοινωνικές μεταβολές και μειονότητες – Τα επεισόδια εναντίον των μη μουσουλμάνων της Τουρκίας 6/7 Σεπτεμβρίου 1955», η Τουρκάλα ιστορικός Ντιλέκ Γκιουβέν.

B4: 1955 – Βρετανική Χρηματοδότηση

«Η βρετανική πίεση προς την τουρκική κυβέρνηση να υιοθετήσει επιθετική στάση στο Κυπριακό είχε ήδη αποφέρει καρπούς, και πράγματι υπάρχει η υποψία ότι ο τουρκικός τύπος, ιδιαίτερα η ‘Βατάν’ και η ‘Χουριέτ’ (που η κυκλοφορία της είχε ξαφνικά εκτοξευτεί στα ύψη), χρηματοδοτούνταν από τους Βρετανούς. Ο Χικμέτ Μπιλ και ο Αχμέτ Εμίν Γιαλμάν [δημοσιογράφοι και ηγετικά στελέχη της οργάνωσης ‘Η Κύπρος είναι τουρκική’] άρχισαν να ταξιδεύουν στο Λονδίνο και στην Κύπρο, ενώ ο Μπιλ βοήθησε επίσης να οργανωθεί συλλαλητήριο 5.000 Τούρκων που ζούσαν στο Λονδίνο»¹⁶.

«Ως ερευνητικό αποτέλεσμα που εκπλήσσει μπορεί, τέλος, να αναφερθεί η φαινόμενη ως πιθανή ανάμειξη της βρετανικής κυβέρνησης στον σχεδιασμό των ‘Σεπτεμβριανών’. Οι ολοένα εντονότερες αξιώσεις της ελληνορθόδοξης πλειονότητας στην Κύπρο για προσάρτηση στη μητέρα Ελλάδα (Ένωσις) έκαναν τη βρετανική αποικιοκρατική δύναμη να συγκαλέσει στο Λονδίνο μια συνδιάσκεψη από τις 27 Αυγούστου ως τις 7 Σεπτεμβρίου 1955, στην οποία προσκλήθηκαν οι κυβερνήσεις της Τουρκίας και της Ελλάδας. Στόχος του Λονδίνου ήταν κυρίως να καταστήσει ολοφάνερο στους Έλληνες ότι υπήρχε και η τουρκική αξίωση, όσον αφορά την Κύπρο. Ούτως εχόντων των πραγμάτων ένας Βρετανός διπλωμάτης εξέφρασε μάλιστα και την ευχή πως ‘επεισόδια κατά της ελληνικής μειονότητας στην Τουρκία θα μπορούσαν να τους

16. Από το λεπτομερειακά τεκμηριωμένο βιβλίο του Ελληνοαμερικάνου βυζαντινολόγου Σπύρου Βρυώνη «Ο Μηχανισμός της Καταστροφής – το τουρκικό Πογκρόμ της 6^{ης}-7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955 και ο αφανισμός της ελληνικής κοινότητας της Κωνσταντινούπολης».

φανούν πολύ χρήσιμα'. Έτσι ήδη τον Αύγουστο του 1954 η βρετανική πρεσβεία στην Αθήνα προφήτευσε επιδείνωση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις εξαιτίας ενός πιθανού γεγονότος στη Θεσσαλονίκη, στο σπίτι όπου είχε γεννηθεί ο Ατατούρκ [και όπου στις 5 Σεπτεμβρίου του επόμενου έτους, 1955, όντως εξερράγη προβοκατόρικος τουρκικός εκρηκτικός μηχανισμός, «έναυσμα» του πογκρόμ των Σεπτεμβριανών]. Σε κάθε περίπτωση, στα αρχεία ανιχνεύονται πολλά στοιχεία που τεκμηριώνουν τη συμμετοχή των Βρετανών στο σχεδιασμό των επεισοδίων...»¹⁷.

Επί του ίδιου θέματος ο Βρετανός ιστορικός Ρόμπερτ Χόλλαντ προσθέτει ότι:

«Ένας αστάθμητος παράγοντας εδώ είναι η αυξανόμενη ανάμειξη του MI5 [βρετανικής μυστικής υπηρεσίας] στο Κυπριακό».¹⁸

Σε σχόλιο του, το ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρώητερ τηλεγραφεύει τα εξής:

«Πραγματικώς, όταν η κυβέρνηση Αγκύρας δεν ενδιαφέρετο περί Κύπρου και ο τότε υπουργός των Εξωτερικών Κιοπρουλού διεκήρυττε ότι 'διά την Τουρκίαν δεν υφίσταται Κυπριακόν ζήτημα', η εν Κωνσταντινουπόλει Ιντέλλιτζενς Σέρβις, προς αντίδρασιν εις τας ελληνικάς ενεργείας, υπεκίνησεν τους εκεί Τουρκοκυπρίους φοιτητάς και δι' αυτών την φοιτητικήν ένωσιν, διά του Τουρκοκυπρίου καθηγητού της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου

17. Από το βιβλίο «Εθνικισμός, κοινωνικές μεταβολές και μειονότητες – Τα επεισόδια εναντίον των μη μουσουλμάνων της Τουρκίας 6/7 Σεπτεμβρίου 1955», της Τουρκάλας ιστορικού Ντιλέκ Γκιουβέν.

18. Ρόμπερτ Χόλλαντ «Η Βρετανία και ο κυπριακός αγώνας 1954-1959» - 1998.

Κωνσταντινουπόλεως Ντερβίς Μανισαλή, να προβούν εις εκδηλώσεις περί Κύπρου, διατυπώντες τουρκικές απαιτήσεις».¹⁹

B5: 1955 – Μεντερές και Ζορλού

Η επιτυχία του Λονδίνου να εξωθήσει την ανάμειξη της Τουρκίας στο Κυπριακό, σηματοδοτείται και από την απόφαση του Τούρκου πρωθυπουργού να αντικαταστήσει τον υπουργό των Εξωτερικών Φουάτ Κιοπρουλού τον Ιούλιο του 1955, με τον μέχρι τότε υπουργό Προεδρίας Φατίν Ρουστου Ζορλού, που η Άγκυρα θεωρούσε ατρόμητο και αλύγιστο διπλωμάτη, δυναμικό στην εξωτερική πολιτική, με τρομερή διαίσθηση και άμεση αποφασιστικότητα.

Πρώτη ενέργεια του Ζορλού ήταν η συγκρότηση ειδικής επιτροπής, για την μελέτη και τον καθορισμό της τουρκικής στρατηγικής και τακτικής στο Κυπριακό. Να σημειωθεί, ότι οι τότε σχέσεις στρατού και πολιτικών στην Τουρκία, δεν είχαν ακόμα διαμορφωθεί στον πλήρη έλεγχο των δεύτερων από το Γενικό Επιτελείο, γεγονός που θεσμοθετήθηκε μετά το στρατιωτικό πραξικόπημα της 27^{ης} Μαΐου 1960 και την εγκαθίδρυση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας της Τουρκίας.

Στην επιτροπή, πάντως, μετείχαν:

- Ο υπαρχηγός του Γενικού Επιτελείου των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων, στρατηγός Ρουστου Ερντελχούν,
- ο γενικός γραμματέας του υπουργείου Εξωτερικών Μουχαρρέμ Νουρί Μπιργκί,

19. Πληροφοριακό σημείωμα της ελλαδικής ΚΥΠ (Κρατική Υπηρεσία Πληροφοριών), ημερομηνίας 19 Ιουλίου 1960.

- ο πρέσβης στην Αθήνα Σεττάρ Ικσέλ,
- ο γενικός διευθυντής του υπουργείου Εξωτερικών Ορχάν Εράλπ και
- ο διπλωμάτης Μαχμούτ Ντικερντέμ.

Με πρόεδρο τον Ζορλού, η επιτροπή ανέλαβε δύο κύριους στόχους:

1. Να πείσει με τεκμήρια ότι η Τουρκία έχει δικαιώματα επί της Κύπρου, τουλάχιστον όσα και η Ελλάδα και το καταστήσει γνωστό παγκοσμίως.
2. Να διοχετεύσει κάθε δυνατή βοήθεια στους Τουρκοκυπρίους ώστε να ενδυναμώσει τις αντοχές τους στις πιέσεις.

Πρώτος θρίαμβος του Ζορλού και της νέας τουρκικής πολιτικής στο Κυπριακό, θεωρήθηκε η άκρως αποδοτική προσυεννόηση με τον Βρετανό υπουργό Εξωτερικών Χάρολντ Μακμίλαν (της κυβέρνησης του σερ Άντονι Ήντεν) στην Τριμερή Διάσκεψη του Λονδίνου 27 Αυγούστου – 7 Σεπτεμβρίου 1955, όπου η Βρετανία έσυρε και παγίδευσε την ελληνική κυβέρνηση στην αναγνώριση της Τουρκίας ως νομίμως ενδιαφερόμενου μέρους στο Κυπριακό.

Ο Ζορλού ήταν ο ιθύνων νους και στον σχεδιασμό και εκτέλεση του ανθελληνικού πογκρόμ των Σεπτεμβριανών του 1955 εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, ως εκκωφαντικού πειστηρίου διεθνώς, για το «πόσο επικίνδυνα παθιασμένο είναι για το Κυπριακό το τουρκικό έθνος».

Αυτός ήταν ο πρώτος και επιφανειακός στόχος. Ο δεύτερος και κυριότερος, σχετιζόταν με τα ορμέμφυτα του κεμαλικού εθνικισμού για τον εκτουρκισμό, εναντίον των μειονοτήτων της χώρας.

Οι λεπτομέρειες:

Αποτελεί ιστορικά τεκμηριωμένο γεγονός ότι, με την Συνθήκη της Λοζάνης του 1923, η Τουρκία είχε παραδώσει κάθε δικαίωμα επί της Κύπρου, η οποία έγινε επίσημα βρετανική αποικία.

Συνεπώς, για να μπορέσει η βρετανική κυβέρνηση (υπουργεία Εξωτερικών και Αποικιών) να προχωρήσει το 1955 με τα εκδικητικά, διαιρετικά της σχέδια κατά των Ελλήνων της Κύπρου, έπρεπε να επαναφέρει την Τουρκία στο προσκήνιο. Για τον σκοπό αυτό, ο τότε Βρετανός υπουργός Εξωτερικών Χάρολντ Μακμίλαν και ο πρωθυπουργός Αντονι Ήντεν συνεργάστηκαν μυστικά με τον Τούρκο πρωθυπουργό Αντνάν Μεντερές και υποκίνησαν τις επιθέσεις της 6^{ης} και 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955, κατά των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης.

Η τουρκική και η βρετανική κυβέρνηση χρηματοδότησαν την υποκίνηση αιμοχαρούς όχλου Τούρκων ληστών και αρπάγων, καθώς και την οργάνωση «η Κύπρος είναι Τουρκική», οι οποίοι επιτέθηκαν κατά της ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη. Μέσα σε 9 ώρες, 45 ελληνικές κοινότητες είχαν υποστεί την επίθεση αυτού του όχλου.

Οι επιθέσεις συνέπεσαν, σκόπιμα, με την Τριμερή Διάσκεψη του Λονδίνου (27 Αυγούστου – 7 Σεπτεμβρίου 1955), στην οποία θα συμμετείχαν Τουρκία και Ελλάδα.

Αρχικά, εκείνη η Διάσκεψη δεν θα ασχολείτο καθόλου με την Κύπρο. Όμως, για να επιτευχθεί το προαπαιτούμενο, ο φιλότουρκος ανώτερος λειτουργός του Φόρεϊν Όφισ σερ Ιβόν Κιρκπάτρικ χειρίστηκε τις διαδικασίες με αποκλειστικό σκοπό την επαναφορά της Τουρκίας στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, εξ ου και η Τουρκία επανήλθε ως

ενδιαφερόμενο μέρος.²⁰

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1955, ο τότε Βρετανός πρωθυπουργός σημείωσε σε εσωτερικό μνημόνιο:

«Ας αφήσουμε το φάρμακο να λειτουργήσει...»²¹

Ένα χρόνο αργότερα, στις 28 Ιουνίου 1956, το περιοδικό «Reporter» έγραψε για την Τριμερή Διάσκεψη:

«[...] Ο Σερ Άντονι Ήντεν σκόπιμα ενέπλεξε την Τουρκία, σ' ένα θέμα που αφορούσε αποκλειστικά την Ελλάδα και την Μ. Βρετανία [...] Ούτε οι Τούρκοι ούτε οποιοσδήποτε άλλος ισχυρίστηκε ποτέ, ότι η τουρκική μειονότητα θα υπέφερε σε μια κυβερνούμενη από τους Έλληνες Κύπρο [...].»

Στις 29 Ιουνίου 1956, οι «New York Times», αναφερόμενοι στα έκτροπα της 9^{ης} Σεπτεμβρίου 1955 στην Κωνσταντινούπολη, έγραψαν:

«[...] Εκείνα τα έκτροπα, για τα οποία η Μ. Βρετανία πρέπει να εισπράξει μέρος της μομφής, έχουν πλήξει την Βαλκανική Συμμαχία.»

Βάρβαροι

Σε έκθεση του προς το Λονδίνο, το βρετανικό προξενείο στην Κωνσταντινούπολη περιγράφει τις ακρότητες ως ακολούθως:

«[...] Στην Κωνσταντινούπολη και στην Σμύρνη,

20. Σερ Ιβόν Ογκουστίν Κιρπάτρικ: Μέλος των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών. Σχεδίασε την Τριμερή Διάσκεψη τον Αύγουστο 1955 και η τελευταία αποστολή του ήταν «η επιστροφή της Τουρκίας ως ενδιαφερόμενο μέρος για το μέλλον της Κύπρου και η τελείωση του σχεδιασμού της διαίρεσης της Κύπρου». Απεσύρθη από την ενεργό υπηρεσία το 1957.

21. Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 800/674.

οι Τούρκοι είχαν ήδη διεγερθεί από τις ανένδοτες δηλώσεις του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών για την Κύπρο κατά τη Διάσκεψη του Λονδίνου και, μετά από για εβδομάδες ανθελληνικών δημοσιευμάτων στον τουρκικό τύπο [...], ήθελαν να βρουν τρόπο για να εκφράσουν, με ένα περίεργα βάρβαρο και αχρείαστο τρόπο, το μίσος τους κατά των Ελλήνων. [...] Οι επιθέσεις κατά των καταστημάτων, η καταστροφή αγαθών και περιουσιών και, σε πολύ πιο περιορισμένο βαθμό, η κλοπή, τότε άρχισαν. Έγιναν όλα με μια μεθόδευση και αποφασιστικότητα, που θα τιμούσαν και τον πιο τέλειο βάρβαρο».²²

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε βρετανικό έγγραφο του Φόρεϊν Όφισ ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1954, γινόταν η εισήγηση:

«κάποιες θηριωδίες στην Άγκυρα θα μας υποβοηθούσαν»²³

Κατά τον καθηγητή Νεοκλή Σαρρή²⁴, αργότερα η Τουρκία εκμεταλλεύτηκε τα έκτροπα και ζήτησε τεράστια ποσά χρημάτων για βοήθεια από το Διεθνές Ταμείο. Η σημαντική αυτή οικονομική βοήθεια δεν διανεμήθηκε προς τους Έλληνες των οποίων οι περιουσίες είχαν καταστραφεί, αλλά απορροφήθηκε από την τουρκική κυβέρνηση.²⁵

Αυτές οι αναφορές καταδεικνύουν το μέγεθος της απανθρωπιάς και βαρβαρότητας, που οι Τούρκοι είναι ικανοί να μετέλθουν για την προώθηση των μακρο-πρόθεσμων στόχων τους, αλλά και την έκταση της διαχρονικής συνεργασίας μεταξύ Βρετανών και Τούρκων, κατά των Ελλήνων της Κύπρου.

22. Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 286/1291.

23. Σάββας Ιακωβίδης, εφημερίδα «ΣΗΜΕΡΙΝΗ», Λευκωσία 7 Σεπτεμβρίου 2008.

24. Πανεπιστήμιο Αθηνών.

25. Φανούλα Αργυρού «Συνωμοσία ή Σοβαρό Λάθος;» - Λευκωσία 2000.

B6: 1955 – Τουρκοκύπριοι Επικουρικοί

Το 1955 στην Κύπρο, ο Βρετανός κυβερνήτης σερ Ρόμπερτ Άρμιταζ, προκειμένου να αντιμετωπίσει την έναρξη του ένοπλου αγώνα της ΕΟΚΑ, να καταστείλει διά της βίας τις μαχητικές αντιβρετανικές διαδηλώσεις της νεολαίας και να προκαλέσει ρήξη στις σχέσεις των Ελλήνων Κυπρίων με την τουρκική μειονότητα, προχώρησε στη συγκρότηση «Επικουρικής Αστυνομίας», αποτελούμενης στο σύνολό της από Τουρκοκυπρίους.

Παράλληλα, με υποκίνηση του (παρακινούμενου από τον Βρετανό κυβερνήτη) Φαζίλ Κιουτσούκ, δημιουργήθηκε και η τουρκοκυπριακή μυστική οργάνωση ΒΟΛΚΑΝ («Ηφαίστειο»), της οποίας τα περισσότερα μέλη ήταν ταυτόχρονα και επικουρικοί αστυνομικοί των Βρετανών.

Κύριος στόχος της ΒΟΛΚΑΝ, ήταν να στρέψει τον τουρκοκυπριακό πληθυσμό κατά των Ελλήνων Κυπρίων. Στις προκηρύξεις της,²⁶ η ΒΟΛΚΑΝ εξέδιδε διαταγές απαγόρευσης «στους Τούρκους αδελφούς μας να περιφέρονται στις ελληνοκυπριακές συνοικίες και να συχνάζουν σε κέντρα και κινηματογράφους των Ελλήνων», με την απειλή ότι, «όσοι δεν υπακούσουν θα κατηγορηθούν προδότες της πατρίδας και δεν θα έχουμε τύψεις συνειδήσεως αν πάθουν οτιδήποτε κατά τις επιθέσεις που θα διενεργήσουμε στους χώρους αυτούς».

Στα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν στον τουρκοκυπριακό τύπο το 1997, οι διατελέσαντες μέλη της ΒΟΛΚΑΝ ανέφεραν ότι μέχρι τέλος του 1956 η οργάνωση κατάφερε να διαθέτει 18-29 περίστροφα, μερικά αυτόματα όπλα «Στεν» και βόμβες.

Έργο της ήταν και η κινητοποίηση της τουρκοκυπριακής νεολαίας σε συλλαλητήρια, που εξελίσσονταν σε τυφλές

26. Εφημερίδα Μποζκούρτ 5.9.1955.

επιθέσεις αφιονισμένων όχλων κατά των Ελλήνων, όταν ανάμεσα στα θύματα της ΕΟΚΑ συγκαταλεγόταν και κάποιος Τουρκοκύπριος αστυνομικός των Εγγλέζων.

Εκτός από τη ΒΟΛΚΑΝ, υπήρξαν και άλλες δυο-τρεις μικρότερης εμβέλειας οργανώσεις.

Σκοπός της ΒΟΛΚΑΝ ήταν η ενοχοποίηση των Ελληνοκυπρίων και η προώθηση του μύθου ότι «οι Τουρκοκύπριοι δεν μπορούσαν να ζήσουν μαζί τους». Αυτή ήταν μια ουσιώδης προϋπόθεση, για να ευθυγραμμιστούν οι Τουρκοκύπριοι με τους στόχους που ήδη συζητούσαν και προετοίμαζαν οι Τούρκοι και οι Βρετανοί στο Λονδίνο για διαίρεση.²⁷

Ός εκ τούτου, πολύ λίγα μέλη της ΒΟΛΚΑΝ (όπως και της ΤΜΤ αργότερα) δικάστηκαν ή τιμωρήθηκαν από το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε αντίθεση με σοβαρό αριθμό υποστηρικτών της ΕΟΚΑ που απαγχονίστηκαν και εκατοντάδων άλλων που φυλακίστηκαν και βασανίστηκαν.

Οι Βρετανοί συμμάχησαν με τους Τουρκοκύπριους εναντίον της ΕΟΚΑ, εκπαίδευσαν ειδική τουρκική μηχανοκίνητη μονάδα για να πολεμήσει την ΕΟΚΑ και προσέλαβαν ακόμα περισσότερους Τούρκους στην αστυνομία και τις εφεδρικές δυνάμεις. Μέλη αυτών των μονάδων ήσαν αναμειγμένοι στην ΒΟΛΚΑΝ και αργότερα στην ΤΜΤ.

«Το 1956, ο Βρετανός υπουργός Αποικιών Άλαν Λένοξ-Μπρόιντ, είπε στην Βουλή των Κοινοτήτων ότι 'ένα ελληνοκυπριακό αίτημα για ένωση με την Ελλάδα, θα αντιμετωπιστεί με ένα υποστηριζόμενο από την Βρετανία δημοψήφισμα, αποκλειστικά για τους Τούρκους'. Εάν οι Τουρκοκύπριοι (18%) ψήφιζαν

27. Η γνωστή αποικιοκρατική τακτική των Βρετανών του «Διαίρει & Βασίλευε»: Είναι γνωστό, ότι οι Βρετανοί αποικιοκράτες, προτού εγκαταλείψουν μια αποικία, είχαν ως κανόνα να διαιρούν τον λαό και να τον εγκαταλείπουν σε διένεξη...

να ενωθούν με την Τουρκία, το νησί θα διαιρείτο. Ως εκ τούτου, απαιτώντας ολόκληρη την Κύπρο, οι Τούρκοι θα εβεβαιώνοντο ότι θα έπαιρναν τουλάχιστο την μισή. Σ' αυτή την βάση είναι, που ο Τουρκοκύπριος ηγέτης δρ. Φαζίλ Κιουτσούκ ζήτησε την διαίρεση του νησιού 'κατά μήκος του 35^{ου} παράλληλου'. Το βρετανικό ενδιαφέρον, ώστε να βοηθήσουν να υποκινηθεί αυτή η απαίτηση, είναι προφανές για να χρειάζεται υπογράμμιση».²⁸

B7: 1957 – Ντενκτάς και TMT (Turk Mukavemet Teskilati)

Την «ισχνής αποδοτικότητας» συνδρομή των Τουρκοκυπρίων στην προσπάθεια των Άγγλων ν' αντιμετωπίσουν τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ, ανέλαβε να ξεπεράσει ο πιο έμπιστος των Βρετανών και δυναμική ηγετική προσωπικότητα εντός της τουρκικής μειονότητας, ο δικηγόρος Ραούφ Ντενκτάς.

Ο Ντενκτάς υπηρετούσε την βρετανική αποικιοκρατική διοίκηση της Κύπρου από το 1949, ως δικηγόρος του Στέμματος και αντιστασιακής.

Το 1957 παραιτήθηκε από την Εισαγγελία, ανέλαβε ως πρόεδρος της «Ομοσπονδίας Τουρκοκυπριακών Οργανώσεων» και στις 15 Νοεμβρίου 1957 ίδρυσε, μαζί με τον ακόλουθο του τουρκικού προξενείου στην Λευκωσία Μουσταφά Κεμάλ Τανρισεβντί και τον γιατρό Μπουρχάν Ναλμπάντογλου, την πρώτη εκδοχή της «Turk Mukavemet Teskilati» [ελληνικά «Τουρκική Αντιστασιακή Οργάνωση»] με τα αρχικά TMT, που ο Τανρισεβντί την ήθελε «άοπλη οργάνωση παθητικής

28. Κρίστοφερ Χίτσενς «Κύπρος» - 1984.

αντίστασης των Τουρκοκυπρίων» και πιο αυτόνομη από τους Βρετανούς, υπό την επιρροή των οποίων δρούσε μέχρι τότε η ΒΟΛΚΑΝ.

Η δικτύωση της 1^{ης} ΤΜΤ εντός της μειονότητας και η ανάδειξη του ηγετικού ρόλου του Ραούφ Ντενκτάς, ήταν η βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε το επόμενο έτος η στρατιωτικοποίηση της 2^{ης} και ένοπλης πλέον ΤΜΤ, την οποίαν ανέλαβε απευθείας το Γενικό Επιτελείο των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων, με απόφαση της κυβέρνησης Μεντερές και άμεσα αρμόδιο τον υπουργό Εξωτερικών Φατίν Ρουστου Ζορλού.

Ο Αχμέτ Αν στη μελέτη του «Ο ρόλος της ΤΜΤ στο Κυπριακό» γράφει:

«Στο τέλος του 1957 ο Ραούφ Ντενκτάς παραιτείται από τη θέση του αντιεισαγγελέα, με σκοπό 'να ενισχύσει την τουρκική ηγεσία και να αναλάβει πιο διαφανή και αποτελεσματικά καθήκοντα',²⁹ και αναλαμβάνει την προεδρία της Ομοσπονδίας Τουρκοκυπριακών Ιδρυμάτων, στη θέση του Φαϊζ Καϊμάκ, που είχε δηλώσει 'οι Εγγλέζοι μας σπρώχνουν στη σύγκρουση με τους Έλληνες'».³⁰

Ο Ντενκτάς περιέγραψε την ίδρυση της ΤΜΤ ως εξής:

«Δημιούργησα την ΤΜΤ μαζί με ένα-δύο φίλους μου, με σκοπό να οργανώσω τα άτομα που περιφέρονταν άσκοπα. Όταν η ΤΜΤ ανέλαβε τον ρόλο της ΒΟΛΚΑΝ και εξέδωσε την πρώτη της προκήρυξη, ο δρ. Κιουτσούκ είχε ρωτήσει 'ποιοι είναι αυτοί οι τρελοί'; Δεν τον είχαμε ενημερώσει για την ίδρυση της ΤΜΤ και εκείνος έδειχνε ικανοποιημένος με την ύπαρξη της

29. «Ο Ντενκτάς με Εικόνες», Φεβρουάριος 1973.

30. «Πως Βρέθηκαν οι Τουρκοκύπριοι σ' αυτή την κατάσταση;», 1986.

ομάδας ΒΟΛΚΑΝ. Ποτέ δεν μπόρεσε να χωνέψει το γεγονός, ότι ο ίδιος είχε παραγκωνιστεί. Τα επόμενα δύο χρόνια ήταν εξαιρετικά ενοχλημένος με αυτή την κατάσταση. Όλοι νόμιζαν πως εγώ ήμουν ο αρχηγός της TMT, όμως έσφαλαν. Ήμουν ο πολιτικός της σύμβουλος. Με το που ίδρυσα την TMT την παρέδωσα σε άλλους. Αυτό ήταν βέβαια μια καλή κάλυψη, αφού η αμερικανική και η εγγλέζικη αντικατασκοπία πίστευαν πως εγώ έπαιρνα τις αποφάσεις. Εντούτοις δεν ήμουν ο ηγέτης. Οι αρχηγοί ήσαν αξιωματικοί του τουρκικού στρατού».³¹

Μετά την υποκίνηση της από το Λονδίνο να ενδιαφερθεί για το Κυπριακό, η Άγκυρα είχε φροντίσει από νωρίς να καθορίσει και να σχεδιάσει τη δική της στρατηγική, όχι πλέον ως εκτελεστικό όργανο των Βρετανών, αλλά ως ισότιμος συμπαίκτης με τις δικές του στρατηγικές βλέψεις. Με συγκεκριμένη πολιτική και διπλωματία και με πρόσκτηση στρατιωτικής ισχύος εντός της Κύπρου.

B8: 1956 – Εκθέσεις Νιχάτ Ερίμ

Το 1956, ο πρωθυπουργός Μεντερές διόρισε ως ειδικό σύμβουλο για το Κυπριακό τον καθηγητή Νιχάτ Ερίμ. Και τούτο, παρόλο ότι ο Ερίμ ανήκε στην αντιπολίτευση, ως στέλεχος του κεμαλικού Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος του Ισμέτ Ινονού.

Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 1956, ο καθηγητής Ερίμ, με εθνική-υπερκομματική αίσθηση αποστολής, υπέβαλε στον πρωθυπουργό και στο υπουργείο Εξωτερικών τις δύο εκθέσεις του για την Κύπρο, το περιεχόμενο των οποίων

31. Συνέντευξη στην εφημερίδα «THE TIMES», 20 Ιανουαρίου 1978.

καθόρισε έκτοτε και μονίμως την επεκτατική πολιτική της Άγκυρας στο Κυπριακό. Αυτή την πολιτική είναι που υλοποιούν, απαρέγκλιτα και σε βάθος χρόνου, οι διαδοχικές τουρκικές κυβερνήσεις, με πάγιο θεματοφύλακα την ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων.

Εξετάζοντας τα δεδομένα στο Κυπριακό μέχρι εκείνη την εποχή, οι δύο Εκθέσεις Νιχάτ Ερίμ (24^{ης} Νοεμβρίου και 22^{ας} Δεκεμβρίου 1956) χάραξαν τις κύριες κατευθύνσεις για μια μακρόπνοη πολιτική της Τουρκίας, για ν' αποκτήσει τον στρατηγικό έλεγχο του νησιού. Με στόχο ακόμα και την αλλοίωση του εθνολογικού, δημογραφικού χαρακτήρα της Κύπρου, την ελληνική πλειοψηφία της οποίας θεώρησε ως «περιστασιακή» και καθόρισε την ανατροπή της.

Η υιοθέτηση της μακρόπνοης «Γραμμής Νιχάτ Ερίμ» από το τουρκικό κράτος, την κυβέρνηση και τις Ένοπλες Δυνάμεις, σήμαινε μεν την βραχυπρόθεσμη προσαρμογή των διπλωματικών χειρισμών της Άγκυρας, επέβαλλε όμως και την αποφασιστική δράση για την απόκτηση της αναγκαίας πολεμικής ισχύος μέσα στην Κύπρο.

Επειδή οι συνθήκες δεν επέτρεπαν την άμεση και φανερή αποστολή τουρκικού στρατού στο νησί, η Τουρκία αποφάσισε να τον δημιουργήσει μυστικά μέσα στην Κύπρο, υπό τη διοίκηση του Γενικού της Επιτελείου, στρατολογώντας μέσα από την τουρκική μειονότητα, άνδρες και γυναίκες των ηλικιών που μπορούσαν να φέρουν όπλα.

Αυτός ο «αυτοσχέδιος» στρατός της Τουρκίας στην Κύπρο πήρε το όνομα TMT.

B9: 1958 – Στρατός TMT

Η απόφαση των Μεντερές, Ζορλού και του Γενικού Επιτελείου

το 1958, για τη μετατροπή της TMT σε στρατιωτική οργάνωση ανορθόδοξου πολέμου, ανατέθηκε υπηρεσιακά προς υλοποίηση στο τότε Γραφείο Ειδικού Πολέμου (ΓΕΠ) του τουρκικού επιτελείου, που δρούσε υπό τον μανδύα του Συμβουλίου Επιστράτευσης και Ελέγχου (Seferberlik Tedkik Kurulu - STK), αλλού αναφερόμενο ως Επιτροπή Εποπτείας Επιστράτευσης.

Οι αξιωματικοί του ΓΕΠ, που είχαν υπηρετήσει λίγα χρόνια νωρίτερα και στο τουρκικό εκστρατευτικό σώμα στον πόλεμο της Κορέας, είχαν ήδη εκπαιδευτεί από στελέχη του αμερικανικού στρατού στον σχεδιασμό και τις τακτικές του ανορθόδοξου πολέμου, για τις ανάγκες των πολεμικών σεναρίων σύγκρουσης με τη Σοβιετική Ένωση, σε περιοχές που πιθανόν να καταλάμβανε ο σοβιετικός στρατός και θα έπρεπε να υπάρξει προσχεδιασμένη ένοπλη αντίσταση.

Αυτοί οι αξιωματικοί, λοιπόν, είχαν την αρμοδιότητα και τα προσόντα για να μετατρέψουν την TMT σε μυστικό τουρκικό στρατό στην Κύπρο.

Η TMT προκάλεσε ανθελληνικές οχλαγωγίες και προσπάθησε να εξαναγκάσει Τουρκοκύπριους εργάτες να ιδρύσουν ξεχωριστές συντεχνίες. Οι δολοφονίες, οι εμπρησμοί και ο εκφοβισμός ήταν τα μέσα που η TMT χρησιμοποίησε, για να αποδείξει ότι «οι Έλληνες και οι Τούρκοι δεν μπορούν να συμβιώσουν».

Θύματα ήταν και Τουρκοκύπριοι. Συνδικαλιστές, δημοσιογράφοι και απλοί πολίτες, που αντιστάθηκαν στο κάλεσμα της TMT.³²

32. Κυπριακή Δημοκρατία, Γραφείο Δημοσίων Πληροφοριών «Δημιουργούν μια έρημο και την αποκαλούν ειρήνη».

B10: 1958 – Σχέδιο KIP (Kibris Istirdat Planı)

Επικεφαλής του ΓΕΠ ήταν ο υποστράτηγος Ντανίς Καράμπελεν, με επιτελάρχη τον συνταγματάρχη Εγιούπ Ματέρ και επιτελείς αξιωματικούς τον αντισυνταγματάρχη Ριζά Βουρουσκάν και τον ταγματάρχη Ισμαήλ Τάνσου.

Ο Τάνσου ανέλαβε ως «ο εγκέφαλος» και εκπόνησε το επιτελικό σχέδιο για τη συγκρότηση, τον εξοπλισμό, την εκπαίδευση, την αποστολή και την δράση της TMT, το οποίο ονομάστηκε έκτοτε «Kibris Istirdat Planı» [«Σχέδιο για Επανάκτηση της Κύπρου»] με τα αρχικά KIP.

Το 1958, ο Βουρουσκάν ανέλαβε διοικητής της TMT στην Κύπρο, όπου στάλθηκε με πλαστή ταυτότητα, ως δήθεν «ελεγκτής της τουρκικής Τράπεζας Εργασίας». Αρχικά, ήταν επικεφαλής 21 αξιωματικών (2 ταγματάρχων, 5 λοχαγών και 14 ανθυπολοχαγών) όλων εκπαιδευμένων στον ανορθόδοξο πόλεμο, που έφθασαν στο νησί ως δάσκαλοι, τραπεζικοί, υπάλληλοι του τουρκικού προξενείου και του γραφείου τύπου.

B11: 1958 – Στρατηγείο TMT

Το στρατηγείο της TMT στεγάστηκε στην Άγκυρα, σε διώροφο της οδού Τούνα της περιοχής Γενί Σεχίρ, αναφερόταν ως «Αρχηγείο Σχεδιασμού Επανάκτησης Κύπρου», το στελέχωσαν αξιωματικοί επιτελικών γραφείων (επιχειρήσεων, εκπαίδευσης, εφοδιασμού και προσωπικού) και επικοινωνούσε με ασύρματο με την διοίκηση της TMT στην Κύπρο.

Στην Τουρκία δημιουργήθηκαν και ειδικά στρατόπεδα, κέντρα μυστικής εκπαίδευσεως για τους Τουρκοκύπριους, άνδρες και γυναίκες, μαχητές (μουτζαχίντ) της TMT, που αφού ολοκλήρωναν την εκπαίδευσή τους επέστρεφαν στην

Κύπρο. Τα στρατόπεδα εκπαίδευσης της TMT στην Τουρκία, ήταν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Γραφείου Ειδικού Πολέμου.

Το 1996, ο απόστρατος πλέον ταγματάρχης Ισμαήλ Τάνσου (ο εγκέφαλος της TMT από το 1958) έδωσε στη δημοσιότητα πλήρη κατάλογο με τα ονόματα όλων των αξιωματικών που εστάλησαν υπό κάλυψη στην Κύπρο και εκείνων που στελέχωναν το «Αρχηγείο Σχεδιασμού Επανάκτησης Κύπρου» στην Άγκυρα, καθώς και δέκα λοχαγών που είχαν αναλάβει επικεφαλής στα κέντρα εκπαίδευσης της TMT.

Επίσης, περιέγραψε με εξαντλητικές λεπτομέρειες, ως ο άμεσα επικεφαλής, και τις ανά τακτά διαστήματα μυστικές επιχειρήσεις αποστολής φορτίων οπλισμού στην Κύπρο, επιλεγμένου, για λόγους απόκρυψης, μη τουρκικής κατασκευής, από ειδικές αποθήκες της Τουρκίας προς την TMT στην Κύπρο. Ο κύριος όγκος του οπλισμού στάλθηκε μυστικά με πλοιάρια.

Για τις τότε σχέσεις του τουρκικού στρατού με την κυβέρνηση της Τουρκίας, αξιοσημείωτες είναι οι αναφορές του ταγματάρχη Τάνσου ότι «ο ίδιος είχε άμεση, ανοικτή, διαρκή, προσωπική πρόσβαση στον υπουργό Εξωτερικών Ζορλού, ο οποίος, με τη σειρά του, έδινε προσωπικές εντολές σε κάθε άλλο υπουργό, η αρμοδιότητα του οποίου ήταν αναγκαία για τη διευθέτηση όλων όσα το αρχηγείο της TMT στην Άγκυρα χρειαζόταν για να φέρει σε πέρας την αποστολή του».

Περαιτέρω, ο Τάνσου γράφει ότι «από τον Ζορλού έλαβε την έγκριση του τελικού σκοπού της TMT, που ήταν ολόκληρο το νησί», γι' αυτό και το επιτελικό σχέδιο έλαβε το όνομα «Σχέδιο Επανάκτησης Κύπρου».

Σημαντικά για την συνεπή συνέχιση της τουρκικής πολιτικής είναι και τα όσα ο Ισμαήλ Τάνσου αναφέρει για την τύχη της TMT και του «Σχεδίου Επανάκτησης Κύπρου», μετά που το

στρατιωτικό πραξικόπημα της 27^{ης} Μαΐου 1960 ανέτρεψε την κυβέρνηση και έστειλε τους Μεντερές και Ζορλού στην κρεμάλα:

Η χούντα του 1960 αποστράτευσε μεν τον επικεφαλής του ΓΕΠ υποστράτηγο Καράμπτελεν, υιοθέτησε όμως ως κόρη οφθαλμού και ενδυνάμωσε την TMT, με άμεση ανάμειξη και του συνταγματάρχη Αλπασλάν Τουρκές.³³

B12: 1960 – 10.000 Όπλα TMT

Ο πρωταρχικός στόχος που επιτεύχθηκε από το 1958 μέχρι και το 1959 ήταν ο εξοπλισμός, η εκπαίδευση και η οργάνωση, δύναμης 5.000 μαχητών της TMT στην Κύπρο. Το 1960 ο οπλισμός που μεταφέρθηκε λαθραία από την Τουρκία στην Κύπρο, εξόπλιζε δύναμη 10.000.

Σ' αυτό το σημείο, είναι σημαντικά τα στοιχεία που αποκαλύφθηκαν 47 χρόνια αργότερα, στο βιβλίο του Μάνου Ηλιάδη «Το Απόρρητο Ημερολόγιο της ΚΥΠ για την Κύπρο» - 2007. (ΚΥΠ: Η ελλαδική «Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών»)

Το βιβλίο περιέχει αντίγραφα γραπτών υπηρεσιακών εκθέσεων, που έστειλε το κλιμάκιο της ελλαδικής ΚΥΠ από την Κύπρο στον τότε πρωθυπουργό της Ελλάδος Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον υπουργό Εξωτερικών Ευάγγελο Αβέρωφ στην Αθήνα και που επιβεβαιώνουν με πλήθος λεπτομερειών πολλά στοιχεία για την TMT, όπως τα αφηγούνται οι Τούρκοι πρωταγωνιστές και τουρκικές πηγές.

Επί του θέματος των μυστικών τουρκικών εξοπλισμών,

33. Υφυπουργός προεδρίας της χούντας του 1960, ηγέτης μετέπειτα του ακροδεξιού φασιστικού κόμματος «Εθνικιστικής Δράσης» και των «Γκρίζων Λύκων»

περιέχει και τα εξής στοιχεία:

«9. Εκ των μέχρι τούδε υφισταμένων στοιχείων προκύπτει ότι, εκτός των εις χείρας των Τουρκοκυπρίων αστυνομικών και επικουρικών αστυνομικών περιστρόφων της βρετανικής διοικήσεως, η τουρκοκυπριακή μαχητική οργάνωσις TMT. διέθετε την εποχή της συνάψεως των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου μόνον 950 πιστόλια και περίστροφα. Ταύτα η TMT. επρομηθεύθη, αρχομένου του 1957, και κατά τη διάρκειαν του 1958 εκ Τουρκίας, μέρος δε τούτων επωλήθησαν επιτοπίως υπό των Βρετανών εις τας τουρκικάς οργανώσεις ΒΟΛΚΑΝ και TMT. Εν συμπεράσματι, την εποχήν της συνάψεως των περί Κύπρου Συμφωνιών, η TMT. δεν διέθετε άνω των 1.000 πιστολίων και περιστρόφων.

10. Κατά το εξάμηνον διάστημα μεταξύ Ιανουαρίου 1959 – Ιουλίου 1959 λαθραίως εισήχθησαν υπό των Τουρκοκυπρίων 6.000 όπλα, ήτοι βαρέα πολυβόλα, οπλοπολυβόλα, τυφέκια, πιστόλια και περίστροφα, ως και όλμοι των 2 και τριών ιντσών, ανελθόντος, ούτω, κατά Ιούνιον 1959 του αριθμού των υπό της τουρκικής κοινότητος κατεχομένων όπλων εις 7.000, μετά μεγάλου αριθμού σφαιρών.

11. Μετά τον Ιούλιον 1959 μέχρι 2 Σεπτεμβρίου 1960 εσυνεχίσθη εις μεγάλην κλίμακα η λαθραία εισαγωγή όπλων και πυρομαχικών υπό Τουρκοκυπρίων, ώστε σήμερα να πιστεύεται ότι οι Τουρκοκύπριοι διαθέτουν όπλα ανερχόμενα εις 10.000 τεμάχια...».³⁴

34. Από «Πληροφοριακό Σημείωμα» της ελλαδικής ΚΥΠ προς τον υπουργό Εξωτερικών Ευάγγελο Αβέρωφ με κοινοποίηση στον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή, ημερομηνίας 21-10-1960, δηλαδή μετά την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας,

Ρωσικά πιστόλια Tokarev

Στις σωζόμενες ογδόντα εκθέσεις της ελλαδικής ΚΥΠ από την Κύπρο της περιόδου 13 Ιουνίου 1959 έως 28 Νοεμβρίου 1960, που έφερε στο φως το βιβλίο του Μάνου Ηλιάδη, περιέχονται και αναφορές για πιστόλια TOKAREV ρωσικής κατασκευής του 1933, που η τουρκική TMT εισήγαγε λαθραία στην Κύπρο.

«Τα τέσσερα αυτόματα πιστόλια, τα οποία ομού μεθ' ενός [αγγλικού] οπλοπολυβόλου Bren ανεκαλύφθησαν υπό της [βρετανικής] αστυνομίας την 17-3-60, εις χείρας Τουρκοκυπρίων, συμφώνως προς την γνωμάτευσιν του ειδικού εμπειρογνώμονος Pearson της Special Branch, είναι ρωσικής κατασκευής 1933 τύπου TOKAREV³⁵. Των εν λόγω όπλων είναι ηλλαγμένη εν Τουρκία η κάννη, προκειμένου ταύτα να δύνανται να χρησιμοποιούν σφαίρας του τουρκικού στρατού».³⁶

Η έκθεση της ελλαδικής ΚΥΠ προσθέτει λεπτομέρειες και ημερομηνίες για τις ανακαλύψεις πιστολιών TOKAREV στα χέρια Τουρκοκυπρίων από 29 Σεπτεμβρίου 1958 «ότε εγένετο δολοφονική απόπειρα υπό Τούρκων εναντίον συμπατριωτών των», όπως και μετάφραση της υπ' αριθ.76/60 γνωμάτευσης Pearson, με τίτλο «Examination of material exhibits – firearms».

«Με βάση εκθέσεις από την Κύπρο, ανακαλύφθηκε

35. Η ιστορία της «σταδιοδρομίας» των ρωσικών TOKAREV στην Τουρκία και από εκεί στην TMT φαίνεται ότι ξεκινά από τη δεκαετία του 1930, την εποχή των αγαστών σχέσεων Κεμάλ Ατατούρκ με την Ε.Σ.Σ.Δ., ως συνέχεια της βοήθειας σε χρήμα και όπλα του Βλαδμίρ Ιλίτς Λένιν προς τους κεμαλιστές 1920-1922, εναντίον της ελληνικής Μικρασιατικής Στρατιάς. Διαπιστωμένο γεγονός είναι ότι, οι δυνάμεις της κυπριακής Εθνικής Φρουράς, που στις 22 Ιουλίου 1974 κατέλαβαν τον οχυρωμένο τουρκικό θύλακο στη Λεύκα, ανάμεσα στα άλλα όπλα της TMT που ανακάλυψαν, υπήρχαν και ρωσικά πιστόλια TOKAREV.

36. Αναφορά ΚΥΠ, 12 Απριλίου 1960.

μεγάλη ποσότητα όπλων ρωσικής κατασκευής στην κατοχή Τουρκοκυπρίων στην Λάρα, δυτικά της Πάφου. [...] Τα όπλα έφθασαν στην Κύπρο με τουρκικό καΐκι και η τουρκική κυβέρνηση είναι σοβαρά αναστατωμένη και προσπαθεί να αποσιωπήσει το θέμα. Δεύτερο τουρκικό καΐκι με όπλα ανεμένετο περί τα τέλη Μαρτίου ή αρχές Απριλίου. [...] Είναι βέβαιο ότι Τουρκοκύπριοι εκπαιδεύονται στην χρήση όπλων.»³⁷

«Από άλλες εκθέσεις, η προμήθεια ρωσικής κατασκευής όπλων προς τους Τουρκοκυπρίους συνεχίζεται. Η Ελλάδα δεν μπορεί και δεν επιθυμεί να αποδώσει ευθύνη στην τουρκική κυβέρνηση, αλλά αναμένει από τη Άγκυρα να διερευνήσει το θέμα και να θέσει τέρμα στις δραστηριότητες εκείνων που υπονομεύουν την ενότητα των Κυπρίων και την ειρήνη στο νησί.»³⁸

Το στοιχείο της αποστολής ρωσικών πιστολιών από τις αποθήκες του τουρκικού στρατού στην ΤΜΤ, ταιριάζει και με την μαρτυρία του Χικμέτ Μπιλ.³⁹

Ο Χικμέτ Μπιλ ηγέτης της οργάνωσης «Η Κύπρος είναι τουρκική» και δημοσιογράφος της «Χουριέτ», έγραψε για μια από τις συναντήσεις του με τον πρωθυπουργό Μεντερές το 1955:

«Τι γίνεται στην Κύπρο, με ρώτησε ο Αντνάν Μεντερές. Του εξήγησα την κατάσταση στην Κύπρο. Του είπα ότι χρειάζονταν όπλα επείγοντως. Δεν μπορώ να σας

37. Ελλαδική εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», Αθήνα 6 Απριλίου 1960

38. Ελλαδική εφημερίδα «ΒΗΜΑ», Αθήνα 7 Απριλίου 1960

39. Επί κεφαλής της τουρκικής οργάνωσης «Η Κύπρος είναι τουρκική», δικηγόρος και συντάκτης της «Χουριέτ», κεντρικό πρόσωπο του ανθελληνικού πογκρόμ των Σεπτεμβριανών 6-7.9.1955 στην Κωνσταντινούπολη, με διασυνδέσεις στο Λονδίνο και στενός συνεργάτης του πρωθυπουργού της Τουρκίας Αντνάν Μεντερές.

δώσω όπλα, καθότι αν κάποια μέρα τα όπλα μας του Κιρίκκαλε [τουρκικό εργοστάσιο όπλων] βρεθούν στα χέρια της αντίθετης πλευράς, θα βρεθούμε σε δεινή θέση στον ΟΗΕ, είπε ο Μεντερές.»⁴⁰

Ο «εγκέφαλος» της ΤΜΤ στην Τουρκία ταγματάρχης Ισμαήλ Τάνσου αναφέρει ότι:

«Με διαταγή του υπουργού Άμυνας Εχτέμ Μεντερές (αδελφού του πρωθυπουργού), οι μονάδες του τουρκικού στρατού επέλεξαν και απέστειλαν οπλισμό στο Γραφείο Ειδικού Πολέμου, που τον αποθήκευε μετά από ειδική συσκευασία σε αποθήκες της ΤΜΤ στη Μερσίνα, από τις οποίες μεταφερόταν στο Ανεμούρι και φορτωνόταν στα πλοiάρια μυστικής αποστολής στην Κύπρο».

B13: 1959 – Η Αθήνα γνώριζε

Οι αποδεδειγμένες πληροφορίες από το βιβλίο του Μάνου Ηλιάδη είναι πολλαπλά χρήσιμες, για την διαλεύκανση των στόχων της Τουρκίας στην Κύπρο ΜΕΤΑ και από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, στα κρατικά όργανα της οποίας οι Τουρκοκύπριοι είχαν προνομιακή συμμετοχή, βάσει των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου και του Συντάγματος του 1960.

Είναι επίσης χρήσιμες, για την αποτίμηση της πολιτικής της κυβέρνησης της Ελλάδας της ίδια περιόδου, που ήταν υπηρεσιακά και έγκαιρα πληροφορημένη για την πολεμική ισχύ που προέκτεινε μυστικά στην Κύπρο η Τουρκία.

Εκείνο που είναι άγνωστο, είναι ο βαθμός πληροφόρησης,

40. Χικμέτ Μπιλ «Το ζήτημα της Κύπρου και η Ουσία του», Κων/πολη 1976.

που είχε την ίδια περίοδο (1959-1960) ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και η ηγεσία των Ελληνοκυπρίων, είτε ευθέως από το κλιμάκιο της ελλαδικής ΚΥΠ στην Κύπρο, είτε από την κυβέρνηση Καραμανλή.

Γεγονός βεβαιωμένο, όμως, είναι ότι η κυβέρνηση της Ελλάδος απόφυγε τον ανάλογο εξοπλισμό των Ελλήνων της Κύπρου. Επί του θέματος, ακολουθεί και άλλη αναφορά σε άλλο κεφάλαιο.

B14: Δομή στρατού TMT

Η δομή στρατιωτικής οργάνωσης της TMT στην Κύπρο, με το στρατηγείο της στην Άγκυρα, κατανεμήθηκε σε διοικήσεις έξι περιοχών που ονομάστηκαν «Σαντζιάκ» (λάβαρα), με κεντρικό αρχηγείο στην Κύπρο τον «Μπαϊρακτάρ» (σημαιοφόρο). Τα «Σαντζιάκ» που συγκροτήθηκαν ήταν της Λευκωσίας, της Αμμοχώστου, της Λεμεσού, της Λάρνακας, της Πάφου και της Λεύκας.

Κάθε «Σαντζιάκ» διοικούσε την δική του ιεραρχική πυραμίδα συγκρότησης, που υποδιαιρείτο σε «Κοβάν» (κυψέλες), οι «Κοβάν» σε «Πετέκ» (κηρήθρες) και οι «Πετέκ» σε «Ογκιούλ» (σμήνος μελισσών). Το κάθε «Ογκιούλ» συγκροτούσαν πέντε «κύτταρα».

Ήταν η, ειδικών περιστάσεων ανορθόδοξου πολέμου, δομή «τάγμα–λόχος–διμοιρία–ομάδα», με την τελευταία πενταμελή.

Κανόνες μυστικότητας δεν επέτρεπαν σε ένα απλό μέλος να γνωρίζει, εκτός από την ομάδα και τον ομαδάρχη του. Ο διοικητής κάθε «Σαντζιάκ» ονομαζόταν «Σερντάρ» (στρατιωτικός αρχηγός), ο δε διοικητής του «Μπαϊρακτάρ»

έφερε τον κωδικό τίτλο του «Μποζκούρτ» (Γκρίζου Λύκου).

Ο «Μποζκούρτ» διοικητής της TMT στην Κύπρο, ήταν υπόλογος μόνο στο στρατηγείο της Άγκυρας και υπό τις διαταγές του τελούσαν όλοι οι ηγέτες της μειονότητας, με πρώτο τον Ντενκτάς ως επικεφαλής της πολιτικής πτέρυγας της TMT.

B15: Στρατιωτική Εκπαίδευση TMT

Οι Τουρκοκύπριοι που στρατολογούσε η TMT μετέβαιναν με διάφορα προσχήματα στην Τουρκία, όπου εκπαιδεύονταν στα μυστικά στρατόπεδα του «Αρχηγείου Σχεδιασμού Επανάκτησης της Κύπρου».

Τα αντικείμενα εκπαίδευσεως, όπως αναφέρονται στα σχετικά τουρκικά δημοσιεύματα ήσαν:⁴¹

Τεχνική μυστικών επιχειρήσεων, συντήρηση και απόκρυψη οπλισμού, βολές, ενέδρες, επιθέσεις, παραλλαγές, προσέγγιση στόχου και ασφαλής απομάκρυνση.

Στην Κύπρο δημιουργήθηκαν επίσης κέντρα εκπαίδευσεως της TMT σε τέσσερις «κατασκηνώσεις προσκόπων». Άνευ βολών εκπαίδευση διεξαγόταν και στο επίπεδο της κάθε «Κοβάν» (κυψέλης), με αντικείμενα την χρήση οπλισμού, την συλλογή πληροφοριών, τις τακτικές άμυνας και επίθεσης, καθώς και τον σχεδιασμό της άμυνας χωριού.

41. Σπύρος Αθανασιάδης «Φάκελλος T.M.T.» 1998, και Ismail Tansu "IN REALITY NO ONE WAS ASLEEP, a secret underground organization, with State support... TMT" 2007.

B16: Μεταφορά Οπλισμού TMT δια Θαλάσσης

Η αποστολή οπλισμού, πυρομαχικών και εκρηκτικών από την Τουρκία γινόταν κυρίως με μυστικούς πλόες πλοιαρίων, από το Ανεμούρι προς τις βόρειες ακτές της Κύπρου.

Η πρώτη δοκιμαστική αποστολή (16 Αυγούστου 1958) έγινε προς το παραθαλάσσιο τουρκικό χωριό Κόκκινα. Ακολούθησε ο κύριος όγκος, με πλόες δύο φορές τη βδομάδα, σχεδιασμένους με τρόπο που να αποφεύγουν τα σκάφη της βρετανικής ακτοφυλακής. Μέχρι τον Σεπτέμβριο 1960 μεταφέρθηκαν περίπου δέκα χιλιάδες όπλα.

Η τακτική, στην οποία εκπαιδεύτηκαν τα μέλη της TMT, συμπεριλάμβανε και το «θάψιμο» (απόκρυψη) του οπλισμού, μετά την παραλαβή και τη διανομή του, όπως και μετά από κάθε εκπαιδευτική ή επιχειρησιακή χρήση.

B17: 1959 – Πλοιάριο «NTENIZ»

Από τον Ιανουάριο του 1959, παράλληλα με τα άλλα πλοιάρια που ήδη διεκπεραιώναν επί έξι μήνες οπλισμό, ξεκίνησε τις μυστικές μεταφορές οπλισμού και ένα 25 τόνων αλιευτικό πλοίο, που έμεινε γνωστό στην ιστορία με το όνομα «NTENIZ» και που, στα επιχειρησιακά σχέδια της TMT, έφερε το κωδικό όνομα «Ελμάς».⁴²

Το «NTENIZ», με καπετάνιο τον Ρεσάτ Γιαβούζ, μηχανικό τον Ογούζ Κόντογλου και ασυρματιστή τον μόνιμο αρχιλοχία

42. «Ελμάς» ήταν το επίθετο του μέλους της TMT, Τουρκοκύπριου Ασάφ Ελμάς από το χωριό Κόκκινα, ο οποίος μετείχε στην πρώτη επιχείρηση μυστικής μεταφοράς οπλισμού διά θαλάσσης και πνίγηκε μαζί με τον ομοχώριο του Χικμέτ Ριντβάν σε θαλασσοταραχή, στην έβδομη προσωπική αποστολή του (9 Νοεμβρίου 1958). Ismail Tansu "IN REALITY NO ONE WAS ASLEEP, a secret underground organization, with State support... TMT" 2007.

διαβιβάσεων του τουρκικού στρατού Αλί Λεβέντ, ανακόπηκε από βρετανική ακταιωρό, φορτωμένο 6.000 βόμβες, 500 τυφέκια και ένα εκατομμύριο φυσίγγια, στις 18 Οκτωβρίου 1959, δηλαδή οκτώ μήνες μετά την υπογραφή των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου κι ενώ η Κύπρος τελούσε ακόμα υπό αγγλική διοίκηση.

Με διαταγή του «εγκέφαλου» της TMT ταγματάρχη Ισμαήλ Τάνσου (μέσω ασυρμάτου από την Άγκυρα) το πλήρωμα του «NTENIZ» προκάλεσε την αυτοβύθιση του σκάφους, ώστε «να μην ξεσπάσει διεθνές σκάνδαλο που θα έφερνε σε δύσκολη κατάσταση την τουρκική κυβέρνηση», όπως είπε ο ταγματάρχης Τάνσου.

Όμως, η αγγλική ακταιωρός (mine-sweeper HMS *Burmaston*) πρόλαβε να περιμαζέψει από το αμπάρι του βυθιζόμενου «NTENIZ» δύο κιβώτια πυρομαχικών και να συλλάβει το τριμελές πλήρωμα του «αλιευτικού».

Με παρέμβαση του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών Φατίν Ρουστου Ζορλού προς τον Άγγλο ομόλογό του, διευθετήθηκε ώστε οι τρεις συλληφθέντες, αφού παραδεχτούν τις κατηγορίες που διαμόρφωσε ο Άγγλος εισαγγελέας και καταδικαστούν από το αγγλικό δικαστήριο της Κύπρου σε 9 μηνών φυλάκιση, να αποσταλούν αυθημερόν στην Τουρκία προς «έκτιση της ποινής τους».

Καθησυχάζοντας τον ταγματάρχη Τάνσου για την «σύλληψη» του «NTENIZ», ο υπουργός Ζορλού τον βεβαίωσε ότι «η αποκάλυψη της μεταφοράς οπλισμού ίσως συνετίσει τους Άγγλους να είναι πιο συγκαταβατικοί απέναντι στους Τούρκους».⁴³

43. Σπύρος Αθανασιάδης «Φάκελλος T.M.T.» 1998, και Ismail Tansu "IN REALITY NO ONE WAS ASLEEP, a secret underground organization, with State support... TMT" 2007.

Αποδείξεις αποστολής οπλισμού προς τους Τουρκοκύπριους, όπως προκύπτουν από επίσημα βρετανικά έγγραφα:

«Κατοχή οπλισμού: Χθές (17.3.1960) στις 8:30μμ, μηχανοκίνητη περίπολος της αστυνομίας ανέκοψε όχημα τύπου BAN που οδηγούσε Τουρκοκύπριος με κατεύθυνση την Πόλι [Χρυσοχούς], στον κύριο δρόμο Κτήμα-Πόλις, κοντά στο χωριό Ακουρδάλια. Το BAN ερευνήθηκε και ανακαλύφθηκε ότι περιείχε 1 οπλοπολυβόλο Μπρεν με 4 κενές γεμιστήρες, 1 αυτόματο Στεν με 3 κενές γεμιστήρες και 4 αυτόματα πιστόλια με 8 κενές γεμιστήρες. Ο οδηγός συνελήφθη και θα παρουσιαστεί ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου αργότερα σήμερα [...]».⁴⁴

«Η υπόθεση ολοκληρώθηκε την 5^η Μαΐου. Ο Τουρκοκύπριος κρίθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε φυλάκιση δύο ετών, για κατοχή οπλισμού τον περασμένο Μάρτιο. Πέραν της έφεσης, ο Ντενκτάς προέβη σε μια σφοδρή υπεράσπιση. Υπέβαλε, ότι ο κατηγορούμενος βρήκε τον οπλισμό και τον μετέφερε στον δρα Κιουτσούκ, βάσει των προνοιών της αμνηστίας και της κλήσης για παράδοση οπλισμού. Με βάση την μαρτυρία εμπειρογνώμονα, τα όπλα [πιστόλια] που ανευρέθηκαν ήσαν ρωσικής προέλευσης (βρίσκονταν ακόμα σε πλαστική συσκευασία). Κατά το παρελθόν, μόνο σε μια περίπτωση βρέθηκε παρόμοιο όπλο στην Κύπρο (τον περασμένο Φεβρουάριο, όταν συνελήφθη Τουρκοκύπριος για κατοχή πιστολιού).

Η κοινή γνώμη έδειξε ενδιαφέρον για το γεγονός ότι η απόφαση ελήφθη κατά πλειοψηφία, ο Άγγλος και ο Ελληνοκύπριος δικαστής καταδίκασαν, αλλά ο Τουρκοκύπριος διαφώνησε. Κατά την κοινή γνώμη, το φαινόμενο δεν εγγυάται αμερόληπτη δικαιοσύνη

44. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς τον υπουργό Αποικιών, 18 Μαρτίου 1960 - Έγγραφο Φόρειν Όφισ FO 371/152931.

στο μέλλον».⁴⁵

«Χθες (7^η Φεβρουαρίου 1960), Τουρκοκύπριος λοχίας της αστυνομίας στη Λάρνακα, ζήτησε ειδική προστασία για τον ίδιο και την οικογένεια του και τέθηκε υπό προστατευτική κράτηση. Είπε, ότι είχε ισχυρό λόγο να πιστεύει ότι η TMT είχε σχεδιάσει την άμεση δολοφονία του. Εξήγησε, ότι ήταν εντεταλμένος για την διανομή και φύλαξη αποθεμάτων οπλισμού και πυρομαχικών της TMT στην περιοχή Λάρνακας και ότι ήταν βαθιά αναμειγμένος σε αυτή την δραστηριότητα από τον Αύγουστο του 1957. Πίστευε, ότι η δολοφονία του είχε προγραμματιστεί, διότι οι οργανωτές της TMT υποψιάζονταν πως δεν ήταν πλέον απόλυτα έμπιστος.

Έχει στην κατοχή του έγγραφα, τα οποία περιγράφουν λεπτομέρειες του οπλισμού της TMT στην περιοχή Λάρνακας. Τα έγγραφα του αναφέρονται σε 400 όπλα ακριβείας μόνο για την περιοχή Λάρνακας, περιλαμβανομένων 200-303 τυφεκίων, 7 οπλοπολυβόλων Μπρεν και μεγάλο αριθμό αυτομάτων Στεν και πιστολιών. Κάποια ποσότητα αυτού του οπλισμού φέρεται να είναι κρυμμένη εντός ή κοντά στον Τεκκέ (το αρχαίο τζαμί κοντά στην αλυκή Λάρνακας) και τα υπόλοιπα έχουν διανεμηθεί σε όλα τα χωριά της περιοχής (οι ακριβείς κρυψώνες δεν είναι γνωστές).

Μας παρέχει πλήρη πληροφόρηση και, όταν θα έχουμε συμπληρώσει την ανάκριση του, θα προβούμε σε διευθετήσεις για ταχεία φυγάδευση του ιδίου και της οικογένειάς του εκτός Κύπρου. Θα σας ενημερώσω για τις διευθετήσεις το συντομότερο δυνατό.

45. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς τον υπουργό Αποικιών, 7 Μαΐου 1960 - Έγγραφο Φόρειν Όφισ FO 371/152931.

Αποφάσισα ότι αυτή η περίοδος δεν προσφέρεται για την διεξαγωγή ερευνών για τον συγκεκριμένο οπλισμό και, για την ώρα, δεν θα προβώ σε οποιαδήποτε ενέργεια για κατάσχεση των όπλων [...] Συμβουλευθήκα τον κ. Τζούλιαν Άμερυ και καλέσαμε τον δρ Κιουτσούκ να έλθει στο Κυβερνείο [...] του τονίσαμε εμφαντικά την σοβαρότητα της κατάστασης, λέγοντας του ότι η έντονη επιθυμία μας είναι να αποφύγουμε ακόμα ένα δημόσιο σκάνδαλο, παρόμοιο με εκείνο που ακολούθησε την βύθιση του [πλοίου] ΝΤΕΝΙΖ».⁴⁶

Το πλοίο «ΜΑΡΜΑΡΑ»

Στις 30 Μαρτίου 1960, ο κυβερνήτης σερ Χιού Φούτ πληροφόρησε τον υπουργό Αποικιών, ότι είχε πληροφορίες πως άλλο ένα τουρκικό πλοίο, το «ΜΑΡΜΑΡΑ», πλησίαζε την Λάρνακα, μεταφέροντας οπλισμό για τους Τουρκοκυπρίους. Όμως, εν όψει της προειδοποίησης που είχε δοθεί προς τον Τούρκο γενικό πρόξενο Τουρέλ, δεν ανέμεναν ότι τα όπλα θα εκφορτώνονταν. Εάν ερωτάτο από τον τύπο, θα δήλωνε ότι οι ενέργειες [των Άγγλων] ήταν «προληπτικά μέτρα ρουτίνας κατά του λαθρεμπορίου».

Οι πληροφορίες, που είχαν δοθεί προς τον σερ Χιού Φουτ από Τουρκοκύπριους, καταδείκνυαν ότι στο «ΜΑΡΜΑΡΑ» [επιβατηγό πλοίο που διενεργούσε ταχτικές επισκέψεις στην Κύπρο] μπορεί να μεταφορτώθηκε οπλισμός από άλλο πλοίο στο λιμάνι της Χάιφα. Ο σερ Χιού Φουτ διαβεβαίωσε το Λονδίνο ότι, κατά την άφιξη του, το πλοίο ΔΕΝ θα μετέφερε οπλισμό [...].⁴⁷

46. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς τον υπουργό Αποικιών, 8 Φεβρουαρίου 1960 – Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/152931

47. Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/152931.

Ο Διευθυντής Πληροφοριών κατηγορεί τον Ραούφ Ντενκτάς για λαθραία εισαγωγή οπλισμού

Σε αντίθεση με την επίσημη ανθελληνική πολιτική της βρετανικής κυβέρνησης, ο Διευθυντής Πληροφοριών [Chief of Intelligence] στην Κύπρο J. V. Prendergast, σε μια καταχωρημένη ως «Άκρως Απόρρητη Έκθεση ΦΑΝΤΑΣΜΑ» προς τον κυβερνήτη σερ Χιού Φουτ, έγραψε στις 26 Ιουνίου 1959 τα ακόλουθα:

«Δεν υπήρξε ουσιαστική αλλαγή της πολιτικής του κ. Ντενκτάς, μετά από το ταξίδι του στην Τουρκία. Δεν υπάρχει καμιά απόδειξη ότι πήρε εκεί οποιαδήποτε οδηγία, που να διαφοροποιεί την μακροπρόθεσμη στρατηγική του για προετοιμασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας προς αντιμετώπιση υπερβάλλουσας πίεσης, αφ' ης στιγμής υπάρξει η Κυπριακή Δημοκρατία [...] Αντί να εκφωνεί ομιλίες και να γράφει και εμπνέεται άρθρα για άμεση εμπλοκή σε πόλεμο, τώρα εξυμνεί το δόγμα της ειρηνικής συνύπαρξης και παροτρύνει την κοινότητα του να παραμείνει ενωμένη και φιλική, καθώς και υπομονετική στην αντιμετώπιση προκλήσεων, χωρίς την παραχώρηση μιας ίντσας εδάφους. Όμως, μέσα στα κείμενα των ομιλιών και των άρθρων του μπορεί κανείς να διακρίνει, ότι ο κ. Ντενκτάς έχει υιοθετήσει την μέθοδο να κατηγορεί τον εχθρό του, ακριβώς για τις ενέργειες εκείνες που ευθύνεται η δική του κοινότητα, δηλαδή την λαθραία εισαγωγή οπλισμού, την εκπαίδευση στα όπλα, τον εξουθενωτικό οικονομικό ανταγωνισμό, τη ραδιουργία πίσω από το προπέτασμα καπνού της φιλανθρωπίας και συνεργασίας ανωτάτου επιπέδου [...] και σιωπηρά να προστάζει την κοινότητα να αποδεχθεί τις Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου, ως μέσο επίτευξης του αρχικού σκοπού».⁴⁸

48. Έγγραφο υπουργείου Αποικιών CO 296/1000.

B18: Δράση TMT

Οι μυστικές τουρκικές οργανώσεις, από τη ΒΟΛΚΑΝ μέχρι και την TMT, υπό τη διοίκηση των αξιωματικών του τουρκικού στρατού, ουδέποτε ανέλαβαν ένοπλη δράση εναντίον της ΕΟΚΑ. Μετά την πρόσκτηση της αναγκαίας πολεμικής ισχύος, ο κύριος στρατιωτικός τους στόχος επεκτεινόταν στα μετέπειτα της εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μέσα από τη δράση τους, την τακτική που κλιμάκωσαν, τις προκηρύξεις που εξέδιδαν και τα όσα οι ενέργειές τους προκάλεσαν από το 1955 μέχρι το 1959, είναι φανερό ότι:

Πρώτος και διαρκής στόχος ήταν να προκαλέσουν τρόμο, συσπείρωση, περιχαράκωση και φανατισμό, του πληθυσμού της τουρκικής μειονότητας απέναντι γενικά στους Έλληνες Κυπρίους και ενάντια στον απελευθερωτικό – αντιαποικιακό αγώνα που διεξήγαν.

Η αφορμή που αξιοποίησαν, ήταν η εκτέλεση από την ΕΟΚΑ κάποιων Τουρκοκυπρίων επικουρικών αστυνομικών των Εγγλέζων, την ίδια περίοδο που η ΕΟΚΑ εκτελούσε και Ελληνοκύπριους αστυνομικούς και άλλους συνεργάτες των Βρετανών.

Η εκτέλεση Τούρκου επικουρικού, αποτελούσε ευκαιρία για την τουρκοκυπριακή ηγεσία και τις οργανώσεις της να ξεσηκώνει μαχητικές διαδηλώσεις Τουρκοκυπρίων και να εξαπολύει μαινόμενους τους τουρκικούς όχλους (με ρόπαλα, λοστούς, μαχαίρια, τσεκούρια και σύνεργα εμπρησμού) εναντίον αθώων Ελληνοκυπρίων και των περιουσιών τους, στις συνοικίες που γειτόνευαν με τις τουρκογειτονιές.

Οι εμπρησμοί και οι καταστροφές οικιών, καταστημάτων, ναών, σωματείων, μαζί με φόνους αμάχων, ήσαν τα κύρια και αποκλειστικά χαρακτηριστικά της τουρκοκυπριακής δραστηριότητας.

Ο Αχμέτ Αν αναφέρει, ότι «οι τοπικοί ηγέτες της TMT σύστηναν στον λαό να έχει στα σπίτια του μαχαίρια, τσεκούρια, μυτερά εργαλεία, μεγάλες πέτρες, βραστό νερό και πετρέλαιο».

«Νατζιάκ» (πέλεκυς) ονομαζόταν και η εφημερίδα του Ραούφ Ντενκτάς, όργανο της TMT που διαφημιζόταν με την προτροπή «κάθε Τούρκος θα πρέπει να αγοράσει στο σπίτι του και μία Νατζιάκ».

Διευθυντής της εφημερίδας ήταν ο Κουτλού Ανταλί. Δεκαετίες αργότερα, αποσκήρτησε από τον Ντενκτάς, δημοσιογραφέυσε εναντίον του και εναντίον του τουρκικού εποικισμού της κατεχόμενης μετά το 1974 Κύπρου και δολοφονήθηκε έξω από το σπίτι του στην κατεχόμενη Λευκωσία το 1996.

Ο Τουρκοκύπριος Αρίφ Χασάν Ταχσίν έγραψε:

«Αρχικά οι ένοπλες επιθέσεις της ΕΟΚΑ ήταν μόνο ενάντια στους Άγγλους. Επίσης είναι γεγονός ότι η ΕΟΚΑ, όπως έστρεψε τα όπλα της ενάντια στους Ελληνοκύπριους αστυνομικούς, τα έστρεψε και ενάντια στους Τουρκοκύπριους αστυνομικούς. Είναι γεγονός, ακόμα, ότι οι Τούρκοι, βοηθώντας τις δυνάμεις ασφαλείας των Άγγλων, αγωνίστηκαν ενάντια στους Ελληνοκύπριους που ήθελαν την ΕΟΚΑ και την Ένωση».⁴⁹

B19: 1956 – Πρώτη Διαίρεση

Οι Βρετανοί, μετά από τις πρώτες επιθέσεις των τουρκικών όχλων που οι ίδιοι ενθάρρυναν, επέβαλαν και την πρώτη διαίρεση - διχοτόμηση στην εντός των τειχών Λευκωσία.

49. Από το βιβλίο του Αρίφ Χασάν Ταχσίν, που υπήρξε και επικουρικός στην αστυνομία των Βρετανών και μέλος της TMT.

Στις 30 Μαΐου 1956, μονάδα του βρετανικού στρατού με επικεφαλής τον ταγματάρχη Τάγκαρτ, με σιδερένιους στύλους και συρματοπλεγμα χώρισαν στα δύο την πόλη, από την Πύλη Πάφου μέχρι τον Άγιο Κασσιανό.⁵⁰

Την 1^η Ιουνίου 1956, ο Ιωάννης Κληρίδης⁵¹ επέκρινε με επιστολή του τις ψευδείς παραστάσεις του ηγέτη της τουρκικής μειονότητας δρος Κιουτσούκ προς τον έξω κόσμο, για τον κίνδυνο δήθεν της τουρκικής μειονότητας να εξοντωθεί από τους Έλληνες, και κατηγόρησε τον εκπρόσωπο της βρετανικής διοίκησης ότι «λίαν παραλόγως επιδιώκει δημοσία να δικαιολογήσει ή να μετριάσει τα περιστατικά των προσφάτων εγκλημάτων του τουρκικού όχλου, ενθαρρύνων ούτω τον τουρκικόν όχλον εις την συνέχισιν της ολεθρίας δράσεώς του εναντίον της ζωής και της περιουσίας αθών Ελλήνων».

Ο Ιωάννης Κληρίδης αναφέρθηκε στις αδικαιολόγητες και εγκληματικές πράξεις λεηλασίας, πυρπόλησης και φόνων αθών ανθρώπων που μετέβαιναν στις εργασίες τους και συνέχισε με τα εξής:

«Θέτω το απερίστροφον τούτο ερώτημα εις τον Δρα Κιουτσούκ και εις τον εκπρόσωπον της [αποικιακής] Κυβερνήσεως: Εισώρμησε ποτέ οιαδήποτε ομάς Ελλήνων εις τας Τουρκικάς συνοικίας και ενέπρησε καταστήματα ή την κατοικίαν έστω και ενός Τούρκου ή οιονδήποτε τέμενος; Είναι θλιβερόν ότι ο εκπρόσωπος της Κυβερνήσεως και ο Δρ. Κιουτσούκ, αντί να προσπαθήσουν να αναχαιτίσουν τας ενεργείας

50. Αυτή η διαχωριστική γραμμή ονομάστηκε τότε «Γραμμή Μείσον-Ντίξον», σε ανάμνηση του ονόματος της γραμμής διαχωρισμού νοτίων και βορείων στις ΗΠΑ κατά τον αμερικανικό εμφύλιο.

51. Δικηγόρος, πολιτευτής και, μέχρι την εξορία του Μακαρίου, μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου του Άγγλου κυβερνήτη. Πατέρας του Γλαύκου Ι. Κληρίδη, μετέπειτα προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ανευθύνων μελών της Τουρκικής κοινότητας, επεδίωξαν να δικαιολογήσουν την δράσιν των διά της επιρρίψεως της ευθύνης εις την ΕΟΚΑ, δικαιολογούντες ούτω τα ανεύθυνα στοιχεία της Τουρκικής μειονότητας διά την καταστροφήν της ζωής και της περιουσίας αθών ανθρώπων». ⁵²

Αξιοσημείωτη και η αναφορά των Ιμπραχίμ Χασάν Αζίζ και Νουρεττίν Μεχμέτ Σεφέρογλου, για την περίοδο μέχρι το 1958:

«Όταν με υποδαύλιση των Βρετανών αποικιστών άρχισαν οι βανδαλισμοί, οι εμπρησμοί και οι καταστροφές ελληνικών περιουσιών, αντί να συλληφθούν οι ηθικοί αυτουργοί και τα εκτελεστικά τους όργανα, οι Τουρκοκύπριοι ηγέτες και τα παραπλανημένα, φανατισμένα νεαρά πρόσωπα που εκτελούσαν τυφλά τις διαταγές τους, συλλαμβάνονταν εκείνοι που καταδίκαζαν αυτές τις ενέργειες, οι Τούρκοι δημοκράτες, οι πολιτικοί και εργατικοί ηγέτες. Και από κοινού, τουρκοκυπριακή ηγεσία και Βρετανοί αποικιστές οργανώνουν την εξόντωση τους...». ⁵³

Την αποφυγή της απ' ευθείας ένοπλης αναμέτρησης με την ΕΟΚΑ, μαρτυρεί ο εκ των συνιδρυτών της TMT Μουσταφά Κεμάλ Τανρισεβντί του τουρκικού προξενείου:

«Αν είχαμε συγκρούσεις με την ΕΟΚΑ αυτό θα σήμαινε και απώλειες ανθρώπων μας, γιατί η ΕΟΚΑ είχε επιτυχίες στους αγώνες της ακόμα και με τους Άγγλους».

Ο δε διοικητής της TMT (αντισυνταγματάρχης Βουρουσκάν)

52. Εφημερίδα «Times of Cyprus» 1^{ης} Ιουνίου 1956.

53. Έκδοση Ιμπραχίμ Χασάν Αζίζ και Νουρεττίν Μεχμέτ Σεφέρογλου, 1965.

αναφέρει, επίσης, «την ανάγκη που είχαν τον Αύγουστο του 1958 από την κατάπαυση του πυρός που εξήγγειλε τότε η ΕΟΚΑ, ώστε να μπορέσει με άνεση να οργανωθεί στρατιωτικά η ΤΜΤ».

B20: 1955, 1958, 1962 – Αυτοβόμβες

Οι πρακτικές που χρησιμοποίησε η τουρκοκυπριακή ηγεσία για τον φανατισμό της τουρκικής μειονότητας, ήταν πιστό αντίγραφο των πρακτικών που δοκιμάστηκαν με επιτυχία στην προετοιμασία του ανθελληνικού πογκρόμ στην Κωνσταντινούπολη της 6^{ης} και 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955, από τους μηχανισμούς του τουρκικού κράτους με επικεφαλής τους Μεντερές-Ζορλού:

Η έκρηξη μικρής ποσότητας δυναμίτη στο τουρκικό προξενείο της Θεσσαλονίκης στις 5 Σεπτεμβρίου 1955, όπου και το σπίτι του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, ήταν διατεταγμένη ενέργεια Τούρκων πρακτόρων και κρατικών υπαλλήλων. Το τουρκικό κρατικό ραδιόφωνο κι ο τουρκικός τύπος παρουσίασε την έκρηξη ως «ανατίναξη του σπιτιού του Πατέρα μας από τους Έλληνες», αφιονίζοντας τους τουρκικούς όχλους εναντίον της ελληνικής κοινότητας της Πόλης.

Την ίδια ακριβώς μέθοδο χρησιμοποίησε η ΤΜΤ κι ο Ντενκτάς, με βόμβα στην είσοδο του Γραφείου Τύπου του τουρκικού προξενείου στην τουρκική συνοικία της Λευκωσίας, στις 7 Ιουνίου 1958. Απέδωσαν τη βόμβα στην ΕΟΚΑ και εξαπέλυσαν καταστροφικούς τους όχλους στις γειτονικές ελληνικές συνοικίες.

Ο ίδιος ο Ραούφ Ντενκτάς, 26 χρόνια αργότερα, ομολόγησε από βρετανικής τηλεοράσεως δημόσια την σκόπιμη εκείνη προβοκάτσια, ως αναγκαία για την κινητοποίηση του

τουρκοκυπριακού πληθυσμού εναντίον των Ελλήνων.⁵⁴

Την ίδια ακριβώς μέθοδο χρησιμοποίησε η ΤΜΤ το 1962, με βόμβα στο τέμενος Μπαϊρακτάρη στην ελληνική συνοικία της Λευκωσίας, αποδίδοντας την ενέργεια στους Έλληνες.

B21: 1958 – «Χρήσιμοι νεκροί»

Μαρτυρία της τουρκοκύπριας δασκάλας Σεβίμ Ουλφέτ⁵⁵, η οποία βρέθηκε κατά τη διάρκεια επεισοδίων της 27^{ης} Ιανουαρίου 1958 σε κλινική, όπου συνάντησε τυχαία τον Ραούφ Ντενκτάς:

«Η κλινική είχε γεμίσει με τραυματίες και νεκρούς. Κάποια στιγμή είδα τον Ντενκτάς και του είπα: ‘Για όνομα του Θεού, δώσε εντολή να σταματήσουν επιτέλους αυτοί οι σκοτωμοί’. Κι εκείνος μου έδωσε την εξής απάντηση: ‘Οι νεκροί αυτοί, μας είναι χρήσιμοι. Μ’ αυτούς θα κάνουμε να ακουστεί η φωνή μας στον κόσμο’. ‘Τότε γιατί δεν πεθαίνετε εσείς και ο δρ Κιουτσούκ; Θα ακουστεί καλύτερα η φωνή μας’, του είπα».⁵⁶

B22: 1963 – «Η μπανιέρα»

Η μαρτυρία της Σεβίμ Ουλφέτ είναι χρήσιμη, για να βρει την πραγματική της εξήγηση και η φρικιαστική ιστορία της περιβόητης «μπανιέρας» των Χριστουγέννων του 1963:

54. Τηλεοπτική συνέντευξη Ραούφ Ντενκτάς στο βρετανικό κανάλι ITV, 26 Ιουνίου 1984.

55. Ο Ουλούς Ουλφέτ, αδελφός της δασκάλας Σεβίμ Ουλφέτ, είχε σκοτωθεί στην Ομορφίτα στις 30 Αυγούστου 1957, μαζί με τους Μουσταφά Ερτάν, Κουμπιλάι Αλταϊλί και Ισμαήλ Μπέιογλου, από βόμβα που οι ίδιοι κατασκεύαζαν,

56. Από το βιβλίο του Αρίφ Χασάν Ταχσίν.

Για να προπαγανδίσουν, μέσω του βρετανικού Τύπου σε όλο τον κόσμο, «την βαρβαρότητα των Ελληνοκυπρίων του αιμοβόρου Μακάριου σε πράξεις γενοκτονίας των Τουρκοκυπρίων», παρουσίασαν την φωτογραφία μιας μητέρας και των τριών παιδιών της, νεκρών μέσα στα αίματα στο μπάνιο.

Ο άνθρωπος, που το 1963 φωτογράφησε την φρικιαστική σκηνή και οι φωτογραφίες του έγιναν κύριο μέσο προπαγάνδας, ήταν ο Τούρκος δημοσιογράφος Αχμέτ Μπαράν.

Το 1985, ως επικεφαλής του γραφείου του τουρκικού ειδησεογραφικού πρακτορείου «Ανατονλού» στην Αθήνα, ο Αχμέτ Μπαράν αποκάλυψε στον δημοσιογράφο Κώστα Γεννάρη ότι:

«Το έγκλημα είχε διαπράξει σε κατάσταση αμόκ ο Τούρκος ταγματάρχης Νιχάτ Ιλχάν, που υπηρετούσε στην ΤΟΥΡΔΥΚ (Τουρκική Δύναμη Κύπρου), με θύματα την σύζυγο του και τα παιδιά του. Το σπίτι του (όπου έγινε το έγκλημα) βρισκόταν στο κέντρο της τουρκικής συνοικίας, όπου ποτέ δεν έφτασε οποιοδήποτε τμήμα των ελληνοκυπριακών δυνάμεων».⁵⁷

Η ίδια ακριβώς λογική Ντενκτάς του 1958, όπως την κατέγραψε ο υπηρετήσας στην ΤΜΤ Αρίφ Χασάν Ταχσίν:

«Αυτοί οι νεκροί μας είναι χρήσιμοι».

Στο βιβλίο του, ο Κώστας Γεννάρης έγραψε:

«Όμως, εκείνη την νύχτα με άφησε άφωνο. Χωρίς προειδοποίηση, χωρίς κανένα προϋδεασμό ο Αχμέτ μου είπε:

‘Ξέρεις, εκείνη την φωτογραφία με τα τρία παιδιά

57. Κώστας Γεννάρης «Εξ Ανατολών» - 2000.

και την μητέρα τους δολοφονημένους μέσα στο μπάνιο, εγώ τράβηξα εκείνη την φωτογραφία'.

Είπε πως εκείνη την περίοδο βρισκόταν στην Κύπρο, για να καλύψει τις διακοινοτικές ταραχές του 1963. Ένα βράδυ, όπως έπινε τον καφέ του με μερικούς φίλους σ' ένα μπαρ της τουρκικής συνοικίας της Λευκωσίας, μπήκαν δύο ένοπλοι και του ζήτησαν να τους ακολουθήσει. Τον πήραν με αυτοκίνητο στο σπίτι που είχε γίνει το έγκλημα. Μόλις έφθασαν, είδε πως ο χώρος ήταν γεμάτος από άλλους ένοπλους και αξιωματικούς του τουρκικού αποσπάσματος στην Κύπρο, οι οποίοι τον διέταξαν να φωτογραφίσει το έγκλημα.

Έκαμε ότι τον διέταξαν και, τότε, ένας από τους ένοπλους του ζήτησε να παραδώσει το φιλμ και να ξεχάσει ότι έκαμε και ότι είδε.

Ο Αχμέτ ήθελε να μάθει τι πραγματικά είχε συμβεί και το έμαθε:

Ο πατέρας των τριών παιδιών είχε τρελαθεί. Εκτέλεσε τα παιδιά και την γυναίκα του και μετά εξαφανίστηκε. Τον απομάκρυνε ο τουρκικός στρατός, για να εμφανιστεί και πάλι μετά από 24 χρόνια να υπηρετεί κάπου βαθιά στην Ανατολία, παντρεμένος ξανά».

Ο Αχμέτ είπε στον Γεννάρη ότι το έγκλημα ούτε καν έγινε στην Ομορφίτα, όπως διατείνεται η τουρκική προπαγάνδα. Εκτελέστηκε σε μια περιοχή βαθιά, στην καρδιά της τουρκικής συνοικίας της Λευκωσίας, όπου οι Ελληνοκύπριοι δεν μπορούσαν να πλησιάσουν [...].

Ο Κώστας Γεννάρης προσθέτει στο βιβλίο του:

«Ερευνώντας για το βιβλίο μου, βρήκα πολλά άλλα παρόμοια περιστατικά, που εξυπηρέτησαν τα τουρκικά

συμφέροντα και τους στόχους της Άγκυρας και που η TMT ενεργοποίησε ως την πολιτική της στην Κύπρο [...]».

Ο Αχμέτ Μπαράν ήθελε να πει σε κάποιον την αλήθεια, δεν επιθυμούσε να πεθάνει χωρίς να έχει ξεσκεπάσει εκείνη την σοβαρή αδικία σε βάρος των Ελληνοκυπρίων. Μίλησε στον Κώστα Γεννάρη, με την προϋπόθεση «ο Γεννάρης να μην πει τίποτε ενώ ο Μπαράν ζούσε». Αποκάλυψε την αληθινή ιστορία, μετά από τον θάνατο του Μπαράν.

B23: 1958 – Φόνοι εδραίωσης TMT

Επιστρέφοντας στο 1958, είναι φανερό ότι η κύρια αποστολή της διοίκηση της TMT, ως μυστικού πλέον τμήματος των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων στην υπό βρετανική κατοχή Κύπρο, ήταν πρωτίστως να εδραιώσει τη δική της εξουσία επί της τουρκικής μειονότητας, από την οποία στρατολογούσε άνδρες και γυναίκες ως μαχητές (μουτζαχίντ) και να εμπεδώσει τον αιματηρό διαχωρισμό των Τουρκοκυπρίων από τους Ελληνοκυπρίους που πρώτοι προέκριναν οι Βρετανοί.

Η εδραίωση της TMT απαιτούσε την καθυστόταξη και στρατιωτικοποίηση ολόκληρης της τουρκικής μειονότητας. Γι' αυτό, έπρεπε να σιγήσει και να εξαφανιστεί κάθε αντίθετη τουρκική φωνή.

Επιβλήθηκε η πολιτική «από Τούρκο σε Τούρκο», με αυστηρή τιμωρία των παραβατών Τουρκοκυπρίων.

Ακολούθησαν οι «παραδειγματικές» δολοφονίες από την TMT, όσων Τουρκοκυπρίων επέμεναν να συνεργάζονται με τους Ελληνοκύπριους, με θύματα κυρίως τους Τουρκοκύπριους που ήσαν οργανωμένοι στο αριστερό συνδικαλιστικό κίνημα της ΠΕΟ.

Είναι σημαντικό το γεγονός ότι, οι αλληπάλληλες δολοφονίες εξόντωσης των Τουρκοκυπρίων αριστερών, ακολούθησαν τον κοινό συνδικαλιστικό εορτασμό της ΠΕΟ, την Πρωτομαγιά του 1958:

«Εκατοντάδες Τούρκοι εργάτες παίρνουν μέρος στις πρωτομαγιάτικες εκδηλώσεις της κυπριακής εργατικής τάξης. Μαζί με δεκάδες χιλιάδες Ελληνοκυπρίου εργάτες, αδελφωμένοι στους δρόμους της κυπριακής πρωτεύουσας, με επικεφαλής τις εθνικές τους σημαίες, ελληνικές και τουρκικές, και τα κόκκινα λάβαρα της Πρωτομαγιάς, διαδηλώνουν την απόφασή τους να παλέψουν ενωμένοι για τα κοινά ιδανικά της εργατικής τάξης».⁵⁸

Ακολούθησαν οι δολοφονίες. Δείγματα της τρομοκρατικής επιβολής της TMT επί των Τουρκοκυπρίων ήσαν και τα εξής:⁵⁹

22 Μαΐου 1958: Πυροβολήθηκαν ο Αχμέτ Σατή Ερκούτ, υπεύθυνος του τουρκικού γραφείου της ΠΕΟ, και η σύζυγός του. Επέζησαν και, για να γλυτώσουν από την TMT, μετανάστευσαν στην Αγγλία.

24 Μαΐου 1958: Δολοφονήθηκε ο 32χρονος Φαζίλ Οντέρ, της αριστερής εφημερίδας «Ινκιλαπσί» («Επαναστάτης») που έκλεισαν οι Εγγλέζοι το 1955. Με φυλλάδιο της, η TMT ανέλαβε την ευθύνη της εκτέλεσης του «προδότη» Οντέρ και προειδοποιούσε τους Τουρκοκύπριους να αποκηρύξουν δημοσίως τις σχέσεις τους με Ελληνοκύπριους αν ήθελαν να ζήσουν.

58. Έκδοση Ιμραχίμ Χασάν Αζίζ και Νουρετίν Μεχμέτ Σεφέρογλου, 1965.

59. Ο κατάλογος των δολοφονιών δημοσιεύτηκε από την εφημερίδα «ZAFER KIBRISLI TURKERIDIR» στις 15 Οκτωβρίου 1965, υπό τον τίτλο «επιχείρηση εκκαθάρισης των Τουρκοκυπρίων αριστερών».

29 Μαΐου 1958: Δολοφονήθηκε ο 26χρονος κουρέας Αχμέτ Γιαχγιά, μέλος αθλητικού-μορφωτικού συλλόγου. Την παραμονή της δολοφονίας του είχε καταχωρήσει δήλωση στην εφημερίδα «Μποζκούρτ» ότι «δεν ήταν μέλος της εργατικής ένωσης», ότι «δεν ήταν αριστερός» και ότι «θα είναι πιστός στη γραμμή που χάραξαν οι ηγέτες και ο λαός μας». Η δήλωση του δημοσιεύτηκε την ημέρα που βρέθηκε δολοφονημένος στο κρεβάτι του.

5 Ιουνίου 1958: Πυροβολήθηκε (αλλά επέζησε) ο Χασάν Αλί, συνδικαλιστής οικοδόμος της ΠΕΟ.

30 Ιουνίου 1958: Δολοφονήθηκε ο 46χρονος κουρέας Αχμέτ Ιμπραήμ, επειδή δεν διέκοψε τις φιλικές του σχέσεις με τους Ελληνοκυπρίους.

3 Ιουλίου 1958: Πυροβολήθηκε (αλλά επέζησε) ο 29χρονος Αρίφ Χουλουσί Παρουντί, γιατί εξακολουθούσε να εργάζεται σε ελληνική επιχείρηση.

Ένας από τους επιζώντες συντρόφους τους, ο Νουρεττίν Μεχμέτ Σεφέρογλου, που για να σώσει τη ζωή του μετανάστευσε στην Αγγλία, μίλησε για τις δολοφονίες των αριστερών Τουρκοκυπρίων από την TMT.⁶⁰

Το 1965, ο Σεφέρογλου και ο Ιμπραχίμ Χασάν Αζίζ (εκ μέρους της «Πατριωτικής Οργάνωσης Τούρκων Κυπρίων») υπέγραψαν την έκδοση ειδικού λευκώματος για τις δολοφονίες των Τουρκοκυπρίων αριστερών από την TMT κατά την περίοδο 1958-1965, με τον τίτλο «Θύματα φασιστικής τρομοκρατίας».

Ο κύριος στόχος της TMT να κυριαρχήσει ως η μόνη και

60. Συνέντευξη στην εφημερίδα «ΧΑΡΑΥΓΗ», 15 Απριλίου 2007.

αδιαμφισβήτητη εξουσία επί της τουρκικής μειονότητας επιτεύχθηκε. Όσοι διαφωνούντες δεν δολοφονήθηκαν ή δεν μετανάστευσαν, εξουδετερώθηκαν. Στην ουσία, η TMT ήταν η ένοπλη επέκταση της κρατικής εξουσίας της Τουρκίας επί της τουρκοκυπριακής μειονότητας. Από το 1958, η TMT αποτελούσε το μυστικό τμήμα των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων στην αγγλοκρατούμενη τότε και «ανεξάρτητη», στη συνέχεια, Κύπρο.

Δεν υπήρξε ποτέ η παραμικρή χαλάρωση του ασφυκτικού ελέγχου που ασκεί στρατιωτικά, πολιτικά και ιδεολογικά, το τουρκικό κράτος επί της τουρκοκυπριακής μειονότητας. Ένας έλεγχος, που είναι ασφυκτικότερος, ακόμα και σε σύγκριση με πολλές εντός τουρκικής επικράτειας περιοχές.

B24: 1958 – Σφαγή Κοντεμενιωτών

Παράλληλος κύριος στόχος της TMT, από την αρχή και σε πλήρη συνεργασία με τους Βρετανούς, ήταν η εκτροπή του Κυπριακού. Από ζήτημα απελευθερωτικού –αντιαποικιακού αγώνα, να προβληθεί ως ελληνοτουρκικό πρόβλημα αιματηρών διακοινοτικών συγκρούσεων. Χρειαζόταν να χυθεί τόσο αίμα, ώστε να προκληθεί ασίγαστο μίσος.

Κορύφωση εκείνων των προσπαθειών, υπήρξε η Σφαγή των Κοντεμενιωτών στο Κιόνελλι, στις 12 Ιουνίου 1958.

«Το φρικιαστικότερο κακούργημα που διέπραξε η αγγλο-τουρκική συμμαχία εναντίον των Ελλήνων Κυπρίων, ήταν η ομαδική σφαγή των Κοντεμενιωτών στο Κιόνελλι, ημέρα Πέμπτη, 12^η Ιουνίου 1958. Την διέπραξαν, οργανωμένοι προς τούτο, ενεδρεύοντες στο αμιγώς τουρκικό χωριό Κιόνελλι, 200 περίπου αιμοβόροι Τουρκοκύπριοι οι οποίοι, πυροβόλησαν, κατέσφαξαν, κατακρεούργησαν, αποκεφάλισαν, οκτώ

άοπλους Έλληνες, από ένα σύνολο 35 Κοντεμενιωτών που ο αγγλικός στρατός συνέλαβε νωρίτερα στο χωριό Σκυλλούρα και τους μετέφερε προς σφαγή, στους αναμένοντες τα ανυπεράσπιστα θύματά τους, Τούρκους Κιονελίτες». ⁶¹

«Ομαδικές σφαγές Ελλήνων από Τούρκους παρά το Κιόνελλι - Με κύρια και καθαρή ευθύνη μελών των 'δυνάμεων ασφαλείας' (στρατού, αστυνομίας και επικουρικών των Εγγλέζων) - Σ' αυτές τις άμορφες μάζες μετατράπηκαν οι κάτοικοι Κοντεμένου που κατακρεουργήθηκαν από Τούρκους βανδάλους - Τα ονόματα των οκτώ νεκρών: Κωστάκης Ν. Μουρρης 34χρ., Ευριπίδης Κυριάκου 24, Πέτρος Σταύρου 21, Γεώργιος Σταύρου 17, Σωτήρης Λοΐζου 17, Ιωάννης Σταύρου Παρπέρης 31, Χαράλαμπος Σταύρου 34 και Χριστόδουλος Σταύρου 34. Άλλοι εννέα τραυματίες, επέζησαν τελικά». ⁶²

Η Σφαγή στο Κιόνελλι υπήρξε η ειδικότερη κορύφωση της προμελετημένης από το Λονδίνο και την Άγκυρα αξιοποίησης της τουρκικής μειονότητας, για την απόκρουση του αντιαποικιακού, εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα που διεξήγαγε η Κύπρος με την ΕΟΚΑ και την μετατροπή του Κυπριακού σε «ελληνο-τουρκικό πρόβλημα διακοινοτικών σχέσεων».

Χωρίς να είχε προηγηθεί ΚΑΜΙΑ επίθεση της ΕΟΚΑ εναντίον της μειονότητας και με υποκίνηση των Εγγλέζων, η Τουρκία συγκρότησε την τρομοκρατική ΤΜΤ με επικεφαλής Τούρκους αξιωματικούς, για να χυθεί αίμα ανύποπτων, άοπλων και αθώων και να «θεμελιωθεί» η απαίτηση της διχοτόμησης.

61. Επετειακό δημοσίευμα εφημερίδας «ΣΗΜΕΡΙΝΗ», 12 Ιουνίου 2008.

62. Εφημερίδα «ΧΑΡΑΥΓΗ» (8σηλο πρώτης σελίδας) 13^{ης} Ιουνίου 1958, με φωτογραφίες φρίκης.

Για να επιτύχει -και έκτοτε επιτυγχάνει- η Βρετανία «λύσεις και διευθετήσεις» μόνιμης παραμονής ΒΡΕΤΑΝΙΚΩΝ ΒΑΣΕΩΝ στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα, η Άγκυρα εκκινούσε το μακρόπνοο επιτελικό «Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου», που έκτοτε και μέχρι σήμερα πιστά εφαρμόζει. Με ασφυκτικά ελεγχόμενο από την ίδια κατακτητικό όργανο την παραπλανητικά αποκαλούμενη «τουρκοκυπριακή κοινότητα».

Το 1958 και με οδηγίες της Άγκυρας, οι τουρκικές τρομοκρατικές ομάδες ενέτειναν της επιθέσεις τους κατά των Ελληνοκυπρίων.

Τούτο συνέπεσε με τις βρετανικές προσπάθειες για προώθηση μιας λύσης υπέρ των Τούρκων.⁶³

Από τις 7 Ιουνίου 1958, το «διακοινοτικό μίσος» στη νησί εξήφθη και, ιδιαίτερα στην Λευκωσία, υπήρξαν πολλές περιπτώσεις τουρκικών επιθέσεων εναντίον μελών της ελληνοκυπριακής κοινότητας και ελληνικών περιουσιών.

Τόσο μεγάλη ήταν η κοινή κατακραυγή και αγανάκτηση, που η μόνη επιλογή του κυβερνήτη σερ Χιού Φουτ ήταν η δημιουργία Διερευνητικής Επιτροπής για τα γεγονότα.

Η πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής, υπό την προεδρία του αρχιδικαστή σερ Πάγет Μπορν, έγινε στον προθάλαμο της Αγγλικής Σχολής, στην Λευκωσία.

Η απόφαση ήταν μακροσκελής και το περιεχόμενο της αποκαλυπτικό. Όμως, ο υπουργός Αποικιών και υπουργός Πολέμου στο Λονδίνο, ο στρατηγός Ντάρλιγκ στην Λευκωσία

63. Τον Ιανουάριο 1958, ο κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ είχε ετοιμάσει και προσπαθήσει να επικρατήσει μια τριζωνική λύση για την Κύπρο, η οποία αργότερα μετονομάστηκε σε «Σχέδιο Μακμίλαν», που ευνοούσε τους Τούρκους.

και άλλοι στην κυβέρνηση και τον στρατό, είχαν ισχυρές ενστάσεις αναφορικά με την δημοσίευση της, θεωρώντας ότι «θα έβλαπτε την φήμη και το ηθικό των βρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων».

Ο αρχιδικαστής Μπορν, εάν όχι εντελώς ειλικρινής ως προς τα ευρήματα του, τουλάχιστο όφειλε να φαίνεται ειλικρινής. Στην έκθεσή του, είχε το κουράγιο να γράψει:

«Κλήθηκα από τον συνταγματάρχη Χάμιλτον, που εκπροσωπούσε τους στρατιωτικούς, να βρω ότι, όχι μόνο όλοι ενήργησαν με καλή πίστη, κάτι που δεν θα είχα δυσκολία να πράξω, αλλά και ότι η διαταγή που δόθηκε και ενέργειες που ανελήφθησαν ήσαν λογικές. Δεν μπορώ να το πράξω [...] Το μόνο συμπέρασμα στο οποίο μπορώ να καταλήξω είναι, ότι 'η τακτική που ακολουθήθηκε ήταν πέραν της φαντασίας και αρρωστημένη'. Επίσης, κατά την άποψη μου, ήταν και παράνομη. Δεν μπορώ ποτέ να πω ότι 'οτιδήποτε παρόμοιο με αυτά που έγιναν μπορούσε λογικά να αναμένεται' [...]».⁶⁴

Στις 7 Μαΐου 1958, η TMT κυκλοφόρησε στην Κύπρο το ακόλουθο φυλλάδιο:

«Ω, Τουρκική Νεολαία! Η ημέρα, που θα κληθείτε να θυσιάσετε την ζωή και το αίμα σας για τον αγώνα της ΔΙΧΟΤΟΜΗΣΗΣ, τον αγώνα για ελευθερία, είναι κοντά [...] Είσαι ένα γενναίος Τούρκος. Είσαι πιστός στην πατρίδα και το έθνος σου που σου έχει εμπιστευθεί τον στόχο να αποδείξεις την τουρκική ισχύ. Να είσαι έτοιμος να σπάσεις τις αλυσίδες της σκλαβιάς, με την αποφασιστικότητα, την θέληση και την αγάπη σου για

64. Έγγραφο υπουργείου Αποικιών CO 926/907.

ελευθερία [...] ΔΙΧΟΤΟΜΗΣΗ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ».⁶⁵

Τέτοιας έκτασης ήσαν οι τουρκικές επιθέσεις και βιαιότητες εναντίον των Ελληνοκυπρίων, που η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ⁶⁶ εξέδωσε στις 28 Ιουνίου 1958 το ακόλουθο δελτίο τύπου, υπό τον τίτλο «Φέрте πίσω τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και αρχίστε μαζί του διαπραγματεύσεις»:

«Μετά από ένα δεκαπενθήμερο, κατά το οποίο οι Τούρκοι ήσαν στην ουσία ελεύθεροι να πυρπολούν, να σφάζουν και να λεηλατούν τους Έλληνες της Κύπρου, η βρετανική κυβέρνηση ανακοίνωσε, υπό την μορφή τελεσιγράφου, το νέο της σχέδιο για την Κύπρο.

Τι είναι αυτό το σχέδιο και ποιού τα συμφέροντα εξυπηρετεί; Πρόκειται για μια 'συνταγματική' διαίρεση σε επτά χρόνια. Είναι εναντίον των δικαιωμάτων του κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση, καταστρέφει την ενότητα της Κύπρου και δημιουργεί ένα μόνιμο ρήγμα και παρέχει την αιτία για πόλεμο. Το σχέδιο βασίζεται καθαρά σε ιμπεριαλιστικά συμφέροντα και στην προσπάθεια να ικανοποιηθεί η Τουρκία, η οποία θεωρείται ως ο ισχυρότερος σύμμαχος μεταξύ των χωρών του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Μεσόγειο. Είναι το χειρότερο από όλα τα σχέδια που προτάθηκαν μέχρι τώρα. Γ' αυτό και, δικαιολογημένα, ολόκληρος ο ελληνικός πληθυσμός στην Κύπρο το χαρακτήρισε ως απαράδεχτο.

Το ΑΚΕΛ υποστηρίζει ολόθερμα την απάντηση που έδωσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος προς τον κυβερνήτη της Κύπρου, μετά από την συνάντηση

65. Κυπριακή Δημοκρατία, Γραφείο Δημοσίων Πληροφοριών «Δημιουργούν μια έρημο και την αποκαλούν ειρήνη».

66. Το κομμουνιστικό κόμμα Κύπρου (ΑΚΕΛ) επανιδρύθηκε το 1941, με την συγκατάθεση των Βρετανών.

που είχε στην Αθήνα με τους δημάρχους της Κύπρου και τους εθναρχικούς του συμβούλους, και καλεί την βρετανική κυβέρνηση να αποδεχθεί την απάντηση του Μακαρίου και να ενεργήσει ανάλογα, ούτως ώστε το Κυπριακό ζήτημα να βγει από το αδιέξοδο.

Στο μεταξύ, θα πρέπει να τεθεί τέρμα στο εγκληματικό όργιο και την ασυδοσία των Τούρκων εγκληματιών. Όλες οι παρακρατικές οργανώσεις πρέπει να αποπλιστούν αμέσως. Όλοι οι ένοχοι για τις σφαγές, τους εμπρησμούς και τις λεηλασίες πρέπει να συλληφθούν και τιμωρηθούν. Όλα τα θύματα των πρόσφατων βανδαλισμών πρέπει να αποζημιωθούν. Να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία της ζωής και της περιουσίας όλων των Ελληνοκυπρίων. Πρέπει να τεθεί τέρμα στην αναρχία και την ασυδοσία των τυφλών οργάνων της Τουρκίας, οι οποίοι σκοπεύουν με τα εγκλήματα τους να αποδείξουν ότι οι Έλληνες και οι Τούρκοι δεν μπορούν να ζήσουν μαζί. Πως εξηγεί κανείς το γεγονός ότι εκατοντάδες χρόνια Έλληνες και Τούρκοι έζησαν αρμονικά σ' αυτό τον τόπο; Δεν είναι οφθαλμοφανές ότι ένα ξένο στοιχείο κατευθύνει και δημιουργεί αυτό το ρατσιστικό μίσος και την τραγωδία;» (Κ.Ε. ΑΚΕΛ 28.6.1958).

Αποδείξεις των τουρκικών θηριωδιών μέσα από τα Βρετανικά Εθνικά Αρχεία

Ο Βρετανός κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ, στην αναφορά του προς τον υπουργό Αποικιών της 29.5.1958, αναφέρει: «TMT: Από τις τελευταίες εκθέσεις, πρέπει να είδατε ότι κατά την τελευταία εβδομάδα η οργάνωση τουρκικής αντίστασης (ονομαζόμενη TMT) δολοφόνησε έναν από τους Τούρκους πολιτικούς της αντιπάλους και αποπειράθηκε να δολοφονήσει άλλους δύο. Η οργάνωση υπερηφανεύτηκε δημόσια γι' αυτές τις

επιθέσεις και απείλησε περισσότερες. Στις 27 Μαΐου στη Λευκωσία, δύο ακόμα Τούρκοι τραυματίστηκαν σε επεισόδιο πυροβολισμών, στο οποίο μάλλον ήταν αναμεμιγμένη η TMT.

Τίθεται το ερώτημα κατά πόσο η TMT πρέπει να αποκηρυχθεί. Εάν θα εξετάζαμε το θέμα αποκλειστικά από την άποψη της ασφάλειας στην Κύπρο, δεν θα έπρεπε να διστάσουμε να το πράξουμε και, εάν η TMT συνεχίσει τέτοιες δολοφονικές επιθέσεις, ίσως δεν θα έχουμε άλλη επιλογή από του να το πράξουμε. Προφανώς, είμαστε εκτεθειμένοι σε βλαβερή κριτική, εάν δεν αποκηρύξουμε την τουρκική τρομοκρατική οργάνωση, ενώ την ίδια ώρα έχουμε αποκηρύξει την ελληνική τρομοκρατική οργάνωση.

Όμως, για την ώρα θα προτιμούσα να μην αποκηρύξω την TMT, εκτός εάν η τουρκική τρομοκρατία αυξηθεί. Εάν το πράξουμε τώρα, φαντάζομαι ότι θα υπάρξει ισχυρή αντίθετη αντίδραση στην Τουρκία».⁶⁷

Οι βρετανικές αρχές δεν μπορούσαν να προχωρήσουν με την αποκήρυξη της TMT, όπως οι ίδιες παραδέχονται ότι όφειλαν να πράξουν, απλώς επειδή, ήδη, είχαν χρησιμοποιήσει την τουρκική μειονότητα εναντίον της ελληνοκυπριακής πλειονότητας και ήδη είχαν ετοιμάσει προχωρημένα διαιρετικά σχέδια προς όφελος της Τουρκίας. Οι αναφορές του σερ Χιού Φουτ περιέχουν και τα ακόλουθα:

«Ρίψη πυροβολισμών στην Δημοτική Αγορά της Λευκωσίας: Δεν κατέστη δυνατό να γίνουν συλλήψεις, αλλά όλα τα υπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία υποστηρίζουν το συμπέρασμα ότι οι πυροβολισμοί ρίφθηκαν από

67. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών 29 Μαΐου 1958, Έγγραφο Φόρειν Όφισ FO 371/136280.

Τούρκους. Από τους τραυματισθέντες, ένας είναι σε επικίνδυνη και ένας σε σοβαρή κατάσταση. Αμφότεροι καταζητούντο από την αστυνομία για κοινά εγκλήματα. Έχει αναφερθεί ότι φαινομενικά μάζευαν χρήματα για την TMT, τα οποία ιδιοποιούνται».⁶⁸

«Με βάση επίσημο τουρκικό ανακοινωθέν της 16^{ης} Ιουνίου, την 1^η Ιουνίου η ΕΟΚΑ απείλησε να σφαγιάσει Τουρκοκυπρίους. Η [αγγλική] κυπριακή κυβέρνηση κανένα απολύτως στοιχείο ή πληροφορία κατέχει, που να προσδίδει ουσία σ' αυτόν τον ισχυρισμό.

Όπως γνωρίζετε, υπάρχει ισχυρή περιστασιακή μαρτυρία που καταδεικνύει ότι οι ταραχές που ξέσπασαν το βράδυ της 7^{ης} Ιουνίου είχαν προετοιμαστεί από Τούρκους. Κατά τις ταραχές, που συνεχίστηκαν και κατά τις επόμενες μερικές ημέρες, έχασαν την ζωή τους δύο Τουρκοκύπριοι και δώδεκα Ελληνοκύπριοι».⁶⁹

«Υπερθεματίζοντας το περιεχόμενο του προηγούμενου τηλεγραφήματός μου, δίδω την ακόλουθη πληροφόρηση:

- 1) Σε κανένα τουρκικό σπίτι τέθηκε φωτιά στην Αμμόχωστο ή Πάφο και κανένα τουρκικό κατάστημα λεηλατήθηκε στην Αμμόχωστο, όπως υπήρξε ισχυρισμός.
- 2) Ο ισχυρισμός ότι 6 Τούρκοι σκοτώθηκαν σε ενέδρες της ΕΟΚΑ, είναι επίσης αναληθής. Τα μόνα πρόσφατα επεισόδια, κατά τα οποία υπήρξαν τουρκικές απώλειες, ήταν:

68. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών 1 Οκτωβρίου 1958, Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/136286.

69. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών 22 Ιουνίου 1958, Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/136337.

- i. Στις 29 Ιουνίου, στην Τίμη της περιοχής Πάφου, ένα Τουρκοκύπριος δέχθηκε επίθεση από Ελληνοκυπρίους και τραυματίστηκε ελαφρά, ως συνέπεια ψιθύρων ότι το χωριό υφίστατο επίθεση Τουρκοκυπρίων.
- ii. Στις 30 Ιουνίου, σε χαντάκι δρόμου κοντά στην Αρμίνου της περιοχής Πάφου, βρέθηκε νεκρός από πυροβολισμό ένα Τουρκοκύπριος κρεοπώλης. Τον είχαν ληστέψει. Μετά την ανακάλυψη του πτώματος, υπήρξε διακοινοτική σύγκρουση, κατά την οποία ένας Ελληνοκύπριος σκοτώθηκε και ένας άλλος τραυματίστηκε σοβαρά.

3) Η TMT εξέδωσε φυλλάδιο, προειδοποιώντας τους Τουρκοκύπριους να μην συνεργαστούν με το Βρετανικό Σχέδιο». ⁷⁰

«Επιθέσεις Τουρκοκυπρίων κατά Ελληνοκυπρίων: Τα ακόλουθα είναι κύρια επεισόδια, που αφορούν επιθέσεις κατά Ελληνοκυπρίων ή της παρουσίας τους, μεταξύ 13^{ης} και 17^{ης} Ιουλίου:

- 13 Ιουλίου: Δύο Ελληνοκύπριοι τραυματίστηκαν στο Καϊμακλί. Ένας Τουρκοκύπριος συνελήφθη.
- 13 Ιουλίου: Τουρκοκύπριοι λιθοβόλησαν Ελληνοκυπρίους στην Λεύκα. Δύο Ελληνοκύπριοι τραυματίστηκαν.
- 14 Ιουλίου: Περιπτώσεις εμπρησμού κατά ελληνοκυπριακών παρουσιών στην Λευκωσία, Αμμόχωστο, Λεμεσό και Λεύκα.

70. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών 5 Ιουλίου 1958, Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/136338.

- 15 Ιουλίου: Δύο περιπτώσεις εμπρησμού κατά ελληνοκυπριακών περιουσιών στην Λευκωσία, δύο στην περιοχή Πάφου, μία στην Λεμεσό και μία στην Αμμόχωστο.
- 16 Ιουλίου: Ελληνοκύπρια μαχαιρώθηκε από τρεις νεαρούς στην Αμμόχωστο. Συνελήφθη ένας Τουρκοκύπριος.
- 13 Ιουλίου: Απόπειρα εμπρησμού στην Λεμεσό. Συνελήφθησαν δύο Τουρκοκύπριοι». ⁷¹

«Οι Τούρκοι ταραξίες ήσαν ιδιαίτερα δραστήριοι κατά τις τελευταίες μία-δύο εβδομάδες και, το περασμένο Σάββατο, οργάνωσαν διαδηλώσεις, κατά τις οποίες οι διαδηλωτές καταστρέψανε αγγλικές πινακίδες. Τούτο, ως συνέχεια των δολοφονιών Τούρκων αριστερών από την TMT και την αύξηση των φυλλαδίων της TMT με βιαιότατο περιεχόμενο, φαίνεται να καταδείχνει ότι οι Τούρκοι είναι προετοιμασμένοι για περαιτέρω βία, γεγονός που μπορεί να προκύψει προτού γίνει η δήλωση πολιτικής ενώπιον του Κοινοβουλίου.

Στις 12 Ιουνίου θα διοργανώσουμε παρέλαση με την ευκαιρία των γενεθλίων της Βασίλισσας. Η παρέλαση (που γινόταν κάθε χρόνο, ακόμα και κατά τους χειρότερους καιρούς εκτάκτου ανάγκης) παραδοσιακά διοργανώνεται στην τάφρο. Η τάφρος γειτνιάζει προς την τουρκική συνοικία της Λευκωσίας και είναι ο χώρος που γίνονται συνήθως οι τουρκικές διαδηλώσεις. Πρόσφατα, ο Κιουτσούκ μετονόμασε την τάφρο σε Πλατεία Taksim (Διχοτόμησης)⁷². Νομίζουμε πως είναι

71. Φόρεϊν Όφισ προς βρετανική πρεσβεία στην Άγκυρα 18 Ιουλίου 1958, Έγγραφο Υπουργείου Άμυνας DEFE 11/266.

72. "Taksim" στα τούρκικα σημαίνει «Διχοτόμηση».

πιθανό οι Τούρκοι να αποπειραθούν να παρέμβουν -συγκρουσθούν με την παρέλαση δημιουργώντας κάποιου είδους διαδήλωση, αλλά θεωρώ και ο στρατηγός Γιάγκ συμφωνεί μαζί μου, ότι δεν υπάρχει θέμα ακύρωσης της παρέλασης».⁷³

«Η TMT δολοφόνησε δύο ακόμα αριστερούς Τούρκους. Επιπλέον, είναι τώρα καθαρό ότι αυτή η οργάνωση ήταν αναμειγμένη στην σοβαρή διακοινοτική βία των τελευταίων μερικών ημερών, που είχε ως αποτέλεσμα την δολοφονία τουλάχιστο πέντε Ελλήνων και δύο Τούρκων (πολύ περισσότεροι έχουν σοβαρά τραυματιστεί) και την πρόκληση σοβαρών ζημιών σε ελληνικές περιουσίες, κυρίως με εμπρησμό.

Κρίνοντας από την σκοπιά της εσωτερικής μας κατάστασης, πιστεύω ότι ήλθε η ώρα που αυτή η τρομοκρατική οργάνωση θα πρέπει να αποκηρυχθεί και ένας αριθμός από τα πλέον βίαια μέλη της θα πρέπει να αναχαιτιστούν».⁷⁴

B25: TMT 10.000 – ΕΟΚΑ 663

ΜΕΤΑ από την υπογραφή των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου (19 Φεβρουαρίου 1959) και μέχρι την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας (16 Αυγούστου 1960), παρόλο ότι η αντιαποικιακή ΕΟΚΑ διαλύθηκε και παρέδωσε στις αρχές τον οπλισμό της, η τουρκική TMT συνέχισε να υπάρχει, αυξάνοντας την δύναμη, τον οπλισμό, την εκπαίδευση και την οργάνωση της.

73. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών 4 Ιουνίου 1958, Έγγραφο Φόρειν Όφισ FO 371/136280.

74. Κυβερνήτης Σερ Χιού Φουτ προς Υπουργό Αποικιών 12 Ιουνίου 1958, Έγγραφο Φόρειν Όφισ FO 371/136280.

Είναι σημαντικό, να συγκριθούν τα αριθμητικά στοιχεία του εκατέρωθεν οπλισμού:

Από την μελέτη των στοιχείων, προκύπτει ότι ο οπλισμός, που διέθετε η ΕΟΚΑ προ της διαλύσεως της το 1959, δεν ξεπερνούσε συνολικά τα 663 όπλα (περίστροφα, πιστόλια, αυτόματα και τυφέκια).⁷⁵

Το ίδιος έτος, μέχρι Ιούλιο 1959, η TMT διέθετε 6.000 όπλα που, έως τον Σεπτέμβριο 1960, έφτασαν τις 10.000, περιλαμβανομένων και πολυβόλων, όλμων και αντιαρματικών.

B26: 27 Μαΐου 1960 – Πραξικόπημα στην Τουρκία

Την ίδια ακριβώς περίοδο έγινε το πρώτο στρατιωτικό πραξικόπημα στην Τουρκία, που ανέτρεψε την κυβέρνηση Αντνάν Μεντερές του Δημοκρατικού Κόμματος.

Ακολούθησε 9μηνη δίκη, με αποτέλεσμα τον απαγχονισμό του πρωθυπουργού Μεντερές (17 Σεπτεμβρίου 1961), καθώς και των υπουργών Εξωτερικών Φατίν Ρουστού Ζορλού και Οικονομικών Χασάν Πολατκάν (16 Σεπτεμβρίου 1961). Ο Τζελάλ Μπαγιάρ, πρόεδρος της Τουρκίας (1950-1960), επίσης καταδικάστηκε σε θάνατο, αλλά η ποινή του μετατράπηκε σε ισόβια λόγω γήρατος.

Το αναίμακτο αυγινό πραξικόπημα της 27^{ης} Μαΐου 1960, ήταν έργο χούντας 38 στρατηγών και άλλων αξιωματικών, που ενήργησαν χωρίς τον αρχηγό των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων στρατηγό Ρουστού Ερντελχούν.

75. «Απομνημονεύματα» και «Αγών ΕΟΚΑ και Ανταρτοπόλεμος» Γεωργίου Γρίβα-Διγενή (Αντισυνταγματάρχης ε.α., Αρχηγός ΕΟΚΑ). Επίσης «50 Χρόνια Σιωπής» Ανδρέα Αζίνα (αρμόδιος για την μυστικά αποστολή όπλων από την Αθήνα προς την ΕΟΚΑ).

Την ανατροπή της κυβέρνησης ανακοίνωσε από ραδιοφώνου αργά το πρωί της ίδιας ημέρας ο συνταγματάρχης Αλπασλάν Τουρκές. Επικεφαλής της χούντας τέθηκε ο πρώην αρχηγός του Γενικού Επιτελείου στρατηγός Κεμάλ Γκιουρσέλ, που ανέλαβε αρχηγός του κράτους, επικεφαλής της «επαναστατικής Επιτροπής Εθνικής Ενότητας» ως κυβέρνησης.

Η χούντα, αφού αποστράτευσε 235 από τους 260 αντιστράτηγους, υποστράτηγους και ταξίαρχους και 5.000 περίπου συνταγματάρχες και ταγματάρχες που κρίθηκαν αμφίβολου αφοσιώσεως, ετοίμασε νέο σύνταγμα, θεσμοθέτησε για πρώτη φορά το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας (για τον διαρκή έλεγχο των κυβερνήσεων από τις Ένοπλες Δυνάμεις) και διενήργησε εκλογές στις 15 Οκτωβρίου 1961.

Στις 20 Νοεμβρίου 1961, ανέλαβε ως πρωθυπουργός της Τουρκίας ο εν αποστρατεία στρατηγός Ισμέτ Ινονού.⁷⁶ Ο στρατηγός Γκιουρσέλ ανήλθε στην προεδρία της Τουρκίας, ενώ αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων ανέλαβε ο στρατηγός Τζεβντέτ Σουνάι.⁷⁷

Στις δίκες εναντίον του καθεστώτος Μεντερές, η χούντα περιέλαβε και το «λόγω Κυπριακού» πογκρόμ κατά των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως της 6^{ης} και 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955, χωρίς όμως να θίξει την «εθνική-υπερκομματική» και αποτελεσματική πολιτική που η κυβέρνηση Μεντερές άσκησε στο Κυπριακό, διά της οποίας η Τουρκία επανήλθε νομίμως στην Κύπρο, πρώτη φορά μετά το 1878. Επάνοδος, ενισχυμένη με την επίσημη παρουσία αποσπάσματος των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων (650 ανδρών) της ΤΟΥΡΔΥΚ (Τουρκική Δύναμη Κύπρου), καθώς και με δικαιώματα εγγύησης και

76. Ο Ισμέτ Ινονού ήταν διάδοχος του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ στην προεδρία της Τουρκίας (1938-1950) και διάδοχος του στην προεδρία του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος (CHP).

77. Ο Σουνάι διαδέχθηκε αργότερα τον Γκιουρσέλ στην προεδρία της χώρας (1966-1973).

επέμβασης επί της νεότευκτης Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι επικεφαλής της χούντας έλαβαν αμέσως γνώση των επιτευγμάτων του Γραφείου Ειδικού Πολέμου, του «Αρχηγείου Σχεδιασμού Επανάκτησης της Κύπρου» και του επιπέδου οργάνωσης και ισχύος που είχε αποκτήσει η TMT, ως μυστικό τμήμα των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων στην Κύπρο.

Ο συνταγματάρχης Τουρκές και το νέο καθεστώς Γκιουρσέλ έσπευσαν «να αγκαλιάσουν θερμά» την TMT. Ο ταγματάρχης Ισμαήλ Τάνσου («εγκέφαλος» της TMT στην Άγκυρα) αφηγείται:

«Το πραξικόπημα έγινε στις 27 Μαΐου 1960. Την εποχή αυτή εμείς συνεχίζαμε τις εργασίες μας πάνω στα σχέδια που είχαμε καταστρώσει, μάλιστα δε, είχαμε διανύσει και μεγάλη απόσταση. Είχε ιδρυθεί η TMT, είχαμε εκπαιδεύσει 5.000 περίπου μουτζαχίντ και η οργάνωση είχε αρκετό αριθμό όπλων.

Η κυβέρνησή μας, χρησιμοποιούσε παρασκηνιακά, ως διπλωματικό ατού, τη δύναμη αυτή που είχαμε παρατάξει απέναντι στην ΕΟΚΑ και εξασφάλισε την υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου. Τώρα πλέον η Τουρκία, ως εγγυήτρια δύναμη, θα μπορούσε να στείλει στο νησί μονάδα των Ενόπλων Δυνάμεων. Παρά ταύτα, η αποστολή του αρχηγείου της TMT στην Άγκυρα δεν τερματίστηκε. Θα καταβάλλαμε κάθε προσπάθεια για να καταστήσουμε την TMT πιο ισχυρή.

Όμως, το πραξικόπημα της 27^{ης} Μαΐου έπληξε και την σύνθεση μας. Οι πραξικοπηματίες είχαν λάβει τις πληροφορίες τους ότι τόσο ο στρατηγός Καράμπτελεν όσο και οι υφιστάμενοί του ανήκαν στο Δημοκρατικό Κόμμα. Μας κόλλησαν μάλιστα και τη ρετσινιά 'Γκεστάπο του Μεντερές'. Είχαν προγραμματίσει να

συλλάβουν όλους τους αξιωματικούς του τμήματός μας. Τις βλακείες αυτές τις πληροφορήθηκα την πρώτη μέρα του πραξικοπήματος.

Ήλθα σε επαφή με τέσσερεις συναδέλφους, που ήσαν στην επαναστατική επιτροπή. Μίλησα με τον συνταγματάρχη Οσμάν Κοκσάλ, που ήταν διοικητής της φρουράς της προεδρίας, και με τον επιτελή συνταγματάρχη Αλπασλάν Τουρκές, που ήταν υφυπουργός Προεδρίας της κυβέρνησης. Τους εξήγησα ότι η αποστολή του Γραφείου μας ήταν αποκλειστικά για την Κύπρο. Και οι δυο μου είπαν: 'Σ' ευχαριστούμε, θα διαπράτταμε μεγάλο λάθος'. Μάλιστα ο Τουρκές, που ήταν κυπριακής καταγωγής, μου είπε και τα εξής: 'Οποιαδήποτε ανάγκη έχετε για την Κύπρο, ενημερώστε με και θα ικανοποιηθεί αμέσως. Κατόπιν τούτου, του υπέβαλα τις ανάγκες μας και άρχισε αμέσως να δίνει τις οδηγίες που απαιτούνταν.

Παρά τις ενέργειες αυτές, δεν μπόρεσα να αναστείλω τη μετάθεση του αρχηγού του Γραφείου μας στρατηγού Ντανίς Καράμπελεν. Ήταν αδελφός του βουλευτή του Δημοκρατικού Κόμματος, Ντανιέλ Ακμπέλ. Η μετάθεσή του με ενόχλησε. Είχαμε ακόμη πολλά να κάνουμε. Θα αυξάναμε τον αριθμό των αγωνιστών από 5.000 στις 10.000. Στη Μερσίνα και στο Ανεμούρι είχαμε τις αποθήκες μας όπου κρύβαμε τα όπλα και τα πυρομαχικά. Επικεφαλής του Γραφείου μας διορίστηκε ο εν αποστρατεία συνταγματάρχης Φαρούκ Ατέσνταγλη. Ήταν άνθρωπος των επαναστατών. Τον ενημερώσαμε για όσα έγιναν και όσα προγραμματίζονταν. Μου είπε να συνεχίσω την αποστολή μου όπως και πριν».⁷⁸

78. Σπύρος Αθανασιάδης «Φάκελος T.M.T.» - 1998 (πηγή η τ/κ εφημερίδα «Χαλκίν Ξεσί», Μάιος και Ιούνιος 1997) και Ismail Tansu "IN REALITY NO ONE WAS ASLEEP, a secret underground organization, with State support... TMT" 2007.

B27: 1959-1963 – Μεταζυριχική TMT

Με δεδομένες τις τουρκικές επιδιώξεις για επέκταση στην Κύπρο και στρατηγικό έλεγχο του νησιού, την βρετανική απειλή για επιβολή της διαίρεσης⁷⁹ και την υποχωρητικότητα της Αθήνας, ο ηγέτης του κυπριακού απελευθερωτικού αγώνα Αρχιεπίσκοπος Μακάριος σύρθηκε στις 19 Φεβρουαρίου 1959 στην υπογραφή των εκτρωματικών Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου, αποδεχόμενος την γένεση ενός θνησιγενούς κράτους, υπό την τριπλή επικυριαρχία – κηδεμονία των τριών «εγγυητριών δυνάμεων», Βρετανίας, Τουρκίας και Ελλάδος.

Η μη λειτουργία και η κατάρρευση του νέου κράτους διασφαλιζόνταν από την αρχή, μέσα από το Σύνταγμα του.

Η τουρκοκυπριακή ηγεσία, εντεταλμένη της TMT του Γραφείου Ειδικού Πολέμου του τουρκικού Γενικού Επιτελείου, υπό την «διπλή στρατιωτική εγγύηση» της Άγκυρας στο νησί (TMT και ΤΟΥΡΔΥΚ) και αξιοποιώντας τα «συγκυριαρχικά» υπερπρονόμια που της παρείχε το Σύνταγμα και οι Συνθήκες Ζυρίχης και Λονδίνου, άρχισε από την πρώτη στιγμή, σταθερά και επίμονα να σπρώχνει το κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας στην παράλυση και τις σχέσεις Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στην ένοπλη αναμέτρηση.

Αυτή η πολιτική της σκόπιμης και υστερόβουλης παράλυσης του κράτους, είναι αποτυπωμένη στα καθημερινά δημοσιεύματα του Τύπου της τριετίας 1960-1963, όπου τεκμηριώνονται, η στάση και οι ενέργειες της τουρκοκυπριακής ηγεσίας στην κυβέρνηση, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στα σώματα ασφαλείας, στον Κυπριακό Στρατό, στη δημόσια υπηρεσία και στους δήμους.

79. Σχέδιο Μακμίλαν 1958.

Σε κάθε περίπτωση, προβάλλονταν σκόπιμα ασύμβατες με τη λειτουργία του κράτους τουρκικές αξιώσεις και ενστάσεις, προλειπώντας καθημερινά το έδαφος για την υλοποίηση της προσχεδιασμένης αναμέτρησης.

Γι' αυτήν την αναμέτρηση, η Άγκυρα διατηρούσε και αύξανε ακόμα εντονότερα την πολεμική ισχύ της ΤΜΤ, μετά την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Για να υλοποιήσει σταδιακά το επιτελικό «Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου - ΚΙΡ 1958», στην «Γραμμή Νιχάτ Ερίμ - 1956».

Πίσω από την πρόσοψη των πολιτικών εξελίξεων, οι οποίες παραγόντουσαν από την τουρκοκυπριακή ηγεσία και μοιραία έσπρωχναν αναγκαστικά τον πρόεδρο Μακάριο στην πολιτική της αναθεώρησης του «εκτρώματος της Ζυρίχης», ο μυστικός τουρκικός στρατός των 10.000 της ΤΜΤ ετοίμαζε τα σχέδια της βίαιης μετακίνησης πληθυσμού, της οχύρωσης περικλειστων θυλάκων, με δομές κρατικής διοίκησης και διοικητικής μέριμνας, μηχανισμούς προπαγάνδας κ.ο.κ.

Μετά την έναρξη της ένοπλης Τουρκανταρσίας τον Δεκέμβριο του 1963 και την εγκατάλειψη των πολιτειακών θέσεων από τους Τουρκοκυπρίους, στο χρηματοκιβώτιο του υπουργικού γραφείου που εγκατέλειψε ο Τουρκοκύπριος υπουργός Γεωργίας Φαζίλ Πλουμέρ, βρέθηκαν δυο αποκαλυπτικά έγγραφα της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, για τους στόχους και την τακτική της εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το πρώτο έγγραφο, Οκτωβρίου - Νοεμβρίου 1960, ανυπόγραφο, το δεύτερο ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1963, με τις υπογραφές των Φαζίλ Κιουτσούκ και Ραούφ Ντενκτάς.⁸⁰

80. Φωτοτυπίες του πρωτότυπου των δύο εγγράφων δημοσίευσε ο Γλαύκος Κληρίδης στο βιβλίο «Η Κατάθεσή μου», η Στέλλα Σουλιώτη στο βιβλίο «Fettered Independence Cyprus 1878–1964» και ο Αχμέτ Αν στο βιβλίο «Turk Mukavemet Teskilatinin».

Τα έγγραφα, που βρέθηκαν στο χρηματοκιβώτιο του υπουργού Πλουμέρ,⁸¹ μαρτυρούν την προετοιμασία της Τουρκανταρσίας του 1963. Αναφέρονται ενδεικτικά και τα εξής:

«Όταν ξεκινήσει ο αγώνας, η τουρκική κοινότητα που είναι διασπαρμένη σε ολόκληρο το νησί, θα συγκεντρωθεί με το ζόρι [διά της βίας] σε μία περιοχή, την οποία θα αναγκαστεί να υπερασπισθεί. Η επιλογή της περιοχής θα γίνει βάσει στρατηγικού σχεδίου, το οποίο θα εκπονηθεί από ειδικούς. Πριν την έναρξη του αγώνα, είναι αναγκαίο να εκπονηθούν λεπτομερή σχέδια προκειμένου να αυξηθεί η δυνατότητα επιστράτευσης της τουρκικής κοινότητας, αλλά και σχετικά με τον εξοπλισμό, τα αποθέματα, καθώς και την αποστολή προμηθειών και ενισχύσεων από την ηπειρωτική χώρα».

Συγκεκριμένο σχέδιο υπήρξε, επίσης, για τη μετακίνηση του τουρκοκυπριακού πληθυσμού:

«Γι' αυτόν τον σκοπό και για τον προσδιορισμό των τοποθεσιών μετοικήσεως των Τούρκων, έγιναν μελέτες από την τουρκοκυπριακή ηγεσία και το σχέδιο στάλθηκε στο τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών».⁸²

Η ακαριαία και εκτεταμένη εφαρμογή των επιτελικών σχεδιασμών της TMT με το ξέσπασμα της Τουρκανταρσίας, από ένα «τυχαίο» γεγονός αστυνομικού δελτίου της νύκτας της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1963, σε αιματηρό επεισόδιο σε δρόμο με οίκους ανοχής,⁸³ καταδεικνύει το εύρος των στρατιωτικών προετοιμασιών της TMT κατά την διάρκεια της τριετίας 1960-1963, από το επίπεδο του επιτελείου μέχρι και το πιο

81. Βλ. επίσης Κεφάλαιο Γ6.

82. Αχμέτ Αν στο «Turk Mukavemet Teskilatinin».

83. Έκτακτες ειδήσεις κυπριακών εφημερίδων 22.12.1963.

απομακρυσμένο τουρκικό χωριό.

Η ΤΜΤ προετοίμαζε από το 1958 και πέτυχε το 1963 την ένοπλη αναμέτρηση, την εξασφάλιση οχυρωμένων θυλάκων και την «Πράσινη Γραμμή» της 2^{ης} Διάρσεσης, καθώς και την προετοιμασία προγεφυρώματος για την εισβολή τουρκικών στρατευμάτων στο νησί, πέραν από την ΤΟΥΡΔΥΚ, που εξασφάλισε με τις συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου.

Οι πρακτικές που χρησιμοποίησε το 1960-1964 ήσαν ήδη δοκιμασμένες το 1958-1959, για να αναπτυχθούν έτι περαιτέρω.

Κεντρικός πυρήνας και στις δύο περιόδους, που εγγυόταν την συνέχιση και ανάπτυξη της πολιτικής Μεντερές-Ζορλού από το καθεστώς Γκιουρσέλ-Ινονού, ήταν το Γραφείο Ειδικού Πολέμου που είχε σε Τουρκία και Κύπρο την υπέρτατη εξουσία επί του Κυπριακού.⁸⁴

B28: 1960 – Σκυτάλη από Μεντερές

Η μεταβίβαση απόφιας της πολιτικής επί του κυπριακού, παρά την αλλαγή καθεστώτων στην Τουρκία, πρέπει να αναγνωριστεί ως «ένα διαχρονικό επίτευγμα» της γενικότερης τουρκικής, εθνικής πολιτικής, μέχρι και σήμερα. Ο επιτελικός του ΓΕΠ, ιθύνων νους της ΤΜΤ Ισμαήλ Τάνσου, έγραφε χαρακτηριστικά:

84. Για να αντιληφθεί κανείς την συνέχεια και την συνοχή της τουρκικής πολιτικής στο Κυπριακό, πρέπει να ενδιατρίψει λεπτομερώς στον κύριο φορέα συνέχειας της κρατικής πολιτικής της Τουρκίας, όποια κυβέρνηση και αν βρέθηκε στην εξουσία. Ο φορέας αυτός ήταν στρατιωτικός, το Γραφείο Ειδικού Πολέμου, και χρειάζεται στρατιωτική αντίληψη, ικανή να παρακολουθεί και να αποκρυσταλλώνει την τουρκική στρατιωτική σκέψη και πρακτική, για να γίνει πλήρως αντιληπτή η τουρκική πολιτική, καθώς και ο τρόπος μεταβίβασης της από την ανατραπέισα πραξικοπηματικώς κυβέρνηση προς στους ανατροπείς της.

«Η ίδρυση της κοινής Τουρκοελληνικής Δημοκρατίας στην Κύπρο δεν ανέκοψε την ταχύτητα μας. Όποια κατεύθυνση και αν έπαιρνε η πολιτική επί του Κυπριακού που ακολουθούσε η κυβέρνηση της Τουρκικής Δημοκρατίας, ο δικός μας αμετακίνητος στόχος ήταν να διασώσουμε το νησί της Κύπρου, το οποίο μεταβάλαμε σε Τουρκική Πατρίδα, ανεμίζοντας επ' αυτού τη σημαία μας για 340 χρόνια. Σε περίπτωση που οι συνθήκες δεν ευνοούσαν κάτι τέτοιο, τουλάχιστον να θεμελιώσουμε την τουρκική κυριαρχία στο μισό της νήσου και να εξασφαλίσουμε τη δημιουργία ενός ελεύθερου και ανεξάρτητου Τουρκικού Κράτους επί των εδαφών που κατείχαν οι Κύπριοι ομογενείς μας».⁸⁵

Την «όποια κατεύθυνση» όμως, καθόριζε τελικά το τουρκικό Γενικό Επιτελείο και το Γραφείο Ειδικού Πολέμου. Ακόμα και ποιος από τους Τουρκοκύπριους ηγέτες της πολιτικής πτέρυγας θα είχε το προβάδισμα.

B29: 1959 – Φαζίλ Κιουτσούκ ή Ραούφ Ντενκτάς;

Η περιγραφή των περιστατικών της επιλογής του Φαζίλ Κιουτσούκ ως του Τούρκου αντιπροέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, των καθηκόντων που ανατέθηκαν στον Ραούφ Ντενκτάς και του ρόλου του ΓΕΠ, έγινε από τον

85. Ismail Tansu "IN REALITY NO ONE WAS ASLEEP, a secret underground organization, with State support... TMT" 2007.

στρατηγό Κεμάλ Γιαμάκ⁸⁶ το 2002:

«Στις ειδικές επί του θέματος συζητήσεις που λάμβαναν χώρα στην Άγκυρα δύο ονόματα προκρίνονταν. Έπρεπε να γίνει μία επιλογή μεταξύ του μακαρίτη ιατρού Φαζίλ Κιουτσούκ και του αξιότιμου Ραούφ Ντενκτάς. Τότε έγινε μία πρόταση από τον αξιότιμο συνταγματάρχη Σουνάλπ, προκειμένου να τεθεί τέρμα στους δισταγμούς. Ο αξιότιμος διοικητής πρότεινε το εξής, παραθέτοντας και την αιτιολόγηση:

‘Στην Κύπρο, λαμβάνοντας υπ’ όψη το μέλλον και τις υφιστάμενες ανησυχίες μας, έχουμε ανάγκη δύο προσώπων. Το ένα εξ αυτών θα αναλάβει καθήκοντα ως επίσημος εκπρόσωπος, ένας άνθρωπος του σήμερα που αναγκαστικά εμφανίζει μία ειρηνική εικόνα και κατάσταση, ενώ το δεύτερο θα είναι ένας ηγέτης που θα μένει στο παρασκήνιο, στη σκιά, θα είναι περισσότερο δραστήριος, θα μπορεί να μιλά εξ ονόματος της κοινότητας, στην ανάγκη θα είναι μαχητικός και θα προετοιμάζεται για το μέλλον. Λαμβανομένης υπ’ όψη και της ηλικιακής τους κατάστασης, στην επιλογή αυτή και υπό τις σημερινές περιστάσεις πρέπει να αναδειχθεί [ως Αντιπρόεδρος] ο αξιότιμος Φ. Κιουτσούκ, ενώ για το ακαθόριστο

86. Επιτελής συνταγματάρχη του Γραφείου Ειδικού Πολέμου στους ελεγχόμενους από την ΤΜΤ τουρκικούς θυλάκους στην Κύπρο (1966-1968) και αργότερα, ως ταξίαρχος, ανέλαβε επικεφαλής του ΓΕΠ. Επανήλθε, ως αντιστράτηγος, στις κατεχόμενες από το 1974 περιοχές και ανέλαβε διοικητής του 11^{ου} Σώματος Στρατού (δηλαδή των τουρκικών κατοχικών δυνάμεων). Στη συνέχεια ανέλαβε διοικητής της 4^{ης} «Στρατιάς Αιγαίου» και μετά, ως στρατηγός, ετέθη αρχηγός του στρατού ξηράς της Τουρκίας. Το 1959, ως επιτελής αξιωματικός και με επικεφαλής τον τότε συνταγματάρχη Τουρκούτ Σουνάλπ, μετείχε στην τουρκική αντιπροσωπεία, η οποία διαπραγματεύτηκε στην Αθήνα τις λεπτομέρειες εγκατάστασης στην Κύπρο της ΕΛΔΥΚ και της ΤΟΥΡΔΥΚ (που συμφωνήθηκαν στις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου στις 19 Φεβρουαρίου 1959).

του μέλλοντος πρέπει να επιλεγεί ως μελλοντικός ηγέτης ο αξιότιμος Ρ. Ντενκτάς’.

Η άποψη του έγινε αποδεκτή. Έτσι και έγινε. Στο εξής επρόκειτο για χρόνια ολόκληρα να ακολουθήσουμε την εύστοχη διπλή αυτή επιλογή και ανάθεση καθηκόντων». ⁸⁷

Ο στρατηγός Κεμάλ Γιαμάκ υπενθυμίζει, επίσης, ότι ο συνταγματάρχης Τουργκούτ Σουνάλπ ήταν, τότε, επικεφαλής της Διεύθυνσης του Γραφείου Σχεδιασμού και Επιχειρήσεων, του Αρχηγείου Επιχειρήσεων του τουρκικού Γενικού Επιτελείου. Η πρότασή του για την «διπλή ηγεσία» έγινε μετά την επιστροφή από την Αθήνα, όπου είχε μεταβεί τον Οκτώβριο του 1959 για τις διαπραγματεύσεις εγκατάστασης της ΕΛΔΥΚ και της ΤΟΥΡΔΥΚ στην Κύπρο.

Στην αντιπροσωπεία των Αθηνών, εκτός από τον Κεμάλ Γιαμάκ, μετείχαν ο διπλωμάτης Αντνάν Μπουλάκ (ως εκπρόσωπος του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών) και ο Ραούφ Ντενκτάς εκ μέρους των Τουρκοκυπρίων.

B30: 1958 – Τούρκοι «μεταναστεύουν» στο Βορρά

Οι αναφορές του Άγγλου κυβερνήτη σερ Χιού Φουτ προς τους προϊσταμένους του στο Λονδίνο, που ακολουθούν, προέρχονται από τα αρχεία του Φόρεϊν Όφισ και αποτυπώνουν τα σχέδια που υλοποιούσε η ΤΜΤ, μέσα από τη διακοινοτική βία, για τη μετακίνηση («μετανάστευση» μετεγκατάσταση, τουρκοκυπριακών πληθυσμών κυρίως προς το βόρειο μέρος του νησιού στην επιδίωξη της διχοτόμησης:

87. Κεμάλ Γιαμάκ (στρατηγός ε.α.) «Ίχνη που Μείναν στη Σκιά, κι Εμείς που Γίναμε Σκιάς» -2006.

10 Φεβρουαρίου 1958:

«Είδα τον Ντενκτάς και του είπα για το σχέδιο μου να επισκεφθώ την Αθήνα. Ο Ντενκτάς, ο οποίος χθες περιόδευσε με τον Κιουτσούκ χωριά της περιοχής Λάρνακας, ανέφερε ότι η γραμμή του Κιουτσούκ κατά τις συναντήσεις στα χωριά ήταν η ακόλουθη: Μπορεί να μην κερδίσουμε αμέσως την διχοτόμηση. Η πορεία προς αυτήν μπορεί να είναι σκληρή, αλλά έχω την διαβεβαίωση της τουρκικής κυβερνήσεως ότι τελικά θα την κερδίσουμε».⁸⁸

21 Ιουνίου 1958:

«Για κάποιο διάστημα, δεν θα είναι δυνατό να εκτιμήσουμε πλήρως την έκταση και την μονιμότητα της μετανάστευσης, η οποία ακολούθησε τις πρόσφατες διακοινοτικές ταραχές. Παρόλα αυτά, η ακόλουθη πληροφόρηση έχει συλλεγεί από τις εκθέσεις των επαρχιακών επιτελείων διοίκησης και ευημερίας. Είμαι ικανοποιημένος ότι δίδουν μια λογικά ακριβή εικόνα της κατάστασης.

- Στην εντός των τειχών πόλη της Λευκωσίας, εκτιμάται ότι έχουν μεταναστεύσει 90 τουρκικές και 120 ελληνικές οικογένειες.
- 30 τουρκικές οικογένειες και 20 ελληνικές οικογένειες υπολογίζονται ότι έχουν μετακινηθεί εντός των περιοχών των προαστίων.
- Περίπου 20 αρμενικές οικογένειες φαίνεται ότι έφυγαν από την τουρκική συνοικία της παλιάς πόλης.

88. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών, Έγγραφο Φόρεϊν Όφφς FO 371/136279.

- Είναι γνωστό, ότι μετακινήθηκαν 138 ελληνικές οικογένειες από την Λεύκα και τα γειτονικά τουρκικά χωριά Αμπελικού και Μέσανα, κυρίως προς την περιοχή Μόρφου.
- 20 τουρκικές οικογένειες έφυγαν από την Μόρφου και τα χωριά Φλάσου, Ξερός και Πέτρα.
- 6 τουρκικές οικογένειες μετακινήθηκαν από τον Άγιο Επίκτητο προς το Καζάφани (Κερύνεια).
- 6 τουρκικές οικογένειες μετακινήθηκαν από το Δυο Ποτάμι (κοντά στον Κοντεμένο).
- Η μετακίνηση από άλλα τμήματα της περιοχής Λευκωσίας ήταν μηδαμινή.
- Στην Αμμόχωστο/Βαρώσια, μέχρι στιγμής εκτιμάται ότι περίπου 100 οικογένειες έχουν μετακινηθεί προς και εκτός της παλιάς πόλης.
- Στο Κτήμα, μετακινήθηκαν 20-25 τουρκικές οικογένειες και 50 ελληνικές οικογένειες.
- Στη Λεμεσό, μετακινήθηκαν 21 τουρκικές οικογένειες και 5 ελληνικές οικογένειες.
- Παρόμοια μετακίνηση στη Λάρνακα.

Στη Λεύκα και, ιδιαίτερα, στη Λευκωσία ήταν αναγκαίο να γίνουν προσωρινές διευθετήσεις. Στη Λεύκα, τουρκικές οικογένειες μένουν σε καταυλισμούς στα σχολεία».⁸⁹

28 Ιουλίου 1958:

«Σήμερα μάθαμε ότι Τούρκοι χωρικοί από δύο χωριά

89. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών, Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/136337.

της περιοχής Πάφου επρόκειτο να μετακινηθούν σε χωριά της περιοχής Λευκωσίας. Για τον σκοπό αυτό θα χρησιμοποιείτο μεγάλος αριθμός λεωφορείων και φορτηγών και οι διευθετήσεις θα αναλαμβάνονταν από Τούρκους επικεφαλής. Ο σκοπός ήταν να στεγάσουν τους μετανάστες χωρικούς σε αντίσκηνα, που έχουν αποσταλεί από την τουρκική Ερυθρά Ημισέληνο.

Λήφθηκαν επίσης πληροφορίες, ότι εγίνοντο σχέδια να μετακινηθούν Τούρκοι χωρικοί από άλλα χωριά, των περιοχών Πάφου και Λεμεσού, προς τις περιοχές Λευκωσίας και Αμμοχώστου.

Εάν άρχιζε τέτοιας κλίμακας μετανάστευση, θα ήταν αδύνατο να σταματήσει και οι χωρικοί που θα εγκατέλειπαν τα σπίτια και τα χωράφια και φυτείες τους, σύντομα θα καθίσταντο άποροι.

Σήμερα το πρωί είδα τους Κιουτσούκ και Ντενκτάς μαζί με τον βοηθό κυβερνήτη. Τους παροτρύναμε να κάμουν ότι μπορούν για να σταματήσουν τον πανικό και να τερματίσουν την μετανάστευση. Σχημάτισα την εντύπωση ότι επιθυμούν να συνεργαστούν πλήρως με την κυβέρνηση, ελέγχοντας κάθε περαιτέρω τουρκική βία και παρέχοντας πλήρη προστασία στις τουρκικές κοινότητες, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές, αλλά δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα ότι, ενώ προσποούνται ότι θα συνεργαστούν, στην πραγματικότητα προωθούν ένα σχέδιο για την επιβολή της διχοτόμησης.

Πήρα την ευκαιρία να πω στον Κιουτσούκ για την μεγάλη ζημιά που προκάλεσαν οι δηλώσεις του, που επαναλήφθηκαν στον σημερινό πρωινό, επιτόπιο Τύπο, με τις οποίες καλεί να παρέμβουν τα τουρκικά στρατεύματα».⁹⁰

90. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών, Έγγραφο Φόρεϊν Όφισ FO 371/136281.

B31: Η Τουρκία χρηματοδοτεί την «μετανάστευση»

7 Αυγούστου 1958:

«Φαίνεται ότι οι μετακινήσεις χρηματοδοτούνται από την τουρκική κυβέρνηση, μέσω της Ομοσπονδίας Τουρκοκυπριακών Οργανώσεων και του ΕΒΚΑΦ. Πρόσφατα, δύο τουρκικά καΐκια μετέφεραν στην Κύπρο φαγώσιμα και αντίσκηνα από την Τουρκία. Η Ομοσπονδία είναι υπεύθυνη για την παροχή μεταφορικού μέσου για τις μετακινήσεις και οι Κιουτσούκ και Ντενκτάς το παραδέχθηκαν σε συζητήσεις με εκπροσώπους της κυβέρνησης. Μακροπρόθεσμα, μπορεί να εποφθαλμιούν την εύφορη ομάδα χωριών στην περιοχή Κυθρέας στο βορρά, που κατοικούνται από Έλληνες. Εκατό πενήντα χωρικοί έχουν μετακινηθεί στην συνοικία Ταχτακαλά, στην εντός των τειχών πόλη της Λευκωσίας. Αυτή η συνοικία αποτελεί μια τουρκική προεξοχή μέσα στην ελληνική πλευρά της Γραμμής Μείσον-Ντίξον.⁹¹ Οι χωρικοί εγκαταστάθηκαν, μετακινούμενοι σε ελληνικά σπίτια που εκκενώθηκαν. Φαίνεται ότι υπήρξε εσκεμμένη πρόθεση για πλήρωση αυτής της συνοικίας με Τούρκους, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι, στο ενδεχόμενο οποιασδήποτε αναπροσαρμογής της Γραμμής Μείσον-Ντίξον (που τώρα εξετάζεται), αυτή η συνοικία θα παραμείνει αδιαμφισβήτητα τουρκική».⁹²

91. Η «Γραμμή Μείσον-Ντίξον» ήταν η αρχική «διαιρετική γραμμή» που επιβλήθηκε στην Λευκωσία από την αποικιακή δύναμη το 1956. Σχεδιάστηκε ξανά από τον Βρετανό στρατηγό Πήτερ Γιάγκ το Δεκέμβριο 1963 και έκτοτε αποκαλείται ως «Πράσινη Γραμμή». Βλέπε επίσης Κεφάλαιο Β21.

92. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών, Έγγραφο Φόρεϊν Όφφς FO 371/136281.

2 Σεπτεμβρίου 1958:

«Υπάρχουν ενδείξεις ότι οικογένειες, οι οποίες εγκατέλειψαν τα χωριά τους, αρχίζουν τώρα να αισθάνονται το άγχος να ζουν σαν ξένοι στα νέα τους σπίτια και υπό μη άνετες συνθήκες. Οικογένειες που μετακινήθηκαν, τώρα επιθυμούν να επιστρέψουν και ζητούν την αρωγή της κυβέρνησης για μέσο μεταφοράς. Άλλες οικογένειες θα ήσαν τώρα διατεθειμένες να επιστρέψουν, αλλά φοβούνται για την υποδοχή που θα τύχουν».⁹³

1 Σεπτεμβρίου 1958:

«Άσχετα από το κατά πόσο, τελευταία, η τουρκική κυβέρνηση έχει ειδικά ενθαρρύνει αυτή την ιδέα της μετανάστευσης, φαίνεται ότι αποτελεί μια λογική συνέπεια της εξαιρετικά ξεροκέφαλης και ανηλεούς τακτικής, την οποία έχουν ακολουθήσει προς υποστήριξη μιας ολοκληρωτικής διχοτομικής πολιτικής από τον περασμένο Μάιο, όταν η κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας ανακοίνωσε την πρόθεση να ετοιμάσει ένα νέο σχέδιο για την Κύπρο. Όπως γνωρίζετε, αυτή η τακτική ήταν το μαστίγωμα της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ώστε να δημιουργήσει μια τέτοια κατάσταση μεταξύ τους και των Ελληνοκυπρίων, που ως μόνη δυνατή λύση να ήταν η διχοτόμηση».⁹⁴

B32: «Χωριστή αυτοδιάθεση μόνο όταν και οι δύο κοινότητες συμφωνήσουν»

Στις 12 Δεκεμβρίου 1958, οι Ραούφ Ντενκτάς και Φαζίλ

93. Κυβερνήτης σερ Χιού Φουτ προς υπουργό Αποικιών 12 Ιουνίου 1958, Έγγραφο Υπουργείου Αποικιών CO 926/848.

94. Βρετανός πρέσβης στην Άγκυρα προς Φόρεϊν Όφισ, Έγγραφο Υπουργείου Αποικιών CO 926/848.

Κιουτσούκ είχαν συνάντηση με τον Βρετανό υπουργό Εξωτερικών στο Λονδίνο, κατά την οποία:

Ο Ντενκτάς ζήτησε διαβεβαιώσεις ότι οι φήμες, πως η βρετανική κυβέρνηση θα άλλαζε το σχέδιο της και θα προωθούσε λύση με ένα κοινοβούλιο, δεν ευσταθούν.

Ο υπουργός είπε ότι δεν υπήρχε αλλαγή στο 7ετές σχέδιο, εκτός εάν κάτι τέτοιο συμφωνούσαν μεταξύ τους οι Έλληνες και οι Τούρκοι υπό βρετανικό έλεγχο! Επρόκειτο για το «Σχέδιο Τριχοτόμησης Μακμίλαν».⁹⁵

Ο Ντενκτάς εξέφρασε τους φόβους του για την εσωτερική ασφάλεια κατά την διάρκεια εκείνων των 7 ετών και ζήτησε διευθετήσεις για τον εξοπλισμό μερικών Τούρκων για την προστασία των χωριών. Ο υπουργός είπε ότι θα πληροφορήσει τον κυβερνήτη.

Ο Ντενκτάς είπε επίσης, ότι 33 τουρκικά χωριά εγκαταλείφθηκαν και ότι οι κάτοικοι τους αντιμετώπιζαν οικονομική δυσπραγία, ζήτησε χωριστό νοσοκομείο καθόσον δεν εμπιστεύονταν τους Ελληνοκυπρίους και είπε στον υπουργό ότι στους Τουρκοκύπριους δεν θα άρεσε ο αποκλεισμός της διχοτόμησης, γεγονός που «θα κατέληγε σε αιματοχυσία».

Ο υπουργός Εξωτερικών ΕΠΑΝΕΛΑΒΕ την διαιρετική δήλωση της 19^{ης} Δεκεμβρίου 1956, για χωριστή αυτοδιάθεση, αλλά ότι «αυτό θα συμβεί, μόνο όταν

95. Εκείνο το σχέδιο ήταν το ούτω καλούμενο «σχέδιο συνεταιρισμού μεταξύ Τούρκων και Ελλήνων», το οποίο πήρε σάρκα και οστά το 2004 υπό την μορφή των «δύο συνιστώντων κρατών», όπως απεικονίστηκε στο «Σχέδιο Ανάν», που απορρίφθηκε από το 76% των Ελληνοκυπρίων στο Δημοψήφισμα της 24^{ης} Απριλίου 2004.

συμφωνηθεί και από τις δύο κοινότητες, παρόλο ότι η ημέρα που θα πραγματοποιηθεί η διχοτόμηση θα είναι θλιβερή».^{96 97}

Άρα λοιπόν, αφού πρώτα ξερίζωσαν όλους εκείνους τους Τουρκοκύπριους από τα χωριά τους στα νότια τμήματα της Κύπρου και τους μετακίνησαν δια της βίας στις βόρειες περιοχές του νησιού, τις οποίες οι Τούρκοι είχαν κατά νου τελικά να μετατρέψουν σε είδος «τουρκικού συνιστώντος κράτους», ο Ραούφ Ντενκτάς υποστήριξε (και ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών αποδέχθηκε) ότι αυτοί οι άνθρωποι «εγκατέλειψαν» τα χωριά τους, κατηγορώντας έμμεσα για τούτο τους Ελληνοκύπριους.

Παρόλα αυτά, οι Βρετανοί εγκατέλειψαν το «7ετές Σχέδιο Μακμίλαν»⁹⁸, μετά που το υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ απέρριψε τα διαιρετικά τους σχέδια και υποστήριξε ένα ενιαίο ανεξάρτητο κράτος, μανουβράροντας έξυπνα την κατάσταση:

Τον Φεβρουάριο 1959, οι Βρετανοί κατάφεραν να υπογραφούν από την Ελλάδα και την Τουρκία στην Ζυρίχη οι συμφωνίες λύσης, των οποίων όλες οι πρόνοιες είχαν καταρτιστεί μυστικά από τους ίδιους. Οι συμφωνίες προνοούσαν την ίδρυση ενός ενιαίου κράτους, της Κυπριακής Δημοκρατίας, παρά την ύπαρξη μιας αμφίβολης «Συνθήκης Εγγυήσεως» (με Εγγυητές τη Βρετανία, την Τουρκία και την Ελλάδα), καθώς και ένα μη λειτουργικό Σύνταγμα.

Συμπυγματικά και σε εύθετο χρόνο, θα δημιουργούντο οι συνθήκες για την υλοποίηση της υπόσχεσης τους της 19^{ης}

96. Έγγραφο του υπουργείου Αποικιών CO 926/1119.

97. Μισό αιώνα αργότερα, εκείνη η υπόσχεση βγήκε ξανά στην επιφάνεια υπό την μορφή του «Σχεδίου Ανάν» και των δύο χωριστών Δημοψηφισμάτων.

98. Αρχικά «Σχέδιο σερ Χιού Φουτ», Ιανουάριος 1958.

Δεκεμβρίου 1956 προς την τουρκοκυπριακή μειονότητα του 18%, δηλαδή την αποδόμηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και την δημιουργία δύο χωριστών και πολιτικά ίσων οντοτήτων.⁹⁹

B33: Αριστεροί Τουρκοκύπριοι και Χούντα 27 Μαΐου 1960

Το 1960, εντός της τουρκικής μειονότητας στην Κύπρο είχαν απομείνει ελάχιστοι αριστεροί και δημοκρατικοί που δεν υποτάχθηκαν στους Κιουτσούκ-Ντενκτάς-TMT, τους οποίους οι ίδιοι θεωρούσαν ως «φασίστες δικτάτορες της τουρκοκυπριακής κοινότητας». Οι γνωστότεροι ήσαν ο γιατρός Ιχσάν Αλί, οι δικηγόροι Αϊχάν Χικμέτ και Αχμέτ Μουζαφέρ Γκιουρκάν και ο συνδικαλιστής Αλί Ντερβίς Καβάζογλου.

Στις 9 Ιουνίου 1960, ο Ιχσάν Αλί ανακοίνωσε την απόφαση του να ιδρύσει κόμμα υπέρ της φιλίας και συνεργασίας των δύο κοινοτήτων και για την εξυγίανση των τουρκοκυπριακών πραγμάτων, με την εξασφάλιση ελευθερίας σκέψης και έκφρασης των Τουρκοκυπρίων, την οποίαν στερούντο από τους Κιουτσούκ-Ντενκτάς.¹⁰⁰

Στις 11 Ιουνίου 1960, ο Ιχσάν Αλί ταξίδευσε στην Άγκυρα με πέντε συνεργάτες του, για να καταγγείλουν στη νέα, μετά το πραξικόπημα της 27^{ης} Μαΐου 1960, κυβέρνηση της «Επιτροπής Εθνικής Ενότητας» της Τουρκίας και στον Ισμέτ Ινονού, πρόεδρο του κεμαλικού Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος, την «δικτατορική και φιλομεντερική πολιτική των Ντενκτάς και Κιουτσούκ». Στην Άγκυρα, ο Ινονού έθεσε το

99. Αυτό επιχειρήθηκε το 2004 με το «Σχέδιο Ανάν», οι διαιρετικές πρόνοιες του οποίου είχαν ετοιμαστεί από τον σερ (αργότερα λόρδο) Ντέιβιντ Χάνεϊ.

100. Συνέντευξη Τύπου, ξενοδοχείο «Λήδρα Πάλας», Λευκωσία, 9 Ιουνίου 1960

προσωπικό του αυτοκίνητο στη διάθεση του Ιχσάν Αλί, ο οποίος συναντήθηκε και με τον αρχηγό της χούντας στρατηγό Γκιουρσέλ.

Τον ίδιο μήνα, ο Ιχσάν Αλί ανακοίνωσε την απόφαση για έκδοση της νέας εβδομαδιαίας εφημερίδας «Τζουμχουριέτ» και για την κάθοδο του κόμματος του, Τουρκικό Λαϊκό Κόμμα, στις βουλευτικές εκλογές με τρεις υποψηφίους, τον ίδιο, τον Γκιουρκάν και τον Χικμέτ.

Στην αρθρογραφία της, η «Τζουμχουριέτ» τασσόταν υπέρ της ειρηνικής συνύπαρξης Ελλήνων και Τούρκων, καταδίκασε τα Σεπτεμβριανά του 1955 σε βάρος των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως και, προσωπικά, ο Ιχσάν Αλί δημοσίευε την αξίωση για διεξαγωγή έρευνας προς ανακάλυψη των δραστών της βόμβας στο Γραφείο Τύπου του τουρκικού προξενείου στη Λευκωσία της 7^{ης} Ιουνίου 1958.

Τον Οκτώβριο 1960, όταν στην Τουρκία άρχισε η δίκη εναντίον του ανατραπέντος πρωθυπουργού Μεντερές, η τουρκοκυπριακή «Τζουμχουριέτ» δημοσίευσε άρθρα, ότι η τουρκοκυπριακή ηγεσία Κιουτσούκ-Ντενκτάς πλήρωνε ανθρώπους για να βρίζουν και να προπαγανδίζουν εναντίον της Επιτροπής Εθνικής Ενότητας της Τουρκίας, η οποία στο δικαστήριο του Γιασσί-Αντά κατηγορεί τον Μεντερές για τα ανθελληνικά γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου:

«Αυτοί οι Δον-Κιχώται που κυβέρνησαν την κοινότητά μας με τα ρόπαλα και τα πιστόλια, αποτραβήχτηκαν ως οι καράολοι εις το όστρακόν των μετά την στρατιωτικήν επανάστασιν της 27^{ης} Μαΐου. Όμως τώρα, που οι φίλοι των, Μεντερές και Ζορλού, δικάζονται ως υπεύθυνοι των γεγονότων της 6-7 Σεπτεμβρίου, ξετρύπωσαν από τα καβούκια τους διά να υβρίζουν την Επιτροπήν Εθνικής Ενότητος, φοβούμενοι ότι θα αποκαλυφθούν ως συνένοχοι των Μεντερές και

Ζορλού. Οι Δον Κιχώται φοβούνται, διότι γνωρίζουν καλώς ποιοι διέδωσαν την ψευδή είδηση ότι εις τας 28 Αυγούστου 1955 θα εγένετο γενική σφαγή των Τουρκοκυπρίων εκ μέρους των Ελλήνων εις την Κύπρον, είδησις που συνετάραξε την κοινήν γνώμην εις την Τουρκίαν και προεκάλεσε το μίσος».

Στις 7 Νοεμβρίου 1960, η «Τζουμχουριέτ» προκάλεσε τον δρα Φαζίλ Κιουτσούκ να απολογηθεί δημοσίως για την επιστολή του με τα ψεύδη περί δήθεν «επικείμενης σφαγής των Τουρκοκυπρίων στις 28 Αυγούστου 1955», η οποία διαβάστηκε στη δίκη των Μεντερές-Ζορλού στο Δικαστήριο της «Νήσου των Σκύλλων».

Αυτά τα στοιχεία μαρτυρούν, ότι οι καταδιωκόμενοι από την ΤΜΤ, τον Ντενκτάς και τον Κιουτσούκ εναπομείναντες δημοκρατικοί, αριστεροί, φιλέλληνες Τουρκοκύπριοι,¹⁰¹ είχαν εναποθέσει τις ελπίδες τους στη «δημοκρατικότητα» που πίστευαν ότι διακατείχε την χούντα της 27^{ης} Μαΐου 1960, τους ανατροπείς του Μεντερές και τον Ισμέτ Ινονού. Χωρίς να έχουν ιδέα για τον πραγματικό χαρακτήρα της ΤΜΤ, ως προέκτασης των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων στην Κύπρο, και για την «σκυτάλη» που η νέα τουρκική κυβέρνηση παρέλαβε απόφια, μέσω του Γραφείου Ειδικού Πολέμου και της «Γραμμής» των Εκθέσεων Νιχάτ Ερίμ.

Είχαν προσεγγίσει και τον ίδιο τον Νιχάτ Ερίμ όταν είχε σταλεί στην Κύπρο τον Ιανουάριο του 1957, προβάλλοντας τις διαφωνίες τους έναντι της διχοτόμησης και υποστηρίζοντας τη ελληνοτουρκική φιλία και το αντιαπιοκιοκρατικό καθήκον.

101. Στο ημερολόγιο του, ο Νιχάτ Ερίμ τους καταχώρισε ως «Τουρκικό Κλάδο του ΑΚΕΛ» και δημοσίευσε την επιστολή τους στο βιβλίο του «Το Κυπριακό πρόβλημα κατά το μέτρο των όσων γνωρίζω και έχω δει» - 1975. Εκτενείς αναφορές για το θέμα και στο βιβλίο του Νεοκλή Σαρρή «Η Άλλη Πλευρά».

B34: 1962 – Πρέσβης Ντιρβάνα

Τις ελπίδες των Ιχσάν Αλί, Χικμέτ, Γκιουρκάν κ.ά. αναπτέρωσε ο πρώτος πρέσβης της Τουρκίας στην Κύπρο Μεχμέτ Εμίν Ντιρβάνα,¹⁰² με τον οποίον είχαν επαφές.

Εκ των υστέρων, φάνηκε ότι ο Ντιρβάνα δεν ήταν «στο κόλπο» του Γραφείου Ειδικού Πολέμου και της ΤΜΤ, αλλά γνώριζε μόνο την «προς τα έξω» επιδεικνυόμενη, επίσημη πολιτική της τουρκικής κυβέρνησης.

Ο Ντιρβάνα αντιπαρατάχθηκε τελικά προς τον Ντενκτάς, στις 26 Σεπτεμβρίου 1962 υποχρεώθηκε σε παραίτηση και έφυγε από την Κύπρο. Τρία χρόνια αργότερα ξεσπάθωσε προσωπικά εναντίον του Ντενκτάς ειδικά για τη βόμβα της 7^{ης} Ιουνίου 1958, δηλώνοντας ότι «δι' αυτής οι Τούρκοι της Κύπρου υποκινήθηκαν τότε να κυριευτούν από ιερή αγανάκτηση και διέπραξαν ενέργειες όμοιες με εκείνες που είχαν διαπραχθεί την 6^η και 7^η Σεπτεμβρίου 1955 στην Κωνσταντινούπολη».¹⁰³

B35: Καβάζογλου και 27 Μαΐου 1960

Για να γίνει απόλυτα κατανοητό πόσες φρούδες ελπίδες και ψευδαισθήσεις έτρεφαν, από άγνοια, οι διωκόμενοι από την ΤΜΤ και τον Ντενκτάς δημοκρατικοί, αριστεροί Τουρκοκύπριοι για την φύση και τον χαρακτήρα του πραξικοπήματος της 27^{ης} Μαΐου 1960, την Επιτροπή Εθνικής Ενότητας του στρατηγού Γκιουρσέλ και την κυβέρνηση Ινονού, αρκεί να αναφερθεί ένα απόσπασμα της ομιλίας του Ντερβίς Αλί Καβάζογλου:¹⁰⁴

102. Εν αποστρατεία αξιωματικός, κυπριακής καταγωγής.

103. Άρθρο Ντιρβάνα στην «Μιλλιέτ» της 15^{ης} Μαΐου 1965.

104. Αριστερός συνδικαλιστής και μέλος του ΑΚΕΛ.

«Ο Ντενκτάς και οι ομοϊδεάτες του, για να ικανοποιήσουν τις δικές τους πολιτικές φιλοδοξίες και για να παρέχουν σημαντικές υπηρεσίες στα αφεντικά τους - αποικιοκράτες, είπαν ψέματα στον λαό και με δημαγωγίες για 'ομαδικές σφαγές' και εκμεταλλευόμενοι τα αγνά αισθήματα του λαού, ξερίζωσαν από τον τόπο τους, από τα χωριά τους, από την πατρίδα τους, 30 χιλιάδες αδέρφια μας και τους έριξαν σ' αυτές τις άθλιες συνθήκες [στους θυλάκους]. Αδέρφια μου, θεωρώ εθνικό μου καθήκον και πατριωτικό μου χρέος να απευθυνθώ ενώπιόν σας, στους δημοκρατικά σκεπτόμενους και προοδευτικούς ανθρώπους, διανοούμενους, στις ακμαίες δυνάμεις της μητέρας πατρίδας. Αξιοτίμα παιδιά της Τουρκίας, αδέρφια μας Κεμαλιστές, προοδευτικοί, παιδιά της 27^{ης} Μαΐου, άτομα δημοκρατικά σκεπτόμενα, η απερισκεπτη πολιτική του Ντενκτάς και των ομοίων του [...] έχει οδηγήσει τους Τουρκοκυπρίους σε μια τρομακτική καταστροφή. Αυτός ο άνθρωπος μαζί με τους όμοιους του στην Τουρκία, προσπαθεί να στήσει παγίδες στις ακμαίες δυνάμεις και να δημιουργήσει προβλήματα στην κυβέρνηση Ινονού».¹⁰⁵

Η ομιλία έγινε στο μικτό χωριό Δάλι, λίγο προτού ο Καβάζογλου δολοφονηθεί από την TMT στις 11 Απριλίου 1965.

Πριν από τη δολοφονία του Καβάζογλου, η TMT είχε δολοφονήσει τους Αϊχάν Χικμέτ και Αχμέτ Μουζαφέρ Γκιουρκάν (23 Απριλίου 1962).

Ο Ιχσάν Αλί διέφυγε, προστατεύτηκε στις ελληνικές συνοικίες και έγινε σύμβουλος του προέδρου Μακαρίου.

Είναι φανερό, ότι οι διωκόμενοι από την TMT Τουρκοκύπριοι

105. Το κείμενο της ομιλίας διέσωσε ο φίλος του Καβάζογλου, Χριστάκης Βανέζος, στο βιβλίο-αφιέρωμα για τον Καβάζογλου που εξέδωσε το 2008.

δεν αντιλήφθηκαν πως την «σκυτάλη» της πολιτικής Μεντερές την παρέλαβαν και συνέχισαν τα «αδέρφια της 27^{ης} Μαΐου», τα «αδέρφια Κεμαλιστές» και η κυβέρνηση Ινονού. Δεν αντιλήφθηκαν, ότι η πραγματική και υπέρτερη εξουσία επί της τουρκοκυπριακής μειονότητας ήταν η TMT, ως εγκάθετη και εντολοδόχος των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων, υπό τας διαταγάς απευθείας του Γραφείου Ειδικού Πολέμου και δεν αντιλήφθηκαν, ότι οι Κιουτσούκ-Ντενκτάς ήσαν οι διατεταγμένοι επικεφαλής της πολιτικής πτέρυγας της TMT.

B36: 1962 – Βόμβες Μπαϊρακτάρη και Δολοφονίες Τουρκοκύπριων Δημοσιογράφων

Η σχεδιασμένη από την TMT κλιμάκωση της έντασης το 1962, χρειαζόταν εύκολη και δοκιμασμένη μέθοδο, για να προκαλέσει ξανά το μίσος και τον φόβο των Τούρκων εναντίον των Ελλήνων:

Στις 25 Μαρτίου 1962, ημέρα που οι Έλληνες Κύπριοι γιόρταζαν την εθνική επέτειο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 εναντίον της Οθωμανικής κατοχής τεσσάρων αιώνων, βόμβες της TMT ανατίναξαν στην Λευκωσία τα δύο μουσουλμανικά τεμένη, Ομεριέ και Μπαϊρακτάρη.

Στις 23 Απριλίου 1962, οι αντιντενκτασικοί δημοσιογράφοι Αϊχάν Χικμέτ και Αχμέτ Μουζαφέρ Γκιουρκάν δημοσίευσαν στην τουρκοκυπριακή εφημερίδα τους, την «Τζουμχουριέτ», ότι η ανατίναξη των τεμενών ήταν δουλειά εκείνων των εγκληματικών στοιχείων εντός της τουρκικής κοινότητας, που προετοίμαζαν νέες διακοινοτικές συγκρούσεις. Προειδοποιούσαν, επίσης, ότι στην επόμενη έκδοση της εφημερίδας θα αποκάλυπταν τους δράστες.

Δολοφονήθηκαν και οι δύο το ίδιο εκείνο βράδυ της 23^{ης} Απριλίου 1962!

Ο μεν Αϊχάν Μουσταφά Χικμέτ ενώ κοιμόταν στο κρεβάτι του δίπλα από τη σύζυγο και τα δύο ανήλικα παιδιά τους, ο δε Αχμέτ Μουζαφέρ Γκιουρκάν προτού κατεβεί από το αυτοκίνητό του, έξω από την πόρτα του σπιτιού του.

Η δολοφονία ήταν έργο της TMT. Οι Αζίζ και Σεφέρογλου έγραψαν σχετικά:

«Με τη δολοφονία του Χικμέτ και του Γκιουρκάν σίγησε και η φωνή της 'Τζουμχουριέτ', γιατί κανένας από τους συνεργάτες τους δεν τολμούσε να διακινδυνεύσει τη ζωή του για να συνεχίσει την έκδοσή της. Δεν υπήρχε καμιά ασφάλεια για τους πιθανούς διαδόχους των δύο δημοσιογράφων. Το δολοφονικό χέρι της φασιστικής κλίκας του Ντενκτάς ήταν έτοιμο να δράσει ενάντια σ' οποιοσδήποτε τολμούσε να σηκώσει κεφάλι».

Στις 13 Απριλίου 1965, δύο μέρες μετά την δολοφονία του Ντερβίς Αλί Καβάζογλου, ο δρ. Ιχσάν Αλή, σε μήνυμά του προς τους Έλληνες και Τούρκους της Κύπρου, ανέφερε και τα εξής:

«Όλοι μας ξέρουμε καλά, κάτω από ποιες συνθήκες ανέβηκε στην εξουσία το 1960 η τουρκική ηγεσία [Φαζίλ Κιουτσούκ και Ραούφ Ντενκτάς]. Ανέβηκε με την τρομοκρατία και ως εκ τούτου δεν αντιπροσωπεύει νόμιμα την τουρκική κοινότητα. Χωρίς αμφιβολία τόσο η τουρκική κυβέρνηση όσο και ο Τύπος γνωρίζουν τούτο, απαρώ δε πώς παραπλανούνται από τέτοιους ανθρώπους. Ξέρουν επίσης ότι είναι η τουρκοκυπριακή ηγεσία που δολοφόνησε τους Χικμέτ και Γκιουρκάν επειδή ακολουθούσαν πολιτική ειρηνικής συμβίωσης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Τώρα διέπραξαν το ίδιο κτηνώδες έγκλημα δολοφονούντες τον Τούρκο συντεχνιακό ηγέτη Καβάζογλου για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Απορεί κανείς πώς ο Τύπος και η τουρκική

κυβέρνηση μπορούν να υποστηρίξουν τέτοιους δολοφόνους».

Στις 12 Μαΐου 1965, σε άλλο μήνυμα του προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα Αγγλίας, ο δρ. Ιχσάν Αλή αναφερόταν σε «πληρωμένα όργανα του αρχιτρομοκράτη Ντενκτάς», προσθέτοντας:

«Η τουρκοκυπριακή ηγεσία, που όπως ξέρετε μας την επέβαλε η αποικιοκρατία, έχει σκορπίσει την τρομοκρατία σε όλη την κοινότητα και έχει επιβάλει αστυνομικό καθεστώς, κάτω από το οποίο κανένας δεν μπορεί να εκφράσει ελεύθερα τη γνώμη του ή να επικρίνει τα λάθη της. Όποιος εκφράσει τη γνώμη του ή τους επικρίνει είτε ξυλοδέρνεται είτε εκτελείται. Σαν αποτέλεσμα αυτής της απάνθρωπης μεταχειρίσεως οι συμπατριώτες μας έχουν μεταβληθεί σε ρομπότ στα χέρια των ηγετών τους και πολλοί υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την Κύπρο, όπως πολλοί από εσάς, για να γλυτώσουν από την τρομοκρατία. Εκείνοι που έμειναν και τόλμησαν να φωνάξουν τη γνώμη τους δολοφονήθηκαν όπως οι Αϊχάν Χικμέτ και Μουζαφέρ Γκιουρκάν το 1962. Πρόσφατα, γίναμε μάρτυρες μια άλλης απάνθρωπης δολοφονίας, του Καβάζογλου, που δολοφονήθηκε απλώς γιατί τόλμησε να επικρίνει την τουρκοκυπριακή ηγεσία, που υποχρέωσε με τη βία μεγάλο αριθμό συμπατριωτών μας να εγκαταλείψουν τα σπίτια και τις περιουσίες τους και επειδή διακήρυττε την ειρηνική συμβίωση μεταξύ των δύο κοινοτήτων».

Οι Αζίζ και Σεφέρογλου έγραψαν:

«Τα άρθρα του Καβάζογλου, οι δημοσιογραφικές συνεντεύξεις του με εφημερίδες του εξωτερικού και του εσωτερικού, οι ομιλίες του από το ραδιόφωνο, οι εμφανίσεις του από την τηλεόραση, ήταν ένα

καθημερινό κατηγορώ μια ανοικτή αδυσώπητη καταγγελία των τρομοκρατικών φασιστικών μεθόδων της πουλημένης στον ιμπεριαλισμό τουρκοκυπριακής ηγεσίας. Παράλληλα όμως τα λόγια του ήταν μηνύματα εμπύχωσης, ελπίδας και θάρρους για τη βασανισμένη μάζα των Τουρκοκυπρίων εργαζομένων που στενάζει κάτω από το πέλημα της τρομοκρατίας...».

Ο ίδιος ο Καβάζογλου, όπως αναφέρουν στην έκδοσή τους οι Αζίζ και Σεφέρογλου, έγραψε σε ομιλίες που ο ίδιος εκφωνούσε και τα ακόλουθα:

«Οι ιμπεριαλιστές, για να προωθήσουν τους απαίσιους σκοπούς των, δημιούργησαν τον μύθο και το ψεύδος πως είναι τάχα αδύνατο να συνυπάρξουν ειρηνικά οι δύο κοινότητες στην Κύπρο. Και, με την βοήθεια των πρακτόρων τους, ξεσπίτωσαν κάπου 20 χιλιάδες Τούρκους και τους μάντρισαν σε τόπους που δεν διαφέρουν από στρατόπεδα συγκέντρωσης. Σήμερα, χιλιάδες Τούρκοι ζουν σαν νομάδες σε αντίσκηνα και στην ύπαιθρο, μακριά από τα σπίτια τους, τα χωριά τους, τα χωράφια τους, τις ειρηνικές τους ασχολίες. Τα σχολεία κατώτερης και μέσης εκπαίδευσης είναι κλειστά και χιλιάδες παιδιά στερούνται τη μόρφωση τους. Μια δράκα φασίστες, βοηθούμενοι από τους ιμπεριαλιστές και χρησιμοποιώντας όπλα και φασιστικές μέθοδες, άρπαξαν την ηγεσία της τουρκικής κοινότητας. Αυτοί είναι υπεύθυνοι για τα βάσανα του τουρκοκυπριακού πληθυσμού. Η φασιστική αυτή ομάδα εμποδίζει τον τουρκικό πληθυσμό να εκφράσει τα αληθινά του αισθήματα και τις σκέψεις του που στρέφονται ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Δεν είναι υπερβολή να συγκρίνουμε αυτά τα στρατόπεδα των Τουρκοκυπρίων προσφύγων με τα χιτλερικά στρατόπεδα συγκέντρωσης του Μπούχενβαλτ και

άλλων. Στο σκοτάδι της νύχτας πυροβολούν και δολοφονούν δημοκρατικούς δημοσιογράφους και προοδευτικούς παράγοντες της κοινότητάς μας. Συλλαμβάνουν, απάγουν και φυλακίζουν όσους τολμούν να μιλήσουν ελεύθερα και να εκφράσουν τις σκέψεις τους. Τους βασανίζουν με μεσαιωνικά όργανα χιτλερικής επιπόνησης»...

Οι καταγγελίες των Καβάζογλου, Ιχσάν Αλή, Αζίζ και Σεφέρογλου, διατυπώνονταν δύο χρόνια μετά την έναρξη της ένοπλης Τουρκανταρσίας του 1963-64 και την, βάσει του σχεδίου της TMT και των εγγράφων του «χρηματοκιβωτίου Πλουμέρ», εφαρμογή της προσχεδιασμένης και δια της βίας μετακίνησης του τουρκοκυπριακού πληθυσμού στους ένοπλα ελεγχόμενους από την TMT θυλάκους.

Κεφάλαιο Γ: 1963 - Ιούλιος 1974

Γ1: 1963 – Τουρκανταρσία

Η τουρκική κυβέρνηση και η τουρκοκυπριακή ηγεσία, υπό την εποπτεία του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας των στρατηγών της Τουρκίας, υλοποιούσαν κλιμακωτά το επιτελικό «Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου».

Δόρυ και ασπίδα της τουρκικής ισχύος στην Κύπρο ήταν ο μυστικός στρατός της ΤΜΤ, που μέχρι το 1960 είχε ήδη εξοπλιστεί, όπως υπερήφανα ομολογούσαν οι αρχηγοί της ΤΜΤ στην Άγκυρα, με 10.000 όπλα και με πλήθος «υπό κάλυψη» μόνιμους Τούρκους αξιωματικούς εκ Τουρκίας, καθώς και με τους 650 αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες της ΤΟΥΡΔΥΚ, που προβλέπονταν από τις Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου.

Όλοι αυτοί μαζί, τάχθηκαν να προετοιμάσουν στρατιωτικά, πολιτικά, υλικά, ψυχολογικά και προπαγανδιστικά, την Τουρκανταρσία του 1963.

Η πολεμική ισχύς που διέθεταν στην Κύπρο έδειξε την αποτελεσματικότητά της, στις συγκρούσεις που ακολούθησαν την 21^η Δεκεμβρίου 1963.

Οι Έλληνες Κύπριοι, παρότι πλειοψηφία του 82% και οικονομικά ασυγκρίτως ισχυρότεροι, δεν μπόρεσαν να έχουν κατάλληλα εξοπλισμένα, εκπαιδευμένα και προετοιμασμένα, ανάλογη πολεμική ισχύ τον Δεκέμβριο του 1963. Με κύριο οπλισμό τα δίκαννα κυνηγετικά τυφέκια, προσέτρεξαν στην «Οργάνωση Ακρίτα», στον «Λόχο Λυσσαρίδη», στον «Λόχο Σαμψών» και στις άλλες ομάδες, χωρίς να μπορέσουν να καταστείλουν την Τουρκανταρσία και να ανατρέψουν τους οχυρωθέντες

θυλάκους της TMT στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας, προτού η παρέμβαση των Άγγλων «ως ειρηνευτών» παγιώσει την ντε φάκτο διαιρετική κατάσταση.

Η TMT διέταξε και επέβαλε, με την χρήση βίας, την μετακίνηση μεγάλου όγκου τουρκοκυπριακού πληθυσμού από τα σπίτια και τα χωριά που διέμενε, εξαναγκάζοντας τους να ζουν άθλια και μαζικά στους στρατιωτικοποιημένους θυλάκους που οχύρωσε.

Γ2: 1964 – Τουρκική απάντηση στην Τουρκική Προπαγάνδα

Κύρια κατεύθυνση της τουρκικής προπαγάνδας ήταν ότι, η διά της βίας μετακίνηση του τουρκοκυπριακού πληθυσμού έγινε, προκειμένου «να προστατευθεί από την εξόντωση και τις σφαγές, που σχεδίαζαν εναντίον των Τουρκοκυπρίων ο Μακάριος και οι Ελληνοκύπριοι».

Την τουρκική προπαγάνδα αντίκρουσαν πειστικά οι (τουρκικές) απαντήσεις του Ντερβίς Αλί Καβάζογλου (που αργότερα δολοφονήθηκε), του δρα Ιχσάν Αλή, του Ιμπραχίμ Χασάν Αζίζ και του Νουρεττίν Μεχμέτ Σεφέρογλου.

Στις 5 Νοεμβρίου 1964, ο δρ. Ιχσάν Αλή απέστειλε εκτενή επιστολή προς τον Φιλανδό διοικητή της Ειρηνευτικής Δυνάμεως των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNFICYP) στρατηγό Τιμάγια:

«Εξοχότατε,

Με την επιστολή μου αυτή επιθυμώ, πάνω απ' όλα, να κάμω έκκληση στα ανθρωπιστικά σας αισθήματα, τα οποία ελπίζω να σας οδηγήσουν στη λήψη πιο δραστικών μέτρων για να σώσετε την Τουρκική κοινότητα από τους Τούρκους τρομοκράτες.

Ένωσα την υποχρέωση να σας γράψω αυτό το γράμμα, όχι για να εκφράσω οποιαδήποτε πολιτικά σχόλια, αλλά γιατί καθημερινά η καρδιά μου ξεσκίζεται από τα βασανιστήρια που υφίσταται η Τουρκική κοινότητα από τους Τούρκους τρομοκράτες.

Είναι πραγματικά πολύ λυπηρό, την εποχή που ο άνθρωπος προσπαθεί να κατακτήσει το διάστημα, να βλέπομε την Τουρκική κοινότητα να βασανίζεται αχρείαστα και χωρίς κανένα λόγο από τους Τούρκους τρομοκράτες.

Θα ήθελα να σας υποδείξω τα ακόλουθα γεγονότα:

(α) Αρκετοί Τούρκοι που έχουν επιστρέψει στα σπίτια τους, απειλούνται από τους τρομοκράτες για να τους υποχρεώσουν να εγκαταλείψουν τα σπίτια και τις περιουσίες τους και να επιστρέψουν στις άθλιες κατασκηνώσεις που ήταν προηγουμένως.

(β) Οι Τούρκοι τρομοκράτες, η τουρκική κυβέρνηση και μερικές ανεύθυνες εφημερίδες ισχυρίζονται από την μια ότι οι Τούρκοι έχουν αποκλεισθεί και στερούνται βασικά είδη τροφίμων, ενώ από την άλλη οι Τούρκοι τρομοκράτες δεν επιτρέπουν στους Τούρκους να αγοράζουν τίποτα από τους Έλληνες συμπατριώτες τους ή να έχουν οποιαδήποτε συναλλαγή μαζί τους.

Αν και οι ίδιοι οι τρομοκράτες συναλλάττονται με τους Έλληνες, δεν επιτρέπουν στον λαό να κάμει το ίδιο. Δύο είναι οι λόγοι γι' αυτό. Πρώτα γιατί πιστεύουν, λανθασμένα, ότι με το να προσπαθήσουν να αποτρέψουν τις συναλλαγές και την επαφή με τους Έλληνες, θα δημιουργήσουν την εντύπωση στο εξωτερικό ότι οι δύο κοινότητες δεν μπορούν να ζήσουν μαζί και δεύτερο, για να εκμεταλλευθούν την περίπτωση, με το να κάμνουν οι ίδιοι αγορές από

τους Έλληνες και να πουλούν στην κοινότητά τους σε εξαιρετικά ψηλές τιμές.

Με ποιες αρχές ή ηθική συμβιβάζονται αυτές οι πράξεις; Θα έπρεπε να μην είχα καθόλου ανθρώπινα αισθήματα, όπως τους τρομοκράτες, για να μην λυπάμαι για τους Τούρκους συμπατριώτες μου που με επισκέπτονται και παραπονούνται καθημερινά με δάκρυα στα μάτια.

Κατά τη γνώμη μου, είναι καθήκον της Κυπριακής κυβερνήσεως να σώσει αυτούς τους αθώους και καταπιεζομένους ανθρώπους από τα δόντια των τρομοκρατών. Η «πράσινη γραμμή» όμως, που δημιουργήθηκε από τους αποικιοκράτες για να εξυπηρετήσουν τους σκοτεινούς τους σκοπούς, δεν επιτρέπει στην κυβέρνηση να κάμει κάτι τέτοιο. Δεν αμφιβάλλει κανένας ότι είναι πολύ εύκολο για την κυπριακή κυβέρνηση να σώσει τους καταπιεσμένους Τούρκους από τους τρομοκράτες. Αν όμως η κυβέρνηση ήθελε αποφασίσει να εξαλείψει την τρομοκρατία και να σώσει τους Τούρκους, οι αποικιοκράτες και οι συνεργάτες τους, που επιθυμούν την συνέχιση της ανωμαλίας στον τόπο, θα χρησιμοποιήσουν τη διαστρεβλωμένη προπαγάνδα τους για να δώσουν στη διεθνή κοινή γνώμη και ιδιαίτερα στην τουρκική κυβέρνηση, την οποία πάντοτε παραπλανούσαν, την λανθασμένη εντύπωση ότι η κυπριακή κυβέρνηση ακολουθεί επιθετική πολιτική.

Εξοχότατε, είναι για τους πιο πάνω λόγους που θεώρησα καθήκον μου να κάμω και πάλι έκκληση στα ανθρωπιστικά σας αισθήματα. Αν σας δηλώσω ότι, στην επαρχία μου μόνο, χιλιάδες Τούρκοι υποφέρουν από τους Τούρκους τρομοκράτες, πιστεύω ότι θα το θεωρήσετε ιερό σας καθήκον να εκθέσετε αυτά

τα γεγονότα στα Ηνωμένα Έθνη και στην τουρκική κυβέρνηση.

Ενόψει των αδιαμφισβήτητων αυτών γεγονότων, πιστεύω ότι είναι καθήκον της εξοχότητάς σας να προσπαθήσει να πείσει την τουρκική κυβέρνηση ότι ο τουρκικός πληθυσμός υποφέρει από τις ενέργειες των Τούρκων τρομοκρατών και όχι από τους Έλληνες συμπατριώτες τους.

Ο πολιτισμός και ο ανθρωπισμός απαιτούν όπως όλοι όσοι ενδιαφέρονται για το κυπριακό πρόβλημα, περιλαμβανομένης της τουρκικής κυβερνήσεως, αφήσουν τις πολιτικές μηχανορραφίες και ακολουθήσουν ρεαλιστική πολιτική και σώσουν την Τουρκική κοινότητα από την αξιοθρήνητη κατάσταση που βρίσκεται σήμερα»¹⁰⁶...

Παρόμοιες και εκτενέστερες επιστολές, ο δρ Ιχσάν Αλή απέστειλε κατ' επανάληψη στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Ου Θαντ (16 Φεβρουαρίου 1965, 18 Αυγούστου 1965 και 15 Σεπτεμβρίου 1965), καθώς και προς τον Τούρκο πρωθυπουργό Σουάτ Ούρκουπλου (24 Οκτωβρίου 1965).

Στις 8 Δεκεμβρίου 1965, ο Ιχσάν Αλή τηλεγράφησε προς τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ το ακόλουθο μήνυμα:¹⁰⁷

«Αναμφισβήτητα, οι Τούρκοι της Κύπρου κινδυνεύουν από τους Τούρκους τρομοκράτες και όχι από τους Έλληνες όπως ισχυρίστηκε ο Τούρκος αντιπρόσωπος στα Ηνωμένα Έθνη. Όλοι οι Τούρκοι, εκτός των τρομοκρατών, επιθυμούν αρμονική συμβίωση με τους Έλληνες και ανυπομονούν ν' ακούσουν την

106. Απομνημονεύματα Ιχσάν Αλή, σελίδα 119.

107. Απομνημονεύματα Ιχσάν Αλή, σελίδα 148.

απόφαση των Ηνωμένων Εθνών ότι υποστηρίζουν την εφαρμογή της Εκθέσεως Πλάζα και ότι καταδικάζουν κάθε ξένη επέμβαση. Παρακαλώ κυκλοφορήσατε το παρόν τηλεγράφημα».¹⁰⁸

Γ3: 1965 – Ιχσάν Αλή και «γεννοκτονία»

Σε ραδιοφωνική συνέντευξη, ο Ιχσάν Αλή είπε:¹⁰⁹

«Θα επαναλάβω εκείνο που είπα στο παρελθόν. Η τουρκική κοινότητα είναι θύμα προδοσίας που διέπραξε η τουρκική κυβέρνηση. Οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι θύματα της κυπριακής κυβερνήσεως ή των Ελληνοκυπρίων. Όλος ο κόσμος πρέπει να γνωρίζει ότι η διαίρεση υπήρξε επιθυμία και εισήγηση των αποικιοκρατών, την οποία προωθούσαν καταχθόνιες δυνάμεις από του 1957, όταν ο Ζορλού υπέβαλε την ακόλουθη ερώτηση στους Τουρκοκυπρίους εκπροσώπους που τον επισκέφθηκαν:

‘Δεν έχετε μερικούς εθελοντές που θα ήσαν έτοιμοι να θυσιασθούν σε συγκρούσεις με τους Ελληνοκυπρίους ώστε να δημιουργηθεί ανωμαλία και να επιβληθεί ντε φάκτο διχοτόμηση;’.

Τι ακολούθησε μετά, είναι σ’ όλους γνωστό. Βέβαια ο Ζορλού απαγχονίστηκε ως προδότης. Λυπούμαι

108. Ο Γκάλο Πλάζα υπηρέτησε στην Κύπρο από τον Μάιο 1964 μέχρι το τέλος του 1965, ως προσωπικός αντιπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και ως μεσολαβητής, και η αποστολή του υπήρξε εκπληκτικά επιτυχής, παρά τις πολύ σοβαρές δυσκολίες που αντιμετώπισε. Στην έκθεση του, ο Πλάζα απέρριψε τις τουρκικές αξιώσεις για μια διαιρετική/ομόσπονδη λύση. Οι Τούρκοι αντετάχθησαν με σφοδρότητα κατά των θέσεων και ευρημάτων του, και πέτυχαν τον τερματισμό του ρόλου του στο Κυπριακό. Πέθανε στις 22 Ιανουαρίου 1987, στην ιδιαίτερη πατρίδα του Εκουαδόρ.

109. Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, 28 Σεπτεμβρίου 1965.

όμως να παρατηρήσω, ότι όλες οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν συνεχίζουν την πολιτική του στο κυπριακό πρόβλημα.

Είναι σ' όλους γνωστό, ότι ο αρχιτρομοκράτης Ντενκτάς δήλωσε πέρσι στο ραδιόφωνο της Άγκυρας, ότι η μετακίνηση των Τουρκοκυπρίων έγινε σκόπιμα για να επιτευχθεί η διχοτόμηση. Κατόπιν τούτου, είναι γελοίο να προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι οι Τουρκοκύπριοι δεν μετακινήθηκαν με τη βία.

Ο ισχυρισμός ότι οι Τούρκοι θέλουν γεωγραφικό διαχωρισμό επειδή φοβούνται τους Έλληνες, είναι δικαιολογίες που προβλήθηκαν εκ των υστέρων.

Εξάλλου, είναι πρόδηλον ότι οι Τούρκοι που ζουν μαζί με τους Έλληνες είναι πιο ασφαλείς από αυτούς που είναι εγκλωβισμένοι με τους συμπατριώτες τους.

Αν πούμε ότι αυτοί, που προβάλλουν τους ισχυρισμούς περί απειλής γενοκτονίας από τους Ελληνοκυπρίους, θα έπρεπε τουλάχιστον να ντρέπονται την κοινή γνώμη, δεν εξυπηρετεί κανένα σκοπό, γιατί αυτοί οι άνθρωποι είναι αναίσθητοι και δόλιοι και δεν πρόκειται ν' αλλάξουν».¹¹⁰

Γ4: Επάνοδος Προπαγάνδας χάριν Σχεδίου Αννάν

Κατά την περίοδο 2002-2004, σαράντα περίπου χρόνια μετά από την Τουρκανταρσία (1963-1964) και τρεις δεκαετίες μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο (1974), έγινε η προσπάθεια να πεισθεί και να εξαναγκασθεί ο κυπριακός λαός όπως «το

110. Απομνημονεύματα Ιχσάν Αλή, σελίδα 144.

Κυπριακό ζήτημα επιλυθεί με το Σχέδιο Ανάν». ¹¹¹

Το σχέδιο προνοούσε την αποδόμηση της Κυπριακής Δημοκρατίας χάριν της δημιουργίας ενός παγκόσμια πρωτόγνωρου «ομοσπονδιακού μορφώματος», που θα απαρτιζόταν από δύο ούτω καλούμενες «συνιστώσες κρατικές οντότητες», μια ελληνοκυπριακή και μια τουρκοκυπριακή, υπό την άμεση επικυριαρχία της Τουρκίας και την κηδεμονία της Αγγλίας μέσω των βρετανικών βάσεων στο νησί, οι οποίες θα νομιμοποιούνταν στο διηνεκές ως κυρίαρχες επί του εδάφους, του αέρα και της θάλασσας της Κύπρου.

Την ίδια ώρα, το Σχέδιο Ανάν θα νομιμοποιούσε όλες τις παραβιάσεις των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων του κυπριακού λαού, όπως ο σοβαρός περιορισμός του δικαιώματος για επιστροφή των προσφύγων στις νόμιμες ιδιοκτησίες τους στην κατεχόμενη Κύπρο, η νομιμοποίηση του διεθνούς εγκλήματος του εποικισμού, με την παροχή «υπηκοότητας» στους παράνομους εποίκους που η Τουρκία απέστειλε μετά από την εισβολή του 1974 κατά εκατοντάδες χιλιάδες, για να αλλοιώσει τον δημογραφικό χάρτη της Κυπριακής Δημοκρατίας, και πολλά άλλα.

111. Το Σχέδιο Ανάν ήταν το τελικό αποτέλεσμα (11 Νοεμβρίου 2002) της «15ετούς περιόδου διαπραγματεύσεων», κατά την διάρκεια της οποίας πρόεδροι της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο Γιώργος Βασιλείου (1988-1993) και ο Γλαύκος Κληρίδης (1993-2003). Το Σχέδιο είχε προωθηθεί από τους Άγγλους, συμφώνησαν οι Αμερικάνοι, το αποδέχθηκε αριθμός πολιτικών ηγετών της Κύπρου και της Ελλάδας και το υπέγραψε ο τότε Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Κόφφι Ανάν. Τελικά, το Σχέδιο προωθήθηκε για αποδοχή από τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους, σε δύο χωριστά δημοψηφίσματα στις 24 Απριλίου 2004. Οι «Τουρκοκύπριοι ψηφοφόροι» (η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων αποτελείτο από Τούρκους στρατιώτες και παράνομους εποίκους) ψήφισε κατά 64% υπέρ του Σχεδίου, σε αντίθεση με τους Έλληνες της Κύπρου, το 76% των οποίων απέρριψε το Σχέδιο. Κατά την περίοδο του δημοψηφίσματος, πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο Τάσσος Παπαδόπουλος (2003-2008), ο οποίος κάλεσε τους Έλληνες της Κύπρου «να απορρίψουν το Σχέδιο Ανάν». Μία εβδομάδα αργότερα (1 Μαΐου 2004), η Κυπριακή Δημοκρατία εντάχθηκε επίσημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως ισότιμο κράτος-μέλος, κυρίαρχο επί ολοκλήρου της νήσου Κύπρου.

Όλες αυτές οι πρόνοιες του Σχεδίου Ανάν στόχευαν την συρρίκνωση και, τελικά, την εξαφάνιση της ελληνικότητας της Κύπρου στο προβλεπτό μέλλον.

Στο πλαίσιο πειθαναγκασμού των Ελλήνων Κυπρίων για αποδοχή του Σχεδίου Ανάν, έγιναν σύντονες προσπάθειες από την Τουρκία, με ουσιαστική υποστήριξη των Άγγλων αλλά και άλλων, για να επιβληθούν αισθήματα ενοχής επί των Ελλήνων, ότι δήθεν «το 1963-64 επιτέθηκαν και σφάγιασαν τους Τουρκοκύπριους, τους εξανάγκασαν να μετακινηθούν σε θυλάκους, τους έδιωξαν από το κράτος και τους καταπίεζαν, προκειμένου να μονοπωλήσουν οι Ελληνοκύπριοι την Κυπριακή Δημοκρατία» και, ως εκ τούτου, η εισβολή της Τουρκίας το 1974, η για δεκαετίες κατοχή του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας και η προσφυγοποίηση του 1/3 των Ελλήνων αποτελούσαν «ειρηνευτική επιχείρηση, για την προστασία των Τουρκοκυπρίων» και δεν συνιστούσαν παράνομη επιδρομή.

Στην έντονη αυτή προσπάθεια άσκησης ψυχολογικού πολέμου κατά των Ελλήνων της Κύπρου, ένας από τους κεντρικούς πυρήνες της τουρκικής προπαγάνδας σε σχέση με τα γεγονότα του 1963-1964 ήταν και το λεγόμενο «Σχέδιο ΑΚΡΙΤΑΣ».

Γ5: 1961-1963 – «Οργάνωση ΑΚΡΙΤΑΣ»

Λόγω της ιδιαίτερης σπουδαιότητας του θέματος, ως «κορυφαίο επιχείρημα της τουρκικής προπαγάνδας», όλα τα γεγονότα τίθενται με απ' ευθείας αναφορά στις αυθεντικές μαρτυρίες που τα τεκμηριώνουν, κατονομάζοντας μόνο τις πηγές που είναι ήδη δημόσια γνωστές.

Γ5-1: Αυθεντική Μαρτυρία¹¹²

Από το προσωπικό αρχείο επιτελικού στελέχους της «Οργάνωσης ΑΚΡΙΤΑΣ»:

«Πρωτεργάτες της Οργάνωσης ήταν μια ομάδα από τομεάρχες της ΕΟΚΑ και άλλους επιφανείς αγωνιστές του απελευθερωτικού αγώνα 1955-1959, που υποστήριζαν την Κυπριακή Δημοκρατία και τον τότε πρόεδρο, Αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Αυτή η ομάδα ανθρώπων, είχαν παραμείνει συνδεδεμένοι και μετά τις Συμφωνίες Λονδίνου-Ζυρίχης και, χωρίς να είναι 'θεσμοποιημένοι' με οποιοδήποτε τρόπο, κατά καιρούς είχαν συναντήσεις και επικοινωνίες.

Για να γίνει κατανοητή αυτή η 'ανάμειξη' στις εξελίξεις, ένας πρέπει να κατανοήσει το θετικό κλίμα που επικρατούσε αμέσως μετά την ανεξαρτησία για τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ. Ιδιαίτερα για τους τομεάρχες, οι οποίοι είχαν μεγάλη επιρροή και εκτός των περιοχών των τομέων τους, σε ολόκληρη την Κύπρο.

Δεν είναι εξακριβωμένο πώς και πότε προέκυψε το όνομα 'ΑΚΡΙΤΑΣ', σίγουρα όμως αρκετούς μήνες μετά από την δημιουργία της Οργάνωσης, η οποία αρχικά δεν είχε ονομασία.

Όταν καταρτίσθηκε 'το Σχέδιο Αντίδρασης για Υπεράσπιση σε Πιθανή Τουρκική Επίθεση κατά των Ελληνοκυπρίων', στο οποίο δόθηκε η κωδική ονομασία 'Σχέδιο ΑΚΡΙΤΑΣ', η Οργάνωση άρχισε να αναφέρεται ως 'Οργάνωση ΑΚΡΙΤΑΣ'.

Σε όλη την διάρκεια της Μεταβατικής Περιόδου, από την

112. Απόρρητη, μη δημοσιοποιημένη πηγή.

υπογραφή των Συμφωνιών μέχρι την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας [Φεβρουάριος 1959-Αύγουστος 1960], υπήρχαν πολλές και συχνές, έγκυρες πληροφορίες για συνεχή αποστολή οπλισμού από την Τουρκία και μυστικό εξοπλισμό των Τουρκοκυπρίων, που στο μεταξύ είχαν ιδρύσει ισχυρή δική τους παρακρατική οργάνωση, με πολιτικό αρχηγό τον Ραούφ Ντενκτάς, με γενικό στρατιωτικό υπεύθυνο τον εν ενεργεία συνταγματάρχη του τουρκικού στρατού Βουρουσκάν και με κατά τόπους στελέχη, αξιωματικούς του τουρκικού στρατού.¹¹³

Ένα από τα πολλά επεισόδια ήταν η σύλληψη από τους Άγγλους του πλοιαρίου 'Ντενίζ' στις ακτές της Καρπασίας, το οποίο μετέφερε οπλισμό ικανό να εφοδιάσει πέντε περίπου λόχους.¹¹⁴

Επρόκειτο για το δεύτερο πλοιαίο που είχε συλληφθεί. Η πρώτη περίπτωση είχε αποσιωπηθεί από τους Άγγλους. Σημειώνεται, ότι η αγγλική αποικιοκρατία διατηρούσε πλήρη εξουσία για θέματα ασφάλειας, μέχρι τον Αύγουστο 1960.

Παρόλο ότι η Οργάνωση δεν είχε θεσμοθετηθεί και, αρχικά, όλα τα έξοδα για μια υποτυπώδη οργανωτική διάρθρωση καλύπτονταν από εθελοντικές προσωπικές εισφορές των μελών της, εν τούτοις είχε άριστο δίκτυο πληροφοριών και αρκετούς πράκτορες στην τουρκική κοινότητα.

Το 1961, ενόψει των πολλαπλασιαζομένων πληροφοριών για συστηματικό εξοπλισμό των Τουρκοκυπρίων με σκοπό την δημιουργία ισχυρής παραστρατιωτικής

113. Βλ. Κεφάλαια Β6-Β18.

114. Βλ. Κεφάλαιο Β19.

οργάνωσης, στελεχωμένης από εν ενεργεία Τούρκους αξιωματικούς, πρωτεργάτες της Οργάνωσης, όπως οι Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, Νίκος Κόσιης, Γλαύκος Κληρίδης, Τάσσος Παπαδόπουλος, Χριστόδουλος Χριστοδούλου και άλλοι, συνάντησαν τον πρόεδρο Μακάριο, τον οποίον ενημέρωσαν για την ύπαρξη της Οργάνωσης και ζήτησαν την έγκριση και υποστήριξη του, καθώς και οικονομική βοήθεια για την εξασφάλιση οπλισμού.

Αρχικά, ο πρόεδρος Μακάριος είχε επιφυλάξεις, λέγοντας χαρακτηριστικά 'έχουμε κράτος και δεν μου αρέσουν οι παρακρατικές οργανώσεις'.

Ο πρόεδρος Μακάριος ανησύχησε πραγματικά, όταν πήρε τις ίδιες έγκυρες πληροφορίες και από Ελληνοκύπριους της ανώτατης ιεραρχίας της 'μικτής' Αστυνομίας, καθώς και από ανεξάρτητα κλιμάκια της ΚΥΠ, για τους εξοπλισμούς και την οργάνωση των Τουρκοκυπρίων με την ενεργό εμπλοκή της Τουρκίας.¹¹⁵

Γνωρίζοντας δε ότι ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΕΦΙΚΤΟ να επιληφθεί του θέματος η επίσημη Αστυνομία (στην οποία μετείχαν 'ισότιμα και σε κάθε βαθμό' Τουρκοκύπριοι) ή το 'μικτό' Υπουργικό Συμβούλιο, έδωσε την συγκατάθεση του για προετοιμασία και υποσχέθηκε ανάλογη βοήθεια.¹¹⁶

Η δικτύωση της Οργάνωσης σε παγκύπρια κλίμακα άρχισε εντός του 1961, με τη συμμετοχή πρώην τομεαρχών και αγωνιστών της ΕΟΚΑ και άλλων πολιτών, που υποστήριζαν την Κυπριακή Δημοκρατία

115. ΚΥΠ: Η Κυβερνητική Υπηρεσία Πληροφοριών.

116. Τις πληροφορίες περί στρατιωτικών εξοπλισμών των Τούρκων είχε και η ελληνική κυβέρνηση της ΕΡΕ (του Κωνσταντίνου Καραμανλή), η οποία ενημερωνόταν μέσω του εν Κύπρω κλιμακίου της ελληνικής ΚΥΠ.

και τον Μακάριο, αλλά χωρίς καμιά εμφανή ανάμειξη της κυβέρνησης.

Στην Οργάνωση, μετείχαν και Έλληνες αξιωματικοί της ΕΛΔΥΚ,¹¹⁷ οι οποίοι ενεργούσαν ως ομόλογοι-σύμβουλοι των περιφερειακών υπευθύνων και του Κεντρικού Αρχηγείου και δήλωναν ότι 'ενεργούσαν αυτοβούλως, χωρίς γνώση και έγκριση της κυβέρνησης της Ελλάδας'.¹¹⁸

Για την εξασφάλιση οπλισμού, οι Πολύκαρπος Γιωρκάτζης και Τάσσος Παπαδόπουλος επισκέφθηκαν δύο φορές υπουργούς της ελληνικής κυβέρνησης, στην Αθήνα, οι οποίοι τους εξεδίωξαν 'κακείν κακώς'.

Έγιναν τότε ανεπίσημες επαφές στην Κρήτη και στην Αίγυπτο. Η Αίγυπτος, επί προεδρίας Νάσσερ, ανταποκρίθηκε θετικά και απέστειλε με πλοιάρια, ανεπίσημα και δωρεάν, τον μόνο ουσιαστικό οπλισμό, που όμως υπολειπόταν κατά πολύ, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, από τον οπλισμό που, όπως γνώριζε η Οργάνωση, κατείχαν οι Τουρκοκύπριοι.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα, η Οργάνωση είχε δικτυωθεί σε όλη την Κύπρο, με επαρχιακούς και περιφερειακούς υπεύθυνους πρώην αγωνιστές της ΕΟΚΑ και άλλους και με αξιωματικό της ΕΛΔΥΚ, ως ομόλογο-σύμβουλο του κάθε υπεύθυνου. Ταυτόχρονα, άρχισε και η εκπαίδευση επί του εδάφους και επί χάρτου.

Αρχηγός ήταν ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, Υπεύθυνος

117. ΕΛΔΥΚ (Ελληνική Δύναμη Κύπρου): Η ελλαδική στρατιωτική δύναμη 950 ανδρών, που στάθμευε στην Κύπρο, βάσει των Συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου.

118. Η «αγνοια» της Ελλάδας παραμένει αδιευκρίνιστη.

Κεντρικού Γραφείου Επιχειρήσεων - 3^ο Γραφείο ήταν ο τότε πρόεδρος της Βουλής Γλαύκος Κληρίδης και Οργανωτικός Υπεύθυνος και Συντονιστής των Ομάδων Κρούσεως ήταν ο Νίκος Κόσιης.

Σε εκείνο το στάδιο και με την συνεργασία των αξιωματικών της ΕΛΔΥΚ, καταρτίστηκε το 'Σχέδιο Αντίστασης - Υπεράσπισης' με τον κωδικό 'ΑΚΡΙΤΑΣ', που έμεινε γνωστό ως 'Σχέδιο ΑΚΡΙΤΑΣ'.

Ο σκοπός της Οργάνωσης ήταν: 'ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΠΙΘΕΣΗΣ των Τουρκοκυπρίων ή στρατιωτικής επέμβασης της Τουρκίας στην Κύπρο, η Οργάνωση να αντιδρούσε για υπεράσπιση των Ελληνοκυπρίων και των ελληνοκυπριακών χωριών, που τυχόν θα υφίσταντο επίθεση'.

Ο σκοπός ήταν καθαρά ΑΜΥΝΤΙΚΟΣ. Σε καμιά περίπτωση, το Σχέδιο ΑΚΡΙΤΑΣ ήταν 'σχέδιο εξόντωσης των Τουρκοκυπρίων', παρά μόνο Σχέδιο Άμυνας, που περιλάμβανε εξουδετέρωση των τουρκοκυπριακών θυλάκων στις ΜΙΚΤΕΣ κοινότητες και δήμους, σε περίπτωση επίθεσης κατά των Ελληνοκυπρίων.»

G5-2: Claire Palley¹¹⁹

Στον πρόλογο της μονογραφίας της Στέλλας Σουλιώτη¹²⁰ η Claire Palley γράφει:

«Η Σουλιώτη δεν δικαιολογεί τους Ελληνοκυπρίους, παρόλο ότι εξηγεί 'γιατί θεωρούσαν αναγκαία την

119. Σύμβουλος της Στέλλας Σουλιώτη στην Γενική Εισαγγελία.

120. «FETTERED INDEPENDENCE Cyprus, 1878-1964» – 2006 (2 τόμοι, 1450 σελίδες).

ίδρυση παράνομων, παραστρατιωτικών οργανώσεων για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους από την ισχυρά στελεχωμένη με Τούρκους αξιωματικούς και εξοπλισμένη ΤΜΤ' (η οποία, παρά την διευθέτηση του 1959, συνέχισε να υπάρχει από την ίδρυση της το 1957 από την Τουρκία, για να επιτύχει διαίρεση κατά την διάρκεια του ενωτικού αγώνα για ανεξαρτησία).

Η Σουλιώτη καταδεικνύει επιτυχώς ότι η πολιτική της κυπριακής κυβέρνησης δεν ήταν η ανατροπή της διευθέτησης για την Κύπρο και η διά της βίας αποστέρηση των Τουρκοκυπρίων από τα δικαιώματά τους, σε περίπτωση που δεν θα καθίστατο εφικτή, με συνταγματικά μέσα και διεθνείς πιέσεις, η αλλαγή της διευθέτησης του 1959.

Αυτή η κατηγορία προβάλλεται μέχρι και σήμερα, με την ευρεία κυκλοφορία ενός εγγράφου μιας ελληνοκυπριακής, παραστρατιωτικής οργάνωσης.

Εκείνο το έγγραφο, που ειρωνικά ονομάστηκε ως Σχέδιο Ακρίτας από Ελληνοκύπριους εξτρεμιστές, πολιτικούς αντιπάλους [του Μακαρίου], που ΗΘΕΛΑΝ βίαιη ανατροπή της διευθέτησης, απετέλεσε το κύριο όπλο στο οπλοστάσιο της τουρκοκυπριακής προπαγάνδας.

Η αποδόμηση εκείνου του εγγράφου από την Σουλιώτη και η ανάλυση των περιστάσεων κάτω από τις οποίες ετοιμάστηκε, ακυρώνει τους τουρκικούς ισχυρισμούς για ύπαρξη σχεδίου καταπάτησης του Συντάγματος.

Αντιθέτως, όχι μόνο αποδεικνύει [η Σουλιώτη] εσκεμμένη υπόσκαψη του συστήματος διακυβέρνησης από την τουρκοκυπριακή ηγεσία από το 1960 μετά υπό την διαρκή καθοδήγηση της Άγκυρας, αλλά και τεκμηριώνει ότι τον Σεπτέμβριο 1963 η τουρκοκυπριακή ηγεσία

σχεδίαζε να οργανώσει ουσιαστική δράση για διαίρεση της Κύπρου, εάν η κυπριακή κυβέρνηση άρχιζε διαδικασία προς την κατεύθυνση συνταγματικών αλλαγών.

Η Τουρκία είχε παρόμοια σχέδια, τα οποία πλάσαρε προς Βρετανούς και Αμερικανούς διπλωμάτες: Οι Τουρκοκύπριοι θα αποσύρονταν από όλα τα κρατικά όργανα, θα εγκαθίδρυν χωριστικούς τουρκοκυπριακούς θεσμούς, θα συναθροίζοντο [δια της βίας] σε καθορισμένες εδαφικές περιοχές ως προοίμιο της διαίρεσης, οι Τούρκοι θα διείσδυαν στην Κύπρο και οι Τούρκοι της Κύπρου θα ανακήρυτταν ένα ανεξάρτητο Κράτος που, τελικά, θα διευθετούσαν να απορροφηθεί από την Τουρκία. Αυτή η διαδικασία άρχισε την 21^η Δεκεμβρίου 1963...»

Γ5-3: Στέλλα Σουλιώτη¹²¹

Στην μονογραφία της, με πληθώρα αυθεντικών παραπομπών, η Στέλλα Σουλιώτη γράφει:¹²²

«Ελληνοκυπριακό Μυστικό Έγγραφο: Το Σχέδιο Ακρίτας»

Αυτό το έγγραφο αποκαλύφθηκε, όταν για πρώτη φορά δημοσιεύθηκε με κάποιες παραλείψεις στις 21 Απριλίου 1966, στην ελληνοκυπριακή, φιλογριβική εφημερίδα

121. Πρώτη υπουργός Δικαιοσύνης (1960-1970) και μετέπειτα Γενική Εισαγγελέας (1984-1988) της Κυπριακής Δημοκρατίας. Από το 1964 ήταν σύμβουλος των προέδρων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το Κυπριακό γενικά και, ειδικότερα, για τις προσπάθειες και διαπραγματεύσεις για την επίτευξη 'ομοσπονδίας που να επανενώνει την Κύπρο', η οποία έχει διαιεθεί από το 1974 λόγω της τουρκικής εισβολής.

122. Στέλλα Σουλιώτη «FETTERED INDEPENDENCE Cyprus, 1878-1964» – 2006, Τόμος Πρώτος, σελ. 275-281.

ΠΑΤΡΙΣ, η οποία αντιτίθετο στον Μακάριο διότι ήταν υπερβολικά μετριοπαθής έναντι των Τούρκων.¹²³

Έκτοτε, χρησιμοποιήθηκε από τους Τούρκους και άλλους, για να υποστηρίξουν την κατηγορία ότι ο Μακάριος αποσκοπούσε από την αρχή να αφανίσει το Σύνταγμα του 1960 και, ακόμα, να εξοστρακίσει τους Τούρκους και να υλοποιήσει την ένωση [της Κύπρου με την Ελλάδα].¹²⁴

Το πλήρες κείμενο του εγγράφου δημοσιεύθηκε το 1983, υπό τον τίτλο "Εγγραφο Ακρίτας [Π. Γιωρκάτζης] αναφορικά με τους στόχους της ελληνικής κυπριακής πλευράς και τις προοπτικές όπως παρουσιάζονταν κατά το τέλος του 1963".¹²⁵ Ακολουθεί περίληψη του κειμένου:

Στόχοι

Οι εθνικές διενέξεις περνούν διάφορα εξελικτικά στάδια και χρονοδιαγράμματα, καθόσον η επίτευξη τους δεν μπορεί να καθοριστεί. Ο τελικός στόχος, η άσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης του λαού, παραμένει αναλλοίωτος. Θα πρέπει να εξεταστεί η στρατηγική.

Διεθνείς Τακτικές

Το πρώτο βήμα είναι να πείσουμε την διεθνή κοινή γνώμη ότι το Κυπριακό πρόβλημα δεν έχει πραγματικά επιλυθεί και ότι η λύση χρειάζεται αναθεώρηση. Ανάμεσα στα υποστηρικτικά επιχειρήματα είναι

123. Από το προσωπικό αρχείο της συγγραφέως.

124. Νεκατί Μ. Ερτεκούν "The Cyprus Dispute and the Birth of the Turkish Republic of Northern Cyprus", Λευκωσία 1984, σελ. 165.

125. Παπαγεωργίου "Crucial Documents", σελ. 250-257.

ότι η αναθεώρηση των συμφωνιών, που είναι μη ικανοποιητικές και άδικες, αποτελεί θέμα επιβίωσης και όχι μια προσπάθεια από πλευράς των Ελλήνων να αθετήσουν την υπογραφή τους. Επιπλέον, η συνύπαρξη των δύο κοινοτήτων είναι δυνατή.

Αφού το πρώτο βήμα επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό, το δεύτερο θα είναι να καταδειχθεί ότι ο στόχος των Ελλήνων είναι η απάλειψη των παράλογων και άδικων προνοιών και όχι η καταπίεση των Τούρκων. Αυτό πρέπει να γίνει σήμερα καθόσον αύριο θα είναι πολύ αργά. Εφόσον η από κοινού ενέργεια με τους Τούρκους είναι αδύνατη λόγω της παράλογης στάσης τους, η μονομερής ενέργεια είναι δικαιολογημένη. Η αναθεώρηση είναι εσωτερική υπόθεση των Κυπρίων, που δεν δίνει προς οποιονδήποτε το δικαίωμα για επέμβαση διά της βίας ή άλλως πως. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι λογικές και δίκαιες και προστατεύουν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα της μειονότητας.

Για την εξασφάλιση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης, οι Ελληνοκύπριοι πρέπει να απαλλαγούν από εκείνες τις πρόνοιες του Συντάγματος και τις Συνθήκες Εγγυήσεως και Συμμαχίας, που παρεμποδίζουν την αδέσμευτη έκφραση της βούλησης του λαού και που περικλείουν κινδύνους εξωτερικής επέμβασης.

Για την υλοποίηση των ανωτέρω, είναι αναγκαίες οι ακόλουθες ενέργειες:

Τροποποίηση των αρνητικών στοιχείων των συμφωνιών και παράλληλη παράκαμψη των Συμφωνιών Εγγύησης και Συμμαχίας, η οποία θα καταστήσει νομικά και ουσιαστικά ανεφάρμοστο το δικαίωμα επέμβασης που προκύπτει από την Συνθήκη Εγγύησης. Αφ' ης στιγμής απαλλαγεί από τις δεσμεύσεις των

συμφωνιών, ο λαός θα είναι ελεύθερος να εκφράσει και υλοποιήσει την επιθυμία του. Η νόμιμη απάντηση προς οποιαδήποτε εσωτερική ή εξωτερική επέμβαση θα δοθεί από τις δυνάμεις του κράτους (αστυνομία, ή ακόμα και φιλικές στρατιωτικές δυνάμεις).

Εσωτερικό Μέτωπο

Οι ενέργειες στο εσωτερικό πρέπει να εξεταστούν υπό το φως του τρόπου, με τον οποίον θα ερμηνευθούν διεθνώς και των συνεπειών που θα έχουν στην εθνική υπόθεση.

Ο μόνος κίνδυνος που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ανυπερέβλητος, είναι η πιθανότητα βίαιης εξωτερικής επέμβασης, κυρίως λόγω των πιθανών πολιτικών συνεπειών. Εάν η επέμβαση εκδηλωθεί προτού οι Ελληνοκύπριοι απαλλαγούν από τις δεσμεύσεις βάσει των συμφωνιών, τότε η νομιμότητα μιας τέτοιας επέμβασης θα ήταν συζητήσιμη και πιθανόν δικαιολογημένη.

Η ιστορία διδάσκει, ότι σε καμιά απολύτως περίπτωση επέμβασης, νομικά αιτιολογημένης ή όχι, τα Ηνωμένα Έθνη ή οποιαδήποτε άλλη δύναμη πέτυχε να εκδιώξει τον εισβολέα χωρίς σοβαρές παραχωρήσεις, επιζήμιες για το θύμα. Ακόμα και στην περίπτωση της επίθεσης του Ισραήλ στο Σουέζ τον Οκτώβριο 1956, που καταδικάστηκε σχεδόν παγκόσμια, παρόλο ότι το Ισραήλ αποσύρθηκε, κράτησε ως υποχώρηση το λιμάνι Εϊλάτ. Για την Κύπρο ισχύουν πολύ πιο σοβαροί κίνδυνοι.

Για να αποφευχθεί η επέμβαση, ο πρώτος στόχος πρέπει να είναι η προσεκτική επιλογή των τροποποιήσεων που θα προταθούν. Εάν είναι λογικές και δικαιολογημένες, θα εξασφαλιστεί η αναγκαία διεθνής υποστήριξη κατά

το στάδιο της διαβούλευσης μεταξύ των εγγυητριών δυνάμεων, Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας, η οποία, βάσει της Συνθήκης Εγγυήσεως, οφείλει να λάβει χώρα πριν από τυχόν επέμβαση.

Τακτική

Λογικές συνταγματικές τροποποιήσεις, μετά από εξάντληση των προσπαθειών για κοινή συμφωνία με τους Τούρκους. Για να μπορεί μια επέμβαση να είναι δικαιολογημένη, θα πρέπει να υπάρχει ένα πιο σοβαρός λόγος από την απλή συνταγματική τροποποίηση, όπως η άμεση ανακήρυξη της ένωσης ή σοβαρή διακοινοτική σύγκρουση, η οποία να παρουσιαστεί ως σφαγή των Τούρκων.

Εφόσον οι Ελληνοκύπριοι δεν σκοπεύουν να επιτεθούν ή να σκοτώσουν Τούρκους, υπάρχει η πιθανότητα, μόλις οι Ελληνοκύπριοι προχωρήσουν σε μονομερή τροποποίηση οποιουδήποτε άρθρου του Συντάγματος, οι Τούρκοι να αντιδράσουν παρορμητικά, δημιουργώντας επεισόδια και προστριβές, ή με προβοκάτσιες και δολοφονίες Τούρκων, με σκοπό να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι 'πράγματι οι Έλληνες επιτέθηκαν κατά των Τούρκων', οπότε και θα χρειάζεται επέμβαση για την προστασία τους.

Οι ενέργειες για συνταγματικές τροποποιήσεις θα είναι διάφανες, με τους Ελληνοκυπρίους να εμφανίζονται έτοιμοι για ειρηνικές διαπραγματεύσεις. Οι ενέργειες δεν θα είναι με οποιονδήποτε τρόπο προκλητικές ή βίαιες. Εάν προκύψουν επεισόδια, θα τα επιληφθούν νομίμως οι νόμιμες δυνάμεις ασφαλείας. Όλες οι ενέργειες θα είναι νόμιμης φύσης.

Επειδή όμως, θα ήταν αφέλεια να πιστέψουμε ότι θα ήταν δυνατό να προχωρήσουμε σε ουσιαστική

τροποποίηση του Συντάγματος, χωρίς οι Τούρκοι να αποπειραθούν να δημιουργήσουν ή να προκαλέσουν βίαιες προστριβές, η ύπαρξη και ενδυνάμωση της Οργάνωσης [Ακρίτας] αποτελεί επιτακτική αναγκαιότητα. Οι λόγοι είναι οι ακόλουθοι:

Οι αντεπιθέσεις προς οποιαδήποτε τουρκική αντίδραση πρέπει να είναι άμεση, ούτως ώστε να προληφθεί ο πανικός μεταξύ των Ελλήνων, που θα έθετε σε κίνδυνο την απώλεια ουσιωδών, ζωτικών εδαφών. Η καταστολή μιας προσχεδιασμένης ή προβοκατόρικης τουρκικής επίθεσης στον ελάχιστο δυνατό χρόνο, δίδοντας τον έλεγχο της κατάστασης στους Ελληνοκυπρίους σε μια ή δυο μέρες, θα εξασφαλίσει την αποτροπή οποιασδήποτε, πιθανής ή δικαιολογημένης, εξωτερικής επέμβασης. Η δυναμική και αποτελεσματική απάντηση προς τους Τούρκους θα διευκολύνει τις εν συνεχεία ενέργειες για περαιτέρω τροποποιήσεις, διότι οι Τούρκοι θα γνωρίζουν ότι οποιαδήποτε αντίδραση εκ μέρους τους θα είναι είτε αδύνατη είτε σοβαρά ζημιογόνος για την κοινότητα τους. Σε περίπτωση γενικότερης σύγκρουσης, όλα τα στάδια, συμπεριλαμβανομένης της ανακήρυξης της ένωσης, θα υλοποιηθούν, καθόσον δεν θα υπάρχει λόγος αναμονής ή εμπλοκής σε διπλωματικές ενέργειες.

Ο σκοπός γίνεται δυσκολότερος διότι, τόσο εξ ανάγκης όσο και ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες, ακόμα και οι συνταγματικές τροποποιήσεις πρέπει να γίνουν σε στάδια. Ασχέτως τούτου, η ανεύθυνη δημαγωγία, η πολιτική πεζοδρομίου, ή ο ανταγωνισμός ως προς το 'ποιος είναι περισσότερο εθνικιστής' πρέπει να αποφευχθούν. Οι ενέργειες μας πρέπει να είναι οι πιο αξιόπιστοι υποστηρικτές μας. Πρέπει να επιδιχθεί

παραδειγματική αυτοσυγκράτηση και να επιδειχθεί ψυχραιμία.

Το υπόλοιπο του κειμένου αφιερώνεται στην ανάγκη για διαφώτιση, ενότητα και πειθαρχία, μυστικότητα και διαδικαστικά.

Αξιολόγηση του 'Σχεδίου Ακρίτας'

Ο τίτλος, καθώς και το περιεχόμενο, του εγγράφου δεικνύουν ότι είχε γραφτεί μόλις πριν τις 30 Νοεμβρίου 1963, δηλαδή την ημέρα που ο Μακάριος υπέβαλε τις από Δεκατρία Σημεία Προτάσεις του για τροποποίηση του Συντάγματος, και τρεις εβδομάδες προτού ξεσπάσει η διακοινοτική βιαιότητα στις 21 Δεκεμβρίου [1963].¹²⁶

Το γεγονός αυτό, δεν μπορεί να υποστηρίξει την θεωρία ότι το έγγραφο αποτελούσε σχέδιο μακροπρόθεσμης πολιτικής των Ελληνοκυπρίων για ανατροπή του status quo και 'αποκλεισμού των Τούρκων'.

Είναι φανερό ότι το έγγραφο συντάχθηκε ex post facto [εκ των υστέρων], όταν η προετοιμασία των προτάσεων Μακαρίου για τροποποίηση του Συντάγματος είχε ήδη προχωρήσει κατά πολύ. Ο διπλός σκοπός

126. Για παράδειγμα, οι αναφορές στις «πρόσφατες δημόσιες δηλώσεις» του Μακαρίου ως προς το ότι κάποιοι αντικειμενικοί στόχοι «έχουν επιτευχθεί» και ότι «ο πρώτος στόχος υπήρξε η Συνθήκη Εγγυήσεως, η οποία ήταν το πρώτο που αναφέρθηκε ότι δεν αναγνωρίζεται πλέον από τους Ελληνοκύπριους» και αριθμός αναφορών ως προς τις προτεινόμενες συνταγματικές τροποποιήσεις.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η πρώτη φορά, κατά την οποία η Συνθήκη Εγγυήσεως έτυχε καθαρής «επίθεσης», ήταν σε μια συνέντευξη που έδωσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στην «Contemporary Review» τον Ιούλιο 1963, όταν ο Αρχιεπίσκοπος είπε ότι «η Συνθήκη Εγγυήσεως οφείλει να πάψει να υφίσταται» και ότι «δεν αναγνωρίζουμε στις ούτω καλούμενες Εγγυήτριες Δυνάμεις οποιοδήποτε δικαίωμα επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις της Κύπρου και θα απορρίψουμε και εναντιωθούμε προς κάθε απόπειρα τους να παρέμβουν με οποιονδήποτε τρόπο».

του εγγράφου, που απευθυνόταν προς τα μέλη της οργάνωσης Γιωρκάτζη, είναι ξεκάθαρος: Από την μια, αποσκοπούσε να συμβιβάσει την πραγματική πολιτική του Μακαρίου με τον αρχικό στόχο (αυτοδιάθεση/ένωση), ώστε να εξαιρεφθει η ενάντια κριτική ότι ο αρχικός στόχος είχε εγκαταλειφθεί. Από την άλλη, αποσκοπούσε να προλάβει βιαστικές ενέργειες από ανεύθυνα ή ανυπόμονα στοιχεία της Οργάνωσης. Προς αυτή την κατεύθυνση ήταν, που το έγγραφο τόνιζε τα ακόλουθα σημεία:

- Την ανάγκη για ενέργειες κατά στάδια, ακαθόριστης διάρκειας,
- την αναγκαιότητα διεθνούς υποστήριξης, που μπορούσε να εξασφαλιστεί μόνο εάν πειθόταν η διεθνής κοινή γνώμη για την ορθότητα της ελληνοκυπριακής υπόθεσης ότι 'οι Συμφωνίες Ζυρίχης / Λονδίνου ήσαν άδικες και έχρηζαν αναθεώρησης,
- την επεξήγηση ότι ο στόχος ήταν να εξασφαλιστεί καλή κυβέρνηση και όχι να καταπιεστούν οι Τούρκοι, προς τους οποίους οι Ελληνοκύπριοι δεν σκόπευαν να επιτεθούν ή να εξοντώσουν, καθόσον η συνύπαρξη των δύο κοινοτήτων είναι δυνατή,
- τους κινδύνους από εξωτερική επέμβαση, οι οποίοι περιγράφονταν χαρακτηριστικά με παραδείγματα της πρόσφατης ιστορίας, καθώς και την ανάγκη πρώτα να εξαιρεφθούν αυτοί οι κίνδυνοι, με την αφαίρεση εκείνων των προνοιών των Συνθηκών και του Συντάγματος που εμπόδιζαν την άσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης, αλλά και με αποφυγή σοβαρής διακοινοτικής διένεξης ή με άμεση ανακήρυξη της ένωσης.

- τον περιορισμό του ενδεχομένου μονομερούς αναθεώρησης των συμφωνιών, που θα ήταν δικαιολογημένος εάν δεν θα καθίστατο δυνατή η συμφωνία με τους Τούρκους, λόγω της παράλογης στάσης των Τούρκων, με υλοποίηση μόνο στις περιπτώσεις που ήταν δυνατό να γίνει 'παθητικά' χωρίς την χρήση βίας. Ακόμα και η κρίσιμη ενοποίηση των δήμων, αναφέρθηκε ως παράδειγμα της φύσης των μονομερών ενεργειών που πρέπει να αποφευχθούν.
- την θέση των περαιτέρω ενεργειών υπό την αίρεση 'της διακριτικής μας ευχέρειας' και 'της δύναμης μας'.
- την μεγάλη σπουδαιότητα της νομιμότητας και της αποφυγής πρόκλησης βίας, καθώς και την αντιμετώπιση κάθε επεισοδίου παρέμβασης από τις νόμιμες δυνάμεις του κράτους.
- τον αμυντικό σκοπό της Οργάνωσης, η οποία θα έδιδε δυναμική απάντηση σε περίπτωση βίαιων επεισοδίων Τούρκων εναντίον Τούρκων, ώστε να προκληθεί εξωτερική επέμβαση, με την λογική ότι 'μια γρήγορη και αποτελεσματική απάντηση θα προλάμβανε τον πανικό ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους και θα εξάλειφε τον κίνδυνο εξωτερικής επέμβασης'.
- την νοθεσία ότι η άμεση ανακήρυξη της ένωσης θα ήταν δικαιολογημένη μόνο σε περίπτωση γενικότερης σύγκρουσης, και
- την αναγκαιότητα για υπεύθυνη συμπεριφορά, αυτοσυγκράτηση και ψυχραιμία, καθώς και την αποφυγή 'άμιλλας των δήθεν πατριωτών'.

Ποιος ετοίμασε το Έγγραφο

Ο ισχυρισμός ότι το έγγραφο ετοιμάστηκε με οδηγίες του Μακαρίου ή με την συμμετοχή του¹²⁷, είναι παντελώς αβάσιμος για πολλούς λόγους:

- Η γράφουσα [Στέλλα Σουλιώτη] γνωρίζει τον συγγραφέα του εγγράφου και δεν ήταν ο Μακάριος. Το προσχέδιο εγκρίθηκε από τους επικεφαλής της Οργάνωσης και όχι από τον Μακάριο, ο οποίος κατά πάσα πιθανότητα ούτε καν γνώριζε την ύπαρξη του.
- Το ύφος και η γλώσσα του εγγράφου έχουν προφανές πρότυπο τις ‘Ημερήσιες Διαταγές’ της ΕΟΚΑ, τις οποίες γνώριζαν πολύ καλά εκείνοι που συνέταξαν το έγγραφο και εκείνοι που το ενέκριναν, καθόσον ήσαν πρώην μέλη της ΕΟΚΑ. Ο Μακάριος, που υπερηφανευόταν για το διακριτικό, γλαφυρό και λόγιο του ύφους και της γλώσσας, θα τρώμαζε αν του αποδιδόταν ένα τέτοιο έγγραφο.¹²⁸
- Πριν από την δημοσίευση του στην εφημερίδα «Πατρίς» στις 21 Απριλίου 1966, οι Ελληνοκύπριοι υπουργοί δεν γνώριζαν την ύπαρξη του εγγράφου. Μόνο οι αναμειγμένοι στην Οργάνωση (Γιωρκάτζης

127. Mayes “Makarios”, σελ. 161-63. Patrick “Political Geography”, σελ. 35 και 42. John Reddaway “Burdened with Cyprus”, London 1986, σελ. 133-35 και 147-48. Ertekun “The Cyprus Dispute”, σελ. 10 και 165.

128. Αποτελεί εικασία της συγγραφέως, ότι η μέγιστη «ανάμειξη» του Μακαρίου (ίσως και το έναυσμα για την σύνταξη του εγγράφου) υπήρξε η διαρκής νουθεσία του Μακαρίου προς τους επί κεφαλής της Οργάνωσης, ότι θα πρέπει να ασκούν αυστηρό έλεγχο και πειθαρχία επί των μελών και να μην τους επιτρέπουν να βγουν εκτός ελέγχου με οποιονδήποτε τρόπο. Οφείλει να υπομνησθεί ότι ο Μακάριος ήταν πολύ ανήσυχος για τις πιθανές βίαιες αντιδράσεις και την ανυπομονησία κάποιων Ελληνοκυπρίων εξτρεμιστών.

και οι άλλοι) είχαν γνώση από την αρχή.¹²⁹

Εκμετάλλευση του Εγγράφου από τους Τούρκους

Μόλις δημοσιεύτηκε στην «Πατρίδα», οι Τούρκοι άδραξαν το έγγραφο για να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς, ότι οι Ελληνοκύπριοι σχεδιάζουν να καταστρέψουν το Σύνταγμα, να εκμηδενίσουν τους Τούρκους και να υλοποιήσουν την ένωση. Για να υποστηρίξουν αυτή την άποψη, παρέλειψαν κάποια τμήματα του εγγράφου και αγνόησαν άλλα σημαντικά [τα οποία αντικρούουν την τουρκική προπαγάνδα].

Συμπέρασμα

Δεν ήταν παρά μόνο το 1962, όταν έγινε αντιληπτό ότι η παραστρατιωτική οργάνωση των Τούρκων [TMT], που είχε εξοπλιστεί από την Τουρκία, ήταν δυνατή και έτοιμη για δράση, που οι Ελληνοκύπριοι συγκρότησαν την Οργάνωση, για να χρησιμοποιηθεί για αμυντικούς σκοπούς. Ως προς το 'Σχέδιο Ακρίτας', δεν ήταν ένα σχέδιο μελλοντικής πολιτικής και δράσης, αλλά συντάχθηκε *ex post facto* [εκ των υστέρων] για να εξουδετερώσει την κριτική για την πολιτική που είχε ήδη υιοθετηθεί και εξαγγελθεί από τον Μακάριο, που δεν ήταν πλέον η επιδίωξη του αρχικού σκοπού της ένωσης, αλλά και για να προλάβει παρορμητικές ενέργειες από ανεύθυνα στοιχεία.

Σε αντίθεση με το δεύτερο τουρκοκυπριακό έγγραφο, υπογραμμένο από τους Κιουτσούκ και Ντενκτάς,¹³⁰ το ελληνοκυπριακό έγγραφο ['Σχέδιο Ακρίτας'] δεν έτυχε της έγκρισης της επίσημης ελληνοκυπριακής ηγεσίας, δηλαδή του Μακαρίου και των υπουργών του.»

129. Προσωπική γνώση της συγγραφέως, ως υπουργού της κυβερνήσεως Μακαρίου κατά τα έτη 1960-1970.

130. Βλ. επίσης κεφάλαια Β27 και Γ6.

Γ5-4: Αυθεντική Μαρτυρία¹³¹

Από το προσωπικό αρχείο επιτελικού στελέχους της «Οργάνωσης ΑΚΡΙΤΑΣ»:

«Άλλωστε, αυτοί που πρωτοστάτησαν για την δημιουργία της Οργάνωσης, δεν ζήτησαν άδεια ή έγκριση από κανένα».

«Η αρχική τοποθέτηση του Μακαρίου, που είχε ενημερωθεί εκ των υστέρων, ήταν 'δεν μου αρέσουν παρακρατικές Οργανώσεις', αλλά είχε πλήρως κατανοήσει ότι η μόνη δυνατή ΑΜΥΝΑ των Ελλήνων Κυπρίων σε πιθανή εκδήλωση τουρκικής δράσης, ΔΕΝ μπορούσε να είναι η 'διάτρητη' Αστυνομία, ούτε ο ανύπαρκτος 'Κυπριακός Στρατός' αλλά ΜΟΝΟ η Οργάνωση».

«Να ληφθεί υπόψη ότι, την ίδια περίοδο, η τουρκική πλευρά συνέχιζε ανελλιπώς και έντονα την οργάνωση και εξοπλισμό της τουρκοκυπριακής παρακρατικής οργάνωσης, στην οποία είχαν ενεργό ανάμειξη Τουρκοκύπριοι μέλη της αστυνομικής δύναμης και χωροφυλακής. Συνεπώς, η Αστυνομία δεν μπορούσε να αντιδράσει επίσημα και δυναμικά. Επίσης, ότι μέχρι τον Δεκέμβριο του 1963, οι Τουρκοκύπριοι μετείχαν στην κυβέρνηση, στην αστυνομία, στον στρατό και ένα τέτοιο θέμα δεν ήταν δυνατό να συζητηθεί επίσημα. Δύο ή τρεις φορές το θέμα των τουρκικών εξοπλισμών είχε αναφερθεί στον υπουργικό συμβούλιο, αλλά φυσικά η τουρκοκυπριακή πλευρά αρνιόταν κατηγορηματικά την ύπαρξη τουρκοκυπριακής παρακρατικής οργάνωσης και τις πληροφορίες για εξοπλισμούς και σχετικές δραστηριότητες».

131. Απόρρητη, μη δημοσιοποιημένη πηγή.

«Ο πρόεδρος Μακάριος, σε κατ' ιδίαν συναντήσεις του με τον Τουρκοκύπριο αντιπρόεδρο Φαζίλ Κιουτσούκ, είχε εγείρει έντονα το θέμα και έθετε υπόψη του Κιουτσούκ συγκεκριμένες πληροφορίες, που κατά καιρούς η Οργάνωση έθετε υπόψη του Μακαρίου. Πέραν της άρνησης, ο Κιουτσούκ φυσιολογικά ζητούσε 'αποδείξεις' των κατηγοριών και, εξίσου φυσιολογικά, τέτοιες αποδείξεις δεν μπορούσαν να δοθούν.»

«Μια οργάνωση, στην οποία σταδιακά μετείχαν αρκετές εκατοντάδες οργανωμένοι μαχητές και άλλες εκατοντάδες μη οργανωμένοι αλλά εφεδρικοί, δεν μπορούσε να είναι 'μυστική'. Όμως, δεν υπήρξαν δημόσιες αναφορές, ούτε επίσημη αναγνώριση.»

«Η τουρκική πλευρά, σε γνώση τουλάχιστον των Άγγλων, είχε πρώτη αρχίσει τους εξοπλισμούς και την δική της οργάνωση. Γι' αυτό, η ελληνοκυπριακή κοινότητα δεν μπορούσε να παραμείνει ανοχύρωτη.»

«Ελπίζω να μην υιοθετηθεί ο πολιτικός μύθος, ότι οι συγκρούσεις στην Κύπρο οφείλονταν στην ύπαρξη 'κλίματος καχυποψίας' μεταξύ των δύο κοινοτήτων και στην 'καταπίεση των φτωχών και αδύναμων Τουρκοκυπρίων από τους Ελληνοκύπριους σωβινιστές'. Οι Τουρκοκύπριοι είχαν οργανωμένο παρακρατικό στρατό, στελεχωμένο από Τούρκους μόνιμους αξιωματικούς και στρατιώτες που υπερέβαινε τους 10.000 άνδρες.»

«Οι συγκρούσεις στην Κύπρο ήταν το αποτέλεσμα πολιτικού σχεδιασμού στην Τουρκία για σταδιακή διχοτόμηση της Κύπρου, με τη συμμετοχή τόσο του τότε αντιπρόεδρου Φαζίλ Κιουτσούκ, όσο και του τότε προέδρου της Τουρκικής Κοινοτικής Συνέλευσης Ραούφ Ντενκτάς. Σχετικό πρακτικό σύσκεψης που

έγινε στην Άγκυρα, καθώς και έγγραφο για την στρατηγική διχοτόμησης, που φέρει τις υπογραφές υπουργών της Τουρκίας και στρατιωτικών όπως και των Κιουτσούκ και Ντενκτάς, είχε βρεθεί στο χρηματοκιβώτιο Τουρκοκύπριου υπουργού.»¹³²

«Όσοι εκ των υστέρων προβαίνουν σε εκτιμήσεις εκ του ασφαλούς, πρέπει να λάβουν υπόψη την κατάσταση που τότε επικρατούσε, όταν η ίδια η ύπαρξη του κράτους βρισκόταν υπό απειλή και αμφισβήτηση και οι δυνάμεις ασφαλείας του κράτους αντιμετώπιζαν το χάος και τον κίνδυνο διάλυσης τους».

Γ5-5: Χριστόδουλος Χριστοδούλου¹³³

Διατελέσας βοηθός επιτελάρχης της «Οργάνωσης ΑΚΡΙΤΑΣ», ο δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου, καταθέτει την δική του αυθεντική μαρτυρία :¹³⁴

«Όταν μιλά κανείς για ιστορικά γεγονότα, που σημάδεψαν τον χρόνο και καθόρισαν τη μοίρα του [ελληνικού] κυπριακού λαού, ο οποίος έχει τιμήσει όσον λίγοι την ελληνική ιστορία και το Έθνος με τους αγώνες του, δεν χωρούν ούτε παραποιήσεις ούτε υπερβολές ούτε υποκειμενισμοί. Πολύ περισσότερο, δεν χωρούν παραχαράξεις της ιστορίας».

132. Φέρει ημερομηνία 'Σεπτέμβριος 1963' και δημοσιεύτηκε αυτούσιο στο βιβλίο «Η Κατάθεση μου», του πρώην προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Γλαύκου Κληρίδη.

133. Ο δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου διετέλεσε υπουργός Εσωτερικών και υπουργός Οικονομικών επί προεδρίας Γλαύκου Κληρίδη και διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κυπριακής Δημοκρατίας επί προεδρίας Τάσσου Παπαδόπουλου.

134. Συνέντευξη στον Λάζαρο Μαύρο, εφημερίδα «ΣΗΜΕΡΙΝΗ», 20^η και 21^η Οκτωβρίου 2008.

«Η ελληνοκυπριακή ηγεσία δεν εστερείτο πληροφοριών. Μάλιστα, στην Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών υπήρχε ειδικό τμήμα παρακολούθησης των έκνομων δραστηριοτήτων και των προσπαθειών που καταβάλλονταν για την δημιουργία, τον εξοπλισμό, την εκπαίδευση και τα σχέδια δράσης της ΤΜΤ. Υπήρχε σωρεία πληροφοριών που προήρχοντο από πηγές απευθείας από την τουρκοκυπριακή πλευρά. Της κατάστασης ηγείτο, από πολιτικής πλευράς, ο Ραούφ Ντενκτάς, ο οποίος ήταν ο σκληρός, ο αδιάλλακτος, ο εξτρεμιστής, και από στρατιωτικής πλευράς Τούρκος ανώτερος αξιωματικός, αποσπασμένος στην εδώ τουρκική πρεσβεία, ο λεγόμενος Μποζκούρτ».

«Το ελληνοκυπριακό σκέλος της κυπριακής κυβερνήσεως, που είχε αυτές τις πληροφορίες, ασφαλώς δεν τις απεκάλυπτε στους Τούρκους υπουργούς. Τόσον ο Μακάριος όσον και ο Κληρίδης, αλλά και οι περί αυτούς, όπως ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, ο Τάσσος Παπαδόπουλος και άλλοι σημαίνοντες παράγοντες, υιοθετούσαν, με την επίμονη παρότρυνση και της τότε ελληνικής κυβερνήσεως, μια στάση ανοχής, με την ελπίδα ότι θα μπορούσε το πράγμα να υπερκερασθεί και να υπερπηδηθεί, χωρίς να κλιμακωθούν οι εκατέρωθεν ενέργειες που θα οδηγούσαν σε σύγκρουση. Ήτο, δηλαδή, ανεπιθύμητη και απευκταία από δικής μας πλευράς η σύγκρουση. Τόσον ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος όσον και η κυβέρνηση της ΕΡΕ, του Κωνσταντίνου Καραμανλή, ενημερώνονταν για τις πληροφορίες περί στρατιωτικών εξοπλισμών των Τούρκων, μέσω του εδώ κλιμακίου της ελληνικής ΚΥΠ».

«Ο βασικός οπλισμός των ανδρών μας ανά την Κύπρο ήταν κυνηγετικά όπλα. Είχαμε μερικές δεκάδες αυτόματα μικρού βεληνεκούς ‘στεν’, ‘μαρσίπ’ και

‘στέρλινγκ’, μερικά οπλοπολυβόλα ‘μπρεν’, αρκετά τυφέκια ‘μαρτίνι’ και τέσσερα πολυβόλα ‘τουρτούρες’, δύο από τις οποίες χρησιμοποιήθηκαν κατά τις δύο σοβαρές αντεπιθέσεις μας για να αντιμετωπισθεί η τουρκική ανταρσία, στις 24 και 25 Δεκεμβρίου 1963. Η μία με επικεφαλής τον Τάσο Μάρκου προς τους μύλους του Σεβέρη και η άλλη με επικεφαλής τον Χριστάκη Μασωνίδα και άλλους αξιωματικούς του Κυπριακού Στρατού προς την περιοχή της Ομορφίτας. Είχαμε, επίσης, και δύο ‘μπαζούκας’, που χρησιμοποιήθηκαν ελάχιστα, το ένα στην Λευκωσία και το άλλο στην Λάρνακα. Μετέπειτα εξασφαλίσαμε ακόμα δύο, το ένα από τα οποία χρησιμοποιήθηκε στην Πάφο. Το μεγαλύτερο όμως μέρος του οπλισμού μας ήταν τα κυνηγετικά».

«Κινούμασταν μεταξύ δύο αλληλοσυγκρουόμενων στόχων: Ο ένας ήταν ‘πάση θυσία να αποφύγουμε τη σύγκρουση’ [...] ο άλλος ήταν ‘η ευθύνη του Μακαρίου και των πέριξ του, να προστατεύσουν τον κυπριακό Ελληνισμό από μια ενδεχόμενη επίθεση των Τούρκων’, που εκινούντο μεθοδικά, εκπαιδεύονταν και εξοπλίζονταν με οδηγίες της Άγκυρας».

«Αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι ‘την σύγκρουση επιδίωξε και προκάλεσε ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης με τους ανθρώπους του (βόμβες στα τεμένη Μπαϊρακτάρη και Ομεριέ, βόμβα στο άγαλμα του Μάρκου Δράκου κ.λ.π), η απάντηση είναι ξεκάθαρη: Πέραν του γεγονότος ότι σε καμία περίπτωση ο Μακάριος ή Πολύκαρπος Γιωρκάτζης ή οποιοσδήποτε άλλος νομιμόφρων στον Μακάριο, ήθελαν να δημιουργήσουν ένοπλη σύγκρουση, διότι ήταν σε θέση να αντιληφθούν τις οδυνηρές συνέπειες, όταν κάναμε τις σταθμίσεις και τις εκτιμήσεις, γνωρίζαμε ότι οποιοδήποτε και αν

ήταν το αποτέλεσμα μιας ένοπλης σύγκρουσης, θα είχαμε θύματα. Και ακόμη ότι, πολιτικά, κανείς δεν ήξερε πού θα οδηγούμασταν. Αυτές οι εκτιμήσεις γίνονταν από ανθρώπους που είχαν εμπειρία και ήταν σε θέση να γνωρίζουν. Ταυτόχρονα, τις ίδιες εκτιμήσεις είχε και η ελληνική κυβέρνηση, η οποία γνώριζε με κάθε λεπτομέρεια τα τεκταινόμενα, τόσο από δικής μας πλευράς όσο και από πλευράς των Τουρκοκυπρίων, της TMT κλπ. Όλοι συμμεριζόμαστε και είχαμε ταυτόχρονη ευθύνη. Ως εκ τούτου, τα ισχυριζόμενα είναι εντελώς ανυπόστατα.»¹³⁵

«Και αν ακόμα ήταν στις προθέσεις μας να αρχίσουμε εμείς τα γεγονότα, θα ήμασταν εντελώς ανόητοι, επιπόλαιοι και ανεύθυνοι να δώσουμε έναυσμα για την έναρξη τους, όταν ήμασταν εντελώς ανέτοιμοι. Διότι, ακόμα και στις 21 Δεκεμβρίου 1963 που ξεκίνησαν οι συγκρούσεις, η δική μας πλευρά ήταν άοπλη, αδύναμη και ανέτοιμη να αντιμετωπίσει τα γεγονότα, πράγμα που αποδείχθηκε από τις εξελίξεις».

«Η Οργάνωση δημιουργήθηκε ως αναπόδραστο απότοκο της φυσιολογικής ανασφάλειας που είχε δημιουργηθεί εξαιτίας της σοβινιστικής συμπεριφοράς της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων εξτρεμιστών, ευθύς μετά την υπογραφή των Συμφωνιών και την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κάποιοι [...] μονομερώς αποτιμούν όχι όλα ή όχι τα πραγματικά γεγονότα. Και μου κάνει εντύπωση πως γράφονται και βιβλία που αναφέρουν, ως κύριες πηγές τους, τα

135. Μεταξύ άλλων, η γνωστή επιστολή του Ευάγγελου Αβέρωφ Τοσίτσα προς τον Μακάριο (Νοέμβριος 1963), με την οποία προέβη στην δραματική έκκληση: «Σας εξορκίζω δέσποτα, πράξτε το κατά δύναμιν, ό,τι είναι δυνατόν για να αποφευχθεί μια σύγκρουση με την άλλη πλευρά, η οποία θα οδηγήσει ενδεχομένως σε καταστροφές και πέραν της Κύπρου. Και έχομεν και στην Πόλιν και στη Σμύρνη Ελληνισμό, ο οποίος θα υποφέρει».

εθνικά αρχεία των ΗΠΑ και της Βρετανίας. Και ερωτώ: Γιατί όχι τα δικά μας αρχεία; Γιατί όχι οι δικές μας πηγές; Γιατί όχι εμείς που τα ζήσαμε; Και ποια εμπιστοσύνη μπορεί να υπάρχει ιδιαίτερα στους Εγγλέζους, που είναι γνωστό ποιο ρόλο διαδραμάτισαν και τότε και ύστερα ακόμη; Αλλά και οι Αμερικανοί, ποια γνώση των πραγμάτων είχαν σε σχέση με τα καθημερινά γεγονότα, για να μην αναφέρω και το ότι κι αυτοί έχουν αποδείξει πόσο ήταν και παραμένουν υπέρ των τουρκικών συμφερόντων και θέσεων, ασφαλώς για τα δικά τους συμφέροντα; Και πάλι, ερωτώ: Γιατί να μην είμαστε εμείς, οι οποίοι ζήσαμε τα γεγονότα, από του αρχηγού της Οργάνωσης, του αθέατου αλλά πραγματικού αρχηγού, του εθνάρχη Μακαρίου, μέχρι και του τελευταίου μέλους μας;».

«Τα σχέδια μας [της Οργάνωσης ΑΚΡΙΤΑΣ] δεν ήταν επιθετικά, αλλά αμυντικά. Αντεπιθέσεις, ναι, περιλαμβάνονταν στα σχέδιά μας, αλλά ως μέρος της αυτοάμυνας προς ανακατάληψη τυχόν απολεσθέντων χωρών. Δεν ήταν επιθετικά, με σκοπό να καταληφθούν χωριά ή περιοχές που κατοικούσαν οι Τούρκοι για να τους εξοντώσουν. Αυτό το λέω με κάθε κατηγορηματικότητα. Δεν υπάρχει πουθενά το παραμικρό στοιχείο, που να υποδηλοί κάτι τέτοιο και όλα όσα αντίθετα ισχυρίζονται εκ των υστέρων μερικοί, δυστυχώς αποτελούν ένα άδικο και ακατανόητο αυτομαστίγωμα και παραχάραξη της ιστορίας, που σκόπιμα ενοχοποιεί τη δική μας πλευρά, μέχρι που να δίδεται και άφεση αμαρτιών στην τουρκική εισβολή».

«Η Ελλάς ήτο εν πλήρη γνώσει της εκπαιδεύσεως που Ελλαδίτες αξιωματικοί και αξιωματικοί της ΕΛΔΥΚ μας παρείχαν.»

«Οι βόμβες στα τεμένη και στο άγαλμα Μάρκου

Δράκου ήταν έργο οργάνων της TMT. Η ίδια μέθοδος που χρησιμοποίησαν και το 1958, με τη βόμβα στο τουρκικό Γραφείο Τύπου στην τουρκική συνοικία της Λευκωσίας, για να εξαπολύσουν τις ανθελληνικές επιθέσεις, αλλά και το 1955 στο τουρκικό προξενείο της Θεσσαλονίκης, που προκάλεσε τα γεγονότα του πογκρόμ στην Κωνσταντινούπολη, για τα οποία ύστερα δίκασαν, καταδίκασαν και κρέμασαν τον πρωθυπουργό Μεντερές. Αυτά είναι ιστορικά γεγονότα και με εκπλήττει που κάποιοι δικοί μας αρθρογράφοι, τώρα, από μία σπουδή να δικαιώσουν την Τουρκία και τους Τουρκοκυπρίους, παριστάνουν ότι τα αγνοούν ή προσφεύγουν στα Αρχεία των Άγγλων και των Αμερικανών.»

«Ο ισχυρισμός ότι δήθεν 'ο Γιωρκάτζης, ελεγχόμενος από ξένες μυστικές υπηρεσίες, ήταν περίπου εξ απορρήτων συνεργάτης και συνεργός του Ραούφ Ντενκτάς στην προετοιμασία της ένοπλης αντιπαράθεσης των δύο κοινοτήτων', είναι όχι μόνο μύθευμα, φαντασίωση ή μια απλή παραχάραξη της ιστορίας, αλλά εγκληματική σύλληψη, η οποία δολοφονεί χαρακτήρες ανθρώπων, οι οποίοι, ανεξάρτητα από τα όποια λάθη τους, είχαν γράψει με το αίμα τους θρυλική ιστορία στον αγώνα του '55-'59. Προκαλώ οποιονδήποτε να παραθέσει έστω και ένα τεκμήριο, που να δικαιολογεί τέτοια συμπεράσματα και τέτοιες υποθέσεις.»

«Τα σχέδια των Τούρκων εξτρεμιστών της TMT και του Ντενκτάς κατάγγελλαν δύο σημαντικές προσωπικότητες της τουρκοκυπριακής κοινότητας, οι δημοσιογράφοι Αϊχάν Χικμέτ και Αχμέτ Γκιουρκάν, οι οποίοι είχαν την τόλμη να αντιπαρατίθενται δημοσίως προς τους σκοπούς του Ντενκτάς και τις ένοπλες προπαρασκευές του, που κατά την άποψη τους οδηγούσαν σε εκείνο

που τελικά δεν απεφεύχθη, εξ ου και δολοφονήθηκαν από τον Ντενκτάς. Περί τούτου οι πληροφορίες και τα στοιχεία που είχαμε ήταν αδιάσειστα. Τους εκτέλεσαν, επειδή ήταν αντίπαλοι του Ντενκτάς και της προπαρασκευής για την κατάλυση του νόμιμου κράτους από την ΤΜΤ, εν γνώσει και του τουρκικού Γενικού Επιτελείου. Ο Γιωρκάτζης, στην παρουσία μου, επανειλημμένως είχε εκφραστεί με εκτίμηση και θαυμασμό γι' αυτούς τους δυο ανθρώπους, και αποκάλυψε ότι η δολοφονία τους ήταν έργο του Ντενκτάς και της ΤΜΤ.»

«Εν γνώσει του Μακαρίου και χωρίς αυτό να σήμαινε ότι αμφισβητούσαμε τον πατριωτισμό των απλών ανθρώπων του κόμματος, το ΑΚΕΛ είχε μείνει εκτός Οργάνωσης, για δύο λόγους: Πρώτον, διότι υπήρχε η προκατάληψη, που συνεχιζόταν από την εποχή του αγώνα της ΕΟΚΑ και μετά, λόγω της στάσης της τότε ηγεσίας του ΑΚΕΛ έναντι του Απελευθερωτικού Αγώνα. Δεύτερον, διότι η πολιτική του ΑΚΕΛ, όπως πάντοτε, δεν μπορούσε να δει την πτυχή της ανασφάλειας που δημιουργείτο από τους τουρκικούς εξοπλισμούς, αλλά πίστευε ότι με το να έχει σχέσεις με το αντίστοιχο κομμουνιστικό κόμμα των Τουρκοκυπρίων, θα μπορούσαν τα γεγονότα να αποφευχθούν. Μακάρι να ήταν έτσι, όμως δεν ήταν.»

«Το σπίτι που βρέθηκαν σκοτωμένα τα μωρά με τη μάνα τους, ήταν σε περιοχή της τουρκικής συνοικίας, όπου κανένα τμήμα Ελληνοκυπρίων ενόπλων είχε φτάσει ποτέ. Η οδηγία της Οργάνωσης προς όλους, επί ποινή εκτέλεσεως εάν δεν ακολουθειτο, ήταν σαφής: 'Μην αγγίζετε άμαχο, αλλά ούτε και μάχιμο από τη στιγμή που θα έχει παραδοθεί'. Συνεπώς, απορρίπτω ως μύθευμα και ως κακοποίηση της ιστορίας τον

ισχυρισμό, ότι δήθεν ‘αποτελούσε πολιτική μας να εξοντώσουμε τους Τουρκοκυπρίους’.»

«Οι Τούρκοι εκπαιδεύονταν διαρκώς από αξιωματικούς της ΤΟΥΡΔΥΚ, τόσο μέσα στο στρατόπεδο της όσο και σε άλλους χώρους, ακόμα και στο οίκημα της τουρκοκυπριακής ποδοσφαιρικής ομάδας ‘Τσετίγκαγια’. Έχοντας τότε το 40% της Αστυνομίας υπό τον έλεγχό της, όπως και τον Τουρκοκύπριο αρχηγό της Χωροφυλακής, η ΤΜΤ μπορούσε να διακινεί εύκολα και τον οπλισμό της. Οι περισσότεροι από τους Τουρκοκύπριους αστυνομικούς, είχαν υπηρετήσει ως επικουρικοί στην αστυνομία των Άγγλων και έδρασαν εναντίον της ΕΟΚΑ, κατά διαταγή της μυστικής οργάνωσης ‘Βολκάν’, η οποία στη συνέχεια εντάχθηκε και απορροφήθηκε από την ΤΜΤ.»

«Στις 26 Δεκεμβρίου 1963 έγινε εκχειρία, ακολούθησε η παρέμβαση των Άγγλων ως ειρηνευτών, οι οποίοι επέτυχαν και επέβαλαν την Πράσινη Γραμμή και την υπογραφή της από τον Γλαύκο Κληρίδη, μετά από οδηγίες του Μακαρίου. Τότε αποφασίστηκε ότι όλες οι δυνάμεις έπρεπε να τεθούν κάτω από ενιαίο συντονισμό. Η Τουρκία απειλούσε με εισβολή στην Κύπρο, έγινε η προσφυγή στον ΟΗΕ και βγήκαν τα ψηφίσματα για ειρηνευτική δύναμη των Ηνωμένων Εθνών. Ταυτόχρονα, απεφασίσθη, τόσο από κυπριακής όσο και από ελλαδικής πλευράς, ότι κάποιος έπρεπε να έρθει στην Κύπρο, για να βάλει μία τάξη και να δημιουργήσει ένα σώμα πραγματικά στρατιωτικό, με υποχρεωτική θητεία και εκπαίδευση, ώστε να διαλυθούν οι διάφορες ομάδες και να συγκροτηθεί ένας πραγματικός στρατός, πράγμα που έγινε με την Εθνική Φρουρά τον Ιούνιο του 1964.»

«Το Μάρτιο ή Απρίλιο 1964, είχα σταλεί στην Αθήνα

με οδηγίες του Μακαρίου. Με παρέλαβε αξιωματούχος της κυπριακής πρεσβείας στην Αθήνα, επισκέφθηκα τον στρατηγό Γεώργιο Γρίβα-Διγενή στο σπίτι του και του έδωσα επιστολή [που ο Μακάριος ανέθεσε στον Γιωρκάτζη να υπογράψει], με την οποία εκαλείτο από την κυπριακή ηγεσία να έρθει στην Κύπρο και να βάλει μια τάξη στην Εθνική Φρουρά. Έτσι κι έγινε. Παράλληλα, η υπό τον Γεώργιο Παπανδρέου κυβέρνηση της Ελλάδος, σε συνεννόηση με την κυπριακή, άρχισε την μυστική αποστολή των μονάδων της ελλαδικής Μεραρχίας στην Κύπρο, για την αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής αποβάσεως.»

Γ6: «Τα 13 σημεία»

Ένας άλλος τουρκικός, εριστικός ισχυρισμός είναι, ότι «ο Μακάριος προκάλεσε τα γεγονότα του 1963, λόγω της απόφασής του να τροποποιήσει το σύνταγμα, εξ ου και τα 13 σημεία που έθεσε για τροποποίηση».

Ο Βρετανός ύπατος αρμοστής στην Κύπρο το 1963, σερ Άρθουρ Κλάρκ, ήταν άμεσα αναμεμειγμένος με τις τροποποιήσεις.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος επιθυμούσε να τροποποιήσει το μη λειτουργικό Σύνταγμα και ο σερ Άρθουρ Κλάρκ διατάχθηκε από το Λονδίνο να επιβλέψει αυτές τις τροποποιήσεις, ούτως ώστε «να επηρεάσουν τα τουρκικά συμφέροντα όσο το δυνατό λιγότερο».

Σε διάφορες εκθέσεις και συζητήσεις στο Λονδίνο, ο σερ Άρθουρ Κλάρκ χαρακτήρισε την απόφαση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου να τροποποιήσει τα πλέον δυσλειτουργικά σημεία του Συντάγματος, ως απόλυτα λογική και δικαιολογημένη.

Στις 10 Μαρτίου 1971, ζητήθηκε από τον Κίραν Πρέντεργκαστ,¹³⁶ ο οποίος εργαζόταν τότε στο Γραφείο Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας, να ετοιμάσει το όλο ιστορικό, αναφορικά με την 13 σημείων προς τροποποίηση πρόταση του Μακαρίου. Αυτό, ζητήθηκε από τον νέο Βρετανό ύπατο αρμοστή στην Λευκωσία Ρόμπερτ Χάμφρεϊ Έντμοντς, ο οποίος ενδιαφερόταν να μάθει τα πραγματικά γεγονότα, μετά που ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος του είχε αναφέρει ότι «στην διατύπωση τους τον καθοδήγησε ο σερ Άρθουρ Κλάρκ».

Ο Κίραν Πρέντεργκαστ έγραψε:

«Στην πιο κάτω επιστολή της εξοχότητας σας της 22ας Φεβρουαρίου προς τον κ. Σεκόντε (υπουργείο Εξωτερικών), η εξοχότητα σας έδωσε την εκδοχή του Αρχιεπισκόπου αναφορικά με την ανάμειξη του σερ Άρθουρ Κλάρκ στον καταρτισμό των δεκατριών σημείων.

Είπατε επίσης, ότι θα σας ενδιέφερε να γνωρίζετε, κατά πόσο τα αρχεία του Γραφείου Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας επιβεβαιώνουν την εκδοχή του Μακαριστάτου.

Έχω μελετήσει τα αρχεία μας της περιόδου εκείνης. Η αλληλουχία γεγονότων είναι η ακόλουθη:

α) Σε τηλεγράφημα της 17^{ης} Οκτωβρίου 1963 προς τον ΙΔΙΟ, τον πρέσβη στην Άγκυρα, ο υπουργός Εξωτερικών είπε, ότι έγινε καθαρό πως η ελληνοκυπριακή ηγεσία ήταν δυσαρεστημένη με μερικά από τα βασικά άρθρα του κυπριακού Συντάγματος.

136. Αργότερα, ο Κίραν Πρέντεργκαστ έγινε «σερ» και, κατά την περίοδο του Σχεδίου Ανάν, επισκέφθηκε την Κύπρο ως αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών.

Ο Αρχιεπίσκοπος είχε υπαινιχθεί, ότι οι Συνθήκες Εγγυήσεως και Συμμαχίας θα έπρεπε να αποκηρυχθούν, ως ασύμβατες με το ανεξάρτητο καθεστώς της Κύπρου.

Η κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας ανησύχησε για την σοβαρή κατάσταση, την οποία θα είχε ως συνέπεια την αποτυχία της φιλικής επίλυσης των σημερινών δυσκολιών. Ο εξοχότατος πρέσβης στην Άγκυρα πήρε την οδηγία να πείσει την τουρκική κυβέρνηση να συμφωνήσει, ότι θα έπρεπε να συζητηθούν λογικές προτάσεις για τροποποίηση των πλέον μη λειτουργικών σημείων του Συντάγματος.

Ο σερ Άρθουρ Κλάρκ πήρε την οδηγία να προειδοποιήσει τον Αρχιεπίσκοπο, για τους κινδύνους μονομερούς ενέργειας. Θα τον προέτρεπε να προχωρήσει μέσω συζήτησης και διαπραγμάτευσης και, ως πρώτο μέτρο, να διαμορφώσει γραπτές προτάσεις, τέτοιες που θα δημιουργούσαν την προοπτική εποικοδομητικής συζήτησης με τους Τούρκους.

Επίσης, θα προσπαθούσε να διασφαλίσει, ότι οι τελικές προτάσεις ήσαν λογικές και δίκαιες για τα τουρκικά συμφέροντα.

- β) Στις 31 Οκτωβρίου 1963, ο σερ Άρθουρ Κλάρκ ανέφερε, ότι ο Αρχιεπίσκοπος είχε δεχθεί τις παραστάσεις του εποικοδομητικά και είχε συμφωνήσει 'να διαμορφώσει προτάσεις για παρουσίαση προς τον δ'ρα Κιουτσούκ'.
- γ) Σε ξεχωριστή έκθεση, ο σερ Άρθουρ Κλάρκ ανέφερε, ότι ο Αρχιεπίσκοπος είχε προθυμοποιηθεί 'ο Κύπριος υπουργός Εξωτερικών να συζητήσει μαζί του [του σερ Άρθουρ Κλάρκ] προτάσεις, κατά το στάδιο του καταρτισμού εκείνων που θα

υποβάλλονταν προς τους Τούρκους’.

Η πρόταση έγινε αποδεχτή από το Γραφείο Κοινοπολιτείας.

- δ) Επίσης, ο σερ Άρθουρ Κλάρκ υπέβαλε προς το Γραφείο Κοινοπολιτείας τις δικές του ιδέες, ως προς το τι συνιστούσε ‘λογικές προτάσεις για θεραπεία των δυσκολιών στην εφαρμογή του Συντάγματος’.

Αυτές είναι δέκα, από τις οποίες οι οκτώ γενικά προσομοιάζουν προς τις προτάσεις που έκαμε ο Αρχιεπίσκοπος στο πλαίσιο των δεκατριών σημείων.

- ε) Ο σερ Άρθουρ Κλάρκ είχε την ευκαιρία να σχολιάσει γραπτώς τα δεκατρία σημεία, σε δύο στάδια κατά την διάρκεια του καταρτισμού τους.

Στις 14 Νοεμβρίου 1963, απάντησε σε επιστολή του Αρχιεπισκόπου ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1963, στην οποία εσωκλείονταν τα δεκατρία σημεία στην αρχική τους μορφή. Ο σερ Άρθουρ Κλάρκ σχολίασε στην ουσία τους αυτά τα σημεία.

Στις 26 Νοεμβρίου, ο σερ Άρθουρ Κλάρκ απέστειλε προς τον κ. Σπύρο Κυπριανού (τον Κύπριο υπουργό Εξωτερικών) λεπτομερή σχόλια επί ενός πλήρους προσχεδίου των δεκατριών σημείων. Μερικές από τις προταθείσες τροποποιήσεις συμπεριλήφθηκαν στο τελειωτικό κείμενο των δεκατριών σημείων.

Συνεπώς, θα μπορούσε να υπάρξει ο ισχυρισμός ότι ο σερ Άρθουρ Κλάρκ παρά τις οδηγίες της κυβέρνησης της Αυτής Μεγαλειότητας, πράγματι ενεθάρρυνε τον πρόεδρο Αρχιεπίσκοπο Μακάριο να υποβάλει προτάσεις προς τον αντιπρόεδρο δρα Φαζίλ Κιουτσούκ, για την

τροποποίηση του Συντάγματος του 1960 [...]».

Η μεγαλύτερη ανησυχία του Λονδίνου ήταν το καθεστώς των βρετανικών βάσεων στην Κύπρο. Κάθε προσπάθεια αλλαγής των Συμφωνιών Λονδίνου και Ζυρίχης μοιραία θα επηρέαζε αυτό το καθεστώς, πιθανότητα που το Λονδίνο ήθελε να αποφύγει και για να μην αποστερηθεί η Τουρκία του «δικαιώματος» επέμβασης (όπως είχε σχεδιαστεί) για επιβολή των διαιρετικών της σχεδίων.

Ο σερ Άρθουρ Κλάρκ και η βρετανική κυβέρνηση είχαν πλήρη γνώση των τουρκικών σχεδίων και σκοπών (όπως αποκαλύφθηκε από το έγγραφο που βρέθηκε στο γραφείο του Υπουργού Πλουμέρ¹³⁷), πολύ πριν από τις τουρκικές επιθέσεις του Δεκεμβρίου 1963.

Ο σερ Άρθουρ Κλάρκ υπολόγισε επακριβώς, ότι οι Τουρκοκύπριοι θα χρησιμοποιούσαν τις προτάσεις Μακαρίου για τροποποίηση των μη λειτουργικών στοιχείων του Συντάγματος, ως πρόσχημα για να προχωρήσουν με τα προ πολλού οργανωμένα σχέδια για διχοτόμηση.¹³⁸

Γ7: Αύγουστος 1964 – Η Τουρκία βομβαρδίζει την Τυλληρία

Στις 27 Αυγούστου 1964, ο κ. Α. Γ. Σωτηριάδης, της υπάτης αρμοστείας της Κύπρου στο Λονδίνο, οργάνωσε μια έκθεση φωτογραφιών αναφορικά με τους τουρκικούς αεροπορικούς βομβαρδισμούς της Τηλλυρίας (Κύπρου), σε μια προσπάθεια διαφώτισης των βρετανικών μέσω μαζικής ενημέρωσης, των πολιτικών και του κοινού για τα δεινά του κυπριακού λαού.

137. Βλ. επίσης Κεφάλαιο B27.

138. Έγγραφο Γραφείου Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας FCO 9/1353

Στην εναρκτήρια δήλωση του είπε:

«Το καθήκον που έχω να επιτελέσω σήμερα είναι οδυνηρό, αλλά απαραίτητο. Οδυνηρό, επειδή συνδέεται με τις πρόσφατες, βάρβαρες και χωρίς διάκριση τουρκικές αεροπορικές επιθέσεις κατά της Κύπρου. Απαραίτητο, επειδή το βρετανικό κοινό δεν είχε στο παρελθόν την ευκαιρία να δει με τα μάτια του τις τραγικές συνέπειες αυτού που η Τουρκία περιέγραψε ως ‘περιορισμένη ενέργεια αστυνόμευσης’.

Για σχεδόν 48 ώρες, την 8^η και 9^η Αυγούστου, κύματα τουρκικών πολεμικών αεροσκαφών διενήργησαν συνεχείς επιθέσεις στην βορειοδυτική Κύπρο, σκοτώνοντας και τραυματίζοντας αθώα γυναικόπαιδα.

Χρησιμοποιήθηκαν ευρέως βόμβες ΝΑΠΑΛΜ, καταστρέφοντας σχολεία, εκκλησίες και νοσοκομεία.

Δεν έχουν προηγουμένως δημοσιοποιηθεί φωτογραφίες των ισοπεδωτικών αποτελεσμάτων αυτών των απάνθρωπων επιθέσεων και, επειδή ορθά αισθανόμαστε ότι η Κύπρος πολύ λίγα απολαμβάνει από τον βρετανικό Τύπο, σας προσκαλέσαμε στα εγκαίνια αυτής της έκθεσης. Σκοπός μας είναι να πληρωθεί το κενό. Δεν έχουμε την πρόθεση να προαγάγουμε μίσος ή εχθρότητα, παρά μόνο να δοθεί η ευκαιρία σε όσο περισσότερους Βρετανούς είναι δυνατό, να δουν οι ίδιοι την έκταση της τουρκικής θηριωδίας και τι πραγματικά υποφέρει ο Κυπριακός Λαός, για τον οποίο ούτε καν συμπάθεια έχει εκφραστεί».

Η ελληνοκυπριακή, φιλοκομμουνιστική εφημερίδα του Λονδίνου «ΤΟ ΒΗΜΑ», κάλυψε τις τουρκικές επιθέσεις ως ακολούθως:

«Η Κύπρος υφίσταται επίθεση. Κτηνώδεις αεροπορικοί

βομβαρδισμοί και πολυβολισμοί από τουρκικά πολεμικά αεροπλάνα. Νεκροί και χιλιάδες τραυματίες. Ολόκληρα χωριά εξαφανίστηκαν. Κόλαση πυρός, τρόμου και φόβου. Ένα αεροσκάφος του ΝΑΤΟ με Τούρκο πιλότο καταρρίφθηκε».¹³⁹

«Αίμα από τις φλέβες εκατοντάδων αδελφών Κυπρίων έχει ήδη μεταφερθεί στα θύματα των βαρβάρων. Την περασμένη Τρίτη, ο κόσμος έκανε ουρές για να δώσει αίμα».¹⁴⁰

«Η αιματηρή σκηνή της τραγωδίας της Κύπρου είναι ακόμα ανοιχτή».¹⁴¹

Γ7-1: 1967 – Η Λαθραία Επιστροφή του Εγκάθετου Τρομοκράτη

Δελτίο Τύπου του κυπριακού Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών της 31^{ης} Οκτωβρίου 1967:

«Σήμερα το πρωί τρία άγνωστα πρόσωπα έφθασαν μυστικά με βάρκα στην περιοχή Αγίου Θεοδώρου, της χερσονήσου Καρπασίας. Μετά τον εντοπισμό τους, συνελήφθησαν με συνδυασμένη ενέργεια της Εθνικής Φρουράς και της Αστυνομίας. Αργότερα, οι συλληφθέντες αναγνωρίστηκαν ότι είναι: Ο Ραούφ Ντενκτάς, ο Οσμάν Ετζάν Κονούκ και ο Ερρόλ Ιμπραχίμ.

Κατά την ανάκριση τους, ο Ντενκτάς είπε ότι ήλθε στην

139. Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», Λονδίνο 10 Αυγούστου 1964.

140. Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», Λονδίνο 21 Αυγούστου 1964.

141. Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», Λονδίνο 28 Αυγούστου 1964, με φωτογραφίες των απανθρακωμένων από τις τουρκικές βόμβες ναπάλμ, Ελληνοκυπρίων. Η εφημερίδα χαρακτήρισε την Τηλλυρία ως τη «Χίροσίμα της Κύπρου».

Κύπρο με μυστική αποστολή, για να υλοποιήσει κάποιες διαταγές και οδηγίες της τουρκικής Κυβερνήσεως. Όπως δήλωσαν οι συλληφθέντες, η βάρκα μεταφέρθηκε από τουρκικό σκάφος μέχρι τα χωρικά ύδατα της Κύπρου. Τόσο ο Ντενκτάς όσο και τα άλλα δύο πρόσωπα που συνελήφθησαν, ήσαν οπλισμένοι. Μεταξύ άλλων πραγμάτων, κατασχέθηκε μια βαλίτσα που περιείχε σημαντικά έγγραφα».

Κατά τον τότε Βρετανό ύπατο αρμοστή στη Λευκωσία σερ Ν. Κοστάρ:

«Στον Ντενκτάς, πρόεδρο της τουρκοκυπριακού Κοινοτικής Συνελεύσεως, είχε απαγορευθεί η επάνοδος στην Κύπρο μετά που επισκέφθηκε την Τουρκία το 1964. Όπως πληροφορηθήκαμε, επισκέφθηκε την βόρεια ακτή λαθραία κατά την διάρκεια των εχθροπραξιών τον Αύγουστο 1964 και, έκτοτε, ευρισκόταν στην Άγκυρα».¹⁴²

Γ8: Βρετανικό Σχέδιο «Το Μέλλον της Κύπρου»

Όλες οι βρετανικές ενέργειες ήσαν συνεπείς προς το αναθεωρημένο τους (το 1964) Σχέδιο Διαίρεσης της Κύπρου, το οποίο είχε διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχέδια που μελετήθηκαν προηγουμένως, κατά την περίοδο 1955-59. Αυτά τα σχέδια ήσαν συνυφασμένα με τα συμφέροντα, σχέδια, προτάσεις και απαιτήσεις των Τούρκων.

Επί των συγκεκριμένων σχεδίων είχε γίνει εντατική εργασία κατά την περίοδο 1975-76, οπότε και πρωτοεμφανίστηκε η ορολογία «δύο συνιστώντα κράτη», κατά τις συζητήσεις και μελέτες για λύση του κυπριακού ζητήματος μεταξύ του

142. Έγγραφο Γραφείου Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας FCO 9/63.

βρετανικού υπουργείου Εξωτερικών (Foreign Office) και του υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ (State Department).

Τελικά, αυτές οι σκευωρίες βγήκαν πλήρως στην επιφάνεια με το «Σχέδιο Ανάν», το οποίο προέβλεπε «δύο συνιστώσα κράτη». Το Σχέδιο Ανάν απορρίφθηκε συντριπτικά από το 76% των Ελληνοκυπρίων, κατά το Δημοψήφισμα της 24^{ης} Απριλίου 2004.¹⁴³

Εκείνο το, σαφούς διαδικασίας, σχέδιο του 1964 υλοποιήθηκε βήμα προς βήμα, ανοίγοντας τον δρόμο για την τουρκική εισβολή: Με την απόσυρση της ελλαδικής Μεραρχίας από την Κύπρο, με την ανατροπή της δημοκρατικής κυβέρνησης της Ελλάδας και την εγκατάσταση της Χούντας, η οποία εξυπηρέτησε το σχέδιο με την υποκίνηση του πραξικοπήματος κατά του προέδρου Μακαρίου στις 15 Ιουλίου 1974 και αποφάσισε «να μην παρέμβει έστω κι εάν εισβάλει η Τουρκία»,¹⁴⁴ εξ ου και το «πράσινο φως» που δόθηκε προς τον Τούρκο πρωθυπουργό Μπουλέντ Ετζεβίτ να εισβάλει στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου 1974.¹⁴⁵

143. Έγγραφο του Φόρεϊν Όφισ FO 371/177827 – 1964 Σχέδιο «Το Μέλλον της Κύπρου».

144. Μια απόφαση, την οποίαν έλαβαν οι Βρετανοί τον Δεκέμβριο 1963 και μετέφεραν διαχρονικά, σε υλοποίηση του αναθεωρηθέντος «Σχεδίου για Διάρθρωση» του 1964.

145. Το «πράσινο φως» δόθηκε την 17^η Ιουλίου 1974, από τον Βρετανό πρωθυπουργό Χάρολντ Ουϊλσον και τον υπουργό Εξωτερικών Τζέιμς Γκάλλαχαν.

Γ9: Βρετανική Στρατιωτική Συνεργασία με Τουρκοκυπρίους

Γ9-1: Τα Γεγονότα

Όπως καταδείχθηκε σ' αυτό το βιβλίο, η συνεργασία των Βρετανών με το τουρκικό στοιχείο εναντίον των Ελληνοκυπρίων ξεκίνησε πριν από το 1955 και εντάθηκε μετά την έναρξη του αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59 για Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Η περίοδος από ενωρίς το 1964 μέχρι, τουλάχιστο, την αποχώρηση της ελλαδικής Μεραρχίας το 1967, αμαυρώνεται από περιστατικά βρετανικής ανάμειξης υπέρ των Τούρκων. Βρετανοί αξιωματικοί πληροφοριών ήσαν αναμειγμένοι σε ανατρεπτικές ενέργειες στο νησί: Κατασκεύαζαν βόμβες, βοηθούσαν τους Τούρκους να ανατινάζουν τουρκικές περιουσίες (για ενοχοποίηση των Ελληνοκυπρίων και προώθηση των τουρκικών στόχων), κατασκόπευαν κλπ.

Ο κύριος στόχος τους ήταν «η αποσταθεροποίηση της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, η δημιουργία χάους και σύγχυσης και η υποστήριξη των Τούρκων στην προώθηση και υλοποίηση των μακροπρόθεσμων σχεδίων τους».

Τον Φεβρουάριο 1964, ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος παρέδωσε συγκεκριμένο έγγραφο αναφορικά με εκείνες τις ενέργειες, προς τον Βρετανό ύπατο αρμοστή στην Λευκωσία. Ένα απόσπασμα γράφει:

«Επιθυμούμε να επισύρουμε την προσοχή σε κάποια πρόσφατα περιστατικά, τα οποία έχουν αυξήσει την δημόσια ανησυχία και ένταση και έχουν προκαλέσει τεράστια ανησυχία στην κυβέρνηση της

Δημοκρατίας.

Η ειρηνευτική δύναμη θα αποτελείτο από τις δυνάμεις του Ηνωμένου Βασιλείου που ήδη στάθμευαν στην Κύπρο, με στόχο να βοηθήσουν την κυβέρνηση της Δημοκρατίας στις προσπάθειες της να διασφαλίσει την διατήρηση την Κατάπαυση Πυρός και την αποκατάσταση της ειρήνης.

Προφανώς, ο αρχικός αριθμός που συνιστούσε την δύναμη θεωρήθηκε πολύ μικρός για τα καθήκοντα που όφειλε να επιτελέσει. Όμως, ο αριθμός της Δύναμης έχει τελευταία υπερδιπλασιαστεί, με ενισχύσεις εκτός Κύπρου, χωρίς να έχει προηγηθεί η σύμφωνος γνώμη της κυβέρνησης της Δημοκρατίας.

Επιπλέον, η σφαίρα των δραστηριοτήτων της Δύναμης διευρύνεται, σε έκταση πέραν της απαιτούμενης για την επιτέλεση του σκοπού της και, με τέτοιο τρόπο, που να παρεμβαίνει στις λειτουργίες της κυβερνήσεως.

Τα ακόλουθα αποτελούν μερικές ενδείξεις της διεύρυνσης των δραστηριοτήτων της Δύναμης, την ανάληψη από αυτήν κυβερνητικών εξουσιών και καθηκόντων και της ανάμειξης της στην ομαλή λειτουργία του κράτους:

- i. Στις 20 Ιανουαρίου 1964, Βρετανός αξιωματικός ονομαζόμενος αντισυνταγματάρχης Θέρσμπυ πήγε με ελικόπτερο στον Αμιάντο και πληροφόρησε τον κ. Μάρτσερ Χέννιγκ, διευθυντή των Κυπριακών Ορυχείων Αμιάντου, ότι 'το επόμενο πρωί θα ερχόταν για να πάρει όλα τα εκρηκτικά που υπήρχαν στις αποθήκες του ορυχείου'.

Πληροφόρησε επίσης τον διευθυντή, ότι για την ενέργεια του ήταν εξουσιοδοτημένος από την 'Κοινή Επιτροπή'.

Ερωτηθείς ‘εάν υπήρχε σχετική συμφωνία με τον ανώτερο λειτουργό ορυχείων’, είπε ότι ‘ο ανώτερος λειτουργός Ορυχείων έχει ενημερωθεί’ και έφυγε.

Την επόμενη ημέρα, 20 Βρετανοί στρατιώτες πήγαν στον Αμίαντο και πήραν από την αποθήκη της εταιρείας ποσότητα εκρηκτικών.

Είναι γεγονός, ότι καμιά ειδοποίηση δόθηκε προς τον ανώτερο λειτουργό Ορυχείων και καμιά σχετική απόφαση από οποιανδήποτε ‘Κοινή Επιτροπή’ είχε ληφθεί.

- ii. Ο κ. Έβανς, γενικός διευθυντής της Κυπριακής Εταιρείας Θείου και Χαλκού (γνωστής ως Ορυχεία Λίμνη) παρέδωσε τα δικά του εκρηκτικά [...].¹⁴⁶

Στις 10 Απριλίου 1964, ο Πρόεδρος Μακάριος έγραψε επίσης προς τον στρατηγό Τζιάννι¹⁴⁷ παραπонуόμενος και αναφέροντας περιπτώσεις, κατά τις οποίες βρετανικά στρατεύματα, τα οποία υπηρετούσαν στο απόσπασμα των Ηνωμένων Εθνών, δεν παρεμπόδισαν τους Τούρκους από του να πυροβολούν και τραυματίζουν Ελληνοκυπρίους.

Γ9-2: Βρετανικό στρατιωτικό προσωπικό εναντίον των Ελληνοκυπρίων

«Οι Βρετανοί έχουν ξεσκεπαστεί πλήρως - Εξοπλίζουν τους Τούρκους τρομοκράτες – Ένας αεροπόρος έχει

146. Αναπληρωτής ύπατος αρμοστής στην Λευκωσία, προς τον λειτουργό κοινοπολιτειακών σχέσεων στο Λονδίνο, 26 Φεβρουαρίου 1964 – Έγγραφο υπουργείου Άμυνας DEFE 11/443.

147. Τότε επικεφαλής της Unficyp, Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο.

συλληφθεί, μεταφέροντας όλμους και αλληλογραφία προς τους στασιαστές - Οι δηλώσεις του προκάλεσαν σοκ - Οι Βρετανοί δεν πρέπει πλέον να αποτελούν μέρος της διεθνούς δύναμης των Ηνωμένων Εθνών. Βρετανικά αεροπλάνα προσγειώθηκαν στο Ακρωτήρι, μεταφέροντας 150 Τούρκους ντυμένους σαν Βρετανούς αξιωματικούς. Μεταφέρθηκαν στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις της βάσης Ακρωτηρίου, αλλά δεν έγινε γνωστό το περιεχόμενο της μυστικής συνάντησης που είχαν με τους Βρετανούς».¹⁴⁸

Ο Βρετανός αεροπόρος της RAF¹⁴⁹ που συνελήφθη από την κυπριακή Αστυνομία ονομαζόταν Κηθ Μάρλεϊ. Κατηγορήθηκε για κατασκοπεία εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας και καταδικάστηκε σε 15 χρόνια φυλάκιση. Η βρετανική κυβέρνηση κατόρθωσε να εξασφαλίσει την μεταφορά του στο Λονδίνο, δήθεν για να εκτίσει την ποινή του στην πατρίδα του, αλλά με βάση νέα στοιχεία ο Μάρλεϊ αφέθηκε ελεύθερος λίγο αργότερα».¹⁵⁰

«Υπόθεση Μάρλεϊ: Όπως αναφέρθηκε με λεπτομέρεια σε προηγούμενο τηλεγράφημα, η RAF έχει ανακρίνει δύο δεκανείς της RAF, τους Μπάτσελορ και Μπας, των οποίων τα ονόματα είχαν δοθεί από τον Μάρλεϊ.

Οι προκαταρτικές εκθέσεις καταδεικνύουν, ότι τα τρία αυτά πρόσωπα, όχι μόνο ασχολούνταν με μεγάλης έκτασης διακίνηση οπλισμού, αλλά και είχαν εμπλακεί βαθιά σε παράνομες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων τόσο της κατασκοπείας κατά των Ελληνοκυπρίων, όσο και της ενεργούς βοήθειας στην προετοιμασία για την μεταφορά ανδρών και

148. Εφημερίδα «ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ», Λευκωσία 28 Μαΐου 1964.

149. Βρετανική Βασιλική Αεροπορία.

150. Ραδιόφωνο BBC 4, Ιανουάριος 2006.

οπλισμού από την Τουρκία. Είναι πολύ πιθανό, ότι οι περαιτέρω έρευνες θα αποκαλύψουν την ανάμειξη περισσότερων Βρετανών στρατιωτών.

Η ελληνοκυπριακή Αστυνομία έχει ήδη ζητήσει να ανακρίνει τον Μπάτσελορ, του οποίου το όνομα της δόθηκε από τον Μάρλεϊ. Μέχρι στιγμής δεν ρώτησαν για τον Μπας, του οποίου το όνομα πιστεύουμε ότι δεν το κατέχουν για την ώρα και του οποίου οι δραστηριότητες είναι οι πλέον ζημιογόνες». ¹⁵¹

Οι βρετανικές αρχές έθεσαν με ταχύτητα τον Μπας υπό την προστασία τους:

«Ο κύριος λόγος που επιθυμούμε την απομάκρυνση του Μπας, είναι η μεγάλης σοβαρότητας πληροφορίες που κατέχει ως προς τα επεμβατικά σχέδια της Τουρκίας, τα οποία και θα μπορούσε να αποκαλύψει ανακρινόμενος από τους Ελληνοκυπρίους [...] Είναι σχεδόν αδύνατο να τον απομακρύνουμε, χωρίς να δημιουργηθούν υποψίες [...] Θα μπορούσε, βεβαίως, να δοθεί μια εξήγηση για την μετάθεση του (λ.χ. απρόσμενη τοποθέτηση από το Λονδίνο, ιατρικοί λόγοι, πιθανή απειλή της ζωής του)». ¹⁵²

Ο Μπας ήταν αναμειγμένος στο σχεδιασμό μιας πλωτής σχεδίας για τους Τούρκους (υπό κατασκευή τότε στην Κύπρο), για διευκόλυνση της υποβρύχιας εκφόρτωσης προμηθειών από υποβρύχια. Είχε λεπτομέρειες δεύτερης ροής οπλισμού, από όχημα των Ηνωμένων Εθνών από τον Λιμνίτη στην Λευκωσία και είχε στην κατοχή του ονόματα

151. Φάκελοι Βρετανικής Άμυνας – Βρετανική Υπάτη Αρμοστεία στην Λευκωσία, προς Γραφείο Κοινοπολιτειακών Σχέσεων στο Λονδίνο, 31 Μαΐου 1964.

152. Φάκελοι Βρετανικής Άμυνας – Βρετανική Υπάτη Αρμοστεία στην Λευκωσία, προς Γραφείο Κοινοπολιτειακών Σχέσεων στο Λονδίνο, 3 Ιουνίου 1964.

επιπλέον τουρκοκυπριακών συνδέσμων.

Ως βατραχάνθρωπος, ο Μπας είχε συμφωνήσει να βοηθήσει τους Τούρκους να συναντήσουν τουρκικά υποβρύχια, τα οποία θα έφθαναν εντός 7 ημερών, για να μεταφέρουν εθελοντές Τούρκους της Τουρκίας, με ρυθμό 200-300 ανδρών ημερησίως. Ισχυρίστηκε ότι γνώριζε πολλές λεπτομέρειες των τουρκικών σχεδίων, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης και της μεθόδου των επιχειρήσεων άφιξης και ότι οι Τουρκοκύπριοι θα διαιρούσαν το νησί. Γνώριζε, ότι οι επιχειρήσεις επρόκειτο να αρχίσουν 20-21 Ιουνίου 1964. Επίσης γνώριζε, ότι το προσωπικό των Ηνωμένων Εθνών (τόσο των άλλων εθνικοτήτων όσο και οι Βρετανοί) ήταν αναμειγμένοι βοηθώντας την TMT και είχε συνοδεύσει προσωπικώς όχημα των Ηνωμένων Εθνών που μετέφερε οπλισμό. Εξ ου και η ανυπομονησία της βρετανικής κυβέρνησης να τον απομακρύνει πάση θυσία.

Ο δεκανέας Χέρον, ο λοχίας Τζόουνς και οι ανώτεροι αεροπόροι Ταφτ και Οφφάρτ ήταν μερικοί από τους Βρετανούς στρατιωτικούς που υποβοηθούσαν τους Τούρκους μεταφέροντας οπλισμό, προμηθεύοντας υψηλής ισχύος ασυρμάτους, κατασκοπεύοντας κλπ. Μερικοί είχαν εντοπιστεί από τις κυπριακές αρχές, άλλοι όχι. Η βρετανική κυβέρνηση ανυπομονούσε να τους απομακρύνει από την Κύπρο το συντομότερο δυνατό.¹⁵³

Γ9-3: Η «εξαφάνιση» του Ταγματάρχη Ε.Φ.Λ. Μέισου και του οδηγού του Λ. Πλατ

Ο ταγματάρχης Μέισου ήταν ένας από εκείνους τους Βρετανούς αξιωματικούς που είχαν αποσπαστεί στην Δύναμη των

153. Έγγραφα υπουργείου Άμυνας DEFE 11/451 και DEFE 11/457.

Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο ως Αξιωματικός Επικοινωνίας, αλλά αμειβόταν από την βρετανική κυβέρνηση. Ο Μείσου, ένας αλαζών αξιωματικός πληροφοριών, ήταν επίσης αξιωματικός επικοινωνίας με τον αντιπρόεδρο δρα Φαζίλ Κιουτσούκ. Ο ταγματάρχης Μείσου και ο οδηγός του θεάθηκαν για τελευταία φορά σε ένα όχημα Land Rover στις 7 Ιουνίου 1964.

Ο ταγματάρχης Μείσου μιλούσε άπταιστα ελληνικά και τουρκικά και εργάστηκε για τους Τούρκους. Προμήθευε τους Τουρκοκυπρίους με οπλισμό και πυρομαχικά, τους εκπαίδευε και, γενικά, προΐστατο της προετοιμασίας για μια τελική τουρκική εισβολή.

Οι Βρετανοί γνώριζαν πολύ καλά τότε, ότι η Τουρκία σκόπευε να εισβάλει στην Κύπρο στις 26 Ιουνίου 1964, δηλαδή την ημέρα που θα έληγε η εντολή προς τις δυνάμεις των Ηνωμένων Εθνών (UNFICYP). Την ίδια ώρα, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος σκόπευε να ζητήσει τον αποκλεισμό του βρετανικού αποσπάσματος από την UNFICYP, λόγω των ενοχοποιητικών στοιχείων που είχαν συσσωρευτεί κατά του βρετανικού στρατιωτικού προσωπικού, το οποίο συνεργαζόταν με τους Τούρκους εναντίον της Δημοκρατίας.

Στις 4 Ιουνίου 1964, ενόψει του όγκου των πληροφοριών για τις τουρκικές προετοιμασίες εισβολής στην Κύπρο, η κυπριακή κυβέρνηση προχώρησε στη συγκρότηση της Εθνικής Φρουράς.

Η τουρκική και η βρετανική κυβέρνηση προχώρησαν σε άμεσες παραστάσεις προς τον πρόεδρο Μακάριο, ενιστάμενες στη δημιουργία της Εθνικής Φρουράς.

Βάσει του τουρκικού εγγράφου της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 1963,¹⁵⁴ καθώς και του βρετανικού σχεδίου για το «Μέλλον

154. Βλ. Επίσης Κεφάλαιο Β27.

της Κύπρου» του Φεβρουαρίου 1964,¹⁵⁵ οι Βρετανοί ήσαν έτοιμοι απλώς να παρακολουθήσουν και να μην παρέμβουν για να σταματήσουν την τουρκική εισβολή [όπως πράγματι έγινε το 1974], έχοντας ενεργά δουλέψει για την δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών, που θα διευκόλυναν αυτή την πολιτική.

Γ9-4: «Μετακινείστε όλους εκτός Κύπρου για λόγους εθνικής πολιτικής»

Μετά από μια επείγουσα τηλεσύσκεψη, την Τετάρτη 3 Ιουνίου 1964 (ώρα 16:45), μεταξύ του υπουργείου Άμυνας στο Λονδίνο, του διοικητή των βρετανικών δυνάμεων στην Κύπρο και του ύπατου αρμοστή στην Λευκωσία, αφού επανεκτιμήθηκε η κατάσταση στην Κύπρο, οι Βρετανοί αποφάσισαν ότι ο δεκανέας Μπας (και άλλοι, κατά την διάκριση του διοικητή των βρετανικών δυνάμεων στην Κύπρο και του ύπατου αρμοστή) θα πρέπει να σταλούν πίσω στο Λονδίνο αμέσως.¹⁵⁶

Τον Ιανουάριο 2006, το Ράδιο 4 του BBC στο Λονδίνο μετάρωσε μια έρευνα αναφορικά με τον βρετανικό ρόλο στη κυπριακή διένεξη του 1964 και αποκάλυψε, ότι πράγματι υπήρχε τότε μια αλυσίδα κατασκοπείας εναντίον των Ελληνοκυπρίων, αναφέροντας την σύλληψη του αεροπόρου Κηθ Μάρλεϊ και της εξαφάνιση του ταγματάρχη Μέισυ.

Γ9-5: Ο Μάρτιν Πάκκαρτ και ο Μύθος της «Εθνοκάθαρσης»

Η χειρότερη κατηγορία κατά των Ελληνοκυπρίων, εκείνη της

155. Βλέπε επίσης Κεφάλαιο Γ8.

156. Έγγραφο υπουργείου Άμυνας DEFE 11/451.

«σφαγής 27 Τουρκοκυπρίων στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας τον Δεκέμβριο 1963», προήλθε από τον αντιναύαρχο του βρετανικού ναυτικού Μάρτιν Πάκκαρτ.¹⁵⁷

Η στυγερή αυτή κατηγορία έγινε σε άρθρο της «THE GUARDIAN» από τον αρχισυντάκτη Πήτερ Πρέστον, στενό φίλο του Πάκκαρτ από το 1963-64 που και οι δύο βρισκότουσαν στην Κύπρο.

Ο Μάρτιν Πάκκαρτ επανέλαβε αυτή την κατηγορία στις 10 Φεβρουαρίου 1994, στο χρονικό «Νεκροί ή Ζωντανοί» που πρόβαλε το βρετανικό τηλεοπτικό Κανάλι 4 TV, που κυρίως αφορούσε την τύχη 1619 Ελληνοκυπρίων που αγνοούνται από τον Ιούλιο - Αύγουστο του 1974. Εκεί, ο Μάρτιν Πάκκαρτ είπε:

«Το μεγαλύτερο μεμονωμένο στοιχείο αυτών των αγνοούμενων ανθρώπων, ήταν οι Τουρκοκύπριοι ασθενείς του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Δεν ακούστηκε τίποτε για οποιονδήποτε από αυτούς, θεωρήθηκε ότι κρατούνταν κάπου. Το αποτέλεσμα της έρευνας μου είναι, ότι είχαν όλοι σκοτωθεί μέσα

157. Μάρτιν Πάκκαρτ: Μετετέθη στην Κύπρο τον Δεκέμβριο 1963, από θέση πληροφοριών του ΝΑΤΟ στην Μάλτα, για να συνεργαστεί με τον Βρετανό στρατηγό Πήτερ Γιάγκ και, αργότερα, ως «Αξιωματικός Επικοινωνίας» στην νεοσύστατη Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών. Νυμφευμένος τότε με Ελληνίδα, μιλούσε αρκετά καλά ελληνικά. Εργάστηκε δίπλα στον στρατηγό Γιάγκ, υπό τις διαταγές του υφυπουργού Κοινοπολιτείας σερ Σύριλ Πίκκαρτ, ο οποίος μετετέθη και εργάστηκε ως αναπληρωτής ύπατος αρμοστής στην Λευκωσία, αμέσως μετά από τις τουρκικές επιθέσεις του Δεκεμβρίου 1963 (αντικαθιστώντας τον ύπατο αρμοστή σερ Άρθουρ Κλάρκ, που λέχθηκε ότι ασθενούσε). Ο Σύριλ Πίκκαρτ επέστρεψε στην θέση του στο Λονδίνο πριν από τον Μάρτιν Πάκκαρτ, ο οποίος εγκατέλειψε την Κύπρο τον Ιούνιο 1964, μερικές ημέρες μετά από την εξαφάνιση του συναδέλφου του Τέντ Μάσεϋ και του οδηγού του (βλ. Κεφάλαιο Γ9-3). Κατά την διάρκεια της υπηρεσίας του στην Κύπρο (επίσης ως «Αξιωματικός Επικοινωνίας» της Υπfcypr) ο Μάρτιν Πάκκαρτ συνέχισε να αμείβεται από την κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας, όπως και στην βάση πληροφοριών του ΝΑΤΟ στην Μάλτα. Τον Ιανουάριο 1965, ο Μάρτιν Πάκκαρτ τιμήθηκε από την Βασίλισσα με ΟΒΕ (ανακήρυξη σε Αξιωματικό Ιππότη της Βρετανικής Αυτοκρατορίας).

στο Γενικό Νοσοκομείο. Απομακρύνθηκαν κατά την διάρκεια της νύχτας, τα πτώματα μεταφέρθηκαν σε απομακρυσμένα αγροκτήματα στην περιοχή Σκυλλούρας και εκεί διαμελίστηκαν, αλέστηκαν μέσα από γεωργικές μηχανές και θάφτηκαν [«τους έσπειραν» όπως είπε] στην οργωμένη γη».

Όπως προέκυψε πέντε χρόνια αργότερα, ο συγκεκριμένος Βρετανός αξιωματικός Μάρτιν Πάκκαρτ είπε δημοσίως ψέματα, αισθανόμενος πως είναι ελεύθερος να επικαλείται «την έρευνα του», την οποία όμως ουδέποτε είχε διενεργήσει.

Λίγο μετά το χρονικό από το Κανάλι 4, η Φανούλα Αργυρού¹⁵⁸ αμφισβήτησε την αυθεντικότητα αυτών των κατηγοριών και απαίτησε από το Γραφείο Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας «πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα», στα οποία ο Πάκκαρτ είχε αναφερθεί κατά την δήλωση του, συγκεκριμένα «σε κάποια επίσημα έγγραφα» και «σε μια έκθεση» που είχε τότε ετοιμάσει. Αυτά τα «σχετικά έγγραφα» δεν υπήρχαν για να τα δει κανείς.

Η αλληλογραφία της Αργυρού επεκτάθηκε στο υπουργείο Άμυνας και, μετά από πέντε χρόνια εντατικής επιμονής «να δει τα στοιχεία», ο υπουργός Εξωτερικών απάντησε ότι «εκείνα τα έγγραφα είχαν χαθεί».

Παρόλ' αυτά, στις 3 Μαΐου 1999 εμφανίστηκε άλλο άρθρο στην «THE GUARDIAN» (που επίσης είχε γραφτεί από τον καλό φίλο του Πάκκαρτ και πρώην, πλέον, αρχισυντάκτη Πήτερ Πρέστον) για να ΑΠΟΣΥΡΘΟΥΝ εκείνες οι άδικες κατηγορίες κατά των Ελληνοκυπρίων. Το κύριο γεγονός που βγήκε στην επιφάνεια μετά από το δεύτερο αυτό άρθρο είναι, ότι ο

158. Ελληνίδα Κυπρία δημοσιογράφος και συγγραφέας, γνωστή για την έγκυρη ερευνητική της εργασία.

Βρετανός αντιναύαρχος Μάρτιν Πάκκαρτ κανένα απολύτως στοιχείο είχε στην πραγματικότητα, που να τεκμηριώνει τις κατηγορίες του κατά των Ελληνοκυπρίων.

Η απόδειξη όμως, για το πόσο οι Τούρκοι χρησιμοποίησαν τις ανυπόστατες κατηγορίες του Πάκκαρτ ως κύριο πρόσχημα για να υποστηρίξουν την εισβολή του 1974, επιβεβαιώνεται από τον ίδιο τον Πήτερ Πρέστον στο ίδιο ακριβώς άρθρο:

«Προ μερικών εβδομάδων, ο Τούρκος πρέσβης στα Ηνωμένα Έθνη σε επιστολή του προς τον Κόφφι Ανάν (Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών) αναφέρθηκε στην ιστορία των 27 ασθενών, ως αποδεικτικό στοιχείο της εθνοκάθαρσης από τους Ελληνοκυπρίους, γεγονός που κατέστησε την εισβολή της Άγκυρας και τον διαμελισμό της Κύπρου αναπόφευκτα»...

Άκρως απόρρητα έγγραφα με τίτλο «Επιχειρήσεις στην Κύπρο, Δεκέμβριος 1963 - Φεβρουάριος 1964» καταχωρημένα ως «Μόνο για Γνώση του Η/Β», τα οποία το βρετανικό Εθνικό Αρχείο αποδέσμευσε αρκετά μετά από 30 χρόνια, αναφέρονται, μέρα προς μέρα, στα γεγονότα εκείνης της περιόδου. Τα έγγραφα δεν αναφέρονται καθόλου σε τέτοιες φρικαλεότητες στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Απλώς αναφέρεται, ότι στις 26 Δεκεμβρίου 1963 «στις 11:20 Τουρκάλες νοσοκόμες συνοδεύτηκαν από το Γενικό Νοσοκομείο προς την Παλιά Πόλη από στρατιωτική περίπολο (προφανώς μετά από την προσωπική διαταγή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου)».¹⁵⁹

159. Έγγραφο υπουργείου Αεροπορίας AIR 20/11426.

Κεφάλαιο Δ: Η Εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο, Ιούλιος & Αύγουστος 1974

Δ1: «Συμπατριώτες Προσοχή»¹⁶⁰

«Συμπατριώτες προσοχή: Στην ειδική έκδοση μας της περασμένης Τρίτης, δημοσιεύσαμε ανταποκρίσεις αναφορικά με τις κτηνώδεις επιθέσεις των εισβολέων Τούρκων εναντίον του ειρηνικού λαού της Κερύνειας. Βανδαλισμοί και εγκληματικές επιθέσεις που προκαλούν ντροπή στον πολιτισμένο κόσμο του 20^{ου} αιώνα.

Ο σαδιστικός βιασμός γυναικών κάθε ηλικίας, οι κτηνώδεις ακρωτηριασμοί ανθρώπων, των οποίων το μοναδικό 'έγκλημα' είναι η ελληνική τους καταβολή, ο διά της βίας εξαναγκασμός χιλιάδων ειρηνικών χωρικών να εγκαταλείψουν κι να εκκενώσουν πλήρως τα χωριά τους και τις πόλεις για να σωθούν από τους βάρβαρους βομβαρδισμούς και τους βανδαλισμούς των εισβολέων, έχουν προβληθεί από τον βρετανικό και ξένο Τύπο με τα μελανότερα χρώματα. Αυτές οι ενέργειες έχουν καταδικαστεί από κάθε έντιμο και δημοκρατικό άνθρωπο.

Η συντακτική επιτροπή της εφημερίδας «ΤΟ ΒΗΜΑ» εκφράζει ειλικρινή αισθήματα προς τις χιλιάδες των αναγνωστών και υποστηρικτών μας [...] και ενώνει την φωνή της με όλους εκείνους τους ειλικρινείς ανθρώπους που αγαπούν την Κύπρο και τον ιστορικό λαό της, μισούν τον φασισμό, τον ιμπεριαλισμό και την

160. Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», Λονδίνο, Πέμπτη 8 Αυγούστου 1974.

εθνική καταπίεση και εργάζονται για την απόσυρση όλων των ξένων στρατευμάτων από την Κύπρο, την αποκατάσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας [...] και την αποκατάσταση της ανεξαρτησίας, της εδαφικής και κυριαρχικής ακεραιότητας της Κύπρου, για την διάσωση της πατρίδας μας».

Δ2: Εφημερίδα THE SUN «ΒΑΡΒΑΡΟΙ – Ντροπή τους»¹⁶¹

«Ο αρραβωνιαστικός μου και έξι άλλοι άνδρες πυροβολήθηκαν και σκοτώθηκαν. Οι Τούρκοι στρατιώτες γελούσαν μαζί μου και μετά με βίασαν.»
– ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑ ΚΟΠΕΛΑ 20 ΕΤΩΝ

«Οι Τούρκοι στρατιώτες απέκοψαν τα χέρια και τα πόδια του πατέρα μου. Μετά, τον πυροβόλησαν μπροστά στα μάτια μου.» – ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ 32 ΕΤΩΝ

«Πυροβόλησαν και σκότωσαν τους άνδρες. Η σύζυγος φίλου μου είπε 'Γιατί να ζήσω χωρίς τον άνδρα μου;' Ένας στρατιώτης την πυροβόλησε στο κεφάλι.» – ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΣ 51 ΕΤΩΝ

ΤΡΟΜΑΚΤΙΚΗ ιστορία θηριωδιών προέκυψε σήμερα, από τους Τούρκους εισβολείς στην Κύπρο. Την διηγήθηκαν θρηνώντας Ελληνοκύπριοι χωρικοί, οι οποίοι διασώθηκαν από στρατιώτες των Ηνωμένων Εθνών.

ΜΙΛΗΣΑΝ για βάρβαρους βιασμούς υπό την απειλή όπλου [...]

161. Τίτλος πρώτης σελίδας, εφημερίδα «THE SUN», Λονδίνο, 5 Αυγούστου 1974. Βασισμένο σε ανταπόκριση από την Κύπρο του δημοσιογράφου της SUN Ίαν Γουόκερ.

και για απειλές άμεσης εκτέλεσης εάν υπήρχε αντίσταση.

ΜΙΛΗΣΑΝ για την θέα των αγαπημένων τους να βασανίζονται και να πυροβολούνται.

Οι χωρικοί είναι από το Τριμίθι, το Κάρμι και τον Άγιο Γεώργιο, τρεις γεωργικές κοινότητες δυτικά της πόλης της Κερύνειας, που ήσαν ακριβώς στον δρόμο που ακολούθησε ο τουρκικός στρατός.

Είχαν παγιδευτεί με την έναρξη των εχθροπραξιών πριν από δύο εβδομάδες και μόνο τώρα μπόρεσαν τα Ηνωμένα Έθνη να τους μεταφέρουν στην Λευκωσία. Και σήμερα, σ' ένα ορφανοτροφείο της Λευκωσίας, μου διηγήθηκαν τις εμπειρίες τους, απλά και χωρίς δισταγμό.

Μια 20χρονη κοπέλα, που φορούσε ένα όμορφο ασπροκίτρινο φόρεμα και καθόταν κάτω από μια ζωγραφιά του Ιησού Χριστού που φύλαγε το κοπάδι του, μου περιέγραψε τον τρόπο που την βίασαν.

Επισκεπτόταν τον αρραβωνιαστικό της, ο οποίος εργαζόταν σε ξενοδοχείο της Κερύνειας, όταν έγινε η επίθεση των Τούρκων. Τις πρώτες 24 ώρες κρυβόταν με άλλους χωρικούς σ' ένα στάβλο, μέχρι που τους ανακάλυψαν Τούρκοι στρατιώτες. Είδε με τα μάτια της να εκτελούνται εν ψυχρώ ο αρραβωνιαστικός της και έξι άλλοι άνδρες, λίγα λεπτά μετά που τους είχαν υποσχεθεί ότι δεν θα τους έβλαπταν. Είπε:

«Μετά τους πυροβολισμούς, ένας Τούρκος στρατιώτης με άρπαξε και με τράβηξε σ' ένα χαντάκι. Αντιστάθηκα και προσπάθησα να διαφύγω, αλλά με έριξε στο έδαφος. Ξέσκισε τα ρούχα μου μέχρι την μέση μου. Τότε άρχισε να γδύνεται και ο ίδιος.

Ένας άλλος Τούρκος στρατιώτης που μας κοίταζε, κρατούσε στα χέρια του ένα μωρό 9 μηνών και, στην

προσπάθεια μου να σωθώ, φώναξα ότι το μωρό ήταν δικό μου. Γέλασαν μαζί μου και πέταξαν το μωρό στο έδαφος. Τότε βιάστηκα και σε λίγο λιποθύμησα.

Όταν βρήκα τις αισθήσεις μου, είδα 15 άλλους στρατιώτες να στέκονται γύρω μου και να κοιτάζουν. Ο πρώτος μου αφαιρούσε το ρολόι και την βέρα μου. Οι υπόλοιποι ετοιμάζονταν να με βιάσουν, όταν ένας απ' όλους έφερε αντίρρηση και τους είπε να μην είναι ζώα.

Δεν θα τον ξεχάσω ποτέ αυτόν που με γλίτωσε. Ήταν πολύ διαφορετικός από τους άλλους, έμοιαζε περισσότερο με Άγγλο, με ξανθά μαλλιά και γαλανά μάτια. Μου μίλησε αγγλικά. Με βοήθησε να σηκωθώ και μου είπε 'όλα τώρα είναι εντάξει'.

Οι άλλοι προσπάθησαν να τον σταματήσουν, αλλά τράβηξε το όπλο του, περάσαμε ανάμεσα τους και με παρέδωσε ξανά στις άλλες γυναίκες.

Όταν μετά από μερικές ώρες συνήλθα, πήγα προς τους θάμνους που είχαν καεί από τον βομβαρδισμό και πασάλειψα το πρόσωπο και τα χέρια μου με κάρβουνα, για να είμαι αποκρουστική και να μην μου ξανακάμουν τα ίδια.»

Η κοπέλα αισθανόταν πολύ ντροπιασμένη για να αποκαλύψει το όνομα της και πρόσθεσε:

«Δεν μπορώ να περιγράψω με λόγια την φρίκη που νοιώθω γι' αυτό που μου συνέβη. Πιστεύω πως θα προτιμούσα να με είχαν σκοτώσει.»

Η κυρία Έλενα Ματεΐδου, 28 ετών, ξύπνησε από Τούρκους στρατιώτες στο Τριμίθι. Είπε:

«Ο σύζυγος και ο πατέρας μου διατάχθηκαν να

βγάλουν όλα τα ρούχα τους και μας πήραν κάτω, σ' ένα ξεροπόταμο. Τότε οι στρατιώτες ξεχώρισαν τις γυναίκες και τα παιδιά και μας συνόδεψαν πίσω από κάποια ελαιόδεντρα. Άκουσα μια ομοβροντία πυροβολισμών και κατάλαβα ότι είχαν σκοτωθεί.

Αργότερα μας πήραν πίσω στο χωριό με τα χέρια δεμένα πίσω. Δυο στρατιώτες με πήραν σ' ένα δωμάτιο εγκαταλελειμμένου σπιτιού και με βίασαν. Ο ένας κρατούσε ένα όπλο στραμμένο στο κεφάλι μου ενώ με βίαζε και μου είπε 'εάν αντιστεκόμουν θα πυροβολούσε'. Μετά, ένα στρατιώτης μου έβγαλε την βέρα και την φόρεσε ο ίδιος.

Είδα μια άλλη γυναίκα, να την τραβούν σ' ένα δωμάτιο μπάνιου και να την βιάζουν.

Αργότερα, επέστρεψα στον ελαιώνα και βρήκα τα πτώματα του συζύγου και του πατέρα μου, μαζί με πέντε άλλους άνδρες. Ο πατέρας μου είχε μαχαιρωθεί και ο σύζυγος μου είχε πυροβοληθεί στην κοιλιά.

Αργότερα, στρατιώτες των Ηνωμένων Εθνών έφεραν φαγητό για τους χωρικούς. Οι Τούρκοι το πήραν και το έφαγαν οι ίδιοι.»

Μια άλλη γυναίκα, η οποία υπήρξε υποψήφιο θύμα βιασμού, ήταν η 32χρονη δεσποινίδα Φρόσα Μειτάνη. Είπε:

«Όταν είδα το τι γινόταν, έτρεξα όσο πιο γρήγορα μπορούσα. Είδα τους στρατιώτες να με σημαδεύουν, αλλά ήμουν πολύ φοβισμένη για να νοιαστώ. Κρύφτηκα στους ελαιώνες και προσπάθησα να επιστρέψω εκεί που με είχαν χωρίσει από τον πατέρα μου. Παρακολουθούσα μέσα από τους θάμνους την ώρα που του απέκοψαν τα χέρια και τα πόδια κάτω από τα γόνατα με ένα δίκοπο μαχαίρι.

Στην αρχή φώναζε από τον πόνο και τους χτυπούσε με τις γροθιές του, αλλά μετά σιώπησε και δεν άρθρωνε λέξη. Τότε τον πυροβόλησαν στο στομάχι, ενώ εγώ παρακολουθούσα.»

Ο γεωργός Χρίστος Σάββα Δράκος, 51 ετών, είδε να εκτελούνται η σύζυγος και οι δύο γιοι του. Είπε:

«Πότιζα το περβόλι μου όταν άρχισαν οι εκρήξεις από τις βόμβες. Όλο το χωριό προσπαθήσαμε να διαφύγουμε μέσα από τις φυτείες και τους ποταμούς, αλλά οι Τούρκοι μας έπιασαν και παραδοθήκαμε. Μας ερεύνησαν και όλοι είμαστε άοπλοι.

Τότε άρχισαν οι πυροβολισμοί. Στην αρχή ήταν βολή κατά βολή και άκουσα τον 16χρονο γιο μου Γιώργο να λέει με ήρεμη φωνή ‘Παπά μου, με πυροβόλησαν’. Τον τράβηξα κάτω και πέρασα πίσω από ένα βράχο. Πέθανε εκεί, μέσα στα χέρια μου.

Οι πυροβολισμοί τράβηξαν την προσοχή ενός αξιωματικού, που έτρεξε να δει τι συνέβαινε. Θύμωσε με τους άντρες του και τους διέταξε να σταματήσουν.

Η σύζυγος και ο άλλος γιος μου Νίκος, που ήταν μόνο 13 ετών, ήσαν νεκροί.

Η σύζυγος ενός φίλου μου ήταν πολύ άσχημα τραυματισμένη και είπε προς τον αξιωματικό ‘Γιατί να ζήσω χωρίς τον άνδρα μου; Σκοτώστε με’.

Ο αξιωματικός έφυγε ανασηκώνοντας τους ώμους και ένας στρατιώτης την πυροβόλησε στο κεφάλι.»

Εάν οι τουρκικές αρχές αρνηθούν αυτές τις κατηγορίες, εγώ θα θυμούμαι το τραβηγμένο πρόσωπο εκείνου του ηλικιωμένου που καθόταν με φρίκη στη γωνία, με το σώμα του να τρέμει από αναφιλητά. Αυτός ο ηλικιωμένος άνδρας δεν ήταν

ηθοποιός ή κάποιος που τον είχαν διατάξει να πει ψέματα για λόγους προπαγάνδας. Ήταν ένας αξιολύπητος φτωχός άνθρωπος, που είχε χάσει όλα όσα είχε ποτέ αποκτήσει ή αγαπήσει στον κόσμο.

Ο διευθυντής ξενοδοχείου Βασίλειος Ευθυμίου ήταν ο μόνος που επέζησε, από μια ομάδα ανδρών που συνέλαβαν οι Τούρκοι. Είπε:

«Διαχώρισαν τους άνδρες από τις γυναίκες και σκότωσαν 12 άνδρες. Οι σκοτωμένοι ήσαν από ένα αγόρι 12 ετών μέχρι ένα 90χρονο γέροντα.»

Ο γαμπρός του πυροβολήθηκε και σκοτώθηκε, ενώ κρατούσε στα χέρια του την 4χρονη κορούλα του Ευθυμίου, την Στέλλα. Σήμερα, η Στέλλα μου έδειξε που την χτύπησε μια σφαίρα στον μηρό.

Ο Ευθυμίου σώθηκε τρέχοντας, αφού πρώτα άρπαξε την άλλη κόρη του, την 2χρονη Χάριαν. Είπε:

«Έτρεξα, μέχρι που τα πόδια μου δεν με σήκωναν πλέον κι έπεσα. Αργότερα, κατάφερα να επιστρέψω στο χωριό, όπου όλες οι γυναίκες έτρεμαν από φόβο και σοκ. Παρέδωσα την κόρη μου στην σύζυγο μου και είπα ότι πρέπει να διασώσω τον εαυτό μου.»

Κρύφτηκα για επτά μερόνυχτα σ' ένα βαθύ πηγάδι στο αγρόκτημα της αδελφής μου, καθισμένος σε μια μικρή μπάρα με τα πόδια μου στο νερό. Όταν απόκαμα, βγήκα έξω.»

Ο Ευθυμίου και η 37χρονη σύζυγος του Ελένη διεύθυναν το ξενοδοχείο Mermaid, στην παραλία Έξι Μίλι της Κερύνειας, ένα δημοφιλές ξενοδοχείο με Βρετανούς τουρίστες.

Ο πρόεδρος της Κύπρου Γλαύκος Κληρίδης πήγε σήμερα στην Αθήνα και κατηγόρησε τα τουρκικά στρατεύματα για

μαζικούς φόνους και βιασμούς. Ισχυρίστηκε επίσης, ότι περίπου 20.000 Έλληνες εκδιώχθηκαν δια της βίας από τα σπίτια τους στην περιοχή Κερύνειας.

Οι Τούρκοι εξέδωσαν ανακοινωθέν, αρνούμενοι. Ένας εκπρόσωπος είπε:

«Οι τουρκικές στρατιωτικές αρχές αρνούνται τις κατηγορίες για εκτελέσεις και άλλες θηριωδίες από τα τουρκικά στρατεύματα, σε οποιαδήποτε περιοχή που ευρίσκεται υπό τουρκική κατοχή.»

Δ3: Οι βιασμοί Ελληνοκυπρίων νεαρών κοριτσιών, μητέρων και γιαγιάδων

Επειδή τα νοσοκομεία της Δημοκρατίας δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στον μεγάλο αριθμό των θυμάτων των κατ' επανάληψη βιασμών από τους Τούρκους, ο προεδρεύων της Δημοκρατίας Γλαύκος Κληρίδης ζήτησε, μέσω του εκπροσώπου του διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, την βοήθεια των ιατρικών λειτουργιών των βρετανικών βάσεων.

Αφού πρώτα συμβουλευτήκαν το Λονδίνο και θεσπίστηκε η δέουσα νομοθεσία, ούτως ώστε να προστατευθούν οι ιατρικοί λειτουργοί που θα εμπλέκοντο στην περίθαλψη και τις εκτρώσεις, στις 22 Οκτωβρίου 1974 άρχισε η παροχή ιατρικής βοήθειας στο νοσοκομείο Princess Mary στο Ακρωτήρι.

Στις 14 Οκτωβρίου 1974, οι βρετανικές βάσεις στην Κύπρο απέστειλαν προς το Γραφείο Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας στο Λονδίνο, το ακόλουθο επείγον τηλεγράφημα:

«Έχουμε προσεγγιστεί από τον επί κεφαλής της αποστολής του Ερυθρού Σταυρού Ζουγκέρ, ο οποίος ενήργησε με την κοινή έγκριση των Ντενκτάς και Κληρίδη, με το αίτημα της παροχής βοήθειας στην

περίθαψη Ελληνοκυπρίων γυναικών που βιάσθηκαν από τους Τούρκους. Οι δύο ηγέτες έχουν συμφωνήσει ότι γυναίκες-θύματα και των δύο πλευρών θα πρέπει να επιστρέψουν με τις οικογένειες τους στην δική τους κοινότητα για εξέταση, περίθαψη και απόλυση. Μέχρι στιγμής, υπάρχουν μόνο δύο περιπτώσεις Τουρκοκυπρίων, για τις οποίες ο Ντενκτάς είναι πεπεισμένος ότι μπορούν να αντιμετωπιστούν διακριτικά στον Βορρά».¹⁶²

Οι Ελληνοκύπριες γυναίκες που βιάσθηκαν από τους Τούρκους ήσαν χιλιάδες και ο αριθμός των αναγκαιών εκτρώσεων ανήλθε σχεδόν στις χίλιες.

Δ4: «Τουρκικές θηριωδίες: Τι αποκαλύπτει απόρρητη έκθεση»¹⁶³

Η εφημερίδα «THE SUNDAY TIMES» του Λονδίνου, έχοντας εξασφαλίσει αντίγραφο απόρρητης έκθεσης του Συμβουλίου της Ευρώπης που εύρισκε την Τουρκία ένοχη για την παραβίαση επτά άρθρων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δημοσίευσε πρωτοσέλιδη μια βαριά και ογκώδη κατηγορία κατά της κυβέρνησης της για φόνους, βιασμούς και λεηλασίες από τα τουρκικά στρατεύματα στην Κύπρο, κατά την διάρκεια και μετά από την τουρκική εισβολή του 1974.

Σε αποκλειστικό άρθρο με τίτλο «Τουρκικές θηριωδίες: Τι αποκαλύπτει απόρρητη έκθεση» και παρά την μανιώδη αντίδραση της τουρκικής κυβέρνησης, η εφημερίδα δημοσίευσε αποσπάσματα της έκθεσης.

162. Έγγραφο Υπουργείου Αεροπορίας AIR 20/12651.

163. Εφημερίδα «THE SUNDAY TIMES», Λονδίνο 23 Ιανουαρίου 1977.

Υπότιτλος: «Τα τρομερά μυστικά της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο»

Η άθλια κατάσταση στην Κύπρο, με το 40% της νήσου υπό την συνεχιζόμενη κατοχή των τουρκικών στρατευμάτων που εισέβαλαν το καλοκαίρι του 1974, είναι καλά γνωστή. Όμως, ποτέ μέχρι τώρα λέχθηκε όλη η ιστορία του τι έγινε κατά την διάρκεια και μετά από την εισβολή. Αυτό το άρθρο βασίζεται στην απόρρητη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Για προφανείς λόγους, από το άρθρο απαλείφθηκαν τα ονόματα των μαρτύρων που κατέθεσαν στην Επιτροπή.

ΤΟ ΑΡΘΡΟ

1. Φόνοι

Σχετικό Άρθρο της Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:
«Το δικαίωμα επί της ζωής όλων θα προστατεύεται από τον νόμο».

Κατηγορία εκ μέρους των Ελληνοκυπρίων: Ο τουρκικός στρατός επιδόθηκε σε συστηματικές εκτελέσεις πολιτών, που καμία σύνδεση είχαν με τις πολεμικές δραστηριότητες.

Η τουρκική υπεράσπιση: Καμία, εκτός από την αμφισβήτηση της δικαιοδοσίας.

Μαρτυρία που κατατέθηκε στην Επιτροπή:

Η μάρτυρας κυρία Κ. είπε ότι «στις 22 Ιουλίου 1974, την δεύτερη μέρα της τουρκικής εισβολής, η ίδια και μια ομάδα χωρικών από το χωριό Ελιά συνελήφθησαν όταν, φεύγοντας λόγω του βομβαρδισμού, προσπαθούσαν να φθάσουν στα βουνά. Οι 12 άνδρες που συνελήφθησαν ήταν πολίτες. Διαχωρίστηκαν από τις γυναίκες και

πυροβολήθηκαν και σκοτώθηκαν μπροστά στα μάτια των γυναικών, με διαταγή Τούρκου αξιωματικού. Μερικοί από τους άνδρες κρατούσαν στα χέρια τους παιδιά, τρία από τα οποία τραυματίστηκαν.»

Γραπτές δηλώσεις αναφέρονται σε δύο ακόμα ομαδικές εκτελέσεις, αυτόπτες μάρτυρες μίλησαν για τον θάνατο πέντε ανδρών, τριάντα Ελληνοκύπριοι στρατιώτες που αιχμαλωτίστηκαν εκτελέστηκαν από εκείνους που τους συνέλαβαν.

Ο μάρτυρας Σ. κατέθεσε για δύο άλλες περιπτώσει ομαδικών εκτελέσεων στο χωριό Παλαίκυθρο. Σε κάθε περίπτωση, 30-40 αιχμάλωτοι στρατιώτες που είχαν παραδοθεί στους προελαύνοντες Τούρκους, πυροβολήθηκαν και σκοτώθηκαν. Στην δεύτερη περίπτωση, ο μάρτυρας είπε ότι «οι στρατιώτες μεταφέρονταν στις καμίνους του χωριού, όπου τους εκτελούσαν και τους έκαιγαν, για να μην μείνουν στοιχεία του τι συνέβη».

Ο μάρτυρας Χ. ένας γιατρός, ανέφερε ότι «δεκαεπτά μέλη δύο γειτονικών οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων δέκα γυναικών και πέντε παιδιών ηλικίας μεταξύ 2 και 9 ετών, εκτελέστηκαν εν ψυχρώ στο χωριό Παλαίκυθρο».

Στις σημειώσεις του γιατρού περιγράφονται και άλλα στοιχεία των εκτελέσεων. Περιλαμβάνουν:

- Εκτέλεση από Τούρκους στρατιώτες οκτώ αιχμαλώτων πολιτών στην περιοχή του χωριού Πραστειό, μία ημέρα μετά από την κατάπαυση του πυρός, στις 16 Αυγούστου 1974.
- Εκτέλεση από Τούρκους στρατιώτες πέντε άοπλων Ελληνοκυπρίων στρατιωτών, που κατάφυγαν σε

σπίτι στο χωριό Βόνη.

- Πυροβολισμό πέντε γυναικών, από τις οποίες η μία επέζησε προσποιούμενη ότι ήταν νεκρή.

Περαιτέρω μαρτυρία, η οποία εξασφαλίστηκε σε προσφυγικούς καταυλισμούς υπό την μορφή γραπτής κατάθεσης, περιέγραφε εκτελέσεις πολιτών σε σπίτια, δρόμους ή χωράφια, καθώς και εκτελέσεις ανθρώπων που είχαν συλληφθεί ή κρατούντο. Οκτώ καταθέσεις περιέγραφαν εκτέλεση αιχμαλώτων στρατιωτών και πέντε καταθέσεις αναφέρονταν σε μαζικό τάφο που βρέθηκε στο χωριό Δερύνεια.

Η ετυμηγορία της Επιτροπής: Με δεκατέσσερις ψήφους έναντι μίας, η Επιτροπή κατέληξε ότι υπήρξαν «ισχυρές ενδείξεις παραβίασης του Άρθρου 2 και έγιναν εκτελέσεις σε μεγάλη κλίμακα».

2. Βιασμοί

Σχετικό Άρθρο της Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:
«Ουδείς θα υπόκειται σε βασανιστήρια ή σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.»

Κατηγορία εκ μέρους των Ελληνοκυπρίων: Τα τουρκικά στρατεύματα ευθύνονταν για μαζικούς και κατ' επανάληψη βιασμούς γυναικών κάθε ηλικίας, από 12 μέχρι 71 ετών, μερικές φορές σε τέτοιο βαθμό, ώστε τα θύματα να υποφέρουν από αιμορραγίες ή να γίνονται ψυχικά ράκη. Σε κάποιες περιοχές, ασκήθηκε υποχρεωτική πορνεία, με την συγκέντρωση όλων των γυναικών και κοριτσιών ενός χωριού σε ξεχωριστά δωμάτια, όπου τις βίαζαν κατ' επανάληψη.

Σε κάποιες περιπτώσεις, βιάστηκαν κατ' επανάληψη μέλη της ίδιας οικογένειας, μερικές μπροστά στα μάτια

των παιδιών τους. Σε άλλες περιπτώσεις, γυναίκες βιάστηκαν κτηνωδώς δημοσίως.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι βιασμοί συνοδεύονταν από κτηνώδη συμπεριφορά, όπως βίαιο ξυλοδαρμό και σοβαρό τραυματισμό των θυμάτων, κτυπήματα του κεφαλιού στο έδαφος και σφίξιμο του λαιμού μέχρι του σημείου ασφυξίας.

Σε μερικές περιπτώσεις, τις απόπειρες βιασμού ακολουθούσε μαχαίρωμα ή εκτέλεση των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων εγκύων και διανοητικά καθυστερημένων γυναικών.

Μαρτυρία που κατατέθηκε στην Επιτροπή:

Η μαρτυρία των γιατρών Κ. και Χ., οι οποίοι εξέτασαν τα θύματα, μαρτυρία αυτοπτών και αυτήκων μαρτύρων και γραπτές καταθέσεις από 41 ισχυριζόμενα θύματα.

Ο γιατρός Χ. είπε ότι «επιβεβαίωσε βιασμό σε 70 περιπτώσεις», περιλαμβανομένων:

- Μιας διανοητικά καθυστερημένης κοπέλας 24 ετών, η οποία βιάστηκε στο σπίτι της από 20 στρατιώτες. Όταν άρχισε να ουρλιάζει, την πέταξαν από το παράθυρο του δευτέρου ορόφου. Υπέστη κάταγμα της σπονδυλικής στήλης και παρέλυσε.
- Μία ημέρα μετά από την άφιξη τους στο χωριό Βόνη, οι Τούρκοι πήραν κορίτσια σε γειτονικό σπίτι και τις βίασαν.
- Γυναίκα από το χωριό Βόνη βιάστηκε σε τρεις περιπτώσεις, από τέσσερα πρόσωπα την κάθε φορά. Έμεινε έγκυος.
- Κορίτσι από το χωριό Παλαίκυθρο, την οποία

κρατούσαν με άλλους σε σπίτι, μεταφέρθηκε έξω υπό την απειλή όπλου και βιάστηκε.

- Στο χωριό Ταύρου, Τούρκοι στρατιώτες προσπάθησαν να βιάσουν μια 17χρονη μαθήτρια. Αντιστάθηκε και εκτελέστηκε.
- Γυναίκα από το χωριό Γύψου ανέφερε στον γιατρό Χ., ότι οι Τούρκοι κρατούσαν σαν πόρνες 25 κορίτσια στο χωριό Μαραθόβουνο.

Άλλος μάρτυρας είπε, ότι «η σύζυγος του βιάστηκε στην παρουσία των παιδιών τους».

Ο μάρτυρας Σ. ανέφερε την περίπτωση 25 κοριτσιών, οι οποίες παραπονέθηκαν σε Τούρκους αξιωματικούς για τον βιασμό που είχαν υποστεί και βιάστηκαν ξανά από τους αξιωματικούς.

Ένας άνδρας ανέφερε ότι «η σύζυγος του, αντιστεκόμενη στον βιασμό, μαχαιρώθηκε στον λαιμό». Η 6 ετών εγγονή του είχε μαχαιρωθεί και σκοτωθεί από Τούρκους στρατιώτες που προσπαθούσαν να την βιάσουν.

Μάρτυρας του Ερυθρού Σταυρού είπε, ότι «τον Αύγουστο του 1974 και ενώ τα τηλέφωνα στο νησί ακόμα λειτουργούσαν, η Κοινότητα Ερυθρού Σταυρού έλαβε τηλεφωνήματα που ανέφεραν βιασμούς».

Επίσης, ο Ερυθρός Σταυρός περιέθαλψε 38 γυναίκες που απελευθερώθηκαν από τα στρατόπεδα κράτησης των χωριών Βόνη και Γύψου. Είχαν βιαστεί όλες, μερικές στην παρουσία των συζύγων και παιδιών τους. Άλλες είχαν βιαστεί επανειλημμένα ή κλείστηκαν σε σπίτια, που επισκέπτονταν συχνά Τούρκοι στρατιώτες.

Αυτές οι γυναίκες μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο Ακρωτηρίου, στην περιοχή της αγγλικής βάσης, όπου

τις περιέθαλψαν. Τρεις βρέθηκαν να εγκυμονούν. Έγινε επίσης αναφορά σε αριθμό εκτρώσεων που διενεργήθηκαν στην βάση.

Η ετυμηγορία της Επιτροπής: Με δώδεκα ψήφους έναντι μίας, η Επιτροπή κατέληξε ότι «τα περιστατικά βιασμού, όπως περιγράφηκαν στις υπό αναφορά περιπτώσεις, συνιστούν ‘απάνθρωπη μεταχείριση’ σε παραβίαση του Άρθρου 3, για τα οποία η Τουρκία είναι υπεύθυνη βάσει της συνθήκης».

3. Βασανιστήρια

Σχετικό Άρθρο της Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Το ίδιο, που καλύπτει και τα πιο πάνω περί «βιασμού».

Κατηγορία εκ μέρους των Ελληνοκυπρίων: Κατά την διάρκεια της κράτησης τους από τον τουρκικό στρατό, εκατοντάδες άνθρωποι, περιλαμβανομένων παιδιών, γυναικών και συνταξιούχων, υπήρξαν θύματα συστηματικών βασανιστηρίων και βαρβαρότητας και εξευτελιστικής μεταχείρισης. Σύμφωνα με τις κατηγορίες, μερικές φορές τους ξυλοκοπούσαν μέχρι του σημείου μόνιμης αναπηρίας. Πολλοί υπέστησαν μαστίγωση, σπάσιμο των δοντιών, κτυπήματα της κεφαλής στους τοίχους, κτυπήματα με ηλεκτροφόρα ρόπαλα, σβήσιμο τσιγάρων στο δέρμα, πήδημα και βίαιο πάτημα του στήθους και των χεριών, περίχυση με βρώμικα υγρά, τρύπημα με ξιφολόγχη κλπ.

Ελέχθη, ότι πολλοί έτυχαν τέτοιας κακοποίησης, που κατάντησαν διανοητικά και φυσικά ράκη. Αναφέρθηκε, ότι οι θηριωδίες μεγιστοποιήθηκαν μετά από την κατάπαυση του πυρός. Πράγματι, οι πλείστες των ενεργειών που περιγράφηκαν, διαπράχθηκαν σε περίοδο που οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις δεν εμπλέκοντο

σε οποιαδήποτε πολεμική επιχείρηση.

Μαρτυρία που κατατέθηκε στην Επιτροπή:

Κύριος μάρτυρας ήταν ένα δάσκαλος, ένας από τους 2.000 Ελληνοκυπρίους που μεταφέρθηκαν στην Τουρκία. Δήλωσε, ότι ο ίδιος και οι συγκρατούμενοι του κτυπήθηκαν επανειλημμένα μετά από την σύλληψη τους, κατά την μεταφορά τους στα Άδανα (Τουρκία) και κατά την φυλάκιση τους στα Άδανα και την Αμάσεια.

Στο πλοίο προς την Τουρκία: «Εκείνη, ήταν ακόμα μια ώρα φοβερού ξυλοδαρμού και πάλι. Είμαστε διαρκώς δεμένοι. Έχασα την αίσθηση της αφής. Δεν μπορούσα να αισθανθώ οτιδήποτε για περίπου δύο ή τρεις μήνες. Κάθε φορά που ζητούσαμε νερό ή μιλούσαμε, μας χτυπούσαν».

Φθάνοντας στα Άδανα: «τότε, ένα προς ένα, μας οδήγησαν στις φυλακές, μέσω ενός μεγάλου διαδρόμου. Διασχίζοντας εκείνο τον διάδρομο, ήταν ακόμα μια φοβερή εμπειρία. Υπήρχαν κάπου 100 στρατιώτες και από τις δύο πλευρές, οι οποίοι με ξύλα, ρόπαλα και με τις γροθιές τους, χτυπούσαν τον καθένα μας, μέχρι που να φθάσει στο τέλος του διαδρόμου. Εγώ χτυπήθηκα τουλάχιστο 50 φορές, μέχρι που να φθάσω στο άλλο άκρο».

Στα Άδανα, όποιος ζητούσε να δει γιατρό τον χτυπούσαν. «Το ξύλο ήταν στην ημερήσια διάταξη καθημερινά. Υπήρχαν ένας ή δύο πολύ καλοί, πολύ ευγενικοί άνθρωποι, οι οποίοι όμως φοβόντουσαν, όπως μας έλεγαν, να δείξουν την καλοσύνη τους».

Ο μάρτυρας Π. μίλησε:

- Για συγκρατούμενο του, που τον κλώτσησαν στο στόμα. Έχασε αριθμό δοντιών «και η κάτω σιαγόνα του πετάχτηκε έξω κομματιασμένη».
- Για Τούρκο αξιωματικό, μαθητή του καράτε, που έκανε καθημερινά εξάσκηση χτυπώντας κρατούμενους.
- Για συγκρατούμενους του, που τους κρέμασαν για ώρες από τα πόδια, πάνω από την τρύπα αποχωρητηρίου.
- Για άλλο Τούρκο ανθυπολοχαγό, που συνήθιζε να τρυπά όλους τους κρατούμενους με βελόνα όταν τους έβγαζαν στην αυλή.

Ο γιατρός Χ. κατέθεσε ότι, κατά την επιστροφή τους στην Κύπρο, οι κρατούμενοι ήσαν σε κατάσταση εξάντλησης. Σε εννέα περιπτώσεις εξακρίβωσε σημάδια τραυμάτων.

Ο γιατρός έδωσε μια γενική περιγραφή των συνθηκών στα Άδανα και σε στρατόπεδα κράτησης στην Κύπρο, όπως του τα περιέγραψαν πρώην αιχμάλωτοι:

- Το φαγητό αποτελείτο από ένα όγδοο ενός καρβελιού ψωμί την ημέρα και, κάποτε, ελιές.
- Υπήρχαν δύο κουβάδες με νερό και δύο κύπελλα που ουδέποτε καθαρίζονταν, από τα οποία έπρεπε να πιούν περίπου 1.000 άνθρωποι.
- Τα αποχωρητήρια ήσαν βρωμερά και περιττώματα εκχύνονταν από τις λεκάνες.
- Τα δάπεδα ήσαν καλυμμένα με περιττώματα και ούρα.

- Στα Άδανα, κρατούσαν σε ένα κελί 76 φυλακισμένους, παρέχοντας τρεις πετσέτες και ένα σαπούνι για κάθε οκτώ άτομα τον μήνα, για να καθαρίζονται οι ίδιοι και ο ρουχισμός τους.
- Ένας κρατούμενος υποχρεώθηκε να αποκόψει τα δάχτυλα του ποδιού του με ξυράφι, ως αποτέλεσμα της κακοποίησης. Είχε συλληφθεί στην Άχνα με έναν ακόμα άνδρα και είχαν χτυπηθεί με σκληρά αντικείμενα. Όταν ζήτησε ένα ποτήρι νερό, του έδωσαν ένα ποτήρι γεμάτο ούρα. Τότε, του πάτησαν τα δάχτυλα μέχρι που μελάνιασαν, τα οποία πρήστηκαν και, τελικά, προσβλήθηκαν από γάγγραινα. Ο άλλος άνδρας λέχθηκε ότι είχε μεταφερθεί σε νοσοκομείο της Λευκωσίας, όπου συγκατατέθηκε να του αποκοπούν τα πόδια. Δεν επέζησε της εγχείρησης.

Κατά τον μάρτυρα Σ, «εκατοντάδες Ελληνοκύπριοι ξυλοκοπήθηκαν και δωδεκάδες εκτελέστηκαν. Σε μερικές περιπτώσεις τους έκοψαν τα αυτιά, όπως στην περίπτωση των χωριών Παλαίκυθρο και Τραχώνι».

Η ετυμηγορία της Επιτροπής: Με δώδεκα ψήφους έναντι μίας, η Επιτροπή κατέληξε ότι, σε αριθμό περιπτώσεων, οι αιχμάλωτοι είχαν φυσικώς κακοποιηθεί από Τούρκους στρατιώτες. «Αυτές οι ενέργειες κακοποίησης προκάλεσαν πολλούς τραυματισμούς και, τουλάχιστο σε μία περίπτωση, τον θάνατο του θύματος. Λόγω της αγριότητας τους, συνιστούν 'απάνθρωπη μεταχείριση' όπως την εννοεί το Άρθρο 3, για την οποία, βάσει της συνθήκης, ευθύνεται η Τουρκία».

4. Λεηλασίες

Σχετικό Άρθρο της Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:

«Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα της ειρηνικής απόλαυσης της ιδιοκτησίας του».

Κατηγορία εκ μέρους των Ελληνοκυπρίων: Σε όλες τις τουρκοκρατούμενες περιοχές, ο τουρκικός στρατός προέβη σε συστηματική λεηλασία των ελληνοκυπριακών σπιτιών και επιχειρηματικών υποστατικών.

Μαρτυρία που κατατέθηκε στην Επιτροπή:

Ο Μάρτυρας Κ. περιέγραψε την λεηλασία της πόλης της Κερύνειας: «Κατά την πρώτη μέρα, η λεηλασία των καταστημάτων έγινε από τον στρατό και αφορούσε βαριά αντικείμενα, όπως ψυγεία, πλυντήρια, συσκευές τηλεοράσεως κλπ. Για εβδομάδες μετά την εισβολή, έβλεπα να φορτώνονται τα κλεμμένα αντικείμενα σε πλοία του τουρκικού ναυτικού».

Άλλος μάρτυρας Κ., δικηγόρος, περιέγραψε την λεηλασία της Αμμοχώστου: «Άρχισε μια οργανωμένη, συστηματική, τρομακτική, απίστευτη λεηλασία που προκαλούσε σοκ. Ακούγαμε το σπάσιμο των πόρτων, μερικές ήσαν πόρτες μεταλλικές, την συντριβή των γυαλιών και, από στιγμή σε στιγμή, τους περιμέναμε να μπουν στο σπίτι. Αυτό διήρκεσε περίπου τέσσερις ώρες».

Οι γραπτές δηλώσεις από αυτόπτες μάρτυρες της λεηλασίας είχαν επιβεβαιωθεί σε διάφορες εκθέσεις από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Η ετυμηγορία της Επιτροπής: Με δώδεκα ψήφους έναντι μίας, η Επιτροπή δέχθηκε ότι «είχε εκτελεσθεί μεγάλη έκτασης λεηλασία και κλοπή από τουρκικά στρατεύματα και Τουρκοκυπρίους» και επιβεβαίωσε ότι οι Ελληνοκύπριοι είχαν αποστερηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό τα περιουσιακά τους στοιχεία.

Δ5: «Η τελευταία εκκλησία που υπάρχει στην κατεχόμενη Κύπρο»¹⁶⁴

Μια και μόνη εκκλησία αγωνίζεται να διασωθεί σε μια γη, όπου εκατοντάδες υπέστησαν ζημιές ή καταστράφηκαν. Όμως αυτή, δεν είναι συνηθισμένη γη. Είναι τα χώματα, στα οποία ο Απόστολος Παύλος έκαμε το πρώτο αποστολικό ταξίδι, για να διακηρύξει την σωτηρία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας μέσω του Ιησού Χριστού.

Τώρα, 2.000 χρόνια μετά, το μικρό μεσογειακό νησί της Κύπρου είναι διαιρεμένο στα δύο, με το βόρειο ένα τρίτο να κατέχεται από την Τουρκία.

Σύμφωνα με την Κυπριακή Δημοκρατία, κατά την διάρκεια των τριών δεκαετιών υπό τουρκικό έλεγχο, στις κατεχόμενες περιοχές έχουν λεηλατηθεί, βανδαλιστεί ή καταστραφεί περισσότερες από 530 εκκλησίες και μοναστήρια.

«Δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι η καταστροφή εκκλησιών ενθαρρύνεται ανοιχτά από την Τουρκία. Το μόνο που έχω να πω είναι, ότι γίνεται στην περιοχή που βρίσκεται υπό τον άμεσο έλεγχο του τουρκικού στρατού και αφήνω τα συμπεράσματα σ' εσάς».¹⁶⁵

Από την εισβολή του 1974, η Τουρκία έχει τον έλεγχο του βορείου τμήματος της Κύπρου, το οποίο ονομάζει «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου». Αξίζει να σημειωθεί, ότι κανένα άλλο κράτος στον κόσμο αναγνωρίζει αυτή την οντότητα, πλην της Τουρκίας.

Το 2003 «επετράπη» ξανά στους Ελληνοκύπριους να

164. Βασισμένο σε ανταπόκριση της Μισιέλ Α. Βού, «THE CHRISTIAN POST» 28 April 2008.

165. Ανδρέας Κακουρής, πρέσβης της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη, προς την CHRISTIAN POST.

περάσουν το οδόφραγμα μεταξύ της [ελεύθερης] Κυπριακής Δημοκρατίας και της περιοχής υπό τουρκικό έλεγχο. Περίπου τότε, ήταν που μπόρεσαν μελετητές και φωτογράφοι να επισκεφθούν την κατεχόμενη Κύπρο, για να τεκμηριώσουν την καταστροφή των ιστορικών εκκλησιών, έργων τέχνης και μνημείων.

Η εκκλησία του Αγίου Μάμαντος, στην βορειοδυτική πόλη της Μόρφου, είναι η μόνη αξιοσημείωτη εκκλησία που ημιλειτούργεί στην τουρκοκρατούμενη Κύπρο.¹⁶⁶ Το τουρκικό κατοχικό καθεστώς μερικές φορές επιτρέπει στους εναπομείναντες κατοίκους της Μόρφου, που από το 1974 ζουν στην προσφυγιά, να λειτουργηθούν στην εκκλησία τους.

Σύμφωνα με στατιστικές της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι άλλες εκκλησίες δεν έτυχαν αυτής της μεταχείρισης:

- Περίπου 133 εκκλησίες, παρεκκλήσια και μοναστήρια έχουν μετατραπεί σε στρατιωτικές αποθήκες, στάβλους και νυκτερινά κέντρα διασκέδασης.
- Επιπλέον 78 εκκλησίες έχουν μετατραπεί σε τζαμιά.
- Η εκκλησία της Αγίας Αναστασίας, στην Λάπηθο, μετατράπηκε σε ξενοδοχείο-καζίνο, ενώ το αρμενικό μοναστήρι Sourp Magar, που εγκαθιδρύθηκε κατά την μεσαιωνική περίοδο, μετατράπηκε σε καφετέρια.
- Ένας νεολιθικός οικισμός στο Ακρωτήριο του Αποστόλου Ανδρέα-Κάστρου, στην κατεχόμενη περιοχή του Ριζοκαρπάσου, ένα χώρος που ανακηρύχθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία ως αρχαίο μνημείο, ισοπεδώθηκε με μπουλντόζες από τον τουρκικό στρατό, για να «φυτέψουν» δύο ιστούς της σημαίας τους στην κορυφή του ιστορικού λόφου.

166. Πηγή της πληροφορίας: Η «HELLENIC TIMES» της Νέας Υόρκης και η Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στα Ηνωμένα Έθνη.

«Αυτό δεν είναι θέμα μεταξύ Μουσουλμάνων και Χριστιανών. Δεν νομίζω ότι, το Κυπριακό ζήτημα, ήταν ποτέ θρησκευτικό ζήτημα μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Εάν η τουρκική κυβέρνηση δεν άναψε το ‘πράσινο φως’ για την καταστροφή των εκκλησιών και μνημείων, δεν άναψε ούτε ‘το κόκκινο’. Έτσι έχουν τα πράγματα, είτε συμβαίνουν άμεσα, είτε κλείνοντας τα μάτια τους ή όπως αλλιώς θέλετε να το ονομάσετε. Εν πάση περιπτώσει, είναι υπεύθυνοι για όλα, όσα συμβαίνουν εκεί».¹⁶⁷

Επιπλέον:

- Κλάπηκαν πέραν των 15.000 κινητών ιερών εικόνων, οι οποίες έγιναν αντικείμενο πλειστηριασμού σε όλο τον κόσμο.
- Κειμήλια, που περιλαμβάνουν λεπτές εικόνες, μωσαϊκά και τοιχογραφίες της Βυζαντινής περιόδου, κατέληξαν σε οίκους πλειστηριασμού σε όλο τον κόσμο, περιλαμβανομένου του περιβόητου Sotheby’s στην Νέα Υόρκη.
- Τον Ιανουάριο 2007, επεστράφησαν στην Εκκλησία της Κύπρου έξι εικόνες, μετά από την λαθραία εξαγωγή τους εκτός Κύπρου. Θα γίνονταν αντικείμενο πλειστηριασμού από τους Sotheby’s.
- Το 1988, ανακτήθηκαν τέσσερα έργα τέχνης ανεκτίμητης αξίας, που τοποθετούνται μεταξύ των ετών 525 και 530 μετά Χριστό, όταν Τούρκος έμπορος έργων τέχνης τα πρόσφερε προς πώληση σε Αμερικανό έμπορο αρχαιοτήτων, έναντι ενός εκατομμυρίου δολαρίων. Ο Αμερικανός έμπορος προσέγγισε το Μουσείο Paul Getty στο Μαλιμπού, για να

167. Ανδρέας Κακουρής, πρέσβης της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη, προς την CHRISTIAN POST.

μεταπουλήσει τα μωσαϊκά για είκοσι εκατομμύρια δολάρια. Το Μουσείο πληροφόρησε την Εκκλησία της Κύπρου για τα έργα τέχνης.

Τέλος, τα δικαστήρια των Ηνωμένων Πολιτειών αποφάσισαν, ότι ο νόμιμος ιδιοκτήτης των έργων ήταν η Εκκλησία της Κύπρου, με αποτέλεσμα τώρα να ευρίσκονται στο Βυζαντινό Μουσείο της Λευκωσίας.

Σύμφωνα με την Κυπριακή Δημοκρατία, εκτιμάται ότι πέραν των 60.000 αρχαίων έργων τέχνης έχουν παράνομα μεταφερθεί σε άλλες χώρες. Δυστυχώς, τα πλείστα από αυτά δεν έχουν ακόμα ανακτηθεί.

Η Κύπρος διαθέτει μερικές από τις πλέον φημισμένες συλλογές βυζαντινής τέχνης στον κόσμο, που προσφέρουν στους μελετητές την ανεκτίμητη δυνατότητα να μελετήσουν την εξέλιξη της βυζαντινής τοιχογραφίας, από τον 8^ο-9^ο αιώνα μέχρι και τον 18^ο αιώνα μετά Χριστό.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνώρισαν τον κίνδυνο που διέτρεχε η πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου και, το 1999 και 2003, το υπουργείο Οικονομικών των Ηνωμένων Πολιτειών εξέδωσε επείγοντες περιορισμούς εισαγωγής βυζαντινών εκκλησιαστικών και τελετουργικών εθνολογικών αντικειμένων από την Κύπρο.

Το 2002, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κυπριακή Δημοκρατία υπέγραψαν Μνημόνιο Συναντίληψης, αναφορικά με τους περιορισμούς εισαγωγής προκλασσικών και κλαστικών αρχαιολογικών αντικειμένων από την Κύπρο. Το Μνημόνιο τροποποιήθηκε και ανανεώθηκε το 2006 και το 2007, για να περιλάβει επιπλέον έργα τέχνης και μνημεία.

«Οι Ηνωμένες Πολιτείες αγνόησαν το Κυπριακό ζήτημα για δεκαετίες [...] Παρόλο ότι υπάρχουν θέματα που φαίνονται να είναι πιο σοβαρά από το Κυπριακό

ζήτημα, επειδή στην καθημερινή επικαιρότητα της Κύπρου δεν έχουμε θανάτους και συμβάντα και ευτυχώς, αυτό δεν καθιστά την συνεχιζόμενη κατοχή του βόρειου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία περισσότερο αποδεχτή».¹⁶⁸

168. Ανδρέας Κακουρής, πρέσβης της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη, προς την CHRISTIAN POST.

Επίλογος

Στις 20 Ιουλίου 1974, περίπου σαράντα χιλιάδες Τούρκοι στρατιώτες, με την υποστήριξη της τουρκικής αεροπορίας και του τουρκικού ναυτικού, επέδραμαν και εισέβαλαν παράνομα στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας, κατά παράβαση του Καταστατικού Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Η τουρκική εισβολή έγινε σε δύο φάσεις και η επιδρομή ολοκληρώθηκε στα μέσα Αυγούστου 1974, με την κατάληψη του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, την προσφυγοποίηση πέραν των 200.000 ανθρώπων από τα σπίτια και τις περιουσίες τους, τον θάνατο πέραν των 4.000 μάχιμων και άμαχων και την δημιουργία 1.619 αγνοούμενων προσώπων.

Στο υπό κατοχή έδαφος βρισκόταν το 65% της καλλιεργήσιμης έκτασης, το 70% του ορυκτού πλούτου, το 70% της βιομηχανίας και το 80% των τουριστικών εγκαταστάσεων του Νησιού.

«Η κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας δεν μπορεί να δεχθεί, ότι οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις ενεργούσαν διαφορετικά, παρά μόνο ως αντιπρόσωποι της τουρκικής κυβερνήσεως. Ούτε και μπορεί η κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας να δεχθεί, ότι η τουρκική κυβέρνηση (η οποία ισχυρίζεται ότι η επέμβαση των τουρκικών δυνάμεων ήταν δικαιολογημένη λόγω της Συνθήκης Εγγυήσεως του 1960) ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Η τουρκοκυπριακή κοινότητα καμιά εξουσία είχε, τόσο από τον κυπριακό όσο και από τον διεθνή Νόμο, να εξουσιοδοτήσει τέτοια ενέργεια ».¹⁶⁹

169. Έγγραφο Γραφείου Εξωτερικών & Κοινοπολιτείας FCO 9/2162, Αύγουστος 1975.

Έκτοτε μέχρι και σήμερα (35 χρόνια) η Αγγλία συνεχίζει να υποστηρίζει την Τουρκία, η οποία προπαγανδίζει διεθνώς και ψευδώς:

- I. Ότι «δεν πρόκειται για επιδρομή και παράνομη εισβολή, αλλά για ειρηνική επέμβαση, με σκοπό την επαναφορά της προ του πραξικοπήματος του Ιουλίου 1974 συνταγματικής τάξης»!
- II. Ότι «το δικαίωμα επεμβάσεως ήταν κατοχυρωμένο από την Συνθήκη Εγγυήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, που δημιουργήθηκε με σκοπό την διαφύλαξη της ανεξαρτησίας, της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας»!
- III. Ότι «για τις εξελίξεις από το 1955 μέχρι το 1974 ευθύνονται οι Έλληνες της Κύπρου, οι οποίοι είχαν εφαρμόσει πολιτική εθνοκάθαρσης κατά των Τουρκοκυπρίων»!

Το ψεύδος I αντικρούεται από τα όσα τεκμηριώνονται στο Κεφάλαιο Δ.

Το ψεύδος II αντικρούεται από την ίδια την Συνθήκη Εγγυήσεως, η οποία:

«Δεν δίνει το δικαίωμα ένοπλης παρέμβασης στις εγγυήτριες χώρες, παρά μόνο εάν 1^ο η εγγυήτρια χώρα χρειάζεται να αμυνθεί σε περίπτωση εισβολής από μια τρίτη χώρα, 2^ο τα Ηνωμένα Έθνη ζητήσουν ένοπλη παρέμβαση από μια εγγυήτρια χώρα και 3^ο η Κυπριακή Δημοκρατία ζητήσει ένοπλη παρέμβαση και το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εγκρίνει το αίτημα.»

Η Κυπριακή Δημοκρατία ουδέποτε ζήτησε από την Τουρκία να επέμβει στρατιωτικά και το Συμβούλιο Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ουδέποτε ενέκρινε τέτοιο αίτημα.

Το ψεύδος III αντικρούεται από όλα, όσα τεκμηριώνει αυτό το Βιβλίο.

«Θα επαναλάβω εκείνο που είπα στο παρελθόν. Η τουρκική κοινότητα είναι θύμα προδοσίας που διέπραξε η τουρκική κυβέρνηση. Οι Τουρκοκύπριοι δεν είναι θύματα της κυπριακής κυβερνήσεως ή των Ελληνοκυπρίων. Όλος ο κόσμος πρέπει να γνωρίζει ότι η διαίρεση υπήρξε επιθυμία και εισήγηση των αποικιοκρατών...»

*Ιχσάν Αλή, Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου,
28 Σεπτεμβρίου 1965*

«I will repeat what I said in the past. The Turkish community is a victim of treason by the Turkish government. The Turkish-Cypriots are not victims of the Cypriot government or of the Greek-Cypriots. Everybody should know that partition has been the desire and proposal of the colonialists...»

*Ihsan Ali, Cyprus Broadcasting Corporation,
28 September 1965*

ISBN 9789963962204

9 789963 962204